

AUSTRIJANSKI
KAZNENI POSTUPNIK

OD DANA 29. SRPNJA 1853.

RAZLOŽEN

U

DVA PRIMJERA

ANTUNOM ROJCEM,

J. U. DOKTOROM, C. KR. NAMJESTNIKOM DRŽ. NADODVJETNIKA KOD C. KR. BANSKOGA STOLA I ČLANOM KOMISSIE ZA DRŽAVNE IZPITE PRAVNOGA ODSJEKA.

4. 1485/39

U ZAGREBU 1855.

TISKOM NARODNE TISKARNICE DRA. LJUDEVITA GAJA:

PREDGOVOR.

Svakoj državi treba zakonah za njezinu i za sigurnost državljanah. U tu svrhu proglašuju se osobito kazneni zakoni i postupnici. Prvi jamče napose za sigurnost obću; a drugi, propisujući, kako se imaju ovršivati prvi, imali bi napose i okrivljenika braniti od svake nepravde. Austrijanski kaz. zakon od god. 1852. sjajno se odlikuje od sličnih europejskih zakonah; a austr. kaz. postupnik od god. 1853. jamačno ih nadkrivljuje*) osobito zato, što okrivljeniku daje i pravo i priliku, da navede sve, što ga može braniti; i što propisuje, da se ima na vidjelo iznieti sve, čim se dokazuje prava i čista istina, dakle ne samo ono, čim se dokazuje krivnja, nego i ono, čim se pokazuje nedužnost ili barem manja kažnjivost okrivljenika. Oko toga ima nastojati ne samo sudac-iztražitelj, državni odvjetnik, i sudac-glasovatelj, već i branitelj, što ga zakon dozvoljuje obtuženiku. Zadaća dakle svih ovih zatočnikah zakona vrlo je važna. O njihovu theoretičnu i prak-

*) Gl. „Hye: Die leitenden Grunds. der öst. Str. Pr. Or. Wien 1854., Vorr. na str. XIV.

II

tičnu znanju, o njihovoj sdašnosti i marljivosti visi sigurnost obća i osebna, visi okrivljenikov inutak, sloboda, poštenje, život.

Nije dakle dovoljno, da su zakoni izvrstni, već treba da ih i razumiju oni, koji ih ovršuju. Nu naravno je, da je već u obće veoma mučno shvatiti duh zakona i ravnati se po njem, a to biva još mučnije onda, kad se takov novi zakon, kao što austr. kazneni postupnik od 1853, sa svim razlikuje od prijašnjih propisah ove vrste, a najmučnije je to za one, koji opterećeni neodgodjivimi poslovima neimaju kada da si sami razlože i protumače zakon. Da se osobito ovim posljednjim barem po nešto olakoti muka, i time da se pospješi valjano ovršivanje pomenutoga kaz. postupnika, to je prava svrha ove knjižice, u kojoj se nalaze dvie kaznene parnice, koje sam bio ponajviše jošte kao c. kr. javni professor austr. kaznenoga zakona i postupka na c. kr. pravnoj akademii u Zagrebu, po novom austr. kaz. postupniku za svoje slušaoce sastavio.

Prvi primjer uzeo sam iz knjige: „*Criminalrechtsfall von Dor.* Gustav Keller, Wien 1850.“. Dogadjaj ovaj dogodio se je god 1817. blizu Beča, nu u pomenutoj knjižici razložen je po kaz. post. od g. 1850.; a u „Pravdonosi“ preveden je bio na hrvatski jezik. Ovom knjigom i hrvatskim prevodom mogao sam se dakako poslužiti samo u toliko, u koliko se to odnosi na saslušanje svjedokah i okrivljenika, na izvid učina i na paranje mrtvaca. Nu i u tom morao sam promieniti ono, što se neslaže s novimi zakoni, a promienio sam i učinište,

jer sam uzeo, da se je kažnjivo djelo dogodilo u Hrvatskoj. Napokon promienio sam po nješto i sam događaj, i to u toliko, u koliko mi se svidilo shodno, da mogu najtežje vrsti dokazivanja praktično razjasniti.

Oba primjera pokazuju, kako se kaz. parnica zameće, nastavlja i u prvoj molbi završuje. Oni nam predočuju djelovanje kotarskoga okružnoga i zemaljskoga suda, sudca-iztražitelja, i glasovatelja, zarodenoga pisaoaca, drž. odvjetnika i branitelja, i to svakoga napose i svih zajedno. Obrazci su tiskani stojećim, a razjašnjivanja povaljenim pismom.

Buduć da sam samo dvie kaz. parnice naveo, nijesam dakako u njih mogao potanko razjasniti svega kaz. postupnika; nu koje u opazkah, a koje u dodatcih napomenuo sam, kako treba postupati, kad se što nedogodi uprav onako, kao što sam uzeo, da se je dogodilo u razložena dva primjera. I buduć da se može valjano ovršiti kaz. postupnik samo pod uvjet, da se zajedno ovršuju i dotični propisi zakona o nutrnjem uredjenju sudovah od dana 3. svibnja 1853. br. 84. zem. vlad. l. za H. i Sl., poslovnoga reda za kaz. sudove od dana 16 lipnja 1854 br. 233 istoga lista, i poslovnoga reda za drž. odvjetništva od dana 3. kolovoza 1854. br. 234 ist. lista: mislio sam, da neće biti s gorega, ako se ondje, gdi je tomu prilika, predstavi i zasjecanje ovih, pa i drugih naredabah u tjeranje kaz. parnice.

Možda će mi tko prigovarati, da sam odviše potanko razlagao njekeje stvari, i onako već poznate; nu nješto sam to učiniti morao,

IV

da pokažem pravi savez važnijih stvari, a nešto sam to učinio zato, što sam želio koristiti ne samo onim, kojim su navadnije stvari poznate *ex praxi*, već i učenicom i početnikom u kaznenom poslovanju.

Ako ovom knjižicom isto doprinesem k tomu, da se novi austr. kaz. postupnik na korist države i državljanah valjano uporavi, i ako njem zajedno olakšam posao sudcem i odvjetnikom: to će mi biti najpovoljnija nagrada.

U Zagrebu 14. ožujka 1855.

Dotr. Antun Rojc.

AUSTRIJANSKI
KAZNENI POSTUPNIK.

PRIMJER PRVI

RAZLAŽE

POSTUPANJE RADI ZLOČINA ILI PREKRŠAJA.

Sudac nemože zametnuti kaznene iztrage, dok nedozna za kažnjivo djelo. A za ovakvo djelo dozna je sad ovako, sad opet onako, kao što to napominje kazneni postupnik u §§. 70—74. — U ovom primjeru uzimamo, da mu je njetko ustmeno dojavio kažnjivo djelo.) Sudac će prijavnika izpitati o činu i čincu, a sastaviti o tom ovakov*

*Komad 1.**)*

Zapisnik

na 16. srpnja 1854.

sastavljen po c. kr. kotarskom sudu u Stubici o prijavi Andrie Sokolića, načelnika stubičke občine, da je Luka Rajević, lovačko momče, na mrtvac ranio Marka Ljubičića, krčmara u stubičkih toplicah,

pred potpisanimi.

Luka Rajević, lovačko momče, svadivši se noćas s Markom Ljubičićem, krčmarom u stubičkih toplicah, ranio ga je lovačkim nožem u trbuh, i kao što su kazivali vidari Jokić i Bržić, ranio ga je na mrtvac. Ovo se je dogodilo u krčmi Marka Ljubičića. Javlja juć dakle ovaj događaj, pomijem jošte, da Luka Rajević boravi kod svoga oca, Bože Rajevića, u Andraševcu kuć. br. 10., i da bi ga bio noćas pred-

*) Gl. Dodatak I.

**) Ovakov broj kod rieči „Komad“ treba da naznačuje, pod kojim je brojem dotični spis ubilježen u dnevniku, što ga ima sudac-iztražitelj voditi po §. 25. poslovnoga reda za kaznene sudove.

tečno uhvatio, da mi vidari Jokić i Bržić nijesu kazali, da se to učiniti nemože, što bijaše pri njem ogujica.

Andria Sokolić s. r.
načelnik stubičke občine

Pročitano, odobreno i podpisano.

N. N. načelnik c. kr. kot. ureda s. r. *)

N. N. zaročeni pisalac s. r.

*Ova dojava ima se prije svega ubilježiti u podnesni zapisnik**): a da je to učinjeno, naznačit će se na dojavnici dodatim danom i brojem podnesnoga zapisnika, i to ovako:*

Primlj. 16. rujna 1854. br. 710.

*Čim se kotarskomu uredu prijavi kažnjivo djelo, imat će sudac po §. 13. k. p. prije svega prosuditi, da li mu pristoji postupak iztražni. Ako uvidi, da mu pristoji, postupat će onako, kao što ćemo kasnije pokazati, da ima postupati naležni sudac-iztražitelj. Ako pako misli, da mu nepristoji, prosudit će, ima li u tom silna posla, kojeg nebi mogao za vremena obaviti naležan sudac-iztražitelj. Kad misli, da ga neima, poslat će prijavnicu iztražnomu sudu uz kratku obavjest***); kad pako misli, da ima silnih poslova, obaviti će ih sam. U našem primjeru drži sudac za silne poslove a) razvid učina i b) uhvat činca.****)*

K razvidu učina pozvat će sudac dva vještaka (§. 78. k. p.); i to svakoga ovakovim pozivom:

*) Gdje pristav pod svojom odgovornošću nadzire sudbene poslove, podpisat će se dakako on, a ne načelnik.

***) I. §. 126. zakona od 3. svibnja 1853. o poslovnom redu sudova.

****) Gled. dodatak II.

*****) Gled. dodatak III.

Komad 2. *)

(U nutri)

Br. 710.

U ime iztražnoga suda c. k. kot. sud u Stubici

gospodinu

Pavlu Jokiću

vidaru

ovdje.

C. kr. kotarski sud u Stubici pozivlje Vas, kao vještaka, da danas na 16. srpnja o. g. u polak deset do podne dodjete pred podpisana sudca u njegovu uređovnicu kod ovoga c. kr. kot. suda na velikom trgu; a odatle ćete s njim poći u stubičke toplice, da se ondje u krčmi Marka Ljubičića razvidi njegovo ranjeno tijelo. Ako Vam je priličnije, ostavlja Vam se na volju, te možete na deset sati prije podne i sami doći u pomenutu krčmu.

Opominjuć Vas, da svakako dodjete, jer ćete inače odgovarati po §. 79. k. p., navodim jošte, da imate najkasnije za 14 danah iza podnešenoga vještačkoga svoga mnienja tražiti pristojbu, koja će Vas ići radi obavljenoga posla, i naknadu troška, što će Vam ga taj posao uzročiti; jer će se inače po §. 337 k. p. uzeti, da ste se odrekli i vještačke pristojbe i naknade troška.

U Stubici na 16. srpnja 1854.

N. N. s. r.

načelnik c. kr. kot. ureda.

(Iz vana)

Br. 710.

C. kr. kot. sud u Stubici

gospodinu

Pavlu Jokiću

vidaru u

*Službeno.**Stubici.*

*) Rieč „komad“ zajedno sa brojem, naznačujućim koliki je to komad u kakvoj parnici, bilježi se dakako samo na arku, koji ima ostati u spisih, a nebilježi se na odpravku.

4. Pod sastavljenim pozivom na komadu 2., koji ima ostati medju spisi, napisat će sudac još ove rieči:

Sličan poziv ima se dostaviti i g. Vidu Bržiću, vidaru u stubičkih topli-
kah.

N. N. s. r.
učelnik c. kr. kot. suda.

Ove dvie pozivnice predat će se sudbenomu podvorniku uz ovakovu dostavnicu:

Komad 3.

Br. 710.

Dostavnica (Zustellungsbogen)

c. kr. kotarskoga suda u Stubici za sudbenoga podvornika.

Broj podnesnoga zapisnika	Vrsta komada i broj priloga	Ime stranke ili oblati, kojoj se što dostavit ima	Dan dostave i podpis primaoca, ili uzrok, zašto se što dostavilo nije
710	Poziv na razvid ranjenoga Marka Ljubičića u stubičkih topli- kah	Pavao Jokić, vidar u Stubici	16 srpnja 1854. Pavao Jokić s. r. *)
710	dto.	Vid Bržić, vidar u stubičkih topli- kah	Buduć da g. Vida Br- žića nije bilo doma, predao sam dostavak njegovoj ženi, da mu ga izruči, kad kući dodje. 16. srpnja 1854. N. N. s. r. sudbeni podvornik.

*) Ova će se rubrika izpuniti dakako stoprv kod dostavljanja.

Nakon obavljene dostave sudbeni će podvornik predat sudcu dostavaicu, da ju pohrani kod spisak, jer mu je treba za dokaz, da je vještak pozvan, i da ga može, ako izostane, po §. 79. k. p. povući na odgovor. *)

Sudac došav u stubičke toplice zajedno sa vidari i sa zaroćenim pisuocem, pozvat će ustmeno dva poštena muža kao sudbena svjedoka, da se pred njima razvidi učin; a ovi će posvjedočiti, da je sve po istini zabilježeno u zapisnik. Onda će sudac sve razvidjati; a što mu valja kod ovoga posla učiniti, pokazuje sliedeći, po §§ 67., 68., 77—85 k. p. o razvidu učinu sastavljeni

Komad 4.

Zapisnik

na 16. srpnja 1854

u ime iztražnoga suda sastavljen po c. kr. kot. sudu u Stubici o ljekarskom razvidu ranjenoga Marka Ljubičića. **)

Prisutnici.

N. N. načelnik c. kr. kot. suda	Pavao Jokić	} vidari
N. N. zaroćeni pisalac	Vid Brzić	
N. N.	} sudbeni svjedoci.	
N. N.		

Početak u 10 sati do podne.

Sudbeno povjerenstvo došlo je u kuću ranjenoga Marka Ljubičića. Ondje je c. kr. kot. sudac prije svega vidara g. Vida Brzića po §. 81. k. p. obvezao prisegom, a drugoga je g. vidara opomenuo na svetinju položene već prisege; onda zavjeriv i sudbene svjedoke po §. 68. k. p. naredio je razvidjanje; a sudbeno je povjerenstvo našlo sliedeći učin:

Marko Ljubičić u svojoj sobi u postelji leži, teško diše, tuži se da ga kruto trbuh boli. Na lievoj strani trbuha, za jedno tri prsta

*, Gled. dodatak XV.

**) Primjere drugovrstnih zapisnikah o kakvom sudbenom poslu u iztragi gl. dodatak XIII.

izpod vitnih rebarah ima rana sečiniče zadata, 1 palac i $\frac{1}{4}$ široka, na dva mjesta sasivena. Položaj se rano sasvim podudara s rezotinom, nahodećom se na odjeći, koju je Marko Ljubičić na sebi imao, kad se ranio.

Ova odjeća jeste:

Jedne hlače izpletene, boje zelene zagasite, jedan prsnik i jedne gaće, oboje od dimita, i jedna prtena košulja.

Na hlačah samo na mjestu, gdje su prorezane, ima krvavih biljegah, nu prsnik i gaće jesu malne posve krvlju izbrljane.

Lovački nož, kojim je Marko Ljubičić ranjen bio, jeste dug bez držka, 17 palacah i $\frac{1}{2}$, rt mu je vrlo šiljat; nov je sasvim, veoma oštar; u njega je od rta u dužini za 4 paoca i $\frac{1}{2}$ s obie strane oštrac, a po svoj je dužini za jedan palac širok, osim što je za dva paoca niže rta na užje sveden.

Marko Ljubičić zapitan, kako se ranio, izjavio je: Sinoć od 6 $\frac{1}{2}$ do 10 sati igrao je (veli) na karte s Lukom Rajevićem, lovačkim momčetom, i sa obćinskim stražarom, Ivanom Vladimirovićem. Rajević je dobio blizu jedan forint i pol, i od Ljubičića zahtievaše, da mu to plati. Na to mu Ljubičić šaljivo odgovori, da tim dobitkom svakako valja da namiri trošak na karte i svieće; a Rajević mu u tom bielim kamenom na odjeću napiše broj duga; na to se Ljubičić razsrdi, a Rajević ga malo zatim lovačkim nožem rani u trbuh. Onda Ljubičić podje u svoju sobu, i tu udarila mu je na veliko krv, a iz rane izvalila mu se plena kolik za jedno jaje kokošimje. I legnav u postelju čekao je vidara Bržića, koji došav zaiskao je, da mu vidar Jokić iz Stubice u pomoć dodje; i obojica su plenu u trbuh ugnali.

Vidari Jokić i Bržić potvrđuju, što je Ljubičić kazao, i izjavljuju, da rana na lievoj strani trbuha, pored želudca, za tri paoca niže vitnih rebarah, jeste sečimice zadana, a duga je jedan palac i $\frac{1}{4}$; i da nož, kojim je zadana, probio je u uprieko u trbuh. Oni su plenu, koja je bila izrenula, i koja se drži želudca, ugnali u trbuh, i ranu sljubili sašiv ju na dva mjesta. *Ista je rana pogibeljna, a nezna se, hoće li ju ranjenik preboljeti.* Sada se nemože kazati, nego će se samo u napredovanju bolesti saznati, da li je što u trbuhu povredjeno, a osobito, da li je želudac povredjen. Čini se, da jetra nijesu povredjena. Pošto je plena ugnana bila, često se je ranjenik pobjuavao. Izabrani i upotrebljeni liekovi prieče zapalu, kano vadjenje krvi, ublaživi studeni oblozi, štrkaljice, uljave smiese i bajamovo mljeko za piće.

A i občinski stražar, Ivan Vladimirović, i Ljubičićeva dva poslužnika, Petar Prugović i Jakov Lastavić, potvrđuju što je Ljubičić kazao.

Lovački nož i pobrojene komade odjeće povjerenstvo sa sobom nosi, da ih pošalje naležnomu sudu izražnomu.

Pošto bi ovo pročitano, izjaviše pritornici, da se sa nalazom slaže, zato ovo svaki od njih podpisa svojom rukom.

Dočetak u 12 satih.

N. N. načelnik c. kr. kot. suda s. r.

Marko Ljubičić s. r.

N. N. zaročeni pisalac s. r.

Pavao Jokić s. r.

Vid Bržić s. r.

N. N. |
N. N. | sudbeni svjedoci. s. r.

Sudac ima, istina, narediti, da okrivljenika uhvate; nu buduć da već u obće izražni zatvor neima činiti zatvoreniku veće zlo nego treba, da mu se uzkrati samo onoliko slobode, da neuskoči (§. 163. k. p), i buduć da su vidari već kazali, da bi zdravju Rajevića veoma nahu-dilo, ako bi ga drugamo premjestili; to će sudac iste vidare preda se pozvati i saslušati, nije li može biti nestalo opasnosti. A o tom saslušanju sastavit će sliedeći

Komad 5.

Zapisnik

na 16. srpnja 1854.

u ime izražnoga suda sastavljen po c. kr. kot sudu u Stubici o saslušanju vidarah, Pavla Jokića i Vida Bržića, da se sazna, da li ognjica, koja bijaše u Luke Rajevića, još prieči uhvaćenje,

pred podpisanimi.

Buduć da je Andria Sokolić, načelnik stubičke občine, u svojoj do-javi od 15. o. m. br. 710 naveo, da Luke Rajevića zato nije uhvatio, što su mu vidari Jokić i Bržić kazali, da se to nemože učiniti, jer bijaše u njem ognjica: to je c. kr. kot. sud pozvao pomenutu gospodu vidare, da izjave, da li ognjica još prieči uhvat Luke Rajevića.

Gg. vidari izjavljaju, da su bili danas do podne kod Luke Rajevića, i da su ga našli posve zdrava; jer je bilo ognjice sasvim nestalo niti se u njega pojavi kakva bolest, koja bi priečila, da ga sud uhvati.

Pavao Jokić s. r.

Vid Bržić s. r.

Pročitano, odobreno i podpisano.

N. N. načelnik c. kr. kot. suda s. r.

N. N. zaročeni pisalac s. r.

§§. 150., 151. i 152. k. p. propisuju, kada može kot. sud predtečno zatvoriti sumnjiva konjeka. U našem primjeru izdat će sudac po § 151. b) ovakvu

naredbu predtečnoga zatvora.*)

Komad 6.

Br. 710.

Luka Rajević, lovačko momče, pravno je okrivljen**) zločinom teške tjelesne ozlede; zato se sudbenomu podvorniku, Josipu Hitniću, nalaže, da ga uhvati gdje ga god zateče, i da ga preda u uzu c. kr. kot. suda u Stubici.

Svatko, a napose svaka sudbena, redarstvena i vojna oblast, kao što i oružanstvo pozivlje se sudbeno, da pruži pomoć, potrebitu za izvršenje ove naredbe.

U ime iztražnoga suda c. kr. kot. sud u
Stubici 16. srpnja 1854.

N. N. s. r.

načelnik c. kr. kot. suda.

O ovoj naredbi treba obavjestiti uzničara,
da se zna ravnati.

Vidio, 16. srpnja 1854.

Petlić s. r.
uzničar.

*. Gled. dodatak IV.

**.) Gled. §. 140. br. 4. i §. 142. k. p., jer se predtečni zatvor može samo narediti suprot okrivljeniku (§. 151. k. p.).

Sudbeni sluga učinit će što mu je predidućom naredbom naloženo; a uzničar, primiv uhvaćenika u uzru, obavjestit će o tom sudca. Kod kot. sudovah može ga prilično obavjestiti samo ustmeno; premda neće škoditi, dapače bit će koristno, da sudac zaiste pismenu obavjest: jer će onda imati dokaznicu, kad je okrivljenik uhvaćen, a savniv ovu dokaznicu sa zapisnikom o saslušanju okrivljenika, vidit će se, da li ga je sudac odmah saslušao (§. 152 k. p.). Uzničar predat će dakle sudcu ovakvo

Komad 7.

Ravejiće

podpisanoga uzničara.

Sudbeni podvornik, Josip Hitnić, predao je u uzru kod c. kr. kot. suda u Stubici danas na dva sata po podne Luku Ravejića, lovačko momče, kojega je uhvatio po naredbi od današnjega dana br. 710.

Ovo ponizno dojavlja

U Stubici 16. srpnja 1854.

Ivan Petlić,
uzničar.

Sudac, obavješćen o uhvatu okrivljenika, opisat će prije svega po §. 160. k p. osobu i odjeću uhvaćenikovu; a sastavit će o tom sliedeći

Komad 8.

Zapisnik

na 16. srpnja 1854.

sastavljen po c. kr. kot. sudu u Stubici o opisu osobe i odjeće uhvaćenoga Luke Ravejića, lovačkoga momčeta, okrivljenoga, da je na 15. srpnja o g. u 11 satih noćnih na mrtvac ranio Marka Ljubičića, krčmara u stubičkih toplicah,

pred podpisanimi.

Luka Ravejić, lovačko momče, koji je uhvaćen po naredbi ovega suda od 16. srpnja 1854 br 710., rodnom je iz gornje Stubice, ima mu

dvadeset i jedna godina, katolik je, nije oženjen, jakoga je uzrasta od 5', 3" i 11"; lica je puna i zdrava, čela uzka, nosa i ustiaih velikih, kose i obrvaoh crnih, crnook; zubi su mu svi; brade još neima, a podbradak (*Kinn*) mu je okruglast. Govori hrvatski i njemački. — Odjeća mu je: haljina od sukua zeleno-zagasita, žučkaste hlače od ruskoga platna, prsniak na oka otkan, ovratak na pruge, rubac na pruge, gaće i košulja prtena, čarape kratke, polučizme, kapa.

N. N. načelnik c. kr. kot. suda s. r.

N. N. s. r.

N. N. zaročeni pisalac s. r.

uzničar.

Orakov zapisnik o opisu okrivljenikove osobe sastavit će sudac, pošto mu je uhvaćenik po njegevoj naredbi doveden, da ga sasluša i prije nego ga sasluša po §§. 152. i 172. k. p.

Iza opisa okrivljenikove osobe saslušat će sudac uhvaćenika; a o saslušanju tom sastavit će orakov

Komad 9.

Zapisnik

na 16. srpuja 1854.

u ime iztražnoga suda sastavljen po c. kr. kot. sudu u Štubici o saslušanju Luke Rajevića, okrivljenoga zločinom teške tjelesne ozlede.

Prisutnici:

N. N. načelnik c. kr. kot. suda

N. N.)

N. N. zaročeni pisalac.

N. N.)

sudbeni svjedoci

Početak u 5 satih po podne.

Opisav osobu i odjeću Luke Rajevića, dovedenoga iz uze u saslušanicu, opomenuo ga je sudac po § 174. k. p., da odgovori izrazito, razgovietno i po istini. Zatim je okrivljenik odgovorio na pitanja.

(Obćenita)

Zovem se Luka Rajević, ima mi 21 godina, katolik sam, neoženjen, rodoh iz gornje Štubice, sin Bože

Rajevića, lugara u Andraševcu br. 10. Nikada nijesam bio ni sudbeno izpitan, ni kažnjen. — Učio sam se lovu za dvie godine danah kod c. kr. gorskoga nadglednika, Milutina Mlatišume, i c. kr. gorski ured na 9. studenoga prošaste godine dao mi je svjedočbu, da sam lovačku nauku izučio.

(Posebna)

1.

Znaš li, za što si na sud doveden?

1.

Sva je prilika, da su me doveli na sud sbog dogadjaja, koji se je dogodio kod Marka Ljubičića. Ja ću izpravno kazati sve što se je ondje sbilo.

Preksinoć, 15. tek. mjes. vraćajuć se s gore, svrnem se u gorskoga nadglednika, tu ostavim svoga psa, pak došav u očevu kuću, da položim svoja pušku, podjem u krčmu Ljubičićevu.

Tu nadjem samo krčmara, Marka Ljubičića, a malo poslije dođe i obćinski stražar Vladimirović. Marko Ljubičić pozove obojicu nas, da š njim igramo na karte. Mi nijesmo htjeli da igramo, i rekli smo, da neimamo novacah; nego je Ljubičić navalio govoreć: „Dobitak ćemo zabilježiti, pak ćemo platiti, kad izigramo.“ I počeli smo igrati, i igrali smo do blizu 11 satih noćnih. Uz igru dao sam si donieti zajtlik piva, pak drugi, ali samo sam ga do pola popio. Još sam izjeo za krajcaru kruha.

Marko Ljubičić popio je uz igru dva, tri zajtlika vina. Kad smo izigrali, svak je svoje u račun uzeo. Ja sam dobio forint i nekoliko krajcarah; a Ljubičić će reći, da s ovim dobitkom valja namiriti trošak na svieće. Ja mu odgovorim: „Znam dobro, da nećeš platiti; ali hoću da ti dug napišem na ledjih;“ te uzmem komad bieloga kamena, i njim nekoliko prugah izdrjam Ljubičiću po ledjih. Ljubičić, koji još za stolom sjedjaše, sprvince se na to nasmije; ali poslije digne se i pritegne k sebi haljinu; a kad je vidio one izdrjine, reče mi: „Ti si magarac; valjalo bi, da te zaušim.“ Odgovorim mu: „I ti si magarac.“ I nakanom da kući podjem, pripašem svoj lovački nož, što sam ga bio položio. Onda Ljubičić sčepa stolac, i podigne ga u vis, kao da će me lupiti njim po glavi. Ja i poslužnik Jakov prihvatimo taj stolac istom ga je u vis podignuo, a on ga stavi na tla, i u isti par udari me tako jako rukom za uho, da sam pao natraške na klupu. Onda džipim na noge, potrgnem u neznani svoj lovački nož, i njim udarim Ljubičića. U taj par izpao mi je nož iz ruke, nu doista neznam, kako se je to dogodilo; nego samo spominjem se, da ga je bio Ljubičić spopao, i više putah je njim jako udario o naslonjač stoca, kao da ga razbije; po tom je prizvao poslužnika, i kazao mu: „Petre! do-

dji sa mnom u moju sobu.“ Nijesam ni mislio, da sam Ljubičića ranio, i htio sam za njim u sobu poći, ali nije mi dao, da u nju udjem. Doznav da su poslali po vidara Jokića, pomislim, da je Ljubičić ranjen, te se povratim na vrata njegove sobe, na njih kucnem, a kad su se otvorila, ugledam Ljubičića, gdje je vas krvav. Kad me je vidio, poviče: „Iztjerajte onoga ugursuza!“ A ja podjem kući, i legnem u postelju, što me uhvatila bila žestoka ognjica.

2.

Jesi li više putah s Ljubičićem igrao na karte?

2.

Jesam; jer ja i Ljubičić bili smo vazda dobri prijatelji, a i onu istu večer na igri zajedno smo se šalili i smijali. Zato nimalo nijesam naučio bio raniti Ljubičića, već se je to dogodilo, a nebi znao kazati kako, prvim mahom u sržbi. Dapače niti nakon udarca nijesam znao, da sam Ljubičića ranio.

Saslušniku pokazan je lovački nož, koji se nalazi u sudbenoj pohrani.

3.

Poznaš li ovaj nož?

3.

Ovo je moj lovački nož, kojim sam učinio ono krvno djelo.

Saslušniku pročitana je zapisnik.

4.

Slaže li se ovaj zapisnik sa tvojim kazivanjem? — želiš li što dodati ili promieniti?

4.

Slaže; a za sada neznam što dodati za svoje opravdanje; nu

što sam god kazao, jeste živa istina.

Luka Rajević s. r.

Pošto je Luka Rajević odobrio pročitani mu zapisnik, podpisa se svojom rukom, i bude odveden u uzu.

Dočetak u 6 satih i $\frac{1}{2}$ na večer

N. N. c. kr. kot. sudac s. r. N. N. zaročeni pisalac s. r.

N. N. {
N. N. { sudbeni svjedoci s. r.

Već kod razvida pogibeljne rane pobrinut će se razborit sudac za to, da ga čim brže obavijeste o svakoj važnoj promjeni u osobi ranjenika, a osobito o njegovom preminuću. Zato u našem primjeru, gdje uzimamo, da je ranjenik umro, vidari dojavljuju sudu Ljubičićevu smrt. Ovu dojavu uzet će sudac u ovakov

Komad 10.

Zapisnik

na 17. srpnja 1854.

sastavljen po c. kr. kot. sudu u Stubici o dojavi, da je Marko Ljubičić preminuo,

pred podpisanimi.

U 8 satih do podne.

Došavši vidari Jokić i Bržić kazali su:

Marko Ljubičić, krčmar u stubičkih toplicah, umro je sinoć na 7 satih i $\frac{1}{2}$. Na 2 sata po podne preuzela ga je zaduha; tužio se je, da ga kosi po žličici, i svaki tren to većma žiga i pritiskuje.

Na boleću stranu priljepljeno mu je bilo 14 pijavica; i jedan put izvadjeno mu je bilo blizu 8 unaca krvi, i podmetnuto mu je nekoliko štrkaljical. Oko 5 satih pred večer nekoliko putah išla mu je natrag živa krv; malo poslije bljuvao je krvi i slinc.

Ovo se je bljuvanje više putah ponovilo, dok se najposlije ranjenik oko 7 satih i $\frac{1}{2}$ s dušom razstavio.

Držimo dakle, da je Marko Ljubičić lovačkim nožem duboko ranjen, i da treba njegovo tjelo sudbeno parati.

Pavao Jokić s. r. {
Vid Brzić s. r. { vidari

Pročitano, odobreno i podpisano.

N. N. načelnik c. kr. kot. suda s. r.

N. N. zaročeni pisalac s. r.

Po §. 13. k. p. ima nenaležni kotarski sudac obaviti samo silne poslove iztražne; a čim ih obavi, poslat će sve spise naležnomu iztražnomu sudu, i obavjestit će ga zajedno o tom. U našem primjeru uzimamo, da stubički sud misli, da može naležni sudac-iztražitelj još u pravo vrijeme doći, da obavi paranje mrtvoga tiela. Zato mu piše sljedeću

obavjest.

(Is vana).

Br. 710.

C. kr. kot sud u Stubici

Veleslavnomu c. kr. zemaljskomu sudu

u

Službeno.

Zagrebu.

Komad 1*)

(U nutri)

Br. 710.

Veleslavni c. kr. zemaljski sude!

Iz priloženih i u privitom dnevniku naznačenih spisah % uvidjet će veleslavni c. kr. zem. sud, da je noću na 15. srpnja o. g. u 11 satih Luka Rajević, lovačko momče, Marka Ljubičića, krčmara u stu-

*) Ovo izvješće bit će prvi komad u dnevniku, što će ga vodit sudac-iztražitelj kod zemaljskoga suda u Zagrebu.

bičkih toplicah, i to u njegovoj krčmi lovačkim nožem na mrtvac ranio u trbuh, i da je ranjenik sinoć na polak 8 satih zbilja umro; učin je izvidjen, a okrivljenik uhvaćen.

Trošak na razvid učina, i to putni trošak sudbenoga povjerenika i vidara Jokića, kao što i vještačka pristojba iznosi zajedno 6 for. i 45 kr.; a dotični je troškovnik podnešen neposredno visokomu c. kr. predsjedničtvu banske stolice*).

Buduć da se može paranje mrtvoga tiela odgoditi, dok nestigne naležni sudac-iztražitelj, i buduć da za taj posao treba osobito vještih liečnikah, kojih ovdje baš neima: zato niže potpisani obavješćuje o tom veleslavni c. kr. zemaljski sud, da čim prije uzmogne narediti što treba. Ako naležni sudac-iztražitelj nebi došao u pravo vrieme, obaviti će niže potpisani i paranje mrtvaca; a nakon obavljenoga posla dostavit će dotični zapisnik veleslavnomu c. kr. zem. sudu, a predat mu i okrivljenika, kojega medjutim još zadržava, da se prije paranja sasluša o poznavanju mrtvaca.**)

A i lovački nož, kao što i sudbeno čuvana odjeća izručiti će se g. sudcu-iztražitelju kod paranja, ili pako dostavit će se c. kr. iztražnomu sudu stoprv nakon paranja; jer ako bude morao ovaj kotarski sud obaviti taj posao, trebat će kod toga i nož i odjeću

C. kr. kot. sud u

Stubici 17. srpnja 1854.

Načelnik c. kr. kot. suda

N. N. s. r.

Ovoj obavjestnici priložit će kotarski sud sve spise, koje je do sada u tom iztraživanju sakupio, i koje je medjutim po propisu §. 25. poslovnoga reda za kaznene sudove kronologičnim redom bilježio na posebnom arku, te ga ima takodjer priložiti obavjestnici. A taj je arak tako zvani

*) Gl. §. 135. posl. reda za kaz. sud.

**) Gl. §. 152. k. p., kojega se u našem slučaju kotarski sudac nemože posve držati i to s razloga, navedena u ovom obavješću.

Broj zapisnika o zatvorenicima 24. *)

Dnevnik

o kaznenoj iztragi, u ime naležnoga suda zametnutoj kod c. kr. kotarskoga suda u Stubici

suprot Luki Rajeviću radi zločina ubojstva.

Broj dnevnika	Dan, mjesec i godina	Predmet podneska ili obavljenoga službenoga djela	Broj podnesnoga zapisnika.
	1854		
1	16. srpnja	Andrie Sokolića dojava, da je Luka Rajević na mrtvac ranio Marka Ljubičića.	710
2	" "	Poziv vještakah, Pavla Jokića i Vida Bržića, na razvid učina, k broju 710.	
3	" "	Dostavnica za pomenute vještake k broju 710.	
4	" "	Razvid učina. Prilozi: 1. odjeca Marka Ljubičića i to: hlače, prsник, gaće i košulja; 2. lovački nož.	
5	" "	Saslušanje vidarah Jokića i Bržića.	
6	" "	Naredba predtečnoga zatvora k broju 710.	
7	" "	Izvješće o uhvatu Luke Rajevića k broju 710.	
8	" "	Opis okrivljenoga Luke Rajevića.	
9	" "	Saslušanje okrivljenoga Luke Rajevića.	
10	17 "	Dojava smrti Marka Ljubičića.	

C. kr. kot. sud u
Stubici 17. srpnja 1854.

Načelnik c. kr. kot. suda
N. N. s. r.

*) Gled. dodatak XXI.

Pe §. 201 zakona o nutrnjem uređenju sudovah stavit će se na ova obavještnicu ovakov napis (rubriku):

Veleslavnomu c. kr. zem. sudu

u

Zagrebu

C. kr. kot. sud u Stubici

obavješćuje o ubojstvu, što ga je Luka Rajević počinio na Marku Ljubičiću u stubičkih toplicah.

Prilogah 10 i dnevnik.

Pa propisu §. 126. posloznoga reda od 3. svibnja 1854. upisat će se sva ova pisma stubičkoga suda u podnesni zapisnik c. kr. zemaljskoga suda u Zagrebu, i to ovako:

Podnesni zapisnik

c. kr. zemaljskoga suda u Zagrebu godine 1854.

Broj zapisnika, ime sudca-iztražitelja i izvjestitelja, i broj priloga, dvogubakah i rubrikah	Ime stranke ili oblasti i predmet podneska	Dan rještbe
2710 Sudac-iztražitelj N. N. Izvjestitelj N. N. 10 priloga 1 dnevnik	Dne 18. srpnja 1854. C. kr. kot sud u Stubici obavješćuje o zločinu ubojstva, što ga je Luka Rajević počinio na Marku Ljubičiću u stubičkih toplicah	

Na podnesku treba zabilježiti, da je upisan u podnesni zapisnik, i to ovako:

Primlj. 18. srpnja 1854. br. 2710

Iza toga ima se podnesak predati predsjedniku zemaljskoga sudišta. Ondje će se u glavni zapisnik, koji se kod predsjedništva vodi, ovako ubilježiti:

Glavni zapisnik

c. kr. zemaljskoga suda u Zagrebu o kaznenih prijavah od god. 1854. do god. 18 . . .

Tekući broj	Dan, koji je stigla prijava, broj podnesnoga zapisnika, ime sudca - iztražitelja	Ime kažnjivoga čina	Ime okrivljenika	Ime oštećenika	Okrivljenici su		Dan, kada, i način, kako je kaznena stvar riješena	O p a z k a
					u predtečnom zatvoru	u iztražnom zatvoru		
					od			
90	18. srpnja 1854 br 2710. Viećnik N. N.	Ubojstvo	Luka Rajević	Marko Ljubičić	16. srpnja 1854.	20. srpnja 1854 *)	Osudom od dana 5 kolovoza 1854 **)	
91								

*) Gled. komad 11. pitanje 11.

**) Gled. komad 38.

Nakon toga imat će predsjednik poslati ovu stvar viećniku, kojega je u glavni zapisnik zapisao kao sudca-iztražitelja; a ovaj latit će se iztraživanja, i pročitav dobivene spise odlučit će prije svega po § 145. k. p., da li se ima suprot Luki Rajeviću zametnuti kaznena iztraga. Odlučiv, da će ju zametnuti, obavjesti o tom državno odvjetništvo, i to prije nego što ju zometne (§§. 63. i 145. k. p.). — Na onom arku, na kojem je pisano obavješće stubičkoga suda br. 710., ili pako, ako ondje nebi bilo prostora, pisat*) će sudac-iztražitelj državnomu odvjetništvu na posebnom arku ovako:

Slavnomu c. kr. državnomu odvjetništvu

ovdje.

Po §§. 63. i 145. k. p. obavješćujem slavno c. kr. drž. odvjetništvo, da ću na temelju priobćenih spisah**) izreći odluku, da je Luka Rajević pravno okrivljen zločinom ubojstva, počinjenim na Marku Ljubičiću, krčmaru u stubičkih toplicah, i da ću suprot njemu zametnuti kaznenu iztragu.

Molim, da mi slavno c. kr. državno odvjetništvo dostavljene spise čim prije povрати.***)

U ime c. kr. zem. kao iztražnoga suda u
Zagrebu 18. srpnja 1854.

N. N. s r.

sudac-iztražitelj.

Ovo obavješće zajedno sa svimi spisi poslat će dakle sudac-iztražitelj državnomu odvjetništvu i to po uredniku, koji ima voditi knjigu, propisanu §om 155. poslovnoga reda za kaznene sudove. Ovaj urednik, primiv spise, ubilježiti će obavješće u ovakov

*) Gl. dodatak V.

**) Sudac-iztražitelj poslat će naime drž. odvjetništvu sve spise, koje je primio od stubičkoga suda. A priobćenje svih kaznenih spisah najbolje odgovara svrsi osobito onda, kada se drž. odvjetništvo prvi put o kakvoj stvari obavješćuje; jer samo iz svih spisah može drž. odvjetništvo crpiti što mu treba za službenu porabu (§. 26. naredbe minist. prevos. od 3. kolovoza 1854. br. 201. drž. zakonskog lista)

***) Gled. dodatak VI.

Dnevnik

za ubilježivanje dostavakah između e. kr. zem. suda i e. kr. državnoga odvjetništva u Zagrebu od god. 1851 do god 18 .

Tekući broj *)	Predmet	Dan, kada sud dostavlja što drž. odvjetništvu	Dan, kada drž. odvjetništvo priobćen spis sudu natrag šalje.	Oznaka kaznene stvari	Poslovni broj priobćenoga spisa.
956	Predtečno izvješće o zametnuću kaz. iztrage suprot Luki Rajeviću sa svimi spisi	18. srpnja 1854	18. srpnja 1854.	Zločin ubojstva	2710
957	Izvješće o odpremanju na učinište, da se ondje obavi paranje pokojnoga Marka Ljubčića	18. srpnja 1854.	18. srpnja 1854	Zločin ubojstva	2710

Za dokaz, da je obavjest u dostavni dnevnik ubilježena, staviti će se pod nju ove rieči:

U dostavni dnevnik ubilježeno pod tek. br. 956.

N N. s r
voditelj dostavnoga dnevnika,

Zabilježiv ovo kako valja, predat će pomenuti urednik sve spise državnomu odvjetništvu, gdje se ima stvar prije svega upisati u pod-

*) Gled. dodatak VII.

nesni zapisnik (gl. §. 28 naredbe minist. pravos od 3. kol. 1854. br. 201. drž. zak. lista). Iz podnositelice državnoga odvjetništva dobit će spise državni odvjetnik. Ovaj će ih svojemu namjestniku doznačiti, ili pako pridržati, ako je odlučio, da će u toj stvari poslove državnoga odvjetništva sam obavljati. Pod dostavljeno izvješće napisat će onda drž. odvjetnik ili njegov namjestnik rieč: „Vidio“ i svoje ime. U dnevnik, što ga ima državno odvjetništvo voditi po §. 26. poslovnoga reda za drž. odvjetništva, ubilježiti će drž. odvjetnik ili njegov namjestnik iz priobćenih spisah sve što mu treba; a obavjestiv se kako valja, poslat će sudcu-iztražitelju natrag sve spise i to opet po onom uredniku, koji je za ovo dostavljanje odredjen, i koji će tom prigodom u dotičnom dnevniku izpuniti četvrtu rubriku; a spise predat će sudcu-iztražitelju, za kojega doznaje iz priobćenoga i podpisanoga izvješća.

A sudac-iztražitelj, dobiv spise, izreći će odluku po §. 145. k p., da je Luka Rajević pravno okrivljen zločinom ubojstva, i da se zato suprot njemu zameće kaznena iztraga. Evo odluke:

Komad 2.

Br. 2710.

Odluka.

Luka Rajević, lovačko momče, svadjao se je na 15. srpnja 1854. sa Markom Ljubičićem, krčmarom u stubičkih toplicah, i u svadji ranio ga je lovačkim nožem u trbuh; a ranjenik je s ove rane umro.

Da je Luka Rajević Marka Ljubičića ranio, to svjedoči ne samo ranjenik, saslušan prije svoje smrti po c. kr kotarskom sudu u Stubici, već to priznaje i sam Luka Rajević, kojega je takodjer c. kr. kot. sud u Stubici predtečno saslušao, i koji je, kao što sam kaže, na učiništu imao oružje, kojim je bila rana zadata. A vidari Jokić i Brzić potvrđuju, da je Marko Ljubičić umro s dobivene rane.

Nu budući da Luka Rajević nijeće, da je kanio ubiti Marka Ljubičića, i budući da se ova nakana iz razloženoga učina nikako nemože razabrati, pače čitav događaj pokazuje, da je Luka Rajević s drugoga neprijateljskoga namišljaja Marku Ljubičiću zadao smrtnu ranu: podpisan je sudac-iztražitelj odlučio:

Luka je Rajević po §. 138. br. 1), po §. 140. br. 1.) i 4.) i po §. 142. kaz. post. pravno okrivljen, da je počinio zločin ubojstva (§.

140. k. z.), i zato ima se po §. 145. k. p. suprot njemu zametnuti kaznena iztraga.

U ime c. kr. zemaljskoga, kao iztražnoga suda u
Zagrebu 18. srpnja 1854.

N. N. s. r.
sudac iztražitelj.

Uzimamo, da je u našem primjeru sudac-iztražitelj odlučio, da će on obaviti paranje mrtvoga tiela u stubičkih toplicah. Ako to, imat će prije svega po §. 21. poslovnoga reda za kaznene sudove izhoditi dozvolu načelnika zemaljskoga sudišta), i to ovako:*

Komad 7.

Veleslavnomu predsjedničtvu c. kr. zem. suda

ovdje.

Buduć da svrha kaznenoga postupka povedena suprot Luki Rajeviću radi zločina ubojstva, počinjena na Marku Ljubičiću u stubičkih toplicah, u istinu zahtieva, da ja podpisani kao sudac-iztražitelj na učiništu, dakle izvan sjedišta ovoga suda, obavim paranje pokojnoga Marka Ljubičića: zato molim, da mi veleslavno predsjedništvo dozvoli, taj posao obaviti u stubičkih toplicah**).

U Zagrebu 18. srpnja 1854.

N. N. s. r.
sudac-iztražitelj.

Dozvoljuje se.

U Zagrebu 18. srpnja 1854

N. N. s. r.
Predsjednik c. kr. zem. suda.

*) Gled. dodatak VIII.

**) Ovoga dopisa netreba onda, kad predsjednik suda odmah kod doznačivanja koje kaznene stvari sudcu-iztražitelju dopušta obaviti koji službeni posao izvan sjedišta suda. Pišuć na arku, na kojem je pisana obavjest o kašnjevom djelu (u ovom primjeru na str. 15. i 16.) mogao bi to u našem slučaju predsjednik ovako učiniti:

Ova obavjest zajedno sa svimi spisi ima se izručiti g. N. N-u, viećniku, kojega time imenujem sudcem-iztražiteljem u ovoj parnici

Buduć da ima sudac-iztražitelj o tom, da će obaviti paranje mrtvaca, obavjestiti drž. odvjetnika (§§. 63. i 77 k. p.): pisat će mu ovako na arku prediduće molbe i dozvole):*

C. kr. državnomu odvjetniku gospodinu N. N-u

ovdje.

Po §§. 63. i 77. k. p. obavješćujem Vas, da ću sutra u 9 sati prije podne poći na učinište u stubičke toplice, da ondje obavim paranje pokojnoga Marka Ljubičića**).

U Zagrebu 18. srpnja 1854.

N. N. s. r.
sudac-iztražitelj.

U dostavni dnevnik ubilježeno pod tek br. 957***).

N. N. s. r.
voditelj dostavnoga dnevnika.

Vidio.

N. N. s. r.
c. kr. drž. odvjetnik.

Na paranje pozvat će sudac-iztražitelj dva vještaka (§§. 78. i 337. k p.), svakoga sljedećim pozivom:

i nalažem mu, da odmah odlazi na učinište, da ondje obavi paranje mrtvoga Marka Ljubičića, krčmara u stubičkih toplicah.

U Zagrebu 18. srpnja 1854.

N. N. s. r.
Predsjednik.

*) Gled. dodatak IX.

***) Ako je predsjednik dopustio obaviti sudbeni posao, t. j. u našem primjeru paranje mrtvaca, izvan stolice suda odmah onda (gl. opaz. **) na str. 23, kadje imenovao sudca-iztražitelja: imenovani sudac-iztražitelj bio bi mogao o ovom spremanju obavjestiti drž. odvjetnika već onim dopisom, kojim mu je dojavio, da će izreći odluku, kojom se ima zametnuti kaznena iztraga suprot okrivljeniku (gl. str. 20.).

***) Gled. str. 21.

Komad 4.

(Iz vana).
Br. 2710.

C. kr. zemaljski, kao iztražni sud u Zagrebu

Gospodinu

Dr. Gjuri Paviću

c. kr. županijskomu liečniku

Službeno.

ovdje.

(U nutri)

Gospodine!

C. kr. zemaljski sud u Zagrebu pozivlje Vas, kao vještaka, da na 19. srpnja o. g. u 9 sati prije podne dodjete pred potpisanoga sudca-iztražitelja u njegovu uredovnicu u županijskoj kući na drugom podu; jer ćete odatle sa potpisanim otići u stubičke toplice, da se ondje obavi paranje pokojnoga krēmara, Marka Ljubičića

Opominjuć Vas, da svakako dodjete, jer ćete inače odgovarati po §. 79. k. p., navodim jošte, da imate najkasnije za 14 danah izza podnešenoga vještačkoga svoga mnienja tražiti pristojbe, koje će Vas ići radi obavljenoga posla, a i naknadu troška, što će Vam ga taj posao uzročiti; jer će se inače po §. 337. k. p. uzeti, da ste se odrekli i vještačke pristojbe i naknade troška.

U ime c. kr. zem. kao iztražnoga suda u
Zagrebu 18. srpnja 1854.

N. N. s. r.
sudac-iztražitelj.

Pod sastavkom ovoga poziva na komadu 4., koji dakako ostaje u spisih, napisat će sudac-iztražitelj još ove rieči:

Sličan poziv ima se dostaviti i g. Dr. Franji Leliću, liečniku u Zagrebu.

N. N. s. r.
sudac-iztražitelj.

Ova dva poziva valja upisat u

Komad 5.

Br. 2710.

Dostavnicu

c. kr. zemaljskoga suda u Zagrebu za sudbenoga podvornika.

Broj podnesnoga zapisnika	Vrsta komada i broj priloga	Ime stranke ili oblasti, kojoj se ina što dostaviti	Dan dostave i podpis primaoca, ili uzrok, za što se što dostavilo nije
2710	Poziv na paranje pokojnoga Marka Ljubičića u stubičkih toplicah	Dr. Gjuro Pavić, liečnik u Zagrebu kuć. br. 70.	18 srpnja 1854. Dr. Gjuro Pavić s. r.
2710	dto.	Dr. Franjo Lelić, liečnik u Zagrebu kuć. br. 109.	18. srpnja 1854. Dr. Franjo Lelić s. r. *)

Sudac-iztražitelj, došav na lice mjesta sa zaroćenim pisaoцем i sa vještaci, pozvat će k paranju i vidare, koji su pokojnoga liečili, a uz to još dva poštena muža, kao sudbena svjedoka, i to prvu dvojicu ustmeno ili pismeno, a drugu samo ustmeno. Kako se paranje mrtvacu po propisu §§ 86—89. k. p. ovršuje, pokazuje sliedeći o tom sastavljeni

Komad 6.

Zapisnik

na 19. srpnja 1854.

sastavljen po c. kr. zem. kao iztražnom sudu u Zagrebu o paranju pokojnoga Marka Ljubičića, krēmara u stubičkih toplicah, koji je

*) Vještaci izpunit će ovu rubriku dakako stoprv kod dostavljanja poziva.

na 16. tek mjes. umro od rane zadate mu u svadji na 15. tek mjes. noću u 11 sati.

Prisutnici.

N. N. sudac-iztražitelj		N. N. c. kr. drž. odvjetnik		
N. N. zaročeni pisalac		Dor. Gjuro Pavić	liečnici	
Andria Sokolić, načelnik stubičke občine	} sud-beni	Dor. Franjo Lelić		
Nikola Brkić, odbornik stubičke občine		} svje-doci.	Pavao Jokić	} vidari, koji su ranjeni-ka vidali.

Početak u 4 sata po podne.

Ovako sastavljeno sudbeno povjerenstvo došlo je u krčmu pokojnoga Marka Ljubičića, gdje se nalazilo njegovo mrtvo tielo. Da se ustanovi istovjetnost mrtvog tiela sa Markom Ljubičićem, pitao je o tom sudac-iztražitelj Cvietu Ljubičićevu, Markovu udovicu, i njegova dva poslužnika, Petra Prugovića i Jakova Lastavića; a pošto su ovi izjavili, da je mrtvac zbilja Marko Ljubičić, krčmar u stubičkih topli-
cah, doveden bi po §. 87. k. p. i Luka Rajević pred mrtvo tielo, koji je također u njem spoznao Marka Ljubičića, te bi opet odveden.

Zatim su vidari Jokić i Brzić suglasno sa zapisnikom od 16. srpnja o. g. obavjestili povjerenstvo o bolesti u početku; a sudac-iztražitelj zavjerio je dva sudbena svjedoka po propisu §. 68. k. p., ter opomenuv g. Dr. Gjuru Pavića na svetinju položene već prisege, a zarotiv g. Dr. Franju Lelića, naredio je, da se razvidi odjeća, koju pokojnik na sebi imadjaše, kad se ranio, i koja već bijaše sudbeno čuvana, a zatim da se obavi paranje mrtvaca, koji je ležao na stolu u krčmi u jednoj sobi, pokrovom pokriven, inače pako posve gol.

A) Odjeća bijaše:

1. Jedna haljina ni malo nepovredjena.

2. Jedne hlače boje zelene zagasite, prorezane oštrim rtom za jedan palac izpod lievoga obšava (*Besetz*) a dva paoca i pol od prednjega razporka. Prorezotina široka je $\frac{3}{4}$ paoca, ide na krivo s prednje strane k stražnjoj; naopaka strana, kao i vazina (*Latz*), podstavom podstavljena, krvlju je zaštrapano.

3. Jedan prsnik od dimita, koji je također prorezan na lievoj strani za 5 palacah od prednjega razporka, a $\frac{7}{4}$ paoca od donje ob-

toke (*Rand*). Prorezotina jeste također nakriva, a sve je okolo na okolo nje krvavo. I gornja je strana krvlju zaštrapana, a donja sukrvičinom (*Befeuchtung mit Blut und Wasser*).

4. Na gaćah, također od dimita, za 2 paoca i $\frac{1}{2}$ izpod lieve vazine, a 5 palacah od prednjega razporka ima prorezotina nakriva, široka $\frac{3}{4}$ paoca. Prednja je strana sva sukrvičinom zaštrapana, a i ostrag pod vaziuom ima na dva mjesta krvavili tragovah

5. I na košulji ima nakriva prorezotina, široka $\frac{3}{4}$ paoca, $4\frac{1}{2}$ paoca izpod prsiuh, a spređa sva je izbrljana krvlju i sukrvičinom.

B) Razvid tiela iz vana.

1. Tielo je veličine prekobične, mesnato, i dobro ugojeno; zatiljak (*Nacken*), uzvratci (vratne strane, *die Seitentheile des Halses*), lievo rame i lakat, sva ledja, stražnja bedrena strana, sve je to pokriveno modricami i modrimi prozračnimi žilami; nasuprot po prednjoj strani tiela koža je blijeda.

2. Kosa je crnkasta, neuredno ošišana, obraz i usne blijede, oči-nja bjeločica izgleda napat stakla, šarenica (*Iris*) mrkolasta, donji lievi kapak, nozdrve, lievi ustni ugao i ono, što je pri njemu, sve je omašćeno nekom vlagom crljenom zagasitom, koja je iz ustih izišla

3. Vrat je kratak, debeo i gibiv, prsi široke, trbuh napet i nadut; nad žličicom i lievim krajem rebarah 10 ljagah modruškastih od veličine jednoga groša, koje su od toga nastale, što je tu bilo priljepljeno 10 pijavicah; na gornjoj lievoj strani trbuha za 4 paoca izpod kraja zadnjega rebra, a 3 paoca od pupka ima rana duga jedan palac i jednu prugu, široka u sredi $\frac{1}{2}$ paoca, u nutrnjem kraju svedena na put šiljatog ugla, izbičljena, zijatna s oštirimi krajevi, iz koje se salo izrenulo bilo.

Nad gornjim krajem iste vide se 4, a pod donjim krajem 5 sitnih iglenih nabadatinah (*Nadelstich*), gdje je šav bio, što ga je vidar Jokić razparao, dok je ranjenik još živio.

4. Ruke su gibive, noge ukočene, u pregibih rukuh imaju bilježke, gdje je krvi više putah vadjeno bilo; a na nijednom drugom dielu tiela neima nikakvoga traga učinjene sile i opora.

C) Razvid tiela iz nutra.

5. Koža od glave obične je debljine; po njoj krvi neima; naopaka joj je strana blijeda; također je i svod glavine (*Schädelgewölbe*) obične debljine, čvrst i težak, spređa malo stisnut; za taj svod je tvrda opna (*harte Hirnhaut*) iz nutra jako prionula; žile po ovoj opni

oslizle (*zusammengefallen*), a u žljebini (*Sichelbehelfer*) ima samo nekoliko kapih krvi žitke (*flüssig*)

I žile po mekoj opni (*Aderhaut*) oslizle su, i neima u njih krvi. Toliko žile koliko i tina (*Spinnwebhaut*) nješto su nadute, i lako mogu se s moždani razstaviti; izmedju njih i moždanovih zasukah ima malo surutke; rupe su razširene, a u njihovih donjih rožnicah (*Hörner der Seitenkammer*) ima malo surutke crljenkaste; žile su pobljedile; treća je rupa prazna, životna žliezda (*Zirbeldrüse*) meka, moždani priljepčivi; a malo ima krvi u njih. Na donjem površnju moždanah i moždanacah (*das kleine Gehirn*) osim osliznutih žilah nikakvoga osobitoga pobilježja neima. Četvrta je rupa prazna; na temelju glavine oslizli su žilni žljebovi (*Blutbehälter*), a u dnu nje ima unča surutke krvave; ni tu ni ozgo na glavini neima povrede nikakve.

6. Oslizle su nutrnje i izvanjske debele vratne žile; kotlačna žliezda (*Schilddrüse*) obične je veličine; u njoj ima podosta krvi; u dušniku (*Lufttröhre*) ima sline krvave, a i slinava se opna (slinavica, *Schleimhaut*) zarumenila.

7. Oba su se krila od pluće razdrjlila (*ausdehnen*); briedo im je prednje površje; ostrag su boje zagasi'e; za nijednu stranu nijesu prionula; u lievoj dubini prsiuh ima pol zajtlika, a u desnoj ima blizu zajtlik krvi žitke.

Ovdje treba kazati, da parajuć prsi razparao se ošit (*Zwerchfell*) spređa blizu vitnih rebarah, te je ona krv lako mogla iz trbuha u prsi proteći. Na donjem površju plućnoga lievoga krila pri ošitnom svodu opna je razstavljena od pluće za jedan palac u dužinu, a 4 pruge u širinu, i samo se jedna povreda mogla je jedva razabrati kolik da je šiljatim rtom zadana, jer je tu na pluću bila ljaga zagasito-brieda. Ovdje treba i ovo napomenuti, da možda se onda opna od pluće razstavila, kada se ova strana razgledala.

Ovaj komad pluće, od prilike povredjen, nije se režuć ga u ničem od ostale pluće razlikovao. Oba su krila zdrava, osobito ozgo, nego su ozdo zagasitija, što se krv utaložila u njihovih žilah; jošte se s lieve i desne strane opna podmihurila. Srce je obične veličine; desna mu je strana salom pokrivena; ali je sve oslizlo; neima krvi ni u desnoj ni u lievoj njegovoj rupi, niti u većih njegovih žilah.

8. Izpod kože od trbuha ima dosta sala; na nutrnjoj strani ondje, gdi je opna pri nutrnjoj rani, ima povreda nakriva, duga jedan palac i jednu prugu, u sriedi široka $\frac{1}{2}$ paoca, spređa skućena, a ostrag

malo šiljatija, kroz koju se je izrenuo bio jedan komad plene, dug sedam četvrtih od paoca, a širok $\frac{1}{2}$ paoca, i ovo bijaše ono salo, što se iz vana opazilo. Plena je nasukana i pokrivena salom; prednja i stražnja joj je strana gdje gdje krvava, a na stražnjoj još ima do četiri mala grumenčića krvi sgrušane (*geronnenes Blut*).

9. Jetra je obične veličine, boje crnkasto-bliede, pokrivena mnogobrojnim ljagama i trakovi, koji su bliedi na prednjoj i stražnjoj strani; u naokolo je strapasto-žutkasta, a iznutra je crno-erljenkasta; jošte joj je mezgra (*Substanz*) drobiva i malo ima u njoj krvi, a nimalo nije povredjena. Žuč nije preko miere puna, a jeđ u njoj je crnožut i priljepljiv. U trbuhu izpod jetre ima zajtlik krvi žitke i više. Slizena je izvanredno malena, crnkasto-modra, iznutra crljeno-crna i vrlo meka.

Slizenica (*Magendrüse*) pretvorila se u salo a posve je zdrava, kao i slizena. U trbuhu s lieve strane ima zajtlik krvi žitke; želudac je jako od uzduha nadut; izvanjska njegova strana je boje mavijaste, a nutrnja je blieda i slinom pokrivena; dno mu je prazno, a pokriveno je slinom i crnim trakovi.

10 Na gornjoj strani dnice (*Leerdarm*) ima rana nakriva, široka 5 prugah, koja skroz otišla kroz dnicu do želudca. Za jednu podlaticu (*Handbreite*) od nje imaju druge dvie rane bodimice zadane, jednako široke, koje su probile isti dio crieva na istoj strani; crijena je slinava opna blizu ove tri rane. Oštri su krajevi istih ranah od oštrog bodca postali; u ostalom tanka su crieva mavijasta, i gdje gdje našarana crljeno-crnkastom bojom od krvi zaskrane; dubine su pune uzduha, a nutrnja strana gotovo sva je pokrivena crnom krvuštinom.

11. Uzlazeći i poprečni dio kuljena (*Grimmdarm*) stisnut je; u opornjaku (*Gekröse*) toga debeloga crieva, gdje poprečni njegov dio prelazi u slazeći dio, opazio se jedan odkidani komad opornjaka, dug dva paoca, a širok pol paoca; na njegovih krajevih nije bilo zarezo-tine nikakve, i nemože se pouzdano kazati, da je ovaj komad opornjaka rukom odkinut; jerbo bi se vrlo moralo dvojiti, da li je ono izrezak, sudeć po njegovom okolištu i kroju. I slazeća strana kuljena stisnuta je, a samo zasuk dnice i guzgnjak razšireni. Nutrnja strana debelih crievah zastrapaua je njekim vriedom crnožutkastim.

Bubrezi i bubrežnjaci obične su veličine, i iznutra bliedi; u bubrežnih crievah (*Nierenkelch*) ima malo krvi žitke. Mihur je stisnut i prazan; u zdjelici (*Beckenhöhle*) ima zajtlik krvi žitke. Snimiv sve

utrobe, koje se u trbuhu nahode, opazilo se, gdi je ošit posve zdrav, i nijedna se povreda nije opazila na velikom trbušnom bilu (*Bauch-Aorte*), i na glavnih ograncih žilah i bilah, koji se tu nahode.

D) Opis lovačkoga noža

Pokazani lovački nož je vrlo oštar, dug 17 palacah i $\frac{1}{2}$ od držka do rta; rt mu je vrlo šiljat i oštar; od istoga rta za 4 paoeca i $\frac{1}{4}$ naoštren je s obie strane; telut (*der Rücken des Messers*) je odozdo malo deblji od jedne pruge, a odozgo prama držku 3 pruge; nož je vas uzduž naoštren, dva paoeca širok, a za 11 prugah od rta pa sve do polovine malo je širji od jednoga paoeca.

Gg. vještaci, upitani, da li žele mnienje svoje umah u pero kazivati, izjaviše, da će ga, kao što im dopušta §. 84. k p, predati pismeno. Zato im je sudac-iztražitelj na pismu predao pitanja, na koja valja odgovoriti, i ustanovio im je rok od 3 danah, uz koji imaju predati svoje mnienje.

Dočetak u 7 satih na večer

Pročitano, odobreno i podpisano.

N. N. s. r. sudac-iztražitelj

N. N. s. r. zaročeni pisalac

Andria Sokolić s r. sudbeni
svjedok

Nikola Brkić s. r. sudbeni
svjedok.

N. N. s. r. c. kr. drž. odvjetnik.

Dor. Gjuro Pavić, liečnik s. r.

Dor. Franjo Lelić, liečnik s. r.

Pavao Jokić, vidar s r.

Vid Bržić, vidar s. r.

Buduć da se sudac-iztražitelj nalazi u stubičkih toplicah, moglo bi se pomisliti, da bi najbolje bilo, da odmah u Stubici sasluša i svjedoke Po § 116. k p. moglo bi se ovo i opravdati; premda taj §. ustanovljuje pravilo, po kojem bi u našem primjeru imao sudac-iztražitelj narediti, da stubički sudac sasluša svjedoke. Nu pomislimo, da mu toga nije dozvolio načelnik zemaljskoga suda (§. 21. posl. reda za kaz. sudove) i postavimo uza to, da ima sudac-iztražitelj međjutim u Zagrebu obaviti važnih i silnih poslovah, pak mu nećemo zamjeriti, što se je odmah nakon paranja povratio u Zagreb, i što premda je mogao stubičkomu sudcu već ustmeno o tom govoriti, za svoje opravdanje ipak još pismeno naredi saslušanje svjedokah po stubičkom sudu, i to ovakvim dopisom:

(Iz rane)

Br. 2710.

C. kr. zem. kao iztražni sud u Zagrebu

Slavnomu c. kr. kotarskomu sudu

Stužbeno

u

Stubici.

(U nutri)

Komad 7. *)

Br. 2710.

C. kr. zem. sud u Zagrebu

Slavnomu c. kr. kotarskomu sudu

u

Stubici.

Podpisani sudac-iztražitelj obavio je paranje pokojnoga Marka Ljubičića u stubičkih toplicah, za kojega je ondašnji c. kr. kot. sud u svojoj obavjesti od dana 17. srpnja 1854. br. 710. kazao, da je umro s rane, zadate mu na 15. o. m. u 11 satih noćnih.

Na licu mjesta doznao je podpisani za sliedeće svjedoke, koje treba saslušati, naime: za Ivana Vladimirovića, občinskoga stražara, za Petra Prugovića i Jakeva Lastavića, oba poslužnika kod pokojnoga Marka Ljubičića, za Pavla Jokića, vidara u Stubici, za Božu Rajevića, podpomoćnika u c. kr. gorskom zavodu u Stubici, i za Cvietu Ljubičićevu, udovu Marka Ljubičića

Nu budući da svi ovi svjedoci borave preko dvie milje od Zagreba u kotarn c. kr. kotarskoga suda u Stubici: to se taj sud po propisu §. 116. k. p. pozivlje, da u ime iztražnoga suda o događaju, u kojem je Marko Ljubičić na 15. o. m. ranjen bio, sasluša ne samo pomenute svjedoke, već i druge, koji podpisanomu još nijesu poznati, nu za koje će možebiti sam c. kr. kot. sud doznati, ako se naime svjedoci u njegovom kotaru nalaze.

Zapisnike o saslušanju svjedokah, a i odjeću, koju pokojni Marko Ljubičić na sebi imadjaše, kad se ranio, i koja se još nalazi kod

*) Ovaj će se broj staviti samo na sastavnicu dopisa; jer će ju sudac-iztražitelj zadržati kod svojih spisah, da zna, što je pisao, i da može prosuditi, da li je stubički sud obavio baš ono, što mu je naložio.

istoga suda, kao što i lovački nož poslat će c. kr. kot. sud podpisanomu odmah nakon svršena saslušanja Što se pako tiče okrivljenika, Luke Rajevića, predat će ga odmah, t. j. još prije saslušanja svjedokah u iztražni zatvor c. kr. zem. suda u Zagrebu, ako ga već nije odpremio ovamo, što je podpisani već ustmeno naredio, da se ima učiniti.

U ime c. kr. zem. kao iztraž, suda u
Zagrebu 20. srpnja 1854.

N. N. s. r.
sudac-iztražitelj.

Primlj. *) 21. srpnja 1854. br. 899.

C. kr. kot. sud predat će okrivljenika u iztražni zatvor uz sljedeću obavijest:

Komad 8.

(U nutri).

Br. 819.

Veleslavni c. kr. zem. sude!

Po ustmenom nalogu g. viećnika N. N-a, kao sudca-iztražitelja, predajem okrivljenoga Luku Rajevića u ondašnji iztražni zatvor, pri lažuć zajedno dotični troškovnik.

C. kr. kot. sud u
Stubici 19. srpnja 1854.

N. N. s. r.
načelnik c. kr. kot. ureda.

(Iz vana).

Veleslavnomu c. kr. zem. sudu

u

Zagrebu.

C. kr. kot. sud u Stubici

predaje Luku Rajevića u iztražni zatvor.
Sa troškovnikom.

*) Naime kod c. kr. kot. suda u Stubici.

Primlj. *) 20. srpnja 1854. br. 2820.

Ovoj izvjestnici priložen je slijedeći

Troškovnik

c. kr. kotarskoga ureda u Stubici o trošku na kaznenu iztragu zametnutu suprot Luki Rajeviću, neoženjenomu lovačkomu momčetu u Andraševu.

Broj tekući	Broj dnevnika, pod kojim je trošak izplaćen	Ime onoga, kojemu se je izplatilo, i oznaka vrste pristojbah	Iznosak u srebru		Bilješka
			for	kr.	
1	70	Uzdržavanje Luke Rajevića u uzi od 16. srp 1854. do ukl. 19. srp. 1854.	1	4	
2	71	Josipu Loriću u ime putnoga troška iz Stubice u Zagreb, kamo je dopratio Luku Rajevića, da ga ondje preda u iztr. zatvor.	4		

U Stubici 19 srpnja 1854.

N. N. s. r.

načelnik c. kr. kot. ureda.

Sudac-iztražitelj naložit će međjutim nadtamničaru, da okrivljenika primi u iztražni zatvor; a zajedno poslat će mu i opis okrivljenikove osobe: ovo posljednje zato, da se može izdati tjeratica, ako bi

*) Naime kod c. kr. zem. suda u Zagrebu.

okrivljenik uskočio, kad sud nebi imao kod sebe iztražnih spisah, t. j. onda, kad su ovi spisi radi priziva poslani višjemu kojemu sudu (§. 51. post. reda za k. sud.). Evo kako sudac iztražitelj ovo izvršuje:

Komad 9.

(U nutri).

Br. 2710.

C. kr. zem. kao iztražni sud u Zagrebu
gospodinu

Ivanu Pestiću,

nadtamničaru

ovdje.

C. kr. kot. sud u Stubici predat će u ovdasnje iztražno zatvorište Luku Rajevića, lovačko momče, kojega opis Vam prilažem $\frac{1}{2}$; a Vi ćete ga primiti među iztraženike, ter ćete o tom odmah obavijestiti podpisanoga sudca-iztražitelja.

U Zagrebu 20. srpnja 1854.

N. N. s. r.
sudac-iztražitelj.

Ovomu nalogu priložen je

Br. 2710.

Opis

Luke Rajevića, lovačkoga momčeta, okrivljenoga, da je na 15. srpnja 1854. počinio zločin ubojstva na Marku Ljubičiću, krčmaru u stubičkih toplicah.

Doba: 21 godina	Lice: puno
Rodište: Gornja Stubica u Hrvatskoj.	Čelo: uzko
Vjera: katolik	Ohrve: crne
Stališ: neoženjen	Oči: crne
Zanat: lovačko momče	Nos: velik
Stas: 5', 5" 1"	Usta: velika
Uzrast: jak	Zubi: svi su mu
	Brada: —

Podbradak: okruglast
 Osobiti znakovi: nikakvi
 Mast lica: crnomanjasta

Kosa: crna
 Jezik: hrvatski i njemački

Odjeća: haljina od sukna zeleno-zagasita, žućkaste hlače od ruskoga platna, prsnik na oka otkau, ovratak na pruge, rubac na pruge, gaće i košulja prtena, čarape kratke, polučizme i kapa.

U ime c. kr. zem. kao izraž. suda u
 Zagrebu 19. srpnja 1854.

N. N. s. r.
 sudac-iztražitelj.

Nadtamničar, primiv okrivljenika u iztražno zatvorište, obavijestit će o tom sudca-iztražitelja, i to ovako:

Komad 10.

(U nutri).
 Br. 2710.

Izvešće
 podpisanoga nadtamničara.

C. kr. kotarski sud u Stubici predao je danas u dva sata po podne u ovdašnje iztražno zatvorište Luku Rajevića, lovačko momče, koji je stavljen u sobu br. 25. na prvom podu, a upisan je u zapisnik o zatvorenicih*) pod br. 84. Ovo ponizno javljajuć prilažem i svjedočbu o njegovom tjelesnom stanju**) i dodajem, da se njegova odjeća sasvim slaže s priobćenim mi opisom.

U Zagrebu 20. srpnja 1854.

Ivan Pestić s. r.
 nadtamničar.

Prilog ovoga izvješća jeste sljedeća

*) Gled. dodatak XXI, i §. 53. posl. reda za kaz. sudove.

**) Gl. §. 55. posl. reda za kaz. sudove.

Liečnička svjedočba.

Podpisani pregledavši danas Luku Rajevića našao je, da je pod-
puno zdrav.

U Zagrebu 20. srpnja 1854.

Dr. N. N. s. r.
sudbeni liečnik.

Sudac-iztražitelj, doznav da je okrivljenik doveden, ima ga po §. 153. k p. preslušati za 24 sata; a o tom, da će ga preslušati, ima po §§. 63. i 153. k. p. obavijestiti drž. odvjetnika; i to ovako:

Gospodinu N. N-u
c. kr. drž. odvjetniku

ovdje.

Podpisani obavješćuje Vas po propisu §§. 63. i 153. k. p., da
će danas u 4 sata po podne preslušati Luku Rajevića, okrivljenoga
ubojstvom, i predanoga u iztražno zatvorište ovoga suda.

U ime c. kr. zem. kao iztraž suda u
Zagrebu 20. srpnja 1854.

N. N. s. r.
sudac-iztražitelj

U dostavni dnevnik ubilježeno pod br. 970.

N. N. s. r.
voditelj dostavnoga dnevnika.

Vidio.

N. N. s. r.
drž odvjetnik.

§§. 172. — 185. k. p. propisuju jasno, kako ima sudac pre-
slušati okrivljenika. Nu sudac kod ovoga posla neće smetnuti s
uma niti propisa § 153. k. p. Kako može sudac ovim propisom u
našem primjeru zadovoljiti, pokazuje sliedeći

Zapisnik

na 20. srpnja 1854.

sastavljen po c. kr. zem. kao iztražnom sudu u Zagrebu o saslušanju Luke Rajevića, okrivljenoga zločinom ubojstva, počinjena na Marku Ljubičiću.

Prisutnici:

N. N. sudac-iztražitelj	N. N. }	sudbeni svjedoci
N. N. zaročeni pisalac	N. N. }	

Početak u 4 sata poslije podne.

Okrivljenik, iz uze doveden u saslušaoionicu, i po §. 174. k. p. opomenut, da odgovori izrazito, razgovietno i po istini, odgovorio je na pitanja,

(obćenita)

Zovem se Luka Rajević, ima mi 21 god. rodod sam iz gornje Stubice, katolik, neoženjen, lovačko momče kod gorskoga nadglednika Milutina Mlatišume u Stubici. Nikada nijesam bio ni okrivljen ni kažnjen. Moj otac, Božo Rajević, podpomoćnik je u c. kr. gorskom zavodu u Stubici, i stanuje s mojom materom, Cvietom, u Andraševcu br. 10. Imam dva brata i sestru. Do svoje 16. godine ostao sam kod svojih roditeljah u Andraševcu, pošto sam bio izučio početne škole u Zagrebu. Po tom sam otišao u Beč, i tu polazio normalno učilište. Odatle pošao sam k g. Mlatišumi, da se lovu učim, a poslije dvie godine danah t. j. 2. studenoga p. g. dobio sam svjedočbu, da sam vrstan lov loviti. Sada sam lovačko momče, ali ne-

(posebna)

1.

Kada su te uhvatili i zašto?

pripadam gorskomu uredu *); neposjedujem nikakva imutka.

1.

Ubitili su me 16. o. m., a danas su me doveli u ovaj zatvor s ovoga uzroka.

Na 15. tek. mjes. po podne služio sam u gori, i iz nje sam se vratio na 6 sati; ostavio sam psa, kojega sam sa sobom imao, kod g. Mlatišume, ponio sam kući svoju pušku, pak sam otišao u stubičke toplice u krčmu Marka Ljubičića, i tu dao sam si donieti zajtlik piva. Krčmar pozvao je mene i Vladimirovića, obćinskoga stražara, koji se tu desio, da igramo s njim na karte. Vladimirović sprvince nije htio da igra, što nije novacah pri sebi imao; a i ja sam kazao, da neimam dosta novacah za igru; a krčmar reče, da se zato nestaramo, nego da ćemo dobitak zabilježiti, i platiti kad igramo. I zbilja počeli smo igrati na prvom stolu stojećem u gospodskoj sobi s lijeve strane vratah, kroz koja se u ovu sobu dolazi iz zajedničke sobe. Kad je bilo 9 sati, htio sam da se ostavim igre i da podjem kući, a to je želio i stražar Vladimirović; nego nagovorio nas je krčmar, da ostanemo i da se dalje zabavljamo, te smo dalje igrali; a ja sam si dao donieti još zajtlik piva i krušac. — Igrali smo veselo i

*) Ako bi pripadao kojemu uredu, gl. §. 158. k. p. i dod. IV.

prijateljski, između nas nikakve prepirke nije bilo. Krčmar je uz igru popio tri, četiri li zajtlika vina, ja sam popio tek pol zajtlika piva, što sam drugi put dao donieti. Na 10¹/₂ ostavili smo se igre.

Načiniv račune, izpalo je, da sam ja dobio forint i nekoliko krajcarah, i da je to krčmar izgubio, te sam mu kazao, da mi plati; a on mi je odgovorio, da tim dobitkom valja namiriti trošak na svieće. Onda sam mu rekao: „Znao sam, da mi nećeš platiti; nego hoću da ti dug na ledjih napišem“. I zbilja uzeo sam komad bieloga kamena, i njim sam mu nekoliko prugah po ledjih izdrljao; na to se on nasmijao; po tom dignuo se, da vidi, jesam li mu što učinio; a kad je one pruge vidio, reče mi da sam magarac, i valjalo bi da me zauši. — Ja sam mu odgovorio, da je i on magarac; dignuo sam se, i pripasav svoj lovački nož, koji sam bio na klupu položio, htio sam da odatle izidjem. U tom sam stojao pri uglu stola, na kojem smo igrali; a krčmar ugrabio je jedan stolac nakanom, da me njim udari po glavi; nego ja i poslužnik Lastavić prihvatili smo taj stolac istom ga je u vis podignuo.

Tada je Ljubičić sam položio stolac, pak iznenada tako me je jako rukom uz lievo uho udario, da sam ševrdnuo natraške na klupu. — Onda sam metnuo ruku na

glavu, djipio i potrgnuo lovački nož, i u onoj sržbi i neznani udario krčmara, koji je prama meni bio s druge strane ugla.

Po tom opet sam pao natraške na klupu, što me je od one zaušnice uhvatila vrtoglavica, a neznam, kako mi se lovački nož iz ruke izmaknuo; nego se samo spominjem, da, kada sam se osvjestio, krčmar čvrsto ga je držao, i jako njim o jedan stolac udarao, da ga razbije. Poslužnik od toga ga je odvratio, a i ja sam mu rekao: „Gosp. Ljubičiću! nemojte!“ Onda je Ljubičić dao nož poslužniku Lastaviću, i otišao je u svoju sobu.

I poslužnik Petar Prugović pošao je u ložnicu njegovu. Ja sam htio da podjem za njima, ali mi nije dopustio poslužnik Lastavić, niti je htio da mi vrati lovački nož. Malo poslije poslužnik Petar viknuo je stražara Vladimirovića, da podje po vidara Bržića. Ja sam opet pošao k sobi, kucnuo na vrata, i otvorila mi je žena Ljubičićeva. Ovaj stajaše u košulji u drugoj sobi; uzanj bijaše Petar, i vidio sam, gdi iz Ljubičića krv vrca. — Kada me on opazio, poviče: „Iztjerajte onoga ugursuza!“ Po tom sam otišao, ostaviv lovački nož. Došao sam k svomu otcu, i kazao sam mu, što se dogodilo.

Istu noć načelnik obćinski i stražar htjeli su da me uhvate;

nego me tako žestoko ognjica uhvatila bila, da se nijesam mogao na noguh držati. Oni nijesu htjeli da vjeruju na moju bolest, te na njihovo zaiskanje njetko, neznam tko je to bio, otišao je po vidare Pavla Jokića i Vida Bržića, koji su me pregledali, i naredili mi, da glavu obložim studenimi oblozi, i rekli su im, da me neimaju uhvatiti sbog stanja, u kojem sam se nahodio. Sutra dan o podne doveli su me u Stubicu. Ondje sam čuo, da je Ljubičić umro, i na to sam se vrlo prepao; ta nebi mi se bilo ni u snu snilo, da će se to dogoditi; jerbo vazda sam se s Ljubičićem pazio, i tako sam ga ljubio, da nikako nebih bio trpio ni da mu tko na moje oči zla učini. Na moju nesreću udario sam ga, kad mi je pamet bila od zaušnice smetena i sržba ončas mah uzela; a još na veću nesreću shvatio sam u mjesto tako pogibeljno, što doista nijesam mogao predvidjeti, jer nijesam ni znao, gdje sam upravo shvatio.

2.

Tko je osim tebe i igračah bio u sobi, kada ste igrali?

3.

Tko je bio u sobi, kad se je Ljubičić ranio?

2.

Dok smo igrali, osim nas koji smo igrali, druge osobe nije bilo u sobi; samo što su poslužnici Petar i Jakov hodali simo tamo po zajedničkoj sobi.

3.

Obćinski stražar Vladimirović, krčmar, dva njegova poslužnika. Petar i Jakov.

4.

Je li krčmar sam otišao u svoju ložnicu, ili je koga pozvao sa sobom?

5.

Što si mislio, kada si iztrgnuo svoj lovački nož?

6.

Jesi li komu, i napose jesi li Marku Ljubičiću što dužan?

7.

Kako ste sjedjeli kod stola, dok ste igrali?

8.

Buduć da je bio Ljubičić međju stolom i zidom, kako je mogao dignuti stolac, da te udari?

4

Neznam, je li krčmar koga zvao, kad je unišao u svoju sobu.

5.

Što sam ončas mislio, to doista neznam; nu to znam, da niji sam ni malo pomislio raniti krčmara; ranio sam ga u sržbi i neznani, što me je bio onaj udar smeo.

6.

Neimam duga ni s kim; nu istina je, da mi je krčmar Ljubičić uzajmio bio 13 for., da naplatim taksu za svjedočbu, koju sam dobio od gorskoga zavoda, ali smo se poslije namirili, kada sam zanj drvah kupio. Ovu jaspru nebih ja bio u zajam uzeo, da me nije on isti njom ponudio, i da sam htio, bio bi mi dao i više jasprih.

7.

Stol, na kojem igrasmo, stojaše u sobi na lievo idući iz zajedničke sobe, i bijaše na četvrt, i jedno tri stope širok.

Ljubičić sjedjaše na jednom stocu, a ledja bijahu mu okrenuta k zidu, ja sjedjah na klupi s druge strane stola na lievo; prama meni sjedjaše Vladimirović; mjesto prama Ljubičiću bijaše prazno.

8.

Ljubičić, istina, još stojaše kod svoga stoca, kad je pritegnuo preda

se haljinu, i vidio zabilježine, bielelim kamenom izdrljane; nego pošto me je mugarčio, zadje izza Vladimirovića, i dodje na onu stranu stola, gdje mjesto bijaše prazno, i do kojega sam se nalazio s lovačkim nožem, kojega nijesam bio još sebi pripasao. — Tu je on stolac na me podignuo; a ja sam ruku podignuo, da udar od sebe odbijem. Na rieči poslužnika Lastavića: „Šta radite, gospodaru Ljubičiću?“ ovaj položi stolac, i prije nego što sam se mogao domisliti, tako jako zauši me, da sam ševrdajuć pao na klupu.

U ovoj nesvjestici, nemisleć, niti promišljajuć, smušeno potrgnem nož, njim udarim krčmara, koji je prama meni stojao, pak opet pancem natraške.

9.

Kako se je dogodilo, da je Ljubičić tvoj nož dobio u ruke?

9.

Kada sam po drugi put na klupu pao, bio sam posve u nesvjesti, zato i neznam, kako mi se nož iz ruke izmaknuo; nemogu ni s razlogom kazati, da mi ga je krčmar iz ruke iztrgnuo; jer može biti, da sam ga ja sam iz ruke pustio istom sam bio izvan sebe; inače nebih bio pustio noža od straha, da me krčmar njim neubije.

Dapače kada stvar bolje razmislim, nemogu ni pouzdano kazati, da li sam baš na klupu pao, ševrdajuć natraške sa dobivene zaušnice, ili sam sjedio, stojke li bio, kada me je udario.

10.

Kako si se usudio udariti onako pogibeljnim orudjem, kad ti krčmar nije drugoga zla učinio do što te je zaušio?

10.

Da se nijesam od one zaušnice onesvjestio, i da sam samo jedan čas mogao pomisliti, doista nebih bio krčmara ranio; premda neznam, da li je on, pošto me zaušio, još htio na me kidisati, nu držim, da nije htio to učiniti. Zato doduše bio bih pretrpio zaušnicu, i nebih mu bio onako strašno vratio jao za žao, da me nije sržba mahom preuzela i obezumila; jerbo vazda smo bili dobri prijatelji, i još malo prije, nego će se ona nesreća dogoditi, ljubezno smo se pazili. — Moram dakle opet kazati, da sam smušeno potegnulo lovački nož i njim udario.

Jedan dokaz, da se ovo nije po mojoj volji dogodilo, jeste i ovo, da sam, kako sam čuo, da je krčmar ranjen, pošao u njegovu ložnicu, i zamolio sam ga pred njegovom ženom, da mi oprost, kažuć mu, da ono nijesam sa zle namjere učinio; a on me je u tom iztjerao.

Zaludu jad jadujem s onoga hudoga udara, koji je Ljubičića usmrtio; a za ovu nesreću drugo ništa neznam kazati do ovo, da ga ja nebih bio hotice i naumice ni najmanje uvredio, kamoli ubio, i da sam ga onako smušeno i nehotice udario.

Za života svoga nikakva zla nijesam učinio, niti me tko može

11.

Čin, što ga sam priznaješ, budući da je Marko Ljubičić s njega umro, ima se po §. 140. k. z. držati za zločin ubojstva, a po §. 142. k. z. ima se kazniti težkom tamnicom od 5 do 10 godinah danah. Zato je suprot tebi zametnuta kaznena iztraga već naredbom od 18. srpnja 1854 br. 2710.; a sada naredjuje se suprot tebi i iztražni zatvor.

Sudac-iztražitelj obavještuje *) te o tom primećuć, da te ide pravo, te možeš, ako želiš, iskati, da samo sudište rieši, ima li valjati zametnuće kaznene iztrage, i imaš li ostati u iztražnom zatvoru. *164. 157. R.p.*

Izjavi o tom svoje mnijenje **).

Okrivljeniku pročitano je zapisnik.

12.

Sláže li se ovaj zapisnik s tvojim kazivanjem? želiš li što dodati ili promieniti?

12

Pročitano mi zapisnik podpuno se sláže s mojim kazivanjem. Za

osvaditi, da sam svadjalac, ili kav-gadjia. Neka sud izvoli ovu okolnost uvažiti.

*) Gled. dodatak X

**) Gled. dodatak XI.

***) Gled. dodatak XII.

sada neznam ništa, što bih dodao za svoje opravdanje; niti želim što promieniti; samo to molim, da sud izvoli uvažiti, kako nijesam ni malo kanio ozlediti pokojnoga Tjubičića, kamo li ubiti ga.

Luka Rajević s. r.

Pošto je preslušani odobrio pročitati mu zapisnik, potpisao se svojom rukom, i bude odveden u iztražni zatvor.

Dočetak u 7 sati na večer.

N. N. s. r. sudac-iztražitelj	N. N. s. r. }	} sudbeni svjedoci
N. N. s. r. zaročeni pisalac	N. N. s. r. }	

Po propisu §§. 63. i 156. k. p. obavijestiti će sudac-iztražitelj državnoga odvjetnika o naredbi iztražnoga zatvora suprot Luku Rajeviću, pišući mu ovako na arku predidućega zapisnika:

C. kr. državnomu odvjetniku

g. N. N-u

ovdje.

Obavješćujem Vas, da je u ovaj zapisnik pod br. 11. uvrščena naredba, kojom se Luka Rajević stavlja u pravi iztražni zatvor*).

U ime c. kr. zem. kao iztr. suda u

Zagrebu 20. srpnja 1854.

N. N. s. r.

sudac-iztražitelj.

U dostavni dnevnik upisano pod tek. brojem 980.**)

N. N. s. r

voditelj dostavnoga zapisnika.

Vidio i na to pristao***).

N. N. s. r.

drž. odvjetnik.

*) O naredbi iztražnoga zatvora ima se obavijestiti i predsjedništvo suda, da se ondje izpunji dotična rubrika u glavnom zapisniku (Gl. st. 19.)

***) Gl. str. 21.

***) Gl. dodatak XI.

Po §. 63. k. p. ima sudac-iztražitelj svakih 14 danah ustmeno obavješćivati sudište o tekućih kaznenih iztragah. Sjednica za ovo obavješćivanje uriče se kod suda već u napried onako, da se ima taj posao obaviti n pr. svaki drugi petak. — Uzmimo dakle, da je u našem primjeru ova već u napried urečena sjednica pala baš na 21. srpnja 1854. Sudac-iztražitelj razložiti će u njoj sve, što je od posljednje sjednice učinio ne samo u iztragi suprot Luki Rajeviću, nego i u drugih kaz. iztragah. *)

A vještaci napisat će međjutim svoje mnijenje o paranju pokojnoga Ljubičića, i podniet sudu evo ovako:

(Is vana)

Veleslavnomu c. kr. zemaljskomu sudu

u

Zagrebu.

Mnijenje

Dra. Gjura Pavića i Dra. Franje Lelića, liečnikah u Zagrebu,

o razvidu i paranju pokojnoga Marka Ljubičića, krčmara u stubičkih toplicah.

A u podnositelji dodat će se ovo:

Primlj. 22. srpnja 1854. br. 2854.

Komad 12. **)

(U nutri)

Veleslavni c. kr. zemaljski sude!

Na poziv veleslavnoga ovoga c. kr. zemaljskoga suda došli su podpisani na 19. tek. mjeseca u kuću pokojnoga Marka Ljubičića, krčmara u stubičkih toplicah, i tu pred sudcem-iztražiteljem g. N. N-om, pred c. kr. državnim odvjetnikom g. N. N-om, pred zaroćenim pisao-

*) Zapisnik o ovakvoj sjednici nalazi se u dodatku XIV.

**) Nu ovu rieč s brojem dodat će sudac-iztražitelj, pošto mnijenje primi.

cem g. N. N-om, i pred sudbenimi svjedoci Andriom Sokolićem i Nikolom Brkićem pregledali su mrtvo tielo Marka Ljubičića, muža od 29 godina, krčmara u stubičkih toplicah, koji je umro na 16. tek. mjes. u večer od rane dobivene na 15. tek. mjes. noću u 11 satih; uza to pregledali su i odjeću, što ju isti na sebi imadjaše, kad se rano, i lovački nož, kojim je rana zadana bila

O ovom razvidjanju, koje je trajalo od 4 do 7 satih poslije podne, sastavljen bi odmah dotični zapisnik; nu buduć da su se podpisani poslužili pravom, što im ga daje §. 84 k. p., da mogu naime svoje mnijenje pismeno podnieti, evo sad uz ustanovljen rok od tri dana predaju sljedeće

Mnjenje

Po §. 89. k. p. ima se iz razvida mrtvoga tiela, odjeće i lovačkoga noža, iz spisah o napredovanju bolesti i o liečenju razabrati odgovor na ovo obćenito pitanje: „Koji je poglaviti uzrok smrti, i čim je taj uzrok izveden?“ A da se na ovo pitanje odgovoriti može, valja po istom §. pretesti:

1. može li se držati za izvjestno ili vjerojatno, da je pokojnik umro

a) od opaženih ozledah, ili

b) već prije tih ozledah, ili

c) s uzroka, koji se je ozledi pridružio, i koji nikako nevisi o istoj ozledi;

2. da li su rane bile uzrok smrti već po svojoj obćoj naravi, ili poradi posebnoga tjelesnoga sastava ranjenikova, ili poradi osobitoga stanja ozledjenika, ili poradi slučajnih izvanjskih okolnostih?

Na 1. — a) Ranjeniku, sudbeno pregledanu, rana je oštrim oružjem zadana bila u gornju lievu stranu trbuha, za dva paoca od kraja zadnjega rebra, a za tri paoca od pupka; i ta je rana duga jedan palac i jednu prugu, široka u sriedi $\frac{1}{2}$ paoca; nutrnji joj je okrajak šiljat, a izvanjski skučen; jednako je 6 prugah široka i zijatna, krajevi su joj oštri; probila je ne samo kožu, nego i trbušnu opnu, to što na ovoj opni prema izvanjskoj rani opazila se jedna nakriva povreda, duga 1 palac i 1 prugu, široka u sriedi $\frac{1}{2}$ paoca, spreda skučena, ostrag šiljata, kroz koju izrenuo se bio komad plene dug $\frac{7}{4}$ paoca, širok $\frac{1}{2}$ paoca. Osim toga nadjena je na gornjem dielu dnice rana nakriva, duga 5 prugah, koja je probila to crievo prama želuden, a

jednako velika bijaše na nutrnjoj i na izvanjskoj strani crieva, i u naokolo zapekla se; za podlanicu od nje na nutrnjoj strani istoga crieva nadjene su dvie rane, sječimice zadane, jednake i jednako su crievo probile; jošte iz ovih ranah udarila je krv na dvor, i podosta se krvi razlilo u trbuhu i kroz tanku crevad s povrede jedne ili više poglavitih žilal. Ako se izprva za čudo čini, gdi jednim udarom do dvie rane na istoj strani postadoše, a za podlanicu od istih još se i treća načinila, koja je jednako kao i one crievo probila: opet čuda nestaje, kad se promisli, da su crevad obsukana, i da nož, kako je mogao crievo na dva mjesta probiti, tako je mogao i drugi crievni obsuk probiti, koji se onoga prvoga dodievao. Buduć pako da se plena, što debelu crevad pokriva, proteže izza tanke crevadi, a rt od noža dopro je do nje, gdje se usukala bila u jedno tanko crievo: zato može se pouzdano kazati, da odrezak od plene, nadjen u trbuhu, izpao je parajuć mrtvaca. Takodjer ima se držati, da se je slučajno odliepila plućna opna od donje strane lievoga plućnoga krila, to što u ošitu nijedna povreda nije se našla; a ovakove se odlijepine mogu dogoditi osobito, kada tielo počme gujiti, kao što je bivalo u ovom slučaju. Napokon buduć da ni pluća, niti ošit nije povredjen bio, zato krv nadjena u prsih morala je proteći iz trbuha onako, kao što je naznačeno u zapisniku o paranju pokojnika.

b) Povreda trbušne kože i trbušne opne spada u red težkih ranah, jerbo s takove povrede svakako se zapala i različni ognjojci imaju zametnuti, s česa se ona lako i pouzdano zaliečiti neda, niti se može pouzdano u napried kazati, da će se zaliečiti.

c) Plena, kad se kroz ranu izrene, obično neškodi, jer se lako može utisnuti; a i sama grizlica (živina, *cancrena*) kad se zametne na izsukanom komadu, neće vrlo škoditi, ako se nezdravac sasvim snimi.

d) Svaka rana na crievu, ako se drugčije i zalieči, jeste po sebi težka; jer sa krvi, s vrieda i s gnoja, što klada iz takove rane, i splije se po trbuhu, zapeku se crieva i opne njihove, a zatim često se grizlica zametne; a tri ovakve rane zajedno imaju se smatrati kao prepogibeljne, jerbo što ih više ima, to pogibeljnije bivaju.

e) Velika krvotočina u trbuhu i u crevadi sa povredjenja poglavite jedne žile jeste po naravi svojoj smrtonosna; jer nije nikako moguće bilo krv ustaviti, niti iz trbuha, gdje se splila, izvaditi ju.

Sudeć po naravi ovih povriedah, sudimo, da toliko opasnost, koliko smrtonosnost njihova nije upravo od njih, nego od škodnih pro-

mienah, što su one izvele; zato su samo sa strane ili posredno naškodile. Dakle ima se prosuditi, da one skupa uzete, samo su sa strane ili posredno smrtonosne Marko Ljubičić dakle umro je smrću silovitom, i to upravo s povriedak, zadanih mu lovačkim nožem, kao i s krvočotine u trbuhu i u crevadi.

Na 2) Istina, da pokojniku po čudi njegovoj lako je mogla surutna vodina iz moždanah odušivati, i da mu jetra bijaše grdna i pokvarena; ali s toga nije se povreda na zlo dala. Nije moguće bilo krv ustaviti, niti izvaditi onu, što se iz obilja u trbuh splila. Zato se je smrt dogodila jedino s povriedah, a ne s drugih osobitih uzrokah.

Ovo podpisani sudu obznanjuju po svojem znanju i razsudjenju, spomenuv se svoje zakletve, i ovo mnienje potvrdiv svojim podpisom*).

U Zagrebu 20. srpnja 1854.

Dor. Gjuro Pavić s. r.

Dor. Franjo Lelić s. r.

Sudac-iztražitelj ima dobiti sva dokazala, i to ne samo ona, kojimi se ustanovljuje učin, nego i ona, kojimi se dokazuju izpričujuće, olakočujuće i otegočujuće okolnosti. U našem primjeru valja dokazati, da li je okrivljenik zbilja već prevalio 20 godinu. Zato će se sudac pobrinuti, da dobije njegov krstni list; i to ovako:

(Iz vana).

Br. 2710.

C. kr. zem. kao iztražni sud u Zagrebu

Gospodinu

Martinu Breliću, župniku

u

Službeno

Stubici.

Komad 13**)

(U nutri)

Br. 2710.

Gospodine!

Za službenu porabu u kaznenoj parnici podpisani sudac-iztražitelj treba krstni list Luke Rajevića, lovačkoga momčeta, sina Bože

*) Gl. dodatak XIII.

**) Gled. opazku na str. 3.

Rajevića i njegove žene Cvijete, rodom iz gornje Stubice, kaznujućega, da mu ima 21 godina.

Molim dakle, da taj list izvadite iz župničkih krstnih knjigah, i da mi ga čim skorije pošljete na nebiljegovanu arku.

U ime c. kr. zem. kao iztražnoga suda u
Zagrebu 22. srpnja 1854.

N. N. s r.
sudac-iztražitelj.

*Kad se god suprot kojemu okrivljeniku podigne kaznena iztraga, valja da sudac-iztražitelj dobavi dokazalo i o tom, da li je okrivljenik bio već kada kažnjen ili pod iztragom. U tu svrhu obratit će se na one oblasti, za koje po okolnostih misli, da će mu moći o tom dati kakvu svjedočbu, a napose obratit će se na upravitelja registrature onoga suda, gdje se iztražuje, i to ovakovim dopisom *) na otvorenu arku:*

*Komad 14.**))*

Br. 2710.

Upraviteljstvu registrature kod ovoga c. kr. zem. suda.

Podpisani sudac-iztražitelj pozivlje upraviteljstvo ove pismare, da ga obaviesti o tom, ima li u ovdašnjoj registraturi spisah dokazujućih zamećuće, vodjenje ili dovršenje kakve kaznene parnice suprot Luki Rajeviću, sinu Bože Rajevića, rodom iz gornje Stubice

U ime c. kr. zem. kao iztraž. suda u
Zagrebu 22. srpnja 1854.

N. N. s r.
sudac-iztražitelj.

Sudac-iztražitelj učinio je u našem primjeru za sada sve, što je učiniti mogao, dok mu kotarski sud iz Stubice nepošlje zapisnike o prestušanju svjedokah, koje je međjutim saslušavao.

*) Gled. dodatak XIII.

**) Gled. opaz. na str. 3.

Čim je naime kotarski sudac dobio dopis, kojim mu sudac-iztražitelj bijaše naložio saslušanje svjedokah, pozvu ih preda se, i to svakoga ovakvim pozivom (§§. 114 — 118. i 334. k. p.):

Br. 899.

Komad 1)*

Gospodinu
Ivanu Vladimiroviću,
obćinskomu stražaru
u

Stubici.

C. kr. kotarski sud u Stubici pozivlje Vas, da na 28. srpnja 1854. u 9 sati prije podne dodjete pred podpisanoga sudca u njegovu uređovnicu kod ovoga c. kr. kotarskoga suda na velikom trgu, gdje ćete biti preslušani kao svjedok.

Opominjuć Vas, da svakako dodjete, jer ćete inače odgovarati po §. 118 k. p.**) navodim jošte, da imate naknadu troška, u koliko Vas bude po zakonu išla, kod podpisanoga zaiskati najduže za 24 sata nakon preslušanja; jer će se inače uzeti, da ste se pomenute naknade odrekli.

U ime iztražnoga suda c. kr. kot. sud u
Stubici 21. srpnja 1854.

N. N. s. r.

načelnik c. kr. kot. suda

Na arku, na kojem je predidući poziv sastavljen, napisat će načelnik suda još ovu naredbu:

Sličan poziv ima se dostaviti i sljedećim svjedokom:

Petru Prugoviću, pivničaru u stubičkih toplicah, da dodje u 10 sati prije podne;

Jakovu Lastaviću, pivničaru u stubičkih toplicah, da dodje u 11 sati prije podne;

*) Gl. opazku na str. 3.

**) Gled. dodatak XV.

Pavlu Jokiću, vidaru u Stubici, da dodje u 3 sata poslije podne;
Boži Rajeviću, podpomoćniku u c. kr. gorskom zavodu u Andra-
ševcu, da dodje u 6 sati poslije podne;

Cvjeti Ljubičićevoj, krčmarici u stubičkih toplicah, da dodje u
4 sata poslije podne;

Andrii Sokoliću, občinskomu načelniku u Stubici, i

Stanku Vodiću, stolaru u Stubici, da dodju na 29. srpnja tek.
god. u 9 sati prije podne.

N. N. s. r.

načelnik c. kr. kot. suda.

Pošto je ove pozive, zapisane u dostavnicu), sudbeni podvornik izručio svjedokom, i pošto su se pozvanici u dostavnici podpisali, predat će ju sudbeni podvornik načelniku suda, a ovaj će redomice saslušati svjedoke po §§. 112. — 133 k. p., a o saslušanju sastavit će zapisnike, i to evo ovako:*

Komad 3.

Zapisnik

na 28 srpnja 1854.

u ime iztražnoga suda sastavljen po c. kr. kot. sudu u Stubici o saslušanju svjedoka Ivana Vladimirovića u kaz. parnici zametnutoj suprot Luki Rajeviću sbog ubojstva.

Prisutnici.

N. N. c. kr. kot. sudac

N. N. zaroćeni pisalac

Početak u 9 sati prije podne.

Svjedok opomenut po § 122. k. p. odgovorio je na pitanja.

(obćenita)

Zovem se Ivan Vladimirović,
ima mi 29 god., katolik sam, neo-
ženjen, rodod iz Bistre, stražar ob-

*) Obrazac dostavnice, koja će se u dotični dnevnik ubilježiti pod br. 2., gl. na str. 4. i 26.

(posebna)

1

Što znate za događaj, koji se je dogodio u krčmi Marka Ljubičića, ima tomu preko 8 danah.

ćinski u Stubici Nikako nedržim se s Lukom Rajevićem.

1.

Ako me sud pita za događaj, u kojem je Marka Ljubičića, krčmara u stubičkih toplicah, smrtna rana dopala: mogu reći, da se je to sbilo 15. o. m. Onaj dan oko 7 satih u večer podjem ja u krčmu Marka Ljubičića, i tu u jednoj sobi, nadjem njega i Luku Rajevića, lovačko momče, tu skoro otpušteno. Ljubičić pozove mene i Rajevića, da s njim igramo na karte. Ja sprvice nijesam htio govoreć, da nemogu igrati, jer novacah neimam; a Ljubičić odgovori mi, da ćemo samo bilježiti, što dobijemo. Počeli smo igrati Rajević daje sebi donieti zajtlik piva, i to odmah popije Ljubičić popio je tri, četiri li zajtlika vina. Oko 11 satih prestali smo od igre, i svak je svoj dobitak u račun uzeo Rajević dobio je forint i 7 krajcarah, i od Ljubičića je zaiskao, da mu to plati. Nego mu ovaj šaleć se odgovori, da tim dobitkom on ima namiriti trošak na karte i sveće. Na taj odgovor Rajević uzme komad bieloga kamena, i na Ljubičićevih ledjih napiše što mu za igru duguje, govoreć: „Valja da ti ovaj dug na ledjih zabilježim.“ Ljubičić digne se, pritegne haljinu, i vidi, gdi je ostrag na njoj nješto napisano, i nazove Rajevića budalom s ovimi riečmi:

„Ti si budala.“ Rajević prihvati: „I ti si budala.“ Onda Ljubičić dokopa se jednoga stoca, srdito podigne ga, i reče mu: „Sad bi te zaušio.“ Rajević odgovori mu: „Kušaj! ta se zna, da si neotesan čovjek.“ Na ove riječi Ljubičić udari Rajevića rukom uz uši; a Rajević uzmakne se natraške, i hitro potrgnuv svoj lovački nož, udari njim Ljubičića u trbuh. Rajević tako ga je hitro ranio, da nitko, ni sam Ljubičić nije se osjetio, da je ranjen; pače dohvativ se noža, udario je njim više puta o naslonjač jednoga stoca, i to po svoj prilici, da ga prebije. Malo zatim poviče tužnim glasom: „Jao meni! do Boga! ranjen sam.“ I prizvav poslužnika Petra Prugovića, s njim podje u svoju sobu. Drugi poslužnik, Jakov Lastavić, oduzme Ljubičiću lovački nož, i odnese ga na drugo mjesto. Ja sam tada otišao u obor, a iz ovoga k cesti, gdje trčeć sustigne me poslužnik Lastavić, i zamoli me, da brže bolje podjem po vidara, da dodje k ranjenomu Ljubičiću. Našav vidara Bržića, otidjem k obćinskomu načelniku i prijavim mu, što se dogodilo. On i ja otidjemo k Rajeviću, da ga uhvatimo; ali nijesmo to učinili, jer na postelji⁶ ležaše od žestoke ognjice. Ja nijesam više dolazio Ljubičiću u kuću, niti sam mu rane vidio, nego sam se zaklonio u svoju kuću.

2.

Kako se je vladao Rajević,
dok se s Ljubičićem pregovarao?

3.

Mislite li, da je bio Rajević
naumio, Ljubičića probosti?

4.

Tko je osim Vas vidio taj
dogadjaj?

5.

Je li može biti Rajević na
Ljubičića kivan bio?

6.

Kakvu odjeću je imao Lju-
bičić na sebi, kad se ranio?

7.

Nije li imao i gaće?

8.

Kakov li je to nož, kojim
se je Ljubičić ranio?

2.

Rajević dok se s Ljubičićem
prepirao, sve se držao mirno i hlad-
no, a samo kad ga je Ljubičić
zaušio, hitro je trgnuo lovački nož,
i ranio ga njim u trbuh prije, nego
je itko mogao pomisliti, da će do
toga doći.

3.

Mislim, da Rajević nije bio
naumio, niti da Ljubičića probode,
niti da ga teško rani.

4.

Osim mene taj su dogadjaj
vidjeli samo poslužnici, Lastavić i
Prugović, koji su pri igri bili.

5.

Nije; već moram kazati, da su
Rajević i Ljubičić vazda medju so-
bom prijateljski bili; nikada nijesam
čuo, da su se svadjali ili psovali;
dapače i 15. o. mjes na igri bili
su vazda u dobroj slogi.

6.

Imao je ončas hlaće izpletene,
boje zelene zagasite, prsnik od di-
mita i košulju.

7.

Sva je prilika, da ih je imao;
nu ja ih nijesam vidio.

8.

To je lovački nož, nov, veoma

oštar, a dug bez držka od prilike
dvie pedi

Svjedoku pokazana je odjeća i nož, nalazeći se u sudbenoj
pohrani.

9.

Poznate li ovu odjeću i taj
nož?

9.

To je baš odjeća, koju je Lju-
bičić na sebi imao, kad se ranio,
nu za gaće neznam. A pokazanim
nožem bio je Ljubičić ranjen.

Svjedoku pročitano je zapisnik.

10.

Slaže li se taj zapisnik s
vašim kazivanjem? želite li što
dodati ili promieniti?

10.

U zapisnik upisano je što sam
ja kazao; zato neželim ništa ni do-
dati ni promieniti.

Ivan Vladimirović s. r.

Svjedok potvrdio je svojim podpisom, da se pročitano mu zapis-
nik s njegovim kazivanjem slaže, a pošto je bio opomenut na sve-
tinju prisige i na posljedice krive zakletve, zaroti se, da je istinu
kazao.

Dočetak u 10¹/₂ sata prije podne.

N. N. s. r. c. kr. kot. sudac

N. N. s. r. zaročeni pisalac.

Komad 4.

Zapisnik

na 28. srpnja 1854.

u ime iztražnoga suda sastavljen po c. kr. kot. sudu u Stubici o
sasišanju svjedoka Petra Prugovića u kaz. parnici zametnutoj suprot
Luki Rajeviću zbog ubojstva.

Prisutnici.

N. N. c. kr. kot. sudac

N. N. zaroceni pisalac

Početak na 10 $\frac{1}{4}$ sata prije podne.

Svjedok, opomenut po §. 122. k. p. odgovorio je na pitanja.

(obćenita)

Zovem se Petar Prugović, ima mi 33 godine, katolik sam, rodom iz Požuna u Ugarskoj, ima blizu godina danah, da služim kod krčmara Marka Ljubičića, u stubičkih toplicah, kao prvi pivničar. Nikako nedržim se s Lukom Rajevićem.

(posebna)

1.

Znate li, zašto ste ovamo pozvani?

1.

Sva je prilika, da sam pozvan zato, što se moj gospodar onako teško ranio, da je malo izza toga preminuo. O tom događaju mogu povjedati ovo:

Na 15. ovoga mjes. u 7 sati na večer došli su u našu krčmu Luka Rajević, lovačko momče, i Vladimirović, stražar obćinski. — Malo poslije obojica stanu igrati na karte s krčmarom Ljubičićem, i igrali su do blizu 11 sati noćnih.

Luka Rajević dade si donieti zajtlik piva, i to popije na dušak; pak dade drugi donieti, i to do pola popije. A Marko Ljubičić popio je četiri zajtlika vina. Kad su prestali igrati, svak je uzeo na račun svoj dobitak ili gubitak, te je izpalo, da je Luka Rajević dobio blizu jedan forint, i da je to izgubio Marko Ljubičić. Ovaj nije htio da

mu to plati, nego je kazao, da tim svakako valja namiriti trošak na karte i svieće. — Na tako šaljivi odgovor Rajević uzme komad bieloga kamena, i reče: „Dakle valja da ti taj dug na ledjih napišem;“ i to učini. Marko Ljubičić digne se, i skidajući sa sebe haljinu reče: „Ako si mi što na ledjih napisao, vidjet ćeš, što će biti.“ Kada je Ljubičić vidio, gdje su na njegovoj haljini baš slova bielom kamenom napisana, nazove Rajevića budalom; a Rajević mu odgovori: „I ti si budala.“ Pošto su se obojica popsovali, Ljubičić iznenada dokopa se jednoga stoca, i krenuv se k Rajeviću reče mu: „Sad bi te ovim stocem po glavi udario.“ Na to će mu Rajević odgovoriti: „Kušaj, okrutniče!“ Onda Ljubičić položi stolac, i Rajeviću dade zaušnicu. Rajević je svoj lovački nož tako hitro izvadio, da nitko nije imao kad to opaziti, i njim je Ljubičića u trbuh ranio. Ovaj pako Rajeviću iztrgne nož iz ruku, i htio ga je razbiti o naslonjač stoca; ali nije mogao; nego se u isto vrijeme osjeti, da je ranjen, i podje u svoju sobu, kano sam ga ja dopratio. Svlačeć se, opazi, gdje mu krv na veliko ide iz rane, široke više od jednoga paoca, na lievoj strani trbuha. U isto vrijeme opazio sam, gdi iz iste rane, koja bijaše otvorena, izsukala se koža bjeličasta, koja sve to veća bivaše, te sam mislio, da su ono

erieva. Vidar Brzić, kojega su ončas pozvali, odmah je izjavio, da je rana pogibeljna, i zaškao je, da mu dodje u pomoć drugi vidar, kojega su brže bolje pozvali, i to bijaše Pavao Jokić. Oba su vidara u ranu utisnuli kožu, koja se izrenula bila; a ranu su sašili, i naredili, da se ranjeniku krvi vadi, i studeni oblozi na ranu priviju

2.

Kako se je Rajević vladao kod igre i kod svadjanja s Ljubičićem?

2.

Dok su igrali, mene nije bilo u sobi; jer sam samo dolazio onamo, kad sam imao koga poslužiti. Nu kada sam god došao, opazio sam, da su igrači, a osobito da su Ljubičić i Rajević bili vesela lica, i da su se rado šalili. Mene nije bilo u sobi ni onda, kad je Rajević Ljubičića ranio; zato toga čina nijesam ni vidio, niti mogu kazati, kakve čudi je bio Rajević upravo onda, kad je ranio.

3.

Kazaste, da je Ljubičić Rajeviću iztrgnuo nož iz rukuh; kako je to moguće bilo, budući da je nož veoma oštar, a Rajević ga je držao za držak?

3.

Valja mi reći, da nijesam vidio, da li je Ljubičić Rajeviću nož iz rukuh iztrgnuo, ili mu je na drugi način iz ruke pao.

4.

Mislite li, da je Rajević Ljubičića ranio s nakanom, da ga ubije?

4.

Ako uzmem na um, kako su se vazda prijateljski pazili: uvjeren sam, da Rajević nije ranio Ljubičića s nakanom da ga ubije.

5.

Što je imao Ljubičić na sebi kad se ranio?

5.

Zelenkaste hlače, prsnik, gaće od dimita i prtenu košulju.

6.

Biste li spoznali nož, kojim je Rajević Ljubičića ranio?

6.

Posve dobro; jer je to lovački nož, dug bez držka od prilike dvie pedi, veoma liep, jer je nov, a od rta malne u dužini od pol cipele naoštren je s obie strane.

Svjedoku pokazana je odjeća i nož, koji se nalazi u sudbenoj pohrani.

7.

Je li to odjeća i nož, o kojem ste sada govorili?

7.

Jeste

Svjedoku pročitan je zapisnik.

8.

Sláže li se taj zapisnik s vašim kazivanjem? želite li što dodati ili promieniti?

8.

Neimam ništa, što bi dodao ili promienio; jer se zapisnik posve sláže s mojim kazivanjem.

Petar Prugović s. r.

Svjedok potvrdio je svojim podpisom, da se pročitan mu zapisnik s njegovim kazivanjem sláže; a pošto je bio opomenut na svetinju prisege, i na posljedice krive zakletve, zaroti se, da je istinu kazao.

Dočetak u 11 $\frac{1}{2}$ sata prije podne.

N. N. s. r. c. kr. kot. sudac

N. N. s. r. zaroćeni pisalac

Komad 5

Zapisnik

na 28. srpnja 1854.

u ime iztražnoga suda sastavljen po c. kr. kot. sudu u Stubici o saslušanju svjedoka Jakova Lastavića u parnici zametnutoj suprot Luki Rajeviću sbog ubojstva.

Prisutnici.

N. N. e. kr. kot. sudac

N. N. zaročeni pisalac

Početak u 11¹/₂ sata prije podne.

Svjedok, opomenut po §. 122. k. p., odgovorio je na pitanja.

(obćenita)

Zovem se Jakov Lastavić, ima mi 42 godine, katolik sam, neoženjen, rodom iz Samobora, a od 17. ožujka proš. god. služim kod krčmara, Marka Ljubičića. Nikako ne držim se s Lukom Rajevićem.

(posebna)

1.

Što znate za događaj, s kojega je Marko Ljubičić umro?

1.

Baš sutra bit će 15 danah, kad su na 7 sati u večer došli u Ljubičićevu krčmu Luka Rajević, lovačko momče, i Vladimirović, stražar obćinski. Moj gospodar, Marko Ljubičić, pozvao je obojicu, da s njim igraju na karte. Sjeli su, da igraju, a igrali su od prilike do 11 sati noćnih. Rajević dok je igrao, dao si je donieti jedan zajtluk piva, i to nije sve popio, nego mu je ostalo piva jedno dva prsta u čaši, i zaiskao je, da mu friškoga piva donesu. Ja sam mu donio još zajtluk friškoga piva, i ovo je do pola popio, a drugo mu je ostalo u čaši. Krčmar, Marko Ljubičić, dok je igrao, popio je četiri zajtluka vina. Kad su prestali igrati, svak je svoje u račun uzco, te je izpalo, da je Rajević dobio forint i 7 krajcarah, i zaiskao je od Ljubičića, da mu to plati. Ljubičić reče mu kroz

šalu: „Ja platit neću, jer s ovim dobitkom svakako valja namiriti trošak na karte.“ Rajević prihvati: „Ako je to tako, valja da ti dug napišem na ledjilj.“ I zbilja je uzeo komad bieloga kamena, i nješto je napisao ostrag na Ljubičićevoj haljini. Tad ovaj dignu se i pritežuć k sebi haljinu reče: „Ako si mi što napisao na ledjilj, vidjet ćeš, što će biti.“ Kad je Ljubičić vidio, gdje su ostrag na njegovoj haljini slova napisana, reče Rajeviću: „Budalo!“ Na to će mu Rajević odgovoriti: „I ti si budala.“ Ljubičić prihvati: „Ja bih ti zaušnicu dao.“ A Rajević odgovori: „Kušaj!“ Ljubičić položi stolac, i dade Rajeviću zaušnicu; a Rajević skočiv natraške, i vrlo hitro iztrgnuv lovački nož, zabode ga Ljubičiću u trbuh. Po tom Rajević položi nož na stol, a Ljubičić bjesno ga spopade, i njim tri, četiri putah udari o naslonjač jednoga stoca, kao da ga prebije. U isto vrieme Ljubičić vikne drugoga poslužnika: „Petre! dodji sa mnom u moju sobu. On me doista ranio.“ Poslužnik Petar podje s Ljubičićem, a ja uzmem Ljubičiću nož iz ruke. Rajević je htio da mu nož vratim; ali nijesam mu ga dao, nego sam ga sakrio u drugoj sobi. Zatim podjem u gospodarevu sobu; pripomognem mu čizme izuti, i opazim, gdje mu je na trbuhu rana, iz koje mu vrcše krv i po ruci mu idjaše. U isti par osjetim se, gdi iz iste

rane izlazaše njeka koža, i sve veća bivaše do veličine jajeta kokošinjega, te sam odmah zato, što sam mesar bio, poznao, da je ono plena. Po tom izidjem časom na dvor, i viknem stražara občinskoga, da odmah podje po vidara Bržića, pak vrativ se u gospodarevu sobu radio sam ustaviti mu krv, pridržavajuć mu na rani mokrih krpicah. Došav vidar Bržić, koji od hitnje jedva je mogao disati, ostavim Ljubičića, i podjem u svoju sobu. Po tom više putah sam se k njemu vraćao, dok kod njega bijahu pomenuti vidar Bržić i drugi vidar Jokić.

Drugo ništa nijesam opazio. Nu doista mogu kazati, da su Marko Ljubičić i Luka Rajević medju sobom vazda bili dobri prijatelji, da su se i onu večer zajedno šalili i smijali, i zato nevjerujem, da je Rajević ranio Ljubičića s naumom, da ga ubije, nego da se je to samo dogodilo u sržbi sbog dobivene zaušnice. Rajević i dok se s Ljubičićem prepiraše, bijaše vazda miran, i samo onda, kad je dobio zaušnicu, iztrgnuo je lovački nož tako hitro, da smo se jedva tomu osjetili, i zabo ga je Ljubičiću u trbuh.

2.

Biste li spoznali nož, kojim je bio Ljubičić ranjen, i odjeću, koju je ončas na sebi imao?

2.

Da ove stvari vidim, mogao bih odmah reći, da li je ista odjeća, isti nož.

Svjedoku pokazana je odjeća i nož, nalazeći se u sudbenoj pohrani.

3.

Poznate li ovu odjeću i taj nož?

3.

Poznam. Ovu odjeću imao je Ljubičić na sebi, kad se ranio pokazanim nožem.

Svjedoku pročitao je zapisnik

4.

Slaže li se taj zapisnik s vašim kazivanjem? Želite li što dodati ili promijeniti?

4.

Slaže se potpuno; zato ništa niti dodajem, niti promjenjujem.

Jakov Lastavić s. r.

Svjedok potvrdio je svojim potpisom, da se pročitano mu zapisnik s njegovim kazivanjem slaže, a pošto je bio opomenut na svetinju prisega i na posljedice krive zakletve, zaroti se, da je istinu kazao.

Dočetak u 1 sat poslije podne.

N. N. s. r. c. kr. kot. sudac

N. N. s. r. zaroćeni pisalac.

Komad 6.

Zapisnik

ua 28. srpnja 1854.

u ime iztražnoga suda sastavljen po c. kr. kot. sudu u Stubici o saslušanju svjedoka Pavla Jokića u parnici zametnutoj suprot Luki Rajeviću zbog ubojstva

Prisutnici :

N. N. c. kr. kot. sudac

N. N. zaroćeni pisalac

Početak u 3 sata poslije podne.

Svjedok, opomenut po §. 122. k. p., odgovorio je na pitanja.

(obćenita)

Zovem se Pavao Jokić, ima mi 54 god., rodom sam iz Zagreba,

(posebna)

1.

Što znate za događaj, koji se je dogodio u stubičkih topli-
cah na 15. tek. mjes.?

katolik, oženjen, vidar i primaljnik u Stubici. Nikako nedržim se s Lukom Rajevićem.

1.

Noću između 15. i 16. srpnja o. g. na 12 sati poručio mi je krčmar, Marko Ljubičić, da dodjem k njemu u stubičke toplice. Našao sam kod njega vidara Bržića, koji mi je u kratko kazao, da se je krčmar, igrajuć na karte svadio s lovačkim momčetom, Lukom Rajevićem, i da ga je vrlo zaušio; a Rajević da je hitro potrgnuo svoj lovački nož, i njim ranio ga. Zato je Ljubičić pozvao Bržića, koji videć, da je rana vrlo pogibeljna, nije htio da sam sobom ništa učini.

Ja sam našao krčmara ležeća na postelji i svučena; liečili su ga studenimi oblozi. Na lievoj strani trbuha opazio sam ranu bodimice zadanu, široku za jedno pol paoca, iz koje se je plena izrenula bila, malne kolik jaje.

Nijesam dopustio krčmaru, da govori, i naredio sam mu, da sasvim miruje, te od njega ništa nijesam čuo, kako se ranio.

Plenu smo dakle utisnuli, ranu sašili, izvadili smo mu krv, i naredili ljekariah proti zapali.

Na jednu uru pozvao je mene i Bržića Luka Rajević, koji prebivaše kod svoga oca u Andraševcu. Našli smo ga na postelji, tužio se, da vrtoglavi, i već je bio glavu

obložio studenimi oblozi. On je ognjičao. Na glavi nijesmo mu našli nijednoga biljega izvanjske povrede; ali smo izjavili, da u onako ognjičavom stanju nevalja ga u drugo mjesto prenieti, i naredili smo, da mu se jednako privijaju studeni oblozi.

Buduć da mu se na glavi nije moglo razaznati nikakva uzroka njegova vrtoglavanja, zato može biti, da je ovo bivalo od dobivene zaušnice, premda joj nije više traga bilo.

Sutra dan iz jutra na 7 satih opet me krčmar pozvao. Tužio se, da ga kruto boli. Preko noć zlo mu je bilo; često je bljuvao; zato se opet kod šva izsukala plena, ali manje nego prije; te smo taj šav snimili, i na tri mjesta ranu sašili.

Po tom sam otišao Rajeviću, kojega sam našao prosta od ognjice, te sam pustio, da ga uhvate.

Na 4 ure nanovo me krčmar pozvao; bilo mu je gore; dao sam, da mu nanovo krvi izvade, a kad sam malo poslije vidio, gdje bljuje krvi, i da mu i natrag krv ide, poznao sam, da mu se krv unutra raztječe, i da se na smrtnoj pogibelji nalazi; i baš se smrt dogodila oko 8 satih u večer.

Svjedoku pročitao je zapisnik.

2.

Služe li se taj zapisnik s vašim kazivanjem? želite li što dodati ili promijeniti?

2.

Služe se sasvim. O ovom događaju neznam ništa drugo kazati;

nu dodajem, da već odavna poznajem Luku Rajevića, i nikada nijesam ništa čuo protiv njegovu ponašanju.

Pavao Jokić s. r.

Svjedok potvrdio je svojim podpisom, da se pročitani mu zapisnik s njegovim kazivanjem slaže.

Dočetak na 3 sata po podne.

N. N. s. r. e. kr. kot. sudac

N. N. s. r. zaročeni pisalac

Komad 7.

Zapisnik

na 28. srpnja 1854.

u ime iztražnoga suda sastavljen po c. kr. kot. sudu u Stubici o saslušanju svjedoka Cvieta Ljubičićeve u parnici zametnutoj suprot Luki Rajeviću zbog ubojstva

Prisutnici:

N. N. e. kr. kot. sudac

N. N. zaročeni pisalac

Početak u 4 sata poslije podne.

Svjedok, opomenut po §. 122. k. p., odgovorio je na pitanja

(obćenita)

Zovem se Cvieta Ljubičić, ima mi 26 godina, rodom sam iz Bistre, katolika, uduvica Marka Ljubičića. Nikako ne podržim se s Lukom Rajevićem.

(posebna)

1.

Jeste li se prigodili pri događaju, koji se je dogodio na 15. ovoga mjeseca u vašoj krčmi?

1.

U subotu 15. tek. mjes. u večer nijesam bila u sobi za goste. Oko 11¹/₂ istom htjela sam da legnem, čula sam buku, i iziđav iz

ložnice, uputila sam se k onoj strani. U sobi, koja je pred ložnicom, sretila sam svoga muža, koji sa sebe skinuo bio haljinu, i reče mi: „Cvieto! Rajević me je ranio u trbuh“.

Oba su mu poslužnika pomogla čizme izuti, pak i odjeću svući, te onda smo opazili na trbuhu ranu, iz koje je krv išla.

Ja sam poslužnika Petra ončas poslala po vidara, a međjutim privijali smo na ranu krpah umočenih u studenu vodu. Na vratih jedva sam čekala vidara, a kad u tom došao je otac Rajevića, i zapitao me, šta se dogodilo. A kad je od mene čuo, da mi je muž ranjen, i kad sam mu kazala, da trče po vidara, i on ga je otišao tražiti. Malo poslije došao je vidar Bržić. Ovaj je ranu pregledao, i hotio da odmah koga pošljem po vidara Jokića u Stubicu, što rana pogibeljna bijaše, i zato nije htio ništa da sam učini. Ja sam to učinila, a poslije pol ure došao je Jokić, te su onda oba vidara utisnuli plenu, koja se iz rane izrenula bila. Mužu mi je preko noć veoma zlo bilo. Sutra dan sasvim je pri sebi bio; ali tužio se, da ga kruto boli. Sve mu je bolest na gore išla. Na 6 urih u večer naredio se s Bogom, a na 7¹/₂ umro.

2.

Je li vam vaš muž prije svoje smrti kazao, kako se je ranio?

2.

On nije ni riečice rekao ni kako se ranio, ni što je tomu uzrok dalo.

Samo na 2 ure po podne pitao je za Rajevića; a kad sam mu ja, nebi li ga utješila. kazala, da su ga već uhvatili, činilo se po izgledanju njegovog obraza, da mu je to žao bilo; ali nije ništa kazao, niti je više o njem govorio

3.

Je li vaš muž učinio oporuku?

3.

Jest; i sve je imanje meni ostavio.

Svjedoku pročitano je zapisnik.

4.

Sláže li se taj zapisnik s vašim kazivanjem? želite li što dodati ili promieniti?

4

Sláže se sasvim; nu dodajem, da moj muž i Rajević bili su medju sobom vazda dobri prijatelji, i da je Rajević poznat kao čovjek čudi vrlo tihe. Jošte dodajem, da je i Rajević malo poslije čina došao momu mužu u sobu, i molio ga, da mu oprosti; nego je moj muž viknuo: „Iztjerajte onoga ugur-suza!“ A ja sam onda Rajevića odanle uklonila

† Rukoznak Cvieta Ljubičićeve

Podpisani svjedočimo, da je Cvieta Ljubičićeva pred nama dođala svoj rukoznak

Josip Ključ s. r.

Ante Podić s. r.

Da se pročitani zapisnik sláže s kazivanjem svjedoka, potvrdio je ovaj svojim rukoznakom, dodatim pred dvojicom svjedokah, navlaš prizvanih, da to posvjedoče.

Dočetak u 5 satih poslije podne.

N. N. s. r. e. kr. kot. sudac

N. N. s. r. zaroćeni pisalac.

Zapisnik

na 28. srpnja 1854.

u ime iztražnoga suda sastavljen po c. kr. kot. sudu u Stubici o saslušanju svjedoka Bože Rajevića u parnici zametnutoj suprot Luki Rajeviću sbog ubojstva.

Prisutnici:

N. N. c. kr. kot. sudac

N. N. zaročeni pisalac

Početak u 6 satih poslije podne.

Svjedok, opomenut po §. 122. k. p., odgovorio je na pitanja.

(obćenita)

Zovem se Božo Rajević, ima mi 59 god. rodom sam iz Bistrice, oženjen, imam četvero djece, a okrivljenik Luka Rajević ~~moj~~ je najstariji sin.

Svjedok, poučen o pravu, što ga ide po §. 113. k. p., da naime, kao okrivljenikov otac, nije dužan svjedočiti, ako neće, izjavio je:

Prava, nesvjedočiti u kaz. parnici, podignutoj suprot mojemu sinu, Luki, sbog ubojstva, odričem se sasvim, te ću na pitanja odgovarati po duši i savjesti.

(posebna)

1.

Božo Rajević s. r.

Gdi je bio vaš sin, Luka, na 15. tek. mjes. pod večer?

1.

Ako se dobro sjećam, to je baš onaj večer, kad se je bio Marko Ljubičić ranio. Gdi je onda moj sin bio, ja doista neznam sam sobom; ali opet nemogu sumnjati, da je bio kod Marka Ljubičića u krčmi. Onaj večer legnuo sam ja oko 9¹/₂ sata. Poslije 10 satih moj je sin

kucnuo na vrata ; moja mu je žena otvorila ; a on je mišao u sobu ševrdajuć i držeć ruku na glavi i još viknuo : „Isuse i sveta djevo Mario ! puče mi glava !“

Užegli smo svieću ; moj sin je ončas legnuo na postelju ; po tom uhvatila ga je žestoka drktavica, i onda nam je povjedao, da ga je krčmar Ljubičić tako jako zaušio, da je pao natraške. Kao što nam je on kazao, tomu je povod dalo, što je šaleć se Ljubičiću na ledjih dug napisao, da ga nezaforavi.

Krčmar htio ga je udariti stocem po glavi, nego poslužnik nije dao, da to učini, te se onda moj sin dignuo, da odlazi, i u tom krčmar ga je tako jako rukom po glavi udario, da je pao natraške na klupu. Onda je on u nesvjestici potrgnuo lovački nož, i nije znao, da li je krčmara njim udario, ili se ovaj sam ranio skočiv nanj.

Pol sata poslije toga došli su načelnik i stražar občinski, i htili su da sobom odvedu moga sina ; ali kad su vidili, gdi ognjiča, ostavili su ga.

Ja sam iskao, da se pošalje po ljekara, te su došli vidari Jokić i Bržić, koji pregledav ga izjavili su, da bi mu veoma naškodilo, kad bi ga na drugo mjesto preneli. Bržić mi je još rekao, da sinu jednako na glavu privijam studene obloge, i to sam činio svu dragu noć, a u jutro mu je bilo bolje. Na 12^{1/2} sata došli su dignuti ga

Za onaj događaj potanje ne znam ništa kazati, ali nikako neda mi se vjerovati, da je moj sin naučice ranio krčmara; dakle ako se ovaj nije sam ranio, padnuv na nož (što ja nemogu znati), a ono moj sin morao je sasvim izvan sebe biti, i nije znao što je radio.

2.

Kako ste odgojili svoga sina
Luku?

2.

Moj sin Luka do 11. svoje godine prebivao je sa mnom. Od 11. do 15. godine polazio je početne učione u Zagrebu; po tom je za njeko vrieme opet ostao kod kuće, dok ga nijesam godine 1847. smjestio u Beč u učionicu Piaristah. Tri je godine u Beču ostao i ondje svršio prvi i drugi tečaj četvrtoga razreda, a hranio se i stanovao u posebnoj kući kod svoje tete.

Svršiv četvrti razred došao je kući, da se lovu uči kod cesarskoga lovca g. Mlatišume; a na 2. studenoga 1853. dobio je svjedočbu, da je lovu vješt, i ostao je kod istoga g. Mlatišumé kao lovačko momče.

Od malena se jednako dobro vladao, vazda se marljivo učio, i ni s kim ni malo nije se svadjao; a ovo mogu posvjedočiti njegov stariješina i občina stubička. Nikada nije krčmaru Ljubičiću, koji poznat bijaše kao čovjek neotesan i ljutit, na žao učinio, pače ga je Ljubičić vrlo ljubio, i oni bijahu medju sobom vrlo dobri prijatelji.

Svjedoku pročitana je zapisnik.

3.

Sláže li se taj zapisnik s vašim kazivanjem? Želite li što dodati ili promieniti?

3.

Sláže se posve; a neznam što bih dodao, nu nemože mi se na ino, već moram izjaviti želju, da mi se sin proglasi nedužnim.

Božo Rajević s. r.

Svjedok potvrdio je svojim podpisom, da se pročitana mu zapisnik s njegovim kazivanjem sláže; nu prisegom će potvrditi kazivanje stoprv kod glavne ustmene razprave, ako ga sud na nju pozove.

Dočetak u 7 satih na večer.

N. N. s. r. c. kr. kot. sudac

N. N. s. r. zaročeni pisalac.

Komad 9.

Zapisnik

na 29. srpnja 1854.

u ime iztražnoga suda sastavljen po c. kr. kot. sudu u Stubici o vladanju, glasu i imutku Luke Rajevića.

pred potpisanimi.

Došav na poziv Andria Sokolić, načelnik stubičke občine, i Stanko Vodić, kazali su za vladanje, glas i imutak Luke Rajevića, lovačkoga momčeta, koliko sledi:

Luka Rajević, od 21 godine, sin je Bože Rajevića, podpomoćnika u c. kr. gorskom zavodu u Stubici. Vladanje Luke Rajevića nam je podpuno poznato, jer prebivaše zajedno sa svojim ocem u Andraševu, blizu Stubice. On polazaše

učione u Zagrebu, a bilo mu je 15 godinah, kad je ovaj nauk izučio, pak se pristranio k jednomu rođjaku u Beču, gdje je vrlo dobro izučio normalne škole. Po tom, ima blizu dvie godine, došao je u Stubicu k c. kr. gorskomu nadgledniku g. Mlatišumi, da se lovu uči, ali jednako s otcem prebivaše. Sva občina Luku Rajevića smatra kao mladića blagoobična i blagoćudna, koji nikada nikoga nije uvriedio. Vazda se je marljivo i pomnjivo učio, i vazda se je vrlo dobro vladao i svi ga ljube.

Poznato nam je u ostalom, da Luka Rajević neposjeduje nikakva imutka, nu da niti nije nikada prekomjerno trošio.

Što smo sada kazali, jeste ciela istina, i mi ćemo ju zakletvom potvrditi, ako uztreba.

Pročitano, odobreno i podpisano.

N. N. s. r. c. kr. kot. sudac Andria Sokolić s. r. načelnik občine
N. N. s. r. zaročeni pisalac Stanko Vodić s. r. poslanik občine.

C. kr. kot. sud u Stubici obaviv posao, što mu ga je c. kr. zem. sud u Zagrebu naložio dopisom od dana 20. srpnja 1854. br. 2710., poslat će mu sve zapisnike o saslušanju svjedokah, kao što i lovački nož i odjeću Marka Ijubičića, i to uz ovakvu

Obavijest:

(Is vana).

Br. 899.

C. kr. kot. sud u Stubici

Veleslavnomu c. kr. zemaljskomu sudu

u

Službeno

Zagrebu

(Napis, rubrum)

Veleslavnomu c. kr. zemaljskomu sudu

u

Zagrebu.

C. kr. kotarski sud u Stubici

obavješćuje o saslušanju svjedokah u kaz. iztragi suprot Luki Rajeviću, obavljenom po ondašnjem nalogu od dana 20. srpnja 1854. br. 2710.

Prilozi: 9 komadah, hlače, gaće, prsnik, lovački nož.

Primlj. *) 1. kolovoza 1854. br. 2870.

*Komad 15.**)*

(U nutri)

Br. 899.

Veleslavni c. kr. zem. sude!

Po nalogu veleslavnoga c. kr. zemaljskoga suda od dana 20. srpnja 1854. br. 2710. saslušao sam svjedoke Ivana Vladimirovića, Petra Prugovića, Jakova Lastavića, Pavla Jokića, Božu Rajevića, i Cvieta Ljubičićevu, nu uza to sam i o glasu, vladanju i imutku Luke Rajevića saslušao Andriu Sokolića, načelnika stubičke občine, i Stanka Vodića, občinskoga poslanika, ter šaljem dotične zapisnike, % pobilježene u prvitom dnevniku, primiećuć, da za dalju službenu porabu zajedno dostavljam i one stvari, koje su već pobilježene u dnevniku, prvitom ovdašnjoj izvjestnici od dana 17. srpnja 1854. br. 710., naim: lovački nož, kojim je Marko Ljubičić ranjen bio, i odjeću, koju na sebi imadjaše, kad se ranio, i to: jedne hlače, izpletene, boje zeleno-zagasite, jedan prsnik, i jedne gaće, oboje od dimita, i jednu prtenu košulju

C. kr. kotarski sud u

Stubici 30. srpnja 1854.

Načelnik c. kr. kot. suda

N. N. s. r.

*) Naim kod zem. suda u Zagrebu.

***) Pod ovim će se brojem ota izvjestnica nalaziti u dnevniku, što ga sudac-iztražitelj kod zemaljskoga suda vodi o kaz. iztragi; naravno je dakle, da će ga stoprv sudac-iztražitelj na njoj zabilježiti.

Evo dnevnika, koji načelnik c. kr. kot. suda u ovoj obavijesti napominje, i u koji je kronologičnim redom bilježio dotične zapisnike.

*Broj zapisnika o zatvorenih 84 *)*

Dnevnik

o kazenoj iztragi, zametnutoj suprot Luki Rajeviću zbog zločina ubojstva, sadržavajući zapisnike o kazivanju svjedokah, saslušanih po nalogu veleslavnoga c. kr. zemaljskoga suda u Zagrebu od dana 20. srpnja 1854. br. 2710.

Broj dnevnika	Dan, mjesec i godina	Podnesci i službeni poslovi	Broj podnesnoga zapisnika
	1854		
1	21. srpnja	Poziv svjedokah	899
2	27. "	Dostavnica o pomenutom pozivu	
3	28. "	Saslušanje svjedoka Ivana Vladimirovića	
4	" "	Saslušanje svjedoka Petra Prugovića	
5	" "	Saslušanje svjedoka Jakova Lastavića	
6	" "	Saslušanje svjedoka Pavla Jokića	
7	" "	Saslušanje svjedoka Cviete Ljubičičeve	
8	" "	Saslušanje svjedoka Bože Rajevića	
9	29. "	Zapisnik o glasu, vladanju i imutku okrivljenoga Luke Rajevića	

C. kr. kot. sud u
Stubici 30. srpnja 1854.

N. N. s. r.
načelnik c. kr. kot. suda.

*) Gled. dodatak XXI.

Sudac-iztražitelj, primiv odjeću Marka Ljubičića, i lovački nož, kojim je ovaj ranjen bio, treba da se uvjeri o istovetnosti odjeće i noža; zato će ove predmete pokazati L. Rajeviću i o tom sastaviti ovakov

Zapisnik *)

na 2 kolovoza 1854.

sastavljen po c. kr. zem. kao iztražnom sudu u Zagrebu nakon primljene odjeće Marka Ljubičića i lovačkoga noža, dostavljenoga zajedno sa obavijesti c. kr. kot suda u Stubici, nalazećoj se u dnevniku pod br. 15. **)

Prisutnici :

N. N. sudac-iztražitelj	N. N. }) sudbeni svjedoci
N. N. zaročeni pisalac	N. N. }	

Početak u 9 satih prije podne.

Okrivljeni Luka Rajević bude iz iztražnoga zatvora doveden u saslušaoionicu, i opomenut po §. 174 k. p., pa onda pitan :

13.

Da li zna opisati lovački nož, kojim je ranio Marka Ljubičića; i da li zna kazati, kako je bio onda Marko Ljubičić odieven ?

13.

Lovački nož, kojim sam Marka Ljubičića ranio, nov je sasvim, a zajedno sa držkom dug je po prilici dvie noge, po svoj dužini širok je za jedan palac, a od rta u dužini za 4 paoca naoštren je s obje strane.

*) Zapisnik o ovom i o svakom daljem izpitivanju okrivljenika ima se držati za nastavak zapisnika o prvom njegovu izpitu kod istoga suda (§. 184. k. p.); zato ima se pisati na istom arku, ili pako na arku, prišivenu istomu zapisniku.

**) Gled. dodatak XVII.

Što se pako odjeće tiče, u koliko se siećam, imao je na sebi Marko Ljubičić prtenu košulju, prsник i zelenkaste hlače.

Okrivljeniku pokazan je lovački nož i odjeća, nalazeća se u sudbenoj pohrani.

14.

Poznaš li ovaj nož i ovu odjeću?

14.

Za nož mogu kazati, da je moj lovački nož, kojim sam Marku Ljubičiću zadao nesretnu ranu; a i za prsник i hlače mogu izvjestno reći, da ih je Ljubičić na sebi imao, kad se dogodila ona nesreća; nu za košulju i za gaće neznam, da li su Ljubičićeve, jer mi njegovo rublje nije poznato.

Luka Rajević s. r.

Pošto je preslušaniк odobrio pročitan mu zapisnik, podpisa ga svojom rukom, i bi odveden u iztražni zatvor.

Dočetak na polak 10 satih prije podne.

N. N. s. r. sudac-iztražitelj
N. N. s. r. zaroćeni pisalac

N. N. s. r. {
N. N. s. r. { sudbeni svjedoci

Upraviteljstvo pismare (pismohrane) zemaljskoga suda dostavilo je medjutim sudcu-iztražitelju zaiskan izvadak iz spisah, nalazećih se u njoj, i to ovako:

Komad 16)*

Na poziv gosp. sudca-iztražitelja N. N-a od dana 20. srpnja o. g. br. 2710. posvjedočuje podpisano upraviteljstvo, da u ovdašnjoj

*) Ovaj će se broj napisati dakako stoprv kod sudca-iztražitelja.

pismari neima nikakvih kaznenih spisah suprot Luki Rajeviću, sinu Bože Rajevića, rodom iz gornje Stubice*).

U Zagrebu 2. kolovoza 1854.

N. N. s. r.
upravitelj pismare.

Stubički župnik pako poslat će krstni list Luke Rajevića, i to s ovačkim dopisom:

(Iz vana)

Br. 178.

Stubičko župništvo

Slavnomu c. kr. zemaljskomu sudu

u

Službeno

Zagrebu.

(Napis, rubrum)

Slavnomu c. kr. zem. sudu

u

Zagrebu.

Ured stubičke župe

šalje krstni list Luke Rajevića, zaiskan dopisom od dana 22. srpnja 1854. br. 2710.

Komad 17**)

(U nutri)

Br. 178.

Slavni c. kr. zemaljski sude!

Po nalogu g. N. N-a, sudca-iztražitelja kod ondašnjega c. kr. zem. suda, od dana 22. srpnja 1854. br. 2710. šaljem krstni list / Luke Rajevića, sina Bože, rodom iz gornje Stubice, za službenu porabu bez biljegovke.

U Stubici 25. srpnja 1854.

N. N. s. r.
župnik.

*) Gl. dodatak XVIII.

**) Ovaj će se broj zabilježiti stoprv kod sudca-iztražitelja.

Osomu dopisu priložen je ovakov krstni list :

Po nalogu slavnoga c. kr. zem. suda u Zagrebu od dana 22. srpnja 1854. br. 2710. izvadjen je iz ovdašnje krstne knjige za službenu porabu sljedeći

krstni list :

Luku Rajevića, sina Bože i njegove žene Cviete, rođenoga na 5. siječnja 1833. u gornjoj Stubici kuć. br. 3., krstio je po propisu rimo-katoličke crkve tadašnji g. župnik N. N. na 6. siječnja 1833., a kumovali su Ivan Mrljak i Ana Šjenikova.

Ured stubičke župe u
Stubici 23. srpnja 1854.

(Pečat)

N. N. s. r.
župnik.

U podnositelnicu c. kr. zem. suda u Zagrebu zabilježiti će se na predidućem dopisu :

Primlj. 3. srpnja 1854. br. 2899.

Uzmimo sada, da je sudac-iztražitelj odlučio završiti izragu, jer se nije nadati od daljega iztraživanja, da će se stvar jošte bolje razjasniti (§. 186. k. p.). — Po §§. 63. i 190. k. p. imat će o onoj odluci obavijestiti državnoga odvjetnika, i to evo ovako :

Gospodinu N. N-u
c. kr. državnomu odvjetniku

ovdje.

Buduć da je po mojem mnienju dovoljno razjašnjen predmet kaznene parnice, podignute suprot Luki Rajeviću zbog ubojstva, a neima prilike da će se daljim propitivanjem jošte bolje kaznena prana vidjelo izvesti: s toga želim izragu dovršiti i zato ću po §. 190. k. p. danas okrivljenika prije ovoga dovršetka posljednji put saslušati.

Obavješćujem Vas o tom po propisu §. 63. k p, i zajedno Vam šaljem sve dotične kaznene spise*).

U ime c. kr. zem. kao iztražnoga suda u
Zagrebu 3. kolovoza 1854.

N. N. s. r.
sudac-iztražitelj.

U dostavni dnevnik ubilježeno pod tek. brojem 1019.

N. N. s. r.
voditelj dostavnoga dnevnika

Vidio i na to pristao

N. N. s. r.
drž. odvjetnik.

Kao što je sudac-iztražitelj u ovoj izvesti kazao, saslušat će okrivljenika prije nego završi izragu, a tom prilikom kazat će mu po §. 190. k. p., da je iztraga dovršena. Taj posao obaviti će ovako:

Zapisnik)**

na 3. kolovoza 1854.

sastavljen po c. kr. zem. kao iztražnom sudu u Zagrebu o završbi iztrage, zametnute suprot Luki Rajeviću sbog ubojstva.

Prisutnici.

N. N. sudac-iztražitelj	N. N. }	sudbeni svjedoci.
N. N. zaročeni pisalac	N. N. }	

Početak u 9 satih prije podne.

Okrivljenik, iz iztražnoga zatvora doveden u saslušaoionicu, opomenut bi po §. 174. kaz. post.

15.

Iztraga, zametnuta suprot tebi
sbog zločina ubojstva, počinjena

*) Gled. dodatak XIX.

**) Gled. opaz. na str. 79.

na Marku Ljubičiću, završuje se; kaži dakle sudu sve za što misliš, da te može obraniti ili izpričati. Da pako o svojoj obrani dovoljno možeš razmišljati, dozvoljuje ti se za oto razmišljanje, ako želiš, rok od tri dana.

15.

Već sam preko 14 danah u zatvoru, i imao sam kad misliti o svojoj krivnji. Meni je veoma žao, što sam uzrok Ljubičićeve smrti; nu duša mi je ipak mirna, jer znam, da ma nijesam želio ni najmanjega zla, kamoli smrt. Nebih nikada znao navesti drugoga izgovora; zato se odričem roka od tri dana za promišljanje, i molim, da se parnica pospješi *).

Luka Rajević s. r.

Pošto je okrivljenik odobrio pročitau mu zapisnik, podpisa ga svojom rukom, i bi odveden u izražni zatvor.

Dočetak u 9 $\frac{1}{2}$ sata prije podac.

N. N. s. r. sudac-iztražitelj.

N. N. s. r. zaročeni pisalac

N. N. s. r. {

N. N. s. r. {

sudbeni svjedoci.

*Ovako je dakle završena kaznena iztraga u našem primjeru; a sudac-iztražitelj podniet će sve dotične spise e. kr. zemaljskomu sudu (§. 191. k. p.) sa sliedećom izviesti na otvorenu arku **):*

*Komad 18 ***).*

Br. 2710.

Veleslavnomu e. kr. zemaljskomu sudu

ovdje.

*) Ako se okrivljenik ovoga roka neodreće, ima ga sudac-iztražitelj saslušati nakon tri dana.

**.) Gled. dođatak XX.

***.) Ovu rieč zajedno s brojem napisat će stoprv izvjestitelj, koji ima po §. 192. kaz. post dobiti spise, i koji će po §. 25. poslovnoga

Sudac-iztražitelj N. N.

podnosi spise, spadajuće na završenu iztragu, zametnutu suprot Luki Rajeviću sbog zločina ubojstva.

Prilogah 17 i dnevnik.

Primlj. 4. kolovoza 1854. br. 2910*).

Veleslavni c. kr. zem. sude!

Podpisani je danas završio kaznenu iztragu, zametnutu sbog zločina ubojstva suprot Luki Rajeviću: zato podnosi ovomu veleslavnomu c. kr. zem. sudu radi dalje službene porabe sve dotične spise, pobilježene u privitom dnevniku, prilažuć zajedno izkaznicu o okrivljeniku**) i izkaz dotičnoga troška, nu primjećuje, da se sudeć po poznatih okolnostih nemože od okrivljenika očekivati naknada toga troška***).

U Zagrebu 4. kolovoza 1854.

N. N. s. r.

c. kr. viećnik, kao sudac-iztražitelj.

Evo dnevnika, u koji je sudac-iztražitelj a za njim izvjestitelj kronologičnim redom bilježio spise, spadajuće k ovoj kaznenoj iztragi:

reda za kaznene sudove u dnevnik, što ga je vodio sudac-iztražitelj, od sada redomice bilježiti spise, spadajuće k ovoj parnici, kao što to pokazuje dnevnik, priložen ovoj obavijestnici.

*) Ova obavijest ima se ubilježiti u podnesni zapisnik (gl. §. 154. poslovnoga reda za kaz. sudove).

**) Gl. §. 30. posl. reda za kaz. sud. — Ova se izkaznica nalazi na str. 91.

***) Gl. §. 134. posl. reda za kaz. sud. — Troškovnik se nalazi na str. 92.

Dnevnik

• kaznenoj iztragi zametnutoj kod c. kr. zemaljskoga suda u Zagrebu
proti Luki Rajeviću zbog zločina ubojstva.

Broj dnevnika	Dan, mjesec i godina	Predmet podneska ili obavljenoga službenoga djela	Broj podnesnoga zapisnika
1	1854 18 srpnja	<p>C. kr. kot. sud u Stubici izvješćuje o zločinu ubojstva, što ga je Luka Rajević počinio na Marku Ljubičiću.</p> <p>Prilozi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dojava Andrie Sokolića, da je Luka Rajević na mrtvac ranio Marka Ljubičića. 2. Poziv vještakah, Pavla Jokića i Vida Bržića, na razvid učina, k broju 710. 3. Dostavnica za pomenute vještake k br. 710. 4. Razvid učina. <p>Prilozi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Odjeća Marka Ljubičića, i to: hlače, prsnik, gaće i košulja; 2. Iovački nož; 5. Saslušanje vidarah Jokića i Bržića; 6. Naredba predtečnoga zatvora k br. 710 7. Izvješće o uhvatu Luke Rajevića k br. 710 8. Opis okrivljenoga Luke Rajevića 9. Saslušanje okrivljenoga Luke Rajevića 10. Dojava smrti Marka Ljubičića 	2710

*) Gled. dodatak XXI.

Broj dnevnika	Dan, mjesec i godina	Predmet podneska ili obavljenoga službenoga djela	Broj podnesnoga zapisnika
2	1854 18. srpnja	Odluka o pravnom okrivljenju Luke Rajevića zločinom ubojstva, i o zametnuću kaznenc iztrage suprot njemu;	
3	" "	Dozvola za obavljenje paranja Marka Ljubičića u stubičkih toplih;	
4	" "	Poziv vještakah gg. Gjure Pavića i Franje Lelića na paranje pokojnoga Marka Ljubičića, k br. 2710.	
5	" "	Dostavnica predidućega poziva k br. 2710.	
6	19. "	Paranje pokojnoga Marka Ljubičića;	
7	20. "	Umolnica na c. kr. kot. sud u Stubici radi saslušanja više osoba k broju 2710.	
8	" "	Izvjješće c. kr. kot. suda u Stubici o predaji Luke Rajevića u ovdašnji iztr. zatvor. — Prilog:	2820
9	" "	1) Troškovnik Nalog g. nadtamničaru, da primi u zatvor Luku Rajevića. Prilog: 1) Opis okrivljenikove osobe k br. 2710.	
10	" "	Nadtamničar izvješćuje, da je Luku Rajevića primio u ovdašnji iztražni zatvor k br. 2710. Prilog: 1) Lječnička svjedočba o tjelesnom stanju okrivljenika;	
11	" "	Saslušanje okrivljenika Luke Rajevića;	
12	22. "	Mnjenje vještakah o paranju Marka Ljubičića;	2854

Broj dnevnika	Dan, mjesec i godina	Predmet podneska ili obavljenoga službenoga djela	Broj podnesnoga zapisnika
13	1854 22. srpnja	Umolnica na stubičko župništvo radi krstnoga lista Luke Rajevića k br. 2710.	2870
14	" "	Zaiskanje svjedočbe o vladanju Luke Rajevića u upravitelja ovdašnje registrature k br. 2710.	
15	2. kolov	C. kr kot sud u Stubici šalje zapisnike o saslušanju više osobah, naloženu dopisom pod br. 7. Prilozi: 1. Poziv svjedokah k br. 899. 2. Dostavnica o pomenutom pozivu; 3. Saslušanje svjedoka Ivana Vladimirovića 4. Saslušanje svjedoka Petra Prugovića 5. Saslušanje svjedoka Jakova Lavstavića 6. Saslušanje svjedoka Pavla Jokića 7. Saslušanje svjedoka Cviete Ljubičićeve 8. Saslušanje svjedoka Bože Rajevića 9. Zapisnik o glasu i vladanju okrivljenoga Luke Rajevića	
16	" "	Izvadak iz ovdašnje registrature o vladanju Luke Rajevića	2899
17	3. "	Dopis stubičkoga župništva Prilog: 1. krstni list Luke Rajevića, tražen u br. 12.	
<p style="text-align: center;">U Zagrebu 4. kolovoza 1854, N. N. s. r. c. kr. viećnik kao sudac-iztražitelj.</p>			

Broj dnevnika	Dan, mjesec i godina	Predmet podneska ili obavljenoga službenoga djela	Broj podnesnoga zapisnika
	1854	Nastavljen *) kod istoga suda.	
18	4. kolovoza	Izvešće sudca-iztražitelja o završenoj iztragi sa svimi gore pobilježbenimi prilozi, i zajedno sa 1) izkaznicom o Luki Rajeviću i 2) troškovnikom;	2910
19	6. "	Izvadak iz pamičnih spisah sa zapisnikom o viećanju nakon završene iztrage i tužbovnom odlukom **)	
20	7. "	Državno odvjetništvo predlaže, da se Luka Rajević stavi pod tužbu zbog ubojstva	
21	10 "	Zapisnik o viećanju nakon završene iztrage i tužbovna odluka	
22	" "	Sastavak tužbovne odluke	
23	14. "	Obaviest o pravomoćnosti tužbovne odluke	
24	16. "	Zapisnik sjednice o naimenovanju branitelja	
25	" "	Dekret za imenovanoga branitelja	
26	20. "	Tužba c. kr drž. odvjetništva suprot Luki Rajeviću	2930
27	21. "	Poziv c. kr drž. odvjetnika na konačnu razpravu	
28	" "	Poziv g. Ivana Prekanca, kao branitelja, na konačnu razpravu	

*) Ovoga nastavka dakako nije priložio sudac-iztražitelj; nu ja sam taj dnevnik već sada posve izpunio, da predstavim čeli njegov obrazac.

***) Ovako će se ovaj zapisnik bilježiti u dnevnik onda, kad se napiše na onom arku, na kojem se nalazi izvadak iz spisah ili predlog izvjestitelja; nu kad se ovaj zapisnik piše na posebnu arku, dobit će i u dnevniku poseban broj; gl. gore br. 21.

Broj dnevnika	Dan, mjesec i godina	Predmet podnosa ili obavljenoj službenoga djela	Broj podnesnoga zapiska
	1854		
29	21 kolovoza	Poziv gg. Dra. Gj. Pavića i Dra. Franje Lelića, kao vještakah, na konačnu razpravu	
30	22. "	Dostavnica, kao dokaz, da su primili poziv na konačnu razpravu drž. odvjetnik, branitelj i vještaci.	
31	" "	Nalog c. kr. kotarskomu sudu u Stubici, da svjedokom dostavi poziv na konačnu razpravu. Prilozi:	
		1) Dostavnica	
		2) Za svakoga, u dostavnici navedenoga svjedoka po jedan poziv	
32	29. "	Molba branitelja, da se na konačnu razpravu pozovu još B. Rajević i M. Mlatišuma, kao svjedoci, a Dr. M. Milanović i Dr. Drag Želić, kao vještaci	2980
33	31. "	Zapisnik sjednice o rješanju ove molbe	
34	" "	Odluka izrečena u ovoj sjednici	
35	" "	C. kr. kot. sud u Stubici obavješćuje o pozivu svjedokah na konačnu razpravu Prilog:	2991
		1) Dostavnica sa podpisom pozvanih svjedokah	
36	5. rujna	Zapisnik o konačnoj razpravi	
37	" "	Zapisnik o viećanju odnosocem se na konačnu razpravu	
38	6. "	Sastavak konačne odsude	
39	10. "	Pritužba c. kr. državnoga odvjetništva	3009
40	14. "	Pritužba osudjenika	3042

U Zagrebu 18. rujna 1854.

N. N. s. r.
predsjednik

Izkaznica
o Luki Rajeviću

Evo izkaznice o Luki Rajeviću, koju je po §. 30. posl. reda za kaz. sud. sudac-tražitelj priložio istražnim spisom:

Ime, prezime, pridjevak, zavičaj, doba, vjera, stališ, posao, opis njegove osobe	Općina, kojoj pripada, posljednje boravište	Prijašnji život	Počinjeno kažnjivo djelo sa sukriveci i dionici	Izvadak iz posljednje osude	Dan, koji je ovršena osuda, ili počinje kazan na slobodi	Dan, koji iztječe vrieme kazni	Tjelesna i dušoredna kakvoća, i izobraženje	Biljež-ka	Vladanje za vrieme kazni
<p>Luka Rajević, iz gornje Stubice u zagrebačkoj županiji, rođen 4. veljače 1833. katolik, neoženjen, lovačko mom.</p> <p>Stas: 5, 5, " i "</p> <p>Uzrast: jak</p> <p>Lice: puno</p> <p>Čelo: nisko</p> <p>Obrve: crne</p> <p>Oči: crne</p> <p>Nos: velik</p> <p>Usta: velika</p> <p>Zubi: svi</p> <p>Podbradak: okruglast</p> <p>Brada: --</p> <p>Osobiti znakovi: —</p> <p>Mast lica: crnomanjasta</p> <p>Kosa: crna</p> <p>Jezik: hrvatski i njemački</p> <p>Odjeća: haljina od sukna zeleno-zagasita, žučkaste hlače od ruskoga platna, prsnik na oka otkan, ovratak na pruge, rubac na pruge, gaće i košulja prtena, čarape kratke, polučizme i kapa.</p>	<p>Stubica u županiji zagrebačkoj, boravište: Andraševac</p>	<p>Ne-priko-ran.</p>	<p>Zločin ubojstva, neima sukrievca.</p>				<p>Posve zdrav; veoma mu je žao, što je počinio pomenuto opak djelo. Zna čitati i pisati, i izučio je lovačku nauku.</p>		

Ovoj obavještnici treba da bude po §. 134. posl. reda za kaz sudove priložen još i

Troškovnik

c. kr. zem. kao iztražnoga suda u Zagrebu o trošku na kaznenu iztra-
gu zametnutu suprot Luki Rajeviću, neoženjenomu lovačkomu momčetu
u Andraševcu

Broj leku- ci	Broj dnevnika, pod kojim je trošak izpla- ćen	Ime onoga, kojemu se je izplatilo, i oznaka vrste pristojbah	Iznosak u srebru		Biljež- ka
			for.	kr.	
1	Po obavie- sti stubičko- ga kot. ure- da od dana 17. srpnja 1854. broj 2710.	Trošak na razvid učina, izpla- ćen sudbenomu povjereniku i dvojici vještakah	6	45	
2	Po obavie- sti stubič- koga c. kr. kot. ureda od dana 19. srpnja 1854 br. 2820	Josipu Loriću u ime putnoga troška iz Stubice u Zagreb, ka- mo je dopratio Luku Rajevića, da ga preda u iztražni zatvor . Uzdržavanje Luke Rajevića u stubičkoj uzi od 16. srpnja 1854. do ukl. 19 srpnja 1854.	4	—	
3		Trošak na paranje, izplaćen sudbenim povjerenikom i dvojici vještakah	36	12	
4		Uzdržavanje Luke Rajevića u ovdašnjem iztr. zatvoru od 20. srpnja 1854. do ukl. 4. kolovoza 1854*).	4	10	

U Zagrebu 4. kolovoza 1854.

N. N. s. r.
sudac-iztražitelj

*) Ovim načinom nastavljać će se taj troškovnik sve do svršetka kaz
parnice.

Iz podnositelnicе zemaljskoga suda dobit će spise načelnik ovoga sudišta, koji će na obavještnici ovako odrediti izvjestitelja:

Ovi spisi imaju se predati g. N. N-u, kojega nimenjem izvjestiteljem, da po §. 192. k. p. u ovoj stvari dalje postupa.

U Zagrebu 4 kolovoza 1854.

N. N. s. r.
predsjednik.

Izvjestitelj primiv spise sastavit će po §. 192. k p. prije svega ovakov

Komad 19

Br. 2910.

Izvadak

iz spisah kazneno parnice, zameznute suprot Luki Rajeviću
shog zločina ubojstva, počinjena na Marku Ljubičiću.

Na 15. srpnja 1854. u 6 sati na večer došli su u krčmu Marka Ljubičića u stubičkih toplicah Ivan Vladimirović, stražar stubičke obćine, i Luka Rajević, lovačko momče od 21 godine (gl. krstni list komad 17. prilog 1.), života neporočna, dobra glasa, tihe i mirne ćudi (gl. komad 15 prilog 9.), koji još nikada nije bio ni pod iztragom ni kažnjen (gl. komad 16.). Ove dvojicu pozvao je Marko Ljubičić, da se s njim kartaju Nu buduće da su se I. Vladimirović i Luka Rajević uztezali, govoreći, da nehoaju pri sebi novacah, prinukao ih je Marko Ljubičić time, što im je rekao, da će dobitak samo bilježiti, a platit će ga kad se dovrši igra. Počeli su dakle igrati na prvom stolu u gospodskoj sobi s lieve strane vratah, kroz koja se u ovu sobu dolazi iz zajedničke sobe. Ovaj stol bijaše četverovetan i jedno tri stope širok. Kod njega sjedjaše Marko Ljubičić na stocu onako, da mu ledja bijahu okrenuta k zidu; na lievoj strani Ljubičiću nu s druge strane stola sjedjaše Luka Rajević na klupi, a prama Rajeviću Ivan Vladimirović; mjesto prama Ljubičiću bijaše prazno. Ovako sjedeć igrali su od 6¹/₂ sata u večer do 11 satih noćnih. Dok su igrali, bili su Rajević i Ljubičić podobre volje, te su se smijali i šalili kao dobri znanci i prijatelji. Uz igru popio je Luka Rajević mal ne dvie mjerice ili li-

tre piva; a Marko Ljubičić četiri mjerice vina. Igrači bijahu sami u sobi, jer su samo kad kada dolazili pivničari Jakov Lastavić i Petar Prugović, da ih podvore. Dobitak su samo bilježili. Kad su prestali od igre, i proračunali, našlo se, da je Luka Rajević dobio od Ljubičića forint i nekoliko krajcarah. Šaleć se, kazao je Ljubičić, da neće platiti; a Rajević mu odgovori: „Znao sam, da mi nećeš platiti, nego hoću da ti dug na ledjih napišem.“ Luka Rajević je zatim Ljubičiću kredom izdrljao nekoliko prugah po ledjih; a Ljubičić se je tomu još nasmiyao; nu svukav haljinu i vidiv pruge, razsrđi se i reče Rajeviću, da je magarac, i da bi valjalo da ga zauši. Rajević, odvrativ mu, da je i on magarac, digne se, i pripasujuć si lovački nož, koji uz igru ležase na klupi, odpremao se je odanle. Onda je Marko Ljubičić, koji je još svendilj kod svoga stoca stojao, izza Ivana Vladimirovića izašao na onu stranu stola, gdje bijaše mjesto prazno, i do kojega se je nalazio Luka Rajević s lovačkim nožem, kojega još nije bio pripasao.

Marko Ljubičić, uz pomenutu svadju došav na ovo mjesto, dignuo je stolac na Luku Rajevića, da ga njim udari; nu buduć da je bio Luka Rajević podignuo ruku, da udar od sebe odbije, i buduć da mu je njegov poslužnik Lastavić rekao: „Što radite gospodaru!“ položio je stolac opet na tla, i zaušio je Luku Rajevića golom rukom, a ovaj je s toga pao natraške na klupu; al isti par opet djipi na noge, potrgne lovački nož, i ubode njim Ljubičića preko stola u trbuh, i to tolikom hitrinom, da nekoliko trenutakah ni sam Ljubičić nije znao, da je ranjen; dapače odmah izza ovoga udara domašio se je lovačkoga noža, te je njim nekoliko putah lupnuo o naslonjač stoca, kao da hoće da ga prebije; nu osjetiv se na skorom, da je ranjen, podje u svoju ložnicu zajedno sa svojim pivničarom Petrom Prugovićem. Drugi pivničar Lastavić pako uzeo je lovački nož i nije ga više predao Luki Rajeviću, već sakriv ga otišao je za Ljubičićem u njegovu ložnicu, gdje mu je u pomoć bio, da se svučee, i vidiv, da je rana pogibeljna, dao je pozvati vidara Bržića.

Luka je Rajević medjutim došao na vrata Ljubičićeve ložnice, da u njega zamoli oprost, nu buduć da ga je Ljubičić odtjerao, pošao je kući.

Okrivljenik sam priznaje ovaj učin (gl. komada 1. pril. 9. i komad 11), a potvrđuju ga i zaroćeni svjedoci Ivan Vladimirović (gl. komada 15. prilog 3.), Petar Prugović i Jakov Lastavić (gl. komada 15. pril. 4 i 5), kao što i nezaroćeni svjedok Cvjeta Ljubičićeva

(gl. komada 15. pril. 7), a i ranjenik, prešlušan prije svoje smrti (gl. kom. 1. pril. 4.).

Lovački nož, kojim je rana zadana bila, veoma je oštar, a do 4 paoca od rta nabrušen s obie strane

Po mnienju vještakah (u komadu 12) ranjeniku zadana je rana oštrim oružjem u gornju lievu stranu trbuha za dva paoca od kraja zadnjega rebra, a za tri paoca od pupka, i probila je ne samo kožu nego i trbušnu opnu; jer se je na ovoj opni prema izvanjskoj rani opazila jedna nakriva povreda, kroz koju se bio izvalio komad plene. Osim toga se je našla na gornjem dielu dnice nakriva rana, duga 5 prugah, koja je probila crievo prama želudcu, a jednako velika bijaše na nutrnjoj i na izvanjskoj strani crieva; za podlanicu od nje na nutrnjoj strani istoga crieva bile su još dvie druge rane, sječimice zadane, jednake, i jednako su crievo probile. Ove različite, i za podlanicu jedna od druge udaljene rane mogle su se zadati jednim udarom, jer crieva su obšukana, i nož, kako je mogao crievo na dva mjesta probiti, tako je mogao i drugi crevni obšuk probiti, koji se je onoga prvoga dodjevao.

Povreda trbušne kože i trbušne opne spada u red težkih ranah, jer se s takove povrede svakako zameće zapala i različni ognojci, i radi toga neda se lako i pouzdano zaliečiti, niti se može pouzdano u napried kazati, da će se zaliečiti.

A svaka rana na crievu, ako se drugčije i zalieči, jeste po sebi težka; jer radi krvi i gnoja, što kládè iz takove rane, i splije se po trbuhu, zapeku se crieva i opne njihove, a zatim često se grizlica zametne.

Velika krvotočina u trbuhu i u crevadi sa povredjene poglavite jedne žile jeste po naravi svojoj smrtonosna; jer nije nikako moguće krv ustaviti, niti iz trbuha izvaditi.

Po naravi ovih povriedah sudili su vještaci, da toliko opasnost, koliko smrtonosnost povriedah nije upravo od njih, nego od škodnih promienah, koje su izvele; zato su naškodile, istina, samo posredno, nu nije im se pridružio nikakov posve slučajni uzrok smrti.

Po mnienju vještakah ima se dakle držati, da su ove rane jedna s drugom samo posredno smrtonosne; da je Marko Ljubičić umro smrću silovitom i to upravo s povriedah, zadanih mu lovačkim nožem, kao i s krvotočine u trbuhu i u crevadi

Okrivljeni Luka Rajević nav di za svoju obranu (u komadu 11.),

da nije ni malo pomislio raniti krčmara, već da ga je ranio u sržbi i neznanu, što ga je bila zaušnica smela: a za dokaz, da je bio u neznanu, i da nije znao što radi, navodi to, da se nikako nemože dosietiti, kako mu je nož izza udara iz ruke pao, i kako je Marku Ljubičiću u ruke došao. Luka Rajević veli nadalje, da mu je veoma žao, što je uzrok Ljubičićeve smrti, nu da mu je duša ipak mirna, jer mu nikada nije želio ikakva zla, a kamoli smrt.

Nu premda Luka Rajević tvrdi, da nije znao, što je radio, ipak se sieća, da se je Ljubičić odmah izza dobivene rane domašio lovačkoga noža, i da je njim lupao o naslonjač, kao da ga želi razbiti; a valja napomenuti, da od ranjenja do ovoga lupanja o naslonjač nije prošlo toliko vremena, da bi bio mogao čovjek udariti dlan o dlan.

Nu kao što prije, isto onako i poslije čina vladao se je okrivljenik mirno, čedno i smjerno, a u ranjenika molio je oprost. Došav kući tužio se je svomu ocu, da mu se glava vrti, a malo poslije uhvatila ga je zbilja onako žestoka ognjica, da su pozvani vidari izjavili, da bi bilo opasno prenieti ga na drugo mjesto. Nu pored ove ognjice ipak vidari, koji su ga još noću između 15. i 16. srpnja 1854. pregledali, nijesu opazili nikakva traga od zaušnice na njegovoj glavi, premda neniječu, da je mogao od nje dobiti vrtoglavicu.

U Zagrebu 6. kolovoza 1854.

N. N. s. r.
izvjestitelj.

*Izvjestitelj poslat će ovaj izvadak *) zajedno sa svimi spisi državnomu odvjetniku (§. 192. k. p.) i propratit će ga ovako:*

C kr. državnomu odvjetniku
gospodinu N. N-u

ovdje.

Podpisani šalje Vam ovaj izvadak zajedno sa svimi spisi kaznene parnice, zametnute suprot Luki Rajeviću sbog ubojstva, da po §. 192. k. p. učinite svoj predlog.

U Zagrebu 6. kolovoza 1854.

N. N. s. r.
izvjestitelj.

*) Kad nenačini izvadka, predat će mu samo spise.

U dostavni dnevnik ubilježeno pod brojem 1102.

N. N. s. r.

voditelj dostavnoga dnevnika.

Vidio.

N. N. s. r.

drž. odvjetnik.

Državni odvjetnik sastavit će sada pismeno svoj predlog, te će ga dostaviti zemaljskomu sudu (§. 192. k. p.) i to ovako:

Komad 20

Br. 910.

Slavnomu c. kr. zemaljskomu sudu

u

Zagrebu.

C. kr. državno odvjetništvo

predlaže, da se Luka Rajević stavi pod tužbu zbog zločina ubojstva.

Priložene spise, spadajuće na dovršenu već kaznenu iztragu, zametnutu suprot Luki Rajeviću zbog zločina ubojstva, počinjena na Marku Ljubičiću, povraćam po propisu §. 192. k. p. zajedno sa sliedećim

predlogem:

1. da se Luka Rajević, lovačko momče od 21 godine, katolik i neoženjen, stavi pod tužbu zbog zločina ubojstva, kažnjiva po §§. 140. i 142. kaz. zakona;

2. da se okrivljeni Luka Rajević zadrži u zatvoru sve do konačne odsude; i

3. da se na konačnu ustmenu razpravu pozovu 1) Dor. Gjuro Pavić i 2) Dor. Franjo Lelić, kao vještaci, a 3) Ivan Vladimirović, 4) Petar Prugović, 5) Jakov Lastavić, 6) Pavao Jokić, 7) Vid Brzić i 8) Cvieta Ljubičićeva, kao svjedoci.

Razlozi:

Na 1.) Na 15. srpnja 1854. igrao se je Luka Rajević na karte s Markom Ljubičićem i Ivanom Vladimirovićem i to od 6 sati u

večer sve do 11 sati noćnih. Uz igru šalili su se Ljubičić i Rajević i pazili su se kao dobri prijatelji. Još nakon igre, uzev u račun gubitak, što su ga samo bilježili, te našav, da je Rajević dobio od Ljubičića forint i nekoliko krajcarah, rekao je Ljubičić u šali, da neće platiti, i šalec se izdržao mu je Luka Rajević kredom na leđih nekoliko prugah, kao da mu ondje dug bilježi. Nu Ljubičić, videć na pritegnutoj haljini one pruge, razsrdi se, magarči Rajevića, a ovaj mu umah istu psovku odvrati; krčmar zagrozi se, da će ga stocem udariti po glavi, nu samo ga zauši golom rukom, a Rajević isti par potegne svoj lovački nož i ubode njim Ljubičića u trbuh, te ga onako rani, da je s ove rane sutra dan umro.

Ovaj događaj pokazuje, da je Luka Rajević Ljubičića ranio s neprijateljskoga namišljaja, da mu se naime osveti radi dobivene zaušnice; nu nemože se uzeti, da je bio nakanio Ljubičića ubiti. Luka Rajević učinio je dakle zločin ubojstva, kažnjiva po §§ 140. i 142. kaz. zak. A ovim je zločinom Luka Rajević i pravno okrivljen po § 138. br. 1., jer je onda, kad je bio zločin izveden, imao u ruci orudje, kojim ga je počinio; kao što i po §. 140. br. 1., 2. i 4., jer okrivljenik sam priznaje, da je Ljubičića ranio, i njegovo priznanje potvrđuju i svjedoci Ivan Vladimirović, Petar Prugović i Jakov Lastavić, napokon i ranjeni Marko Ljubičić; a po §. 142 k. p. dovoljan je jedan jedini ovakov razlog za pravnu okrivu.

I buduć da se po § 200. k. p. svatko ima staviti pod tužbu, ako je stanovitim zločinom pravno okrivljen: zato se ovaj predlog posve osniva na zakonu.

Na 2.) Razlog je ovomu predlogu §. 156. k. postupka, po kojem se ima proti okrivljeniku narediti pravi iztražni zatvor, kad se radi o zločinu, koji podpada pod kazan petgodišnje tamnice, i §. 142 kaz. zak., koji propisuje, da se ima zločin ubojstva kazniti težkom tamnicom od pet do deset godinah danah.

Na 3.) Predloženo pozivanje pomenutih svjedokah napokon osniva se na §. 200. kaz. post.; jer po onom, što se je u iztragi pokazalo, buduće riešenje visit će o njihovu svjedočenju.

U Zagrebu 7. kolovoza 1854.

državni odvjetnik
N. N. s. r.

U dostavni dnevnik ubilježeno pod br. 1102*).

N. N. s. r.

voditelj dostavnoga dnevnika.

Primiv ovaj predlog imat će zem. sud ureći sjednicu za viećanje (§. 193. k p), a po §. 194 k p. sastavit će se o tom viećanju ovakov

Zapisnik)**

sjednice***) kaznenoga odsjeka (senata) kod c. kr. zemaljskoga suda u Zagrebu 10. kolovoza 1854.

Prisutnici:

- G. N. N. viećnik banske stolice kao predsjednik
- „ N. N. viećnik
- „ N. N. viećnik
- „ N. N. državni odvjetnik
- N. N. tajnik vieća kao pisalac.

Br. 2910.

Gosp. viećnik N. N. kao izvjestitelj pročita izvadak iz spisah.

G. državni odvjetnik predlaže:

1. da se iztraženik, Luka Rajević, zato, što je Marku Ljubičiću s neprijateljskoga namišljaja zadao smrtnu ranu, po propisu §§. 140 i 142. kaz. zak., §. 140. br. 1, 2. i 4 i §. 142. kaz. post. ima staviti pod tužbu radi zločina ubojstva; jer priznaje, da je Marka Ljubičića ranio; jer je ovaj učin dokazan i kazivanjem zaroćenih svjedokah; i jer vještaci mniju, da je Marko Ljubičić umro s pomenute rane;
2. da se Luka Rajević zato, što se po §. 142. k. z. ovomu zločinu prieti teška tamnica preko 5 godinah danah, pridrži u zatvoru, dok se god nerieši parnica; i

*) Ovaj predlog će se u dostavni dnevnik ubilježiti pod onim brojem, pod kojim je ubilježena predaja izvadka iz spisah.

**) Ovaj će se zapisnik čuvati u pismari; (§. 182. carsk. pat. od 3. svibnja 1853. br. 81. drž. zak. lista).

***) U ovoj sjednici mogu se dakako riešiti i druge stvari; nu ovdje napominje se u zapisniku samo ono, što se tiče ove parnice.

3. da se na ustmenu konačnu razpravu pozovu: Dor. Gj. Pavić i Dor. Fr. Lelić, kao vještaci, a Ivan Vladimirović, Petar Prugović, Jakov Lastavić, Pavao Jokić, Vid Bržić i Cvjeta Ljubičićeva, kao svjedoci.

Gosp. viećnik N. N., kao izvjestitelj, predlaže isto ono i s istih razlogah.

Gosp. viećnik N. N. pristaje na mnijenje gosp. izvjestitelja, nu misli, da bi se na ustmenu konačnu razpravu imao pozvati i Božo Rajević, okrivljenikov otac; jer će se upravo od njega najbolje saznati, kako se je okrivljenik vladao, kad je poslije počinjena djela kući došao, da se prama tomu prosudi, da li ga vrtoglavica i nesvjestica izpričuje

Gosp. izvjestitelj odvjetuje, da se Božo Rajević nepozove na konačnu razpravu; jer se nesvjestica okrivljenika radi dobivene zaušnice točnije i vjerojatnije dokazuje kazivanjem vidarrah.

Gosp. predsjednik izjavlja svoje mnijenje samo o pozivanju Bože Rajevića, slažuć se s g. izvjestiteljem.

Odluka jednoglasna:

Luka Rajević stavlja se pod tužbu radi zločina ubojstva, počinjena na Marku Ljubičiću; zatvor obtuženika ima neprekidno trajati; a na konačnu ustmenu razpravu imaju se pozvati Dor. Gjurio Pavić i Dor. Franjo Lelić, kao vještaci, a Ivan Vladimirović, Petar Prugović, Jakov Lastavić, Pavao Jokić, Vid Bržić i Cvjeta Ljubičićeva kao svjedoci.

A većinom glasovah odučeno je:

Da se Božo Rajević nepozove na konačnu razpravu.

N. N. s. r.
predsjednik.

N. N. s. r.
tajnik kao pisalac.

Po §§. 161. i 164. poslovnoga reda za kaznene sudove, nu pazić na propis §. 182. carsk. pat. od 3. svibnja 1853. br. 81. drž. zak. lista, napisat će tajnik sadržaj ovoga zapisnika na onom arku, na kojem je izvjestitelj napisao izvješće, i to pod samim izvješćem ili ako ondje neima prostora, dodat će ga na posebnu arku; a ovo posljednje svakako bolje odgovara propisu §. 164. posl. reda za kaz. sudove; jer se ima zapisnik ubilježiti u dnevnik, vodjen o kaz. parnici, i to kro-

nologičnim vedom. Evo dakle istoga zapisnika, kako će se parničnim spisom dodati:

Komad 21.

Br. 2910.

Zapisnik

sjednice kaznenoga odsjeka kod c. kr. zem. suda u Zagrebu
na 10. kolovoza 1854.

o viećanju nakon dovršene iztrage zametnute suprot Luki Rajeviću
zbog ubojstva.

Prisutnici:

- G. N. N. kao predsjednik
- „ N. N. viećnik. kao izvjestitelj
- „ N. N. viećnik
- „ N. N. drž. odvjetnik
- „ N. N. tajnik vieća kao pisalac.

S ustmenim predlogom g. drž. odvjetnika, koji se sudara s njegovim pismenim predlogom od dana 7. kolovoza o. g. br. 910., slažu se i gg. viećnici N. N. i N. N. i to s razlogah. koje je u pismenom predlogu naveo g. drž. odvjetnik. G. viećnik N. N. predložio je uza to, da se na konačnu razpravu pozove i optuženikov otac Božo Rajević, nebi li on razjasnio vladanje okrivljenika izza počinjenoga opakoga djela. Nu s ovim se predlogom neslažu ni g. izvjestitelj ni g. predsjednik, jer se može, kao što navodi saslušani o tom g. drž. odvjetnik, nesvjestica okrivljenika radi dobivena zausnice točnije i vjerojatnije dokazati kazivanjem vidarah.

Jednoglasna odluka:

Luka Rajević stavlja se pod tužbu radi zločina ubojstva, počinjena na Marku Ljubičiću; zatvor optuženika ima neprekidno trajati; a na konačnu razpravu imaju se pozvati Dor. Gjuro Pavić i Dor. Franjo Lelić, kao vještaci, a Ivan Vladimirović, Petar Prugović, Jakov Lastavić, Pavao Jokić, Vid Bržić i Cvieta Ljubičićeva. kao svjedoci.

Odluka većinom glasovah:

Božo Rajević neima se pozvati na konačnu razpravu kao svjedok.

N. N. s. r.

tajnik

Odmah izza pomenute sjednice sastavit će se tužbovna odluka) onako, da se može po §§. 200 i 201. k. p. priobćiti drž. odvjetniku, a dostaviti privatnomu tužitelju (ako ga ima) i okrivljeniku. Evo tužbovne odluke:*

Br. 910

Komad 22.

Car. kr. zemaljski sud u Zagrebu, ovlašćen po Njegovu apoštolskom Veličanstvu, pošto je pred gdnom N. N-om, viećnikom c. kr. banske stolice, kao predsjednikom, pred ggdom viećnici N. N-om i N. N-om, kao glasovatelji, i pred tajnikom N. N-om, kao pisaočem, gdna N. N-a, c. kr. drž. odvjetnika, saslušao o pismenom predlogu c. kr. drž. odvjetništva od dana 7. kolovoza 1854. br. 910. učinjenu poslije dovršene kaznene iztrage, zametnute suprot Luki Rajeviću sbog zločina ubojstva: o ovoj je iztragi izrekao danas sljedeću

odluku :

Luka Rajević, lovačko momče od 21 godine, stavljen je pod tužbu radi zločina ubojstva, počinjena na Marku Ljubičiću, krčmaru u stubičkih toplicah, i označena u §. 140. k. z., kažnjiva po § 142 k. z.; a po §. 156 a) k. p. ima se zadržati u zatvoru sve do konačne razprave, na koju se imaju pozvati Dor. Gjuro Pavić i Dor. Franjo Lelić, kao vještaci, a Ivan Vladimirović, Petar Prugović, Jakov Lastavić, Pavao Jokić, Vid Brzić i Cvjeta Ljubičićeva, kao svjedoci.

Razlozi :

Iztražni spisi dokazuju, da je Luka Rajević i svojom izpovjekom i kazivanjem svjedokah, kao što i time, što je onda, kad se je Marko Ljubičić ranio, imao u ruci lovački nož, kojim mu je bila, kao što su kazali vještaci, zadana smrtna rana, po §. 140. br. 1), 2) i 4) i po §. 138 br. 1) k. p. pravno okrivljen, da je hotice i s neprijateljskim namišljajem na 15. srpnja 1854 Marka Ljubičića ranio u truh, s čega je ovaj na 16. srpnja o. g. i zbilja umro. A pravno okrivljeni iztraženik ima se po § 200. k. p. staviti pod tužbu.

Neprekidno trajanje zatvora naredjeno je zato, što nije ponestalo razloga, s kojega je bio tuženik stavljen u iztražni zatvor; buduć da se još uvijek radi o zločinu, koji se ima kazniti tamnicom preko pet godinah danah (§. 156. k. p.).

*) Gl. dodatak XXII.

Nu optuženik je vlastan uz 24 sata od dana, kad mu se ova odluka priobći, prijaviti ovomu sudu pismeno ili ustmeno pritužbu, a za 8 danah izza toga može pomenutomu sudu kazati ili na pismu podnieti razloge, s kojih prizivlje višji sud. Za sastavljanje pritužbe može si izabrati branitelja vješta pravu, a napose jednoga između onih, koji su zapisani u oglašenom imeniku braniteljah, dapače i drugoga kojega zastupnika poštena i neporočna. Napokon vlastan je i kod konačne razprave imati branitelja, kojega si može sam odabrati ili pako moliti sud, da mu ga imenuje. S njim se može dogovarati na samu, da ne bude pri tom nikakve sudbene osobe. Optuženiku i branitelju njegovu dopušteno je pregledati parbene spise, a njekoje i prepisati, dapače na njihovu molbu predat će im ovaj sud beznaplatno prepise zapisnikah o razvidu učina i o mnienju vještakah (§. 200. e) k. p).

U Zagrebu 10. kolovoza 1854.

(Pečat suda)

N. N. s. r.
predsjednik.

N. N. s. r.
načelnik odpravništva.

Arak, na kojem je ova odluka sastavljena, poslat će izvjestitelj drž. odvjetniku, da ga o njoj obavijesti po §. 201. k p, pišuć mu ovako na istom arku:

C kr. drž. odvjetniku
gdnu N. N-u

ovdje.

Po § 201. k. p. priobćujem Vam odluku, kojom se Luka Rajević stavlja pod tužbu sbog ubojstva.

U Zagrebu 11. kolovoza 1854.

N. N. s. r.
viećnik

U dostavni dnevnik ubilježeno pod br. 1149.

Vidio

N. N. s. r.

N. N. s. r.
drž. odvjetnik.

roditelj dostavnoga dnevnika.

*Tužborna odluka priobćit će se obtuženiku po propisu §. 201. k. p. s. i to u našem primjeru *) ovako:*

Zapisnik **)

na 14. kolovoza 1854.

sastavljen po c. kr. zem. sudu u Zagrebu o priobćenju tužbovne odluke Luki Rajeviću.

Prisutnici:

N. N. sudac-iztražitelj

N. N. zaroćeni pisalac

N. N. {
N. N. { sudbeni svjedoci

Početak u 10 satih prije podne.

Luki Rajeviću, iz iztražnoga zatvora dovedenu u saslušaoionicu, pročitana je tužborna odluka od dana 10. kolovoza 1854. br. 2910.

16.

Obtuženiku po §§. 201. i 213. k. p. još napose poučenu o pravu obrane od pomenute tužbe, predana je tužborna odluka od dana 10. kolovoza 1854. br. 2910; a on izjavi:

16.

Odričem se prava na prizivanje radi priobćene mi tužbovne odluke, niti želim imati branitelja kod konačne razprave; nu primam prepis pomenute odluke, što mi ga je sud na moju molbu predao.

Luka Rajević s r.

Pošto je obtuženik odobrio pročitati mu zapisnik, podpisa ga svojom rukom, i bi odveden u iztražni zatvor.

Dočetak u 9 $\frac{1}{2}$ sata prije podne.

N. N. s. r. sudac-iztražitelj

N. N. s. r. zaroćeni pisalac

N. N. s. r. {
N. N. s. r. { sudbeni svjedoci.

*) Gl. dod. XXIII.

**) Gl. opazku na str. 79.

Buduć da optuženik, nalazeći se već u zatvoru*) kod onoga suda**), koji će parnicu konačno razpraviti, nije prizvao***) višjega suda: tužbovna je odluka postala pravomoćnom; a time je sasvim dovršena iztraga; zato sada treba pripravak za konačnu razpravu.

Prije svega valja da se ustanovi, tko će konačnom razpravom ravnati; jer ravnatelj razprave (predsjednik) imat će se pobrinuti za potrebite priprave: zato će u našem primjeru onaj viećnik, koji je optuženiku priobćio tužbovnu odluku, predsjedniku zem. suda predati sve spise s ovakvom obavijesti:

Br. 2910.

Komad 23.

Veleslavnomu predsjedničtvu c. kr. zem. suda

ovdje.

N. N. viećnik

obavješćuje o pravomoćnosti tužbovne odluke, izrečene suprot Luki Rajeviću zbog zločina ubojstva, i podnosi parbene spise, da se uzmogne pripraviti konačna razprava.

Buduć da se Luka Rajević nije pritužio radi tužbovne odluke od dana 10. kolovoza o g. br. 2910.: ova je odluka postala pravomoćnom. Dostavljajući veleslavnomu predsjedničtvu sve dotične iztražne spise, obavješćujem ga o tom, da može narediti što treba za konačnu razpravu.

U Zagrebu 14. kolovoza 1854.

N. N. s. r.

c. kr. viećnik.

Predsjednik zem. suda, primiv ovu obavijest, napisat će ovo pod nju ili na posebnu listu.

Pošto je odluka ovoga suda od dana 10. kolovoza 1854. br. 2910, kojom se Luka Rajević stavlja pod tužbu zbog zločina ubojstva, već

*) Gl. dod. XXIV.

**) Gl. dod. XXV.

***) Gl. dod. XXVI.

pravomoćna: povjeruje se ravnanje konačne razprave u ovoj parnici g. N. N-u, viećniku c. kr. banske stolice, kojemu se imaju predati svi dotični spisi, a glasovanje ggđi *A*, *B*, *C* i *D* viećnikom, vođenje zapisnika pako gđnu N. N-u, pristavu ovoga suda. Ova naredba ima se priobćiti pomenutoj gospodi

Predsjedništvo c. kr. zem, suda u
Zagrebu na 14. kolovoza 1854.

N. N. s. r.
predsjednik.

Vidio

N. N. s. r. viećnik c. kr. banske stolice

A. s. r.

B. s. r.

C. s. r.

D. s. r.

} viećnici zem. suda

N. N. s. r. pristav.

*Imenovani ravnatelj konačne razprave pripravljat će ju ovako:
Najprije će ureći sjednicu, da sud (a ne predsjednik. gl §. 213.
k p.) odredi branitelja. Obrazac zapisnika*) ovakve sjednice, u kojoj
se mogu dakako i druge stvari riešiti, nalazi se već na str 99; a
riešenje, koje se tiče ove kaznene parnice, uvrstit će se ovako u
iztražne spise:*

Komad 24.

Br. 2910.

Zapisnik

sjednice kaznenoga odsjeka kod c. kr. zem. suda u Zagrebu
na 16. kolovoza 1854.

Prisutnici:

G. N. N. viećnik banske stolice, kao predsjednik.

„ *A.* viećnik, kao izvjestitelj.

„ *B.* „

„ *C.* tajnik, kao pisalac

*) Gl. opazku **) na str. 99.

G. izvjestitelj predložio je, da se g. Ivan Prekanac, odvjetnik u Zagrebu, imenuje braniteljem Luke Rajevića, da ga na konačnoj razpravi i kod prizivanja zastapa; jer premda okrivljenik naročito veli, da neće nikakva branitelja, valja mu ga ipak dati, budući da je optužen radi ubojstva, koje se ima po §. 142. k. z. kazniti barem petgodišnjom tamnicom.

S istoga razloga pristao je na ovaj predlog i g. vicćnik B.

Jednoglasna odluka:

G. Ivan Prekanac, odvjetnik u Zagrebu, imenovan je, da Luku Rajevića zastapa kod konačne razprave i kod prizivanja.

N. N. s. r.

tajnik.

Imenovani branitelj imao bi se, istinu, odmah obavijestiti o tom naimenovanju; nu budući da bi mogao optuženik imati valjanih razlogah, s kojih bi mu se morao drugi branitelj odabrati: zato treba najprije njemu prebćiti imenovanoga zastupnika; a ovom prilikom može ga ravnatelj konačne razprave zajedno saslušati i po propisu §. 216. k. p. a sve to ovim načinom:

Zapisnik

na 16. kolovoza 1854.

sastavljen po c. kr. zem. sudu u Zagrebu o saslušanju Luke Rajevića po propisu §. 216 k. p.

Prisutnici:

N. N. vicćnik c. kr. banske stolice, kao ravnatelj buduće konačne razprave.

N. N. zaroćeni prisalac

N. N. {
N. N. { sudbeni svjedoci

Početak u 9 sati prije podne.

Luka Rajević, pravomoćnom odlukom stavljen pod tužbu zbog zločina ubojstva, iz iztražnoga zatvora *) bude doveden u saslušaoicu.

*) Nezatvorena optuženika treba napose pozvati na ovaj izpit.

17.

Imaš li još što dodati onomu, što si u iztragi kazao? — želiš li što promieniti?

17.

Neznam, što bih dodao; niti želim što promieniti.

18.

Imaš li već branitelja, da te brani kod konačne raprave?

18.

Neimam, niti ga želim imati.

19.

Buduć da si optužen sbog zločina ubojstva, koji se ima po zakonu kazniti barem petgodišnjom tamnicom, morao bi ti ovaj sud svakako dati braniteija. Može biti hoćeš sada sam da si ga izabereš, ili ostavljaš li sudu, da ti ga odredi?

19.

Molim dakle, da mi ga sud odredi.

20.

Ovaj ti je sud imenovao braniteljem g. Ivana Prekanca, odvjetnika u Zagrebu.

20.

Pristajem na to

Luka Rajević s. r.

Pošto je optuženik odobrio pročitani mu zapisnik, potpisao ga svojom rukom, i bi odveden u iztražni zatvor.

Dočetak u 9¹/₂ sata prije podne

N. N. s. r. viećnik banske stolice

N. N. s. r. {

N. N. s. r. zaraćeni pisalac

N. N. s. r. {

sudbeni svjedoci

Ravnatelj konačne razprave naredit će sada, da se imenovanomu branitelju dostavi ovakov dekret:

(U nutri)

Br. 2910.

C. kr. zem. sud u Zagrebu

gospodinu

Ivanu Prekancu

odvjetniku

ovdje.

Luka Rajević, nalazeći se u ovdašnjem iztražnom zatvoru, obtužen je radi zločina ubojstva, i buduć da nije hotio sam da izabere branitelja, ovaj je c. kr. zem. sud po §. 213. k. p. imenovao Vas, da ga zastupate kod konačne razprave i kod prizivanja. Dan konačne razprave prijavit će Vam se napose.

Obavješćujući Vas o tom, javljam Vam zajedno i to, da će Vam obtuženik po §. 347. k. p. naknaditi parbeni trošak, i da se možete za vrieme uredovnoga poslovanja obavijestiti o parnici u uredovnici podpisanoga ravnatelja buduće konačne razprave.

U Zagrebu 16. kolovoza 1854.

(Sudbeni pečat)

N. N. s. r.

Viećnik c. kr. banske stolice kao ravnatelj buduće konačne razprave.

N. N. s. r.

tajnik.

(Iz vana).

Br. 2910.

C. kr. zem. sud u Zagrebu

gospodinu

Ivanu Prekancu,

odvjetniku

u

Službeno.

Zagrebu.

Ovaj dekret, upisan u dostavnicu), predat će se sudbenomu podvorniku, da ga izruči imeñovanomu branitelju.*

*) Gled. str. 26.

A državni odvjetnik, sastaviv medjutim tužbu, predat će ju c. kr. zem. sudu po §. 217. k. p. Evo je:

Komad 26.

Br. 910.

C. kr. drž. odvjetništvo u Zagrebu

Slavnomu c. kr. zemaljskomu sudu

ovdje.

Tužba suprot Luki Rajeviću radi
zločina ubojstva.

S imenikom svjedokah

Odlukom od dana 10. kolovoza 1854. br. 2910. ovaj je slavni c. kr. zemaljski sud Luku Rajevića stavio pod tužbu radi zločina ubojstva, počinjena na Marku Ljubičiću, krčmaru u stubičkih toplicah. Na temelju ove odluke podnosi c. kr. drž. odvjetništvo sljedeću

tužbu :

Na 15. srpnja 1854. oko 6 sati u večer Luka je Rajević, lovačko momče od 21 godine, katolik i neoženjen, došao u krčmu Marka Ljubičića u stubičkih toplicah, gdje se je već nalazio i Ivan Vladimirović, občinski stražar, i na poziv krčmara stao je s njim i Vladimirovićem igrati na karte, i to za jednim stolom u drugoj sobi krčme. Pošto su na 10 sati i pol doigrali, izpalo je iz računa, da je Luka Rajević dobio forint i nekoliko krajcarah, i da je to krčmar izgubio. Kad je kroz šalu ovaj rekao, da neće da to plati, jer svakako tim valja namiriti trošak na karte i svieće, Rajević mu je odgovorio, da će mu dug na ledjih napisati, te je uzeo kredu, i nekoliko prugah izdržljao mu po ledjili. Ovaj je pritegnuo preda se haljinu, da vidi što mu je na njoj učinio, i videć one izdržljive srdito reče Rajeviću: „Ti si budala, magarac!“ Rajević mu istu psovku odvrati, a krčmar sgrabi stolac, da ga njim po glavi udari; ali mu to nije dao Rajević i pivničar Jakov Lastavić. Rajević bio se je medjutim dignuo, da si pripaše lovački nož, a krčmar, položiv onda stolac, tako je jako zaušio Rajevića da je pao na klupu. Rajević djipi na noge, potrigne hitro svoj nož, i zabode ga krčmaru u trbuh; budući nož vrlo oštrljat, probio je za dva paoca kroz dnicu, a krčmar se ončas nije ni osjetio, da je ranjen; pače sgrabiv nož, radio je, da ga prebije o jedan stolac. Malo za tim zaboli ga, te se s jednim svojim pivničarom

ukloni u ložnicu, gdje se je svukao, i odmah poslao po vidara Pavla Jokića. Ovaj ga je pomoću vidara Bržića liečio, kako je znao, ali je ranjenik sutradan u 8 $\frac{1}{2}$ sata na večer umro od dobivene rane.

Tri zaročena svjedoka potvrđuju ovaj učin, naime Ivan Vladimirović, Jakov Lastavić i Petar Prugović, koji su se desili ondje, kad je Rajević ranio krčmara; uza to potvrđuje ga i ranjenik, a potvrđuju ga i vidari Jokić i Bržić, koji su pozvani bili, da ranjenika lieče; napokon ga priznaje i sam Luka Rajević, koji se, istina time pravda, da nije znao što je radio, u što li je udario, budući od dobivene zaušnice smeten, i da ga na taj čin nije navelo neprijateljstvo proti krčmaru. Istina je, da svi pomenuti svjedoci i ovo svjedoče, da se je Rajević vazda s krčmarom pazio; ali pored svega toga zaušnica, koja po svjedočanstvu obojice vidarah nikakva traga nije ostavila, nemogaše onako jakoga momka tako obezumiti, da nebi bio mogao znati, kako je opasno udariti orudjem onako ostrim, kao što bijaše njegov lovački nož. Kad bi žestoka sržba tako na jedared obuzela čovjeka: onda bi mogla ruka nehotice onako teško djelo izvesti; ali takove žestoke sržbe doista nebijaše u slučaju, o kojem se ovdje radi. Isto Rajevićovo izpovjedanje dokazuje, da nije bio ni za jedan čas u onolikoj nesvjestici, da nebi bio znao za ono, što bivaše oko njega. Ali s druge strane poznaje se malne iz samoga čina, da Rajević nije htio da ubije krčmara, nego je htio da mu se osveti sbog dobivene zaušnice. *Neprijateljski namišljaj može se dakle doista Rajeviću pisati u griek*; i budući da po sudu ljekarah rana bijaše sasvim smrtonosna, neima sumnje, te je Luka Rajević po §. 138 br. 1) po §. 140. br. 1), 2) i 4) i po §. 142. k p. svakako pravno okrivljen zločinom ubojstva, počinjenim zadanom Ljubičiću smrtnom ranom, i označenim u §. 140. k z, a kažnjivim po §. 142. k. z.

Radi ovoga zločina tuži ga e. kr. državno odvjetništvo, te moli, da se urče konačna razprava, i predlaže, da se na ovu razpravu pozovu svjedoci, naznačeni u priloženom imeniku %, i napokon da se kod razprave pročitaju zapisnici o saslušanju svjedoka Bože Rajevića, o razvidu učina, o paranju mrtvoga tiela i o vladanju, glasu i imutku obtuženika.

U Zagrebu 19. kolovoza 1854.

e. kr. državni odvjetnik
N. N. s. r.

Prilog ove tužbe jeste

Br. 910.

Imenik svjedoka

koji se imaju po predlogu c. kr. drž. odvjetništva u Zagrebu pozvati na konačnu razpravu u kaznenoj parnici suprot Luki Rajeviću sbog ubojstva.

1. Dor. Gjuro Pavić, liečnik u Zagrebu.
 2. Dor. Franjo Lelić liečnik u Zagrebu.
 3. Pavao Jokić, vidar u Stubici.
 4. Vid Bržić, vidar u Stubici.
 5. Ivan Vladimirović, občinski stražar u Stubici.
 6. Jakov Lastavić, pivničar u stubičkih toplicah.
 7. Petar Prugović, pivničar u stubičkih toplicah.
 8. Cvieta Ljubičićeva, krčmarica u stubičkih toplicah.
- C. kr. drž. odvjetništvo u
Zagrebu 19. kolovoza 1854.

N. N s. r.
drž. odvjetnik.

*U podnosionici *) c. kr. zem. suda zabilježiti će se na arku ove tužbe:*

Primlj. 20. kolovoza 1851. br. 2930.

Po §. 217. k. p. obavijestiti će se optuženik o tom, da je c. kr. drž. odvjetništvo predalo tužbu suprot njemu, i to ovim načinom:

Zapisnik **)

na 20. kolovoza 1854.

sastavljen po c. kr. zem. sudu u Zagrebu o priobćivanju tužbe optuženomu Luki Rajeviću.

Prisutnici:

N. N. viećnik c. kr. zem. suda

N. N. {

N. N. zaroćeni pisalac

N. N. {

sudbeni svjedoci

Početak o podne.

*) Gled. §. 154. posl. reda za kaznene sudove.

**) Ovakov zapisnik imat će se sastaviti i onda, kad se tužba priobćuje ne zatvorenu optuženiku, ako ga je naime sudac preda se pozvao, da mu priobći tužbu. Na može mu ono isto obznaniti i dostavljenim listom.

Obtuženi je Luka Rajević iz zatvora doveden u saslušaoionicu.

21.

C. kr. drž. odvjetništvo predalo je ovomu sudu tužbu, kojom te tuži radi zločina ubojstva, počinjena na Marku Ljubičiću. Ovu tužbu možeš pregledati i ti i tvoj branitelj; dapače ako želiš, predat će ti sud i njezin prepis.

22.

Za koji dan ureći će se sjednica za konačnu razpravu, na koju ćeš biti pozvan i ti. Od ovoga poziva do konačne razprave ima po zakonu proteći najmanje 8 danah; nu tebe ide pravo, te možeš moliti ili na to pristati, da se taj rok od 8 danah i pokрати*)

21.

Buduć da mi je mnogo do toga stalo da znam, kako je e kr. drž. odvjetništvo taj kobni događaj shvatilo, i budući da ću može biti iz tužbe najbolje razabrati, kako bih se mogao uspješno braniti: molim, da mi sud izruči njezin prepis

22.

Želim, da se parnica što se prije može dovrši. Zato drage volje pristajem na to, da se pomenuti rok što se više može pokрати.

Luka Rajević s. r.

Pošto je Luka Rajević odobrio pročitan mu zapisnik, podpisa ga svojom rukom, i bi odveden u iztražni zatvor.

Dočetak u 1/2 sata poslije podne.

N. N. s. r. viećnik

N. N. s. r. zaroćeni pisalac

N. N. s. r. {

N. N. s. r. {

sudbeni svjedoci

Treba dakle prepisati tužbu, a prepis predati obtuženiku. I o tom valja sastaviti zapisnik, kojega dakako neće trebati onda, ako se obtuženiku izruči prepis već kod prijašnjega saslušaja

*) Ovo će ga pitati, da se može uporabiti §. 219. k. p.

Zapisnik*)

na 21. kolovoza 1854.

sastavljen po c. kr. zem. sudu u Zagrebu o predaji prepisa tužbe Luki Rajeviću.

Prisutnici:

N. N. viećnik c. kr. zem. suda	N. N.	} sudbeni svjedoci.
N. N. zaročeni pisalac	N. N.	

U 5 sati poslije podne

Obtuženomu Luki Rajeviću, iz iztražnoga zatvora dovedenu u saslušaočnicu, predan bi prepis tužbe od dana 19. kolovoza 1854. br. 2930; a on potvrdi svojim podpisom, da ga je primio.

Luka Rajević s. r.

Pošto je Luka Rajević odobrio pročitan mu zapisnik, podpisa ga svojom rukom, i bi odveden u iztražni zatvor.

N. N. s. r. viećnik	N. N. s. r.	} sudbeni svjedoci.
N. N. s. r. zaročeni pisalac	N. N. s. r.	

Branitelj dogovorit će se medjutim s obtuženikom, i proučit parbene spise, da se što se bolje može pripravi za obranu

A predsjednik c. kr. zem. suda, ili onaj član toga suda, kojemu je povjereno ravnanje konačne razprave, primiv tužbu, i narediv, da se o podnešenoj tužbi obtuženik obavijesti, kakono evo pokazasmo, ureći će dan za konačnu razpravu. Uricanje ovo treba da se naznači u parničnih spisih, a to će se najshodnije učiniti, ako se kao odluka napiše s polja na tužbovnicu i to ovako:

Radi tužbe ovdašnjega c. kr. drž. odvjetništva od dana 19. kolovoza 1854. br. 910. suprot Luki Rajeviću zbog zločina ubojstva podnešene 20. kolovoza 1854. br. 2930. uriče se ovime konačna ustmena razprava na 4. rujna 1854. u 9 sati prije podne.

Ujedno se naredjuje, da g. N. N. viećnik ovoga c. kr. zem. suda**) o tom obavijesti ggdu A B. C i D viećnike ovoga suda, kao

*) Gled. opazku na str. 79.

**) Najshodnije će biti, ako se ovo naloži onomu članu sudišta, koji je bio iztražitelj ili izvjestitelj.

odredjene glasovatelje, i g. N. N-a pristava, kao pisaoaca kod konačne razprave, i da zajedno na urečenu razpravu pozove g. N. N-a c. kr. drž. odvjetnika, g. Ivana Prekanca, kao branitelja, i svjedoke pobijezene u imeniku priloženu tužbi, da se izkaže do 1. rujna o. g., da je to učinjeno, napokon da optuženiku obznani dan, na koji će biti konačna razprava*).

C. kr. zem. sud u
Zagrebu 21. kolovoza 1854.

N. N. s. r.
ravnatelj buduće konačne razprave.

Ova će se naredba prije svega pokazati onim, koji su kao članovi suda pozvani na konačnu razpravu, i koji će se ovako potpisati:

Vidio:

A.	} s. r. viećnici
B.	
C.	
D.	

N. N. s. r. pristav

Radi ove naredbe treba po propisu §. 219. k. p. ovako dalje postupati:

(U nutri)
Br. 2930.

Komad 27

C. kr. zem. sud u Zagrebu

Slavnomu c. kr. državnomu odvjetništvu

ovdje.

Naredbom ovoga suda od dana 21. kolovoza 1854. br. 2930. urečen je dan 4. rujna o. g. u 9 sati prije podne za konačnu ustme-

*) Zakoni, istina, nepropisuju, da bi se osim ovih osobah i privatnoga tužitelja, kao što i oštećenika (§. 219. k. p.) o urečenoj konačnoj razpravi obavijestit imao još drugi tko; nu buduć da po §. 223. k. p. na ovu razpravu smiju doći i drugi ljudi, a ovi se nebi mogli služiti tim pravom, kad nebi znali za vrijeme razprave: zato neima sumnje, da valja urečenu konačnu razpravu kaz. parnice priobćiti občinstvu barem navadnim oglasom pribijenim na kuću sudišta.

nu razpravu kaznene parnice suprot Luki Rajeviću sbog zločina ubojstva podignute tužbom slavnoga ovoga c. kr. državnoga odvjetništva od dana 19. kolovoza 1854. br. 910.

Zato se po §. 219. k p e. kr. državni odvjetnik uljudno pozivlje na pomenutu razpravu.

U Zagrebu 21. kolovoza 1854.

N. N. s. r.
viećnik.

(U nutri)
Br. 2930.

Komad 28

C. kr. zem. sud u Zagrebu
gospodinu
Ivanu Prekancu,
odvjetniku, kao brauitelju
Luke Rajevića

ovdje.

Ovaj c. kr. zem. sud pozivlje Vas uljudno na konačnu razpravu kaz. parnice suprot obtuženomu Luki Rajeviću zametnute sbog zločina ubojstva, za koju urečen je dan 4. rujna 1854. u 9 sati prije podne U Zagrebu 21. kolovoza 1854.

N. N. s. r.
viećnik.

(U nutri).
Br. 2930.

Komad 29

C. kr. zem. sud u Zagrebu
gospodinu
Dru. Gjuri Paviću,
liečniku

ovdje.

Ovaj c. kr. zem. sud pozivlje Vas kao vještaka na konačnu razpravu kaznene parnice, radi tužbe ovdašnjega c. kr. drž. odvjetništva suprot Luki Rajeviću podignute sbog zločina ubojstva. Ova će

se razprava na 4 rujna 1854. u 9 satih prije podne početi kod ovoga c. kr. zem. suda u kazališnoj ulici. Ondje ćete se u pomenuto vrijeme dojaviti, i pokazati ovaj poziv; a nećete se udaljiti, dok Vas predsjednik neodpusti

Po zakonu (§ 230. k. p) dužni ste svakako doći, jer bi Vas morao sud inače silom dovesti, a uza to još osuditi na globu od 5 do 50 for, dapače morao bi Vam po okolnostih naložiti i naknadu troška na razpravu odgodjenu radi Vaše izostaje; a opravdati biste se mogli samo neuklonjivom zaprekom. Naknadu putnoga troška i vještačku nagradu, ako želite, da Vam se izplati u koliko Vas bude po zakonu išla, zaiskat ćete u ovoga suda za 14 danah izza izjavljenoga vještačkoga svoga mnijenja; jer će se inače uzeti, da ste se je odrekli.

U Zagrebu 21. kolovoza 1854.

N. N. s r.
viećnik.

Na sastavnici (conceptu) ovoga poziva dodat će isti viećnik i ove rieči za naputak pisaru:

Ovakov poziv ima se dostaviti i gosp Dru. Franji Leliću, liečniku u Zagrebu.

N. N. s r.
viećnik.

Ovi pozivi, naime komadi 27., 28. i 29. upisani u dostavnicu, predat će se sudbenomu podvorniku, da ih dostavi, uz nalog, da dostavnicu opet sudu podnese, gdje će se priložiti spisom dotične kaznene parnice.

Br. 2930.

Komad 30

(Obrazac dostavnice gl. na str. 26.)

Svjedokom, stanujućim u okolici stubičkoga suda, dostavit će se poziv na konačnu razpravu evo ovako:

(U nutri)

Br. 2930.

Komad 31

C. kr. zem. sud u Zagrebu

Slavnomu c. kr. kotarskomu sudu u Stubici.

Buduć da je za konačnu razpravu kaz. parnice suprot Luki Rajeviću naredbom od dana 21. kolovoza o. g. br. 2930. urečen dan 4. rujna tek. god., i buduć da nekogi svjedoci, koji se imaju na tu razpravu pozvati, borave u okolici ondašnjega c. kr. suda: pošilju mu se priložene pozivnice $\frac{1}{2}$. zajedno sa dostavnicom $\frac{1}{2}$, da ih ondašnji c. kr. kot. sud izruči pozvanikom, i da do 1. rujna tek. god. dostavu izkaže povraćenom ovamo dostavnicom.

U Zagrebu 22. kolovoza 1854.

N. N. s. r.
viećnik.

Prilozi ovoga naloga jesu dakle dostavnica i za svakoga u njoj navedenoga svjedoka po jedan poziv, i to ovakov:

(U nutri).

Br. 2930.

C. kr. zem. sud u Zagrebu

gospodinu
Pavlu Jokiću,
vidaru

u

Stubici

Ovaj c. kr. zem. sud pozivlje Vas kao svjedoka na konačnu razpravu kaznene parnice, radi tužbe ovdašnjega c. kr. državnoga odvjetništva suprot Luki Rajeviću podignute sbog zločina ubojstva. Ova će se razprava na 4. rujna 1854. u 9 sati prije podne početi kod ovoga c. kr. zem. suda u kazališnoj ulici, kuć. br. 250. Ondje ćete se u pomenuto vrieme dojaviti i pokazati ovaj poziv, a nećete se udaljiti, dok Vas predsjednik neodpusti.

Po zakonu (§. 230. k. p.) dužni ste svakako doći; jer bi Vas morao sud inače silom dovesti, a uza to još osuditi na globu od 5 do 50 for., dapače morao bi Vam po okolnostih naložiti i naknadu troška na razpravu

odgodjenu radi Vaše izostaje; a opravdati biste se mogli samo neuklo-
njivom zaprekom*)

Naknadu putnoga troška, ako želite, da Vam se izplati u koliko
Vas bude po zakonu išla, zaiskat ćete u ovoga suda odmah nakon
preslušanja ili barem za 24 ure poslije toga; jer će se inače uzeti, da
ste se je odrekli.

U Zagrebu 21. kolovoza 1854.

N. N. s. r.
viećnik.

*Na arku, na kojem je ovaj poziv sastavljen, naredit će isti vieć-
nik i ovo:*

Ovakov poziv ima se dostaviti i
Vidu Bržiću, vidaru u Stubici,
Ivanu Vladimiroviću, občinskomu stražaru u Stubici,
Jakovu Lastaviću i Petru Prugoviću, pivničarom u stubičkih
toplicah, i
Cvieti Ljubičićevoj, krčmarici u stubičkih toplicah.

N. N. s. r.
viećnik.

*) U pozivu, kojim se oštećenik pozivlje na konačnu razpravu, ima
se mjesto ove prietnje priprijetiti ovako:

„Po zakonu dužni ste svakako doći: jer će se kaznena parnica
razpraviti pa makar Vi i nedošli; i jer će se, ako nedodjete, kod ko-
načne razprave pročitati samo zapisnik o onom, što ste kazali u
iztragi, nu i drugi zapisnici o razvidu veličine počinjene Vam štete.“

*U ostalom se poziv oštećenika na konačnu razpravu posve su-
dara s pozivom svjedoka. Nu pitat će tko, da li se može oštećenik
pod prietnju globe pozvati ili silom dovesti na sud? Dok se istra-
žuje, svakako; jer se ima i on držati za svjedoka (§. 261. IV.
k. p.) i jer zakon zanj nenaredjuje ništa posebna. Nu i na ko-
načnu razpravu može se pozvati pod prietnju globe ili dovesti silom,
kad se neradi samo o veličini štete, već i o drugih stvarih, (koje
se bez njega nebi mogle ni razjasniti ni dokazati), i to napose, kad
u iztragi još nije bio saslušan, što se može osobito lako dogoditi u
postupanju radi prestupka. U ovakvu slučaju treba u pozivu do-
dati prietnju globe, nu usa to i priprijetiti po §. 219. k. p.*

(Obtuženika će viećnik po §. 219. k. p. ovako obavijestiti o urečenoj konačnoj razpravi):*

Zapisnik)**

na 22. kolovoza 1854.

sastavljen po c. kr. zem. sudu u Zagrebu o obznani dana, kad će se konačno razpraviti kaz. parnica suprot Luki Rajeviću

Prisutnici:

N. N. viećnik	N. N.	} sudbeni svjedoci
N. N. zaroćeni pisalac	N. N.	

Početak u 10 satih prije podne.

Luki Rajeviću, iz iztražnoga zatvora dovedenu u saslušaoanicu, priobćeno je, da će se kaz. parnica, suprot njemu podignuta zbog zločina ubojstva, konačno razpravljati na 4. rujna 1854. u 9 satih prije podne.

23.

Tebe ide pravo, te možeš moliti, da se osim svjedokah, za koje znaš, da su već pozvani, na konačnu razpravu pozovu petorica tvojih pouzdanikah, koje valja da sada sudu imenuješ (§. 223. k. p.)

23.

Neželim, da osim pomenutih svjedokah itko dodje na razpravu; zato i nikoga neimenujem

Luka Rajević s. r.

Pošto je Luka Rajević odobrio pročitati mu zapisnik, potpisao svojom rukom, i bi odveden u iztražni zatvor.

Dočetak u 10¹/₂ sata prije podne.

N. N. s. r. viećnik	N. N. s. r.	} sudbeni svjedoci
N. N. s. r. zaroćeni pisalac	N. N. s. r.	

*) Gled. dodatak XXVII.

***) Gled. opaz. na str. 79.

Sudac-iztražitelj dužan je, već u iztragi propitati i izjasniti svekolike okolnosti, kojimi bi se mogla ustanoviti krivnja; nu i one, kojimi bi se mogla dokazati nedužnost ili barem manja kažnjivost okrivljenika. U obće dužan je iznieti na vidjelo sve, čim se može dokazati prava i čista istina, negledeć na ičiju korist, nu niti na ičiju štetu. Ako bi sudac-iztražitelj s kojega god uzroka u tom poslu što zanemario, a državni bi odvjetnik to opazio: dužan je i ovaj predložiti što valja, da se pomenuтому nedostatku doskoči; dapače u sjednicah, koje se drže, dok se kakva stvar iztražuje, može ovakve predloge učiniti i viećnik-glasovatelj, a sudište, kad je uvjereno o potrebitosti ili shodnosti predloženoga posla, naložit ima sudcu-iztražitelju, da ga obavi. Vidi se dakle kako su svi članovi sudišta pojedince, a i njegovi odbori zakonom pozvani paziti na to da se prava istina odkrije. Zato u samoj iztragi zakon nedopušta niti branitelja, niti ikakvoga drugoga uticanja u iztražne poslove. Nu ako bi se uzprkos tomu ipak dogodilo, da nije sve valjano izvidjeno, propitano i razjašnjeno, ili ako bi optuženik, njegov branitelj ili drž. odvjetnik pa makar i nakon dovršene već iztrage doznao za svjedoke, kojih pozivanje na konačnu razpravu još nije naredjeno, ili za okolnosti, koje još nijesu razvidjene: može se poslužiti pravom, što mu ga daje §. 220 k. p., i zaiskati, da se prije konačne razprave kakva stvar razjasni, ili da se na nju pozovu još i drugi svjedoci.

Uzmimo dakle, da u našem primjeru Rajevićev branitelj misli, da bi se imali pozvati na konačnu razpravu i Božo Rajević, Milutin Mlatišuma, Dor. Milan Milanović i Dor. Drag. Želić. Onda će se ovako postupati:

(Iz vana)

Veleslavnomu c. kr. zemaljskomu sudu

u

Zagrebu.

Molba

Ivana Prekanca, odvjetnika, u ime svojega branjenika Luke Rajevića, optužena zločinom ubojstva,

da se na konačnu razpravu kaz. parnice suprot Luki Rajeviću pozovu i Božo Rajević i Milutin Mlatišuma, obojica kao svjedoci, a kao vještaci Dor. Milan Milanović i Dor. Drag. Želić.

Slavni c. kr. zemaljski sude!

Luka Rajević stavljen je pod tužbu radi zločina ubojstva, tobože počinjena na Marku Ljubičiću, krčmaru u stubičkih toplicah. Nu iztražni spisi i ona što mi je Luka Rajević kazao, podpuno me uvjeruju, da optuženik nije ni mogao kaniti, da Ljubičića ozledi, a jasno je, da riešenje ove parnice najviše o tom visi, da se dokaže, je li optuženik imao nakanu, po §. 140. k. z. potrebitu opakomu djelu, koje mu se pripisuje. A da ove nakane nije imao, dokazat će se kazivanjem svjedokah Bože Rajevića i Milutina Mlatišume, kao što i vještakah Dra. Mil. Milanovića i Dra. Drag. Želića; jer svjedoci imaju se u obće saslušati o ponašanju, vladanju i o čudorednosti optuženika; i njihovo će kazivanje dokazati, da optuženik upravo radi svoje blage čudi nije nikako želio Ljubičiću nauditi; a svjedok Božo Rajević imat će se uza to napose saslušati i o tom, u kakvom je položaju na 15. srpnja tek. g. nakon događaja u Ljubičićevoju krčmi optuženik kući došao, i kako ga je groznica uhvatila, a njegovim kazivanjem i onim, što će vještaci Dor. Milanović i Dor. Želić izjaviti o posljedicač jake zaušnice, ustanovit će se, da optuženik onda, kad je lovačkim nožem udario Ljubičića, nije znao, što radi. Kazivanje ovih svjedokah i vještakah podupirat će i kazivanje onih svjedokah, koji su već pozvani na konačnu razpravu, i koji takodjer misle, da Rajević nije hotio da Ljubičiću počini kakvo zlo.

Buduć dakle, da se ima saslušanjem pomenutih svjedokah i vještakah iznieti na vidjelo, da u Rajevića nije bilo zle nakane potrebite zločinu ubojstva, ili da se ima barem znamenito oslabiti dokaz da je optuženik navlaš ranio Ljubičića: zato molim uz rok ustanovljen u §. 220. k. p., da

Slavni c. kr. zem. sud odluči, da se na konačnu razpravu kaznene parnice suprot Luki Rajeviću zbog zločina ubojstva pozovu i svjedoci Božo Rajević, gorski podpomoćnik u Andraševcu, i Milutin Mlatišuma, c. kr. gorski nadglednik u Stubici, kao što i vještaci Dor. Milan Milanović i Dor. Drag. Želić, liečnici u Zagrebu.

U Zagrebu 28. kolovoza 1854.

Ivan Prekanac s. r.
odvjetnik.

Po §. 220. k. p. imat će se ureći sjednica, da se u njoj rieši ova molba; a ondje imat će i državni odvjetnik izjaviti svoje mnienje. Zato će predsjednik suda ili načelnik kaz. odsjeka na arku molbe narediti ovo:

Ova molba ima se predati gdnu N. N-u, kao izvjestitelju, da ju priklopi spisom kaz. parnice suprot Luki Rajeviću, da o njoj obaviești sud u sjednici na 31. kolovoza o g. u 9 satih prije podne; i da u ovu sjednicu pokazanjem ove naredbe pozove i gdna drž. odvjetnika N. N-a.

U Zagrebu 29. kolovoza 1854.

N. N. s. r.

predsjednik kaznenoga odsjeka.

U dostavni dnevnik ubilježeno pod tek. br. 2000.

N. N. s. r.

voditelj dostavnoga dnevnika.

Vidio

N. N. s. r.

c. kr. drž. odvjetnik.

O ovoj sjednici ima se sastaviti zapisnik, kako je pokazano na str. 99. i 100. Ovaj zapisnik priklopit će se (§. 164. poslovnoga reda za kaz. sudove od dana 16. lipnja 1854.) ovako parničnim spisom:

Br. 2980.

Komad 33.

Zapisnik

sjednice kaznenoga odsjeka kod c. kr. zem. suda u Zagrebu
na 31. kolovoza 1854.

o viećanju, da li se imaju na konačnu razpravu kaz. parnice suprot Luki Rajeviću, osim svjedokah i vještakah pozvanih već tužbovnom odlukom, pozvati još i drugi svjedoci i vještaci.

Prisutnici:

G. N. N. viećnik banske stolice kao predsjednik

„ N. N. viećnik

„ N. N. viećnik

„ N. N. drž. odvjetnik

N. N. tajnik kao pisalac.

Pošto bi g. izvjestitelj N. N. obavijestio odbor o predmetu viećanja, predloži g. drž. odvjetnik, da se molba obtuženikova branitelja sasvim odbaci; jer kod konačne razprave neće se raditi o tom, da li je obtuženik prama svojemu prijašnjemu životu mogao imati u dotičnom činu kakov neprijateljski namišljaj, već o tom, da li ga je mogao imati prama okolnostim, u kojih ga je izveo; o ovih pako okolnostih svjedoci Božo Rajević i Milutin Mlatišuma nebi znali ništa kazati; i buduć da su na glavnu razpravu već pozvana dva vještaka, a shodnim pitanjem može se već od ovih posve vjerojatno doznati, da li je obtuženik zaušnicom onako smeten bio, da nije znao što radi.

G. izvjestitelj N. N. podudara se s tim s istih razlogah, a s njim se slaže s istih razlogah i g. viećnik N. N.

Jednoglasna odluka:

Neimaju se pozvati na konačnu razpravu kaz. parnice suprot Luki Rajeviću ni svjedoci Božo Rajević i Milutin Mlatišuma, ni vještaci Dor. Mil. Milanović i Dor. Drag. Želić.

N. N. s. r.

tajnik.

Pitat će tko, ima li se strankam priobćiti odluka, izrečena u smislu §. 220. k. p.? Zakon toga nigdje napose nenaredjuje. Nu valja razlikovati, da li se suprot ovoj odluci dopušta posebna pritužba (§§. 196. 202. k. p.), ili se ova ima sjediniti sa pritužbom podnešenom po §. 295. k. p. — U prvom slučaju imat će se odluka svakako priobćiti po propisu §§. 199. i 201. k. p. — U drugom pako slučaju moglo bi se pomisliti, da je netreba priobćiti nikomu; jer ako je odlučeno, da se ima učiniti, što se moli, dužan je sud to službeno izvršiti, a u protivnom slučaju doznat će stranka ko. konačne razprave, da joj je molba odbačena, pak će se moći pritužiti po §. 295. k. p. Više putah uz kratak rok od 24 ure, uz koji se ima po §. 220. k. p. i ureći sjednica i viećati, ovo priobćenje prije konačne razprave nebi ni moguće bilo. — Nu upravo zato, što se suprot ovakvoj odluci dopušta priziv, akoprem stoprv nakon konačne razprave, radit će se svakako u duhu kaz. postupnika, po kojem se ima svakoj stranki pružiti prilika da brani sebe ili zakon, ako joj se barem zajedno sa konačnom odsudom priobći pomenuta odluka s razlozi; dapače radit će

se po §. 292. k. p., koji propisuje, da se ima u razlozih konačne odsude navesti uzrok, s kojega se nije uvažilo kakvo dokazalo ili kakov događaj.

Zato će se imat svaka odluka, izrečenu po §. 220. k. p. priob-
ćiti strankam po propisu §§. 199. i 201. k. p. i to po okolnostih
prije konačne razprave ili stoprv zajedno sa konačnom odsudom.
Prije konačne razprave priobćuje se ova odluka isto onako kao što i
tužbovna odluka (gled. str. 193. itd.); a nakon pomenute razprave ob-
znanit će se po propisu §. 292. k. p. U oba slučaja ima se ovako
sastaviti:

Br. 2980

Komad 34.

Ces. kr. zemaljski sud u Zagrebu, ovlašćen po Njegovu apo-
štolskom Veličanstvu, pošto je pred ggdom N. N-om, kao predsjedni-
kom, N. N-om i N. N-om, kao glasovateljji, i N. N-om, kao zuroće-
nim pisacem, saslušao gđua N. N-a, c. kr. drž. odvjetnika, o molbi
g. Ivana Prekanca, kao branitelja Luke Rajevića, primljenoj 29. kolo-
voza o. g. br. 2980., da se naime na konačnu razpravu osim svjedo-
kah i vještakah pozvanih već tužbovnom odlukom pozovu još Božo
Rajević i Milutin Mlatišuma, kao svjedoci, a Dor. Milan Milanović i
Dor. Drag. Želić, kao vještaci, izrekao je danas sljedeću

odluku :

Osim pozvanih već svjedokah i vještakah na konačnu se raz-
pravu kaznene parnice, suprot Lući Rajeviću podignute shog zločina
ubojstva, neimaju pozvati ni svjedoci Božo Rajević i Milutin Mlati-
šuma, ni vještaci Dor. Milan Milanović i Dor. Drag. Želić.

Razlozi :

Kod konačne razprave neće se raditi o tom, da li je optuženik
prama svojemu prijašnjemu životu mogao imati kakov neprijateljski
namišljaj, već o tom, da li ga je mogao imati prama okolnostim, u
kojih je počinio opako djelo, a za ove okolnosti svjedoci Božo Raje-
vić i Milutin Mlatišuma nebi znali ništa kazati; uza to na konačnu
su razpravu tužbovnom odlukom već pozvana dva vještaka, a shodnim
pitanjem može se i od ovih posve vjerojatno doznati, da li je optu-
ženik zaušnicom onako smeten bio, da nije znao što radi

Radi ove odluke može se optuženik ili njegov branitelj, istina,

pritužiti višjemu sudu; nu pritužba imat će se sjediniti s pritužbom radi odluke izrečene nakon konačne razprave.

U Zagrebu 31. kolovoza 1854.

(Pečat suda)

N. N. s. r.
predsjednik.

N. N. s. r.
tajnik.

C. kr. kot. sud u Stubici poslat će međjutim dostavnicu, kojom će se dokazati, da su svjedoci primili poziv na konačnu razpravu, i to ovakvom propratnicom:

(Napis iz vana)

Veleslavnomu c. kr. zem. sudu
u

Zagrebu.

C. kr. kot. sud u Stubici

obavješćuje, da je dostavio pozivnice svjedokom pozvanim na konačnu razpravu kaznene parnice suprot Luki Rajeviću.

Sa dostavnicom.

Primlj. 31. kolovoza 1854. br. 2991.

(U nutri)
Br. 844.

Komad 35.

Veleslavni c. kr. zem. sude!

Iz priložene dostavnice (l. *) uvjerit će se veleslavni c. kr. zem. sud, da je po njegovu nalogu od dana 21. kolovoza 1854. br. 2930. svakomu svjedoku u pravo vrieme dostavljen poziv na konačnu razpravu kaz. parnice suprot Luki Rajeviću zametnute radi zločina ubojstva.

C. kr. kot. sud u
Stubici 28. kolovoza 1854.

N. N. s. r.
načelnik c. kr. kot. suda.

*) Obrazac dostavnice nalazi se već na str. 4. i 26.

Sada je sve priugotovljeno za konačnu razpravu; a kako se ima ova razprava obaviti, naredjuju §§ 213. — 257. k. p.

Slijedeći obrazac pokazuje ne samo, kako se ima kaznena parnica konačno razpravljati, već i to, kakov treba po §. 257 k. p. o tom sastaviti

Br. 2930

Komad 36.

Zapisnik

na 4 rujna 1854.

sastavljen po c. kr. zemaljskom sudu u Zagrebu o ustmenoj konačnoj razpravi kaznene parnice suprot Luki Rajeviću sbog zločina ubojstva.

Prisutnici:

od suda: od c. kr. drž. odvjetništva:

G. N. N. viećnik c. kr. banskoga N. N. c. kr. drž. odvjetnik
stola, kao ravnatelj raz-
prave,

od osebničkih:

" A.	{	g. Ivan Prekanac, odvjetnik, kao
" B.		obtuženikov branitelj.
" C.		Luka Rajević, obtuženik.
" D.		

N. N. c. kr. pristav kao za-
ročeni pisalac.

Početak razprave u 9 sati prije podne.

Pošto su bile u sudnicu donešene stvari potrebite za dokazivanje (§. 228. k. p.), naime: odjeća, koju je pokojni Marko Ljubičić na sebi imao, kad se ranio, i lovački nož, kojim je bio ranjen, i pošto su članovi sudbenoga sбора zauzeli svoja mjesta: pisalac je po naredbi ravnatelja navjestio početak razprave*), a stražar doveo je obtuženika neimajućeg okovah (§ 228. k. p.).

Ravnatelj, opomenuv sve prisutnike po §. 228. k. p. a napose i branitelja, pročitao je imena pozvanih vještakah i svjedokah, a svi su se odazvali osim Petra Prugovića. Svjedoke i vještake, koji su već u iztragi položili prisegu, opomenuo je na njezinu svetinju, a Cvieti Lju-

*) Naime ovimi riečmi; „Konačna razprava kaznene parnice suprot Luki Rajeviću sbog zločina ubojstva.“

bičićevoj kazao je, da će iuat zakletvom potvrditi svoje očitovanje; onda im je naložio, da odstape u sebu za njih određenu (§. 229. k. p.).

Zatim je drž odvjetnik predložio, da sud iz stavšega svjedoka Petra Prugovića, budući da se nije nikako izpričao, prenda je dokazano, da je primio poziv na konačnu razpravu, i budući da se nemože ovamo odmah dovesti*), osudi na 10 for. globe ili**) na dva dana u zatvor (§. 6. k. p.); nu da se razprava neodgodi, nego da se pročita samo zapisnik o njegovu kazivanju sastavljen u iztragi (§. 230. k. p.). Tuženikov branitelj pako zahtievao je, da se razprava odgodi; jer o kazivanju pomenutoga svjedoka visi dokaz okrivljenikove nedužnosti. Sudbeni sbor iz sudnice (Gerichtssaal) udaljiv***) se u viećnicu (Rathszimmer — §§. 23., 227. i 256. k. p.), povratio se je za četvrt sata, i ravnatelj razprave proglasio je, da je Petar Prugović osuđen na 5 for. globe ili na 24 sata u zatvor, nu da se konačna razprava neima odgoditi, nego da se ima pročitati zapisnik u iztragi sastavljen o kazivanju izostavšega svjedoka****). Za sve ovo naveo je razloge.

Ravnatelj razprave izpitao je zatim obtuženika u obće po §. 232 k. p., a pošto je ovaj na obćenita pitanja odgovorio, kao što i u iztragi, i pošto ga je ravnatelj opomenuo, da pazi na tužbu i razpravljanje: po njegovu je nalogu pisalac glasno pročitao tužbovnu odluku od dana 30. kolovoza 1854. br. 2910.; a izza toga je državni odvjetnik ustmeno razložio tužbu, pismeno predanu (§. 232. k. p.).

Ravnatelj razprave, opomenuv Luku Rajevića po §. 233. k. p., pozvao ga je, da pripovieda, kako se je dogodilo kažnjivo djelo, kojim se okrivljuje; a obtuženik učinio je to suglasno sa svojom izpovjedkom u iztragi; i kao što onda isto onako za svoje opravdanje navodio je i sada, da smeten zaušnicom nije znao, što radi, i da pokojnomu Ljubičiću nije želio nikakva zla.

Izza toga je ravnatelj razprave ggđu liečnike, Dra. Gjuru Pavića i Dra. Lelića, opomenuv ih na svetinju položene već prisoge, svakoga zasebice izpitao (§. 236. k. p.); njihovu odgovoru suglasnu s nji-

*) Ako bi se to učiniti moglo, gl. dodatak XV.

**) Gl. §. 1. naredbe minist. pravosudja od 11. veljače 1855. br. 30. drž. zak. lista.

***) Gl. viećanje o tom na budućem komadu, naime br 37.

****) Gl. dodatak XVI.

hovim u iztragi predanim mnijenjem obtuženik nije nikako prigovorio. Sad ih je izpitao branitelj, dobiv dopuštenje, (§. 233. k. p.) još o posljedicah zaušnice, koju je bio Marko Ljubičić dao Luki Rajeviću. Vječtaci su kazali suglasno, da posljedica onakve zaušnice nije istina navadno ni podpuna nesvjestica ni ognjica; nu da jaka zaušnica može uzdrmanjem moždjanah više putah učiniti, da čovjek za koji čas nemože posve zdravo misliti i prosuditi posljedice svoga djela. Nu oni su i to primietili, da se sada nemože više kazati, da li je u ovom događaju Ljubičić Luku Rajevića zaušnicom zbilja onako smeo, da ovaj nije znao, što radi.

Pošto je obtuženik na to odgovorio, da je radi zaušnice zaista u neznani potrgnuo lovački nož: predloži državni odvjetnik po §. 233. k. p., da se ostali pozvani svjedoci nesaslušaju, i da se nepročitaju zapisnici, u iztragi sastavljeni o kazivanju izostavšega svjedoka Petra Prugovića i nepozvanoga Bože Rajevića, nego da se izza pročitanih svjedočbah o dobi i vladanju obtuženika odmah započnu konačni govori; jer obtuženik izpovjedio je sam krivnju svoju, i to onako, da se može izpovjedka njegova smatrati za pravi dokaz, i jer je uza to ova izpovjedka onako podkripljena kazivanjem vještakah, da se nimalo nemože sumnjati o istini opakoga djela, za koje obtuženik sam kaže, da ga je počinio.

Nu obtuženikov branitelj, nepristajući na taj predlog, zahtievao je saslušanje svih pozvanih svjedokah a i pročitavanje pomenutih zapisnikah; jer se §. 233. k. p., na koji se ovaj predlog osniva, pozivlje na §. 188. k. p., i zakon ovakvo prikraćenje razprave samo kod onih zločinah dopušta, koji se imaju kazniti tamnicom *najviše* do pet godinah danah, a sada se radi o ubojstvu, za koje §. 142. k. z. naredjuje tamnicu *najmanje* od pet godinah danah. Uza to pozivao se je branitelj i na nedostatak u izpovjedki okrivljenika, što obtuženik radi nesvjestice upravo o odlučnom činu nezna ništa kazati. Napokon je naveo još i to, da §. 233. k. p. izriekom naredjuje saslušanje svjedokah u toliko, u koliko obtuženik, dakle i njegov branitelj zahtieva.

Buduć da drž. odvjetnik nije hotio od svoga predloga da odstupi, sudbeni se je sbor udaljio u vječnicu*). Kad se je za pol sata povratio, ravnatelj je razprave proglasio odluku, da se imaju s razlo-

*) Gl. vječanje o tom na komadu 37.

gab, koje je takodjer priobćio, saslušati svi pozvani svjedoci, i pročitati zapisnici o saslušanju Prugovića i Bože Rajevića (§§. 227. i 256 k. p.).

Radi ove odluke počelo se dakle saslušavanje svjedokah, koji su se pojedince pozivali iz sobe za njih određene (§ 236 k. p.).

1 Svjedok Ivan Vladimirović pozivljuć se na položenu već prisegu ponovio je što je već u iztragi kazao; pokazanu odjeću spoznao je za onu, koju je Marko Ljubičić na sebi imao, kad je bio ranjen; za lovački nož kazao je, da je bila njim rana zadana; a o optuženiku izjavio je, da je to onaj Luka Rajević, o kojem je govorio (§. 237. k. p.).

Tuženikov branitelj, dobiv dopuštenje, pitao ga je: „Je li Marko Ljubičić bio blizu Rajevića onda, kad ga je ovaj nožem udario?“ — a svjedok je odgovorio: „Samo ih je stol razstavljao“ — Opet branitelj: „Je li se Ljubičić onda stola posve doticao?“ — Svjedok: „Nije; već siećam se, da je bio Ljubičić od njega za podlanicu udaljen.“ — Branitelj: „Je li se Ljubičić neposredno prije ili poslije udara micao, ili je mirno stajao?“ — Svjedok: „Moram iskreno kazati, da neznam, nu u koliko se siećam, Ljubičić, pošto je bio Rajevića zaušio, stupio je za korak natrag, a isti par, kad je Rajević nož preko stola držao, Ljubičić opet se je naglo stolu za korak primaknuo.“ — Branitelj: „Je li Rajević Ljubičića nožem dohvatio, ili je Ljubičić sam naletio na nož?“ — Svjedok: „Na ovo pitanje nemogu nika-ko odgovoriti; jer sam onaj čas stajao za Ljubičićem; nu primiećujem, da je Rajević tako hitro iztrgnuo nož, da ni sam Ljubičić nije mogao biti na oprezu.“ — Branitelj: „Je li Rajević još dugo izza udara držao u ruci svoj lovački nož?“ — Svjedok: „Nije; jer mu je odmah izpao iz ruke, a onda ga je spopao Ljubičić.“

Okrivljenik (§. 237 k. p.) ovomu očitovanju nije prigovarao, samo je kazao, da nezna ništa za ono, što je svjedok razložio na pitanje branitelja.

Pošto je onda branitelj zaiskao, da se ova očitovanja odstupivšega već svjedoka a i optuženika jasno i razgovjetno ubilježe u zapisnik (§. 257. k. p.): preslušao je ravnatelj razprave

2. svjedoka Jakova Lastavića, koji, opomenut na položenu već prisegu, odgovorio je na dotična pitanja isto onako, kao što i u iztragi; a i branitelju, koji ga je, dobiv dopuštenje, pitao ono što i svjedoka Vladimirovića, odgovorio je suglasno s ovim, samo je dodao da je vidio, gdi je Rajević Ljubičića dohvatio nožem, i gdi je ovaj optuženiku nož

iz ruke iztrgnuo. Svjedok izjavio je napokon, da je prisutan obtuženik onaj Luka Rajević, o kojem je govorio, a poznao je i pokazanu odjeću i lovački nož. Na kazivanje ovoga svjedoka odgovorio je obtuženik, da zaista ne zna ni to, da li je on Ljubičića dohvatio nožem, niti to, da li mu je Ljubičić izargnuo nož; a drž. odvjetnik zahtevao je, da se kazivanje ovoga svjedoka razgovjetno uvrsti u zapisnik.

Ravnatelj razprave dao je onda po pisanoj (§. 225. k. p.) pročitati zapisnik u iztragi sastavljen o kazivanju izostavšega svjedoka Petra Prugovića; a obtuženik ovomu kazivanju nije nikako prigovorio.

Ravnatelj razprave saslušao je zatim pojedince

3. Vida Bržića i

4. Pavla Jokića, opomenuv ih na položenu već prisegu, i

5. Cvietu Ljubičićevu, koja je kod konačne razprave, odrekav se naknade troška na liječenje svoga pokojnoga muža, nakon saslušanja kazivanje svoje potvrdila prisegom po propisu §. 131. k. p. Ovi su svjedočili kao što i u iztragi, poznali su lovački nož, odjeću i obtuženika, koji njihovu kazivanju ništa nije prigovarao.

Pošto su ovi svjedoci nakon preslušanja odstupili jedan za drugim, naredio je ravnatelj razprave, da se pročita

1. zapisnik, u iztragi sastavljen o saslušanju Bože Rajevića,

2. zapisnik o razvidu učina od dana 16. srpnja 1854.,

3. zapisnik o glasu, vladanju i imetku obtuženika od dana 29. srpnja 1854.

4. obavijest upraviteljstva ovdašnje pismare o glasu obtuženika, i

5. obtuženikov krstni list.

Kod čitanja ovoga lista nastao je nekakov nemir medju slušaoci; a ravnatelj razprave pitajući uzrok doznao je, da se Ivan Ključar tuži, da mu je kod same razprave njetko ukrao uru iz džepa, a da tat nemože nitko drugi biti do nekoga čovjeka, koji je malo prije tik do njega stajao, i koji se želi kroz množinu slušalaca proturati do vratih, da pobjegne. Ravnatelj razprave dao je zaustaviti sumnjivoga čovjeka, kod kojega se je zbilja našla Ključareva ura. Zato prekinuv razpravu parnice suprot Luki Rajeviću (§. 247. k. p.), naredio je da se suprot tatu, zatečenu u tatini, parnica odmah razpravi*). Izza toga je ravnatelj u 1 sat poslije podne odgodio nastavu glavne razprave do 3 sata poslije podne (§. 248. k. p.).

*) O ovoj parnici valja sastaviti poseban zapisnik i to ne samo o razpravi nego i o viećanju.

Vastavljanje na isti dan

u 3 sata poslije pođne.

Ravnatelj, navjestiv nastavljanje razprave, naredio je saslušanje konačnih govorah.

Državni odvjetnik, sakupiv u malo riečih dosadanji posljedak razprave, naveo je, da je učin podpuno dokazan i to ne samo obtuženikovom izpovjedkom po §. 264. k. p., sudbenim razvidom učina po §. 262 k. p. i mnijenjem vještakah po §. 263. k. p., dapače i time, što jedan svjedok naročito veli, da je vidio, gdi je Rajević Ljubičića dohvatio nožem, što je ranjenik opet naročito kazao, da ga je ranio Luka Rajević, i što je napokon obtuženik upravo onaj par, kad je Ljubičića ranio, imao u ruci lovački nož, kojim je rana zadana bila. Po §§. 279., 280 i 281. k p. ove okolnosti podpuno dokazuju, da je Luka Rajević ranio Ljubičića; a državni odvjetnik pozivao se je na ovaj sastavljeni dokaz zato, da se krivnja obtuženika za dokazanu drži, ako bi se i uzelo, da to njegovo priznanje nedokazuje podpuno. — Gledeć na zlu nakanu kazao je drž odvjetnik, da se, istina, nemože ni pomisliti, da je Rajević želio Ljubičića ubiti; nu da se s druge strane nemože sumnjati, da je Ljubičiću želio činom pokazati neprijateljstvo; a ovakov neprijateljski nanišljaj, kao zla nakana potrebita zločinu ubojstva, ima se držati za dokazan po propisu §. 268. k p. S ovih je razlogah drž. odvjetnik suglasno sa tužbovom odlukom predložio, da sud Luku Rajevića proglasi krivecm zločinu ubojstva, označena u § 140. k. z. i da ga po §. 142. k. z. osudi na pet godinah danah u težku tamnicu, nu da uza to uporavi i § 286 k p.; jer u ovom slučaju umaljuju kažnjivost obtuženika napose one okolnosti, koje napominje §. 46 b) d) i e) k. z. — Napokon predložio je, da ga po §. 341. k. p. osudi i na naknadu parbenoga troška.

Nu branitelj je tomu prigovarao, da se izpovjedka okrivljenika može držati za pravni dokaz; jer obtuženik neveli, da je sam vidio, gdi je Ljubičića ranio, već da je udario nožem, neznajući u što; on dakle nepriznaje, da je Ljubičića ranio, već je to kazao samo zato, što su mu drugi ovako pripoviedali. A između svjedokah vidio je taj čin samo Lastavić; kazivanje pako jednoga svjedoka nedokazuje podpuno, dapače Lastavićevo kazivanje nedokazuje posve ništa, budući da dvojica svjedokah, naime Vladimirović a i Lastavić sam, dopuštaju, da je Ljubičić time, što se je naglo približio stolu, sam naletio na nož. Čin dakle nije dokazan onako, da bi se mogao obtuženiku pisati u grich.

Razloživ nadalje branitelj, da okrivljenik radi neznanu zbog dobivene zaušnice i radi svoje blage čudi nije ni mogao željeti, da Ljubičiću počini koje zlo, zaište da se njegov branjenik sasvim odriče od tužbe, i da se nedužnim proglasi.

Buduć da drž. odvjetnik nije više odgovorio, sudbeni je sbor u pet sati poslije podne odstupio u vijećnicu (§ 256. k. p.) a za pol sata opet se je povratio u sudnicu, gdi je ravnatelj razprave izjavio, da se je kod vijećanja porodila sumnja, nije li djelo, koje se obtuženika u grieh piše, samo prekršaj suprot sigurnosti života u smislu § 335. k. z., a ne ubojstvo, za koje je stavljen pod tužbu; i zato je opomenuo drž. odvjetnika i branitelja, da i o tom izjave svoja mnienja (§. 250 k. p.).

Na to je državni odvjetnik u kratko razložio, da djelo, koje se obtuženiku u grieh piše, nemože biti drugo do samoga ubojstva, pozivljuć se opet na to, da je okrivljenik svakako radio s neprijateljskoga namišljaja, i da je s ovakvim namišljajem Ljubičiću zadao smrtnu ranu. Da je obtuženik počinio samo prekršaj suprot sigurnosti života, označen u §. 335. k. z., moglo bi se po mnienju drž. odvjetnika uzeti onda samo, kad bi se moglo pomisliti, da Luka Rajević nije ni želio, da Ljubičiću radi zaušnice činom pokaže neprijateljstvo. Nu ovo se nemože pomisliti, jer se tomu protivi jasan propis § 268. k. p., buduć da već isto njegovo djelo, naime potrgnuće oštrog noža naprama Ljubičiću, jasno pokazuje okrivljenikovu namjeru, da tim pokaže neprijateljski namišljaj.

Branitelj je na to odgovorio, da to jošte nije zločin ubojstva, ako tko želi činom pokazati neprijateljstvo, već treba da ovakvim činom koga ubije; a Luka Rajević nije ubio Ljubičića, buduć da je ovaj sam naletio na nož. Zato obtuženik već po §. 11. k. z. nije kriv ubojstvu. Nu nije kriv niti prekršaju suprot sigurnosti života; jer po §. 335. k. z. kriv je ovomu prekršaju onaj samo, koji može uvidjeti, da će njegovo djelo uvaliti koga u zlo; a toga obtuženik, smeten zaušnicom i bivši u neznanu, nije mogao u napried znati; i zato nemože mu se pisati u grieh nikakov nerazbor, dakle ni prekršaj.

Državni odvjetnik nije više odgovorio, a sudbeni sbor udaljio se je u vijećnicu u polak sedam na večer, i pošto se je za pol sata opet povratio u sudnicu, obznanio je ravnatelj, da će se konačna odsuda proglasiti stoprv sutradan, t. j. na 5. kolovoza o podne, i da se ima konačna razprava dotle prekinuti (§. 291. k. p.).

Nastavljanje

na 5. kolovoza 1854. o podne

Pošto su članovi sudbenoga sbora ujedno sa državnim odvjetnikom i tuženikovim braniteljem u sudnici zasjeli za stol, i pošto je bio optuženik Luka Rajević doveden: proglasi ravnatelj razprave (§. 291. k. p.) slijedeći

sud:

Radi nedostanih dokazah Luka je Rajević po §. 290. k. p. odričen od tužbe za zločin ubojstva, počinjena na Marku Ljubičiću, krčmaru u stubičkih toplicah; nu radi istoga čina kriv je prekršaju suprot sigurnosti života, označenu u §. 335. k. z., i zato je po §§. 335. i 266. k. z. osuđen na dva mjeseca danah u strogi zatvor, a po §. 341. k. p. na naknadu parbenoga troška.

Ravnatelj, proglasiv i razloge, s kojih je ovaj sud izrečen, i poučiv osuđenika o lieku suprot ovoj osudi (§§. 291. i 302. k. p.), završio je razpravu u pol sata poslije podne.

N. N. s. r.
ravnatelj razprave.

N. N. s. r.
pisalac.

Govor državnoga odvjetnika.**Sudbeni sbore!**

Luka Rajević osuđen je za ubojstvo, učinjeno na krčmaru Marku Ljubičiću. Zločinu ubojstva kriv je po §. 140 k. z. onaj, koji ne baš zato, da koga ubije, nego s drugim kojim neprijateljskim namišljajem razstavi koga sa životom. Tužba dakle treba da dokaže:

1. da je tuženik počinio djelo, kojim je Ljubičića u grob spravio, i
2. da je ovo djelo počinio s neprijateljskoga namišljaja.

Prvo: Luka je Rajević svojim lovačkim nožem Marka Ljubičića ranio u truh, a Ljubičić je s ove rane umro. O tom se nemože ni malo posumnjati. Rajević sam priznaje, da se je poslije igre svadio s krčmarom, da ga je ovaj zaušio, i onda da je on potrgnuo svoj lovački nož, i njim ubo krčmara; nego optuženik veli, da nije sam znao, da li je i u što je udario svojim nožem. Svjedok Vladimirović očitovao je kod konačne razprave, da je vidio, gdi je Rajević sa svojim nožem nasrnuo na Ljubičića; a svjedok Lastavić kazao je pod zakletvu, da

je ne samo vidio, kad ga je udario, nego i to, da se je rt noža dotaknuo Ljubičića.

Mnienje liečnikah i pregledanje mrtvoga tiela dokazuje iz same rane i iz načina, kako bijaše preparana odjeća, da je rana zadana bila šiljatim orudjem i upravo Rajevićevim lovačkim nožem.

Nitko između onih, koji su se desili pri kobnom događaju na 15. srpnja ove godine, ni malo nije posumnjao, da li je Rajević Ljubičića ranio; a sam se je tuženik o tom podpuno uvjerio, jer čuvši da je Ljubičić ranjen, poteče u njegovu sobu, da se izpriča i da mu reče, da toga nije učinio navlaš ili s neprijateljstva.

Ovaj događaj razložih po priznanju obtuženika i kazivanju svjedokah. Tko ga god nepristrano prosudi, neće također ni malo posumnjati, da li je Rajević ubio Marka Ljubičića lovačkim nožem. Nu slavni ovaj sudbeni sbor neće suditi samo po svojem uvjerenju, već po dokazalih, kojimi se može po propisu kaznenoga postupnika ustanoviti podpuni dokaz o tuženikovoju krivnju; a ova može se po kaz. postupniku dokazati na dva načina:

- a) izpovjedkom okrivljenika, i
- b) sastavljenim dokazom.

Što se tiče izpovjedke okrivljenika, valja mi prije svega napomenuti, da je učin, naime ranjenje i preminuće Marka Ljubičića s dobivene rane podpuno dokazano sudbenim razvidom po § 262. k. p. i mnijenjem dvojice zaročenih vještakah po § 263 k. p. A okrivljenik je sam izpovjedio pred sudom ne samo u iztragi, već i kod ustmene konačne razprave potanko, izriekom, razgovietno i jasno, da je ranio krčmara, dakle da je počinio djelo, s kojega je Ljubičić umro. Sada neima više sumnje, da je njegova krivnja po §. 264. k. p. podpuno dokazana.

Nu ako bi slavni ovaj sudbeni sbor i uzeo, da obtuženik nepriznaje, da je Ljubičića ranio, buduć da se izpričuje time, da nije znao, da li je i u što je udario: morao bi ga ipak proglasiti krivcem ubojstva; jer je njegova krivnja dokazana i po §. 279. k. p. Ovaj §. naredjuje kako se može dokazati, da je obtuženik kriv, kad nijeće, da je počinio djelo, koje mu se u grieh piše. Po ovom §. treba prije svega, da je učin podpuno dokazan; a učin, kao što već navedoh, dokazan je po §. 262. k. p. sudbenim razvidom, i po §. 263. k. p. mnijenjem vještakah. — Drugo treba po §. 279. br. 2) i po §. 280. k. p., da od okolnostih izbrojenih u §§. 138., 139. i 140. k. p. barem

tri dokazuju, da je niječući optuženik pravi činac dokazanoga već učina A u ovom slučaju svakako ima, ako ne više, a ono barem tri ovakve okolnosti ili razloga sumnje. Prvi razlog sumnje jeste po §. 140. br. 2) k. p. to, što svjedok Lastavić naročito veli, da je vidio, gdi je Rajević nožem dohvatio Ljubičića; a ovaj je svjedok svjedočio upravo onako, kao što to propisuje §. 269 k. p. — Drugi razlog sumnje jeste po §. 140. br. 4) k. p. to, što je ranjeni Ljubičić prije svoje smrti razgovietno i jasno kazao, da ga je upravo Rajević ranio. Napokon treći je razlog sumnje (po §. 138. br. 1) k. p.) to, što je Rajević upravo onaj par, kad se bio krčmar ranio, imao u ruci lovački nož, kojim je bio ovaj ranjen — Najposlije treba po §. 271. k. p., da se iz ovih razlogah sumnje jasno uvidi savez između čina i okrivljenika, da sudeć po naravnom i navadnom tečaju stvari ne bude nikakva razloga, s kojega bi se moglo dvojiti, da li je optuženik počinio kažnjivo djelo. A ovomu uvjetu pomenute okrivljujuće okolnosti podpuno zadovoljavaju; jer Rajević imao je u ruci lovački nož, on je njim udario, i krčmara dohvatio. Nemože se dakle posumnjati, da li ga je ranio; a zbilja ga je smrtno ranio; jer su vještaci, kojih je sposobnost dokazana s njihova stališa i glasa, očitovali pod zakletvu, da je rana svojom naravju i bez drugih, o njoj neodvisnih i slučajnih uzrokah, počinila onakvih promienah u tielu Ljubičića, s kojih se je ranjenik morao razstaviti sa životom.

Dokazano je dakle, da je upravo tuženi Luka Rajević počinio djelo, koje se ima po §. 140. k. z. držati za zločin ubojstva.

Nu uza to valja još odgovoriti na pitanje, da li se pomenuto djelo optuženiku u grieh pisati može? A odgovor na ovo pitanje visi o dokazu, da je Rajević s neprijateljskim namišljajem ranio Ljubičića.

Po neprijateljskom namišljaju razumieva se želja ili nakana, da se komu nanese kakvo zlo, negiedeć na to, kakvo i koliko će biti ovo zlo, i kako će se nanieti. Luka je Rajević doista htio da krčmaru zla učini, to jest, želio mu je povratiti jao za žao. Svjedok Lastavić kaže, da kad je krčmar Rajeviću zaprietio, da će ga udariti stocem po glavi, ovaj je odgovorio, da je Ljubičić čovjek silovit. Vladimirović dodaje, da je Rajević na pomenutu prietnju odgovorio: „Kušaj! ta zna se, da si čovjek silovit.“ Iz ovih riečih i iz izriekah i činah, koji su zatim sledili, bistro se razabire, da je Rajević na prietnje krčmara s drugimi prietnjami odgovorio, pa isto tako htio je na učin s drugim činom da odgovori. Iz naravi ovoga događaja može se sasvim

pouzdana razabrati, da optuženik nije mogao biti pri tom posve miran. niti gojiti želje sasvina prijateljske. Teško će tko hladnokrvno primiti zaušnicu; naravno je, da će se htjeti osvetiti uvreditelju. Tužeci zastupnik zakonah, pozivljuć se na okolnosti čina i na navadna čovječja čućenja, dokazuje dakle, da je Rajević udario s neprijateljskim namišljajem.

Tuženik protivi se tomu, govoreć, da nije naumio bio, Ljubičiću učiniti *onoliko* zlo. I državno odvjetništvo drži, da je tako bilo; pače uvjereni su o tom. Kad bi inače bilo, moralo bi po zakonu osvaditi Rajevića ne za ubojstvo nego za umorstvo. — Još se tuženik pravda, da nimalo nije imao neprijateljskoga namišljaja, nego da je samo smušeno udario neznajuć što radi. — Sudbeni sbore! Ovo je *tako važno*, da kad bi to istinite bilo, morao bi se optuženik oprostiti svake kazni. Ali nemože se držati, da je to tako. Kako je mogao iz nenada pamet izgubiti, kad ga jaki tjelesni sastav i podpuno zdravlje sigurno štite od svakve nenadne? Jaki udarac može čovjeka zabuniti, a živo čućenje uvrede može obeznaniti; no u ovom slučaju, sudeć po okolnostih, nema prilike ni za jedno ni za drugo. Zaušnica nije mogla biti onako žestoka; jer vidari Jokić i Brzić, koji su malo poslije događaja navlaš posjetili Rajevića, zezvjedočili su pod zakletvu, da nijesu nikakva traga od udarača našli, niti su opazili, da je koža pocrvenila. Uza to je isti Rajević odmah poslije udarača nastojao, da mu krčmar neprebije lovački nož; a napokon čuvši, da je Ljubičić ranjen, odmah je pošao u njegovu sobu, i molio ga, da mu oprost. Je li dakle mogla obastati sasvim zabuna ili podpuna nesvjestica? Zar će mi se prigovarati, da ga je teškoća uvrede obeznanila? Slavni sudbeni sbore! ni ovo se nemože dopustiti. Uvrede su više, manje teške po zamjenitom položaju uvreditelja i uvredjenika, i po međusobnom odnošenju. Rajević bijaše stoprav izučio nauk: on nije prostačina, ali pored toga njegov mu stališ nedaje prava na osobito odlikovanje. Krčmar mu bijaše prijatelj, i još mu je malo prije uzajmio novacah. Rajević je znao, da krčmar nije baš uljudan čovjek. Najprije mu je zaprietio, da će ga zaušiti, a kad je podignuo stolce, da ga njim udari, to je opet slutilo na istu zaušnicu. Je li dakle mogla ova uvreda zateći Rajevića nepripravna? Jel' ga mogla onako živo dirnuti, da mu se je s nje pamet smutila? On sam izpovijeda, da je ranio u sržbi, i ovo mu se samo može vjerovati. Istina dakle, Rajević je u sržbi udario s nakanom, da zla učini krčmaru zbog dobivene uvrede. Ali sržba je doduše po zakonu ublažu-

juća okolnost, na koju treba gledati kod odmjerivanja kazni; ali ona nemože činca oprostiti zaslužene kazni. Ovo ustanovljuje §. 46 d) k. z., koji propisuje, da se kazan može ublažiti, ako je krivca zanielo na zločin silovito ganuće srea, uzročeno čučenjem čovjeku prirodjenim, ali sasvim tim on je vazda kazni vriedan. U ovakvu se stanju baš nalazi Luka Rajević. Kad bi čovjek u sržbi slobodno mogao i bez straha od kazni mahom kidisati, zlo po život i tjelesnu sigurnost onih, koji bi mu pri ruci bili? Kadgod bi uzavrio, neboječ se zakona, mogao bi koga ubiti, ili barem teško raniti; a ni uvredjenik ni rodjaci mu, niti oni, kojim je za njim stalo, nebi se mogli potužiti. Čovjek srdit bio bi onda gori od zvieri, jer se proti ovoj može barem upotrebiti sila i oružje, i buduće da je poznata njezina huda narav, lako se može od nje učuvati.

Tko se nerazborito služi nabijenom puškom, i samo slučajno, bez ikojega neprijateljskoga namišljaja koga ubije ili rani, po našem je zakonu kriv prekršaju ili prestupku, koji se kazni sad kraćim sad duljim zatvorom. A Rajević, koji je svojim oružjem, znajući da je opasno, u sržbi ubio čovjeka i prijatelja, je da li bi se mogao oprostiti svake kazni?! Doista nemože! Jer premda nijeće neprijateljski namišljaj ili zlu nakanu potrebitu za zločin ubojstva; ipak se mora naprama razloženomu učinu ova nakana po §. 268. k. p. držati za dokazanu, buduće da se djelo nije dogodilo onako naglo, da optuženik nije mogao promisliti i odlučiti ranjenje krčmara, to jest zlo skopčano sa zločinom, i buduće da je već djelo, koje je počinio, ono zlo, koje može tko promisliti i odlučiti kod zločina ubojstva, kod kojega je nakana, ubiti čovjeka, posve izključena.

Dokazan je dakle i nutrnji i izvanjski uvjet, pod koji se ima Luki Rajeviću pisati u zločin ubojstvo; i zato mi neostaje drugo, već ustanoviti mjeru, po kojoj mu se ima odnjeriti kazan. §. 142. k. z. propisuje, da se ima krivac ubojstva osuditi na tešku tamnicu od pet do deset godinah danah; a da se kolikoća ove kazni ustanovi, valja po §. 48. k. z. gledati i na ublažujuće i na otegoćujuće okolnosti. Optuženiku ublažuje kazan:

1. što još nije za mnogo prevalio 20. godinu dobe svoje (po §. 46 a) k. z. u savezu sa 43. k. z.);
2. što se je prije zločina vladao bez prikora (po §. 46. b) k. z.);
3. što nije on dao povoda ovomu zločinu (u smislu §. 46. c) k. z.);

4. što je bio zanešen na zločin silovitim ganućem srca (po §. 46 d) k. z.); i

5. što je već pokazao istinito pokajanje (u smislu §. 43 k. z.)

Ovo su takve ublažujuće okolnosti, da se je s razlogom nadati njegovu poboljšanju. I buduće da neima drugih otegoćujućih okolnosti, van što je svoga prijatelja i dobročinitelja ranio, i ovako više dužnosti povredio (§. 43. k. z.), zato državno odvjetništvo predlaže: da sudbeni sbor optuženoga Luku Rajevića proglasi krivcem zločinu ubojstva, označenu u § 140. k. z, da ga po §. 142. k. z osudi na pet godinah danah u tešku tamnicu, i po §. 341. k. p. na naknadu parbenoga troška, nu da kod odmjerivanja tamnične kazni uporavi i §. 286 k. p. postupnika.

Govor branitelja.

Veleslavni sudbeni sbore! U tvojih je rukuh sreća čovjeka, kojega su čud svikolici, koji ga iz bliza poznaju, opisali kao vriednu svake pohvale, i kojega ponašanje po jednoglasnih svjedočbah bijaše vazda mirno, pošteno i neprikorno; a opet se proti ovomu čovjeku podiže teška tužba s ubojstva. — Je li moguće, da je ovaj čovjek učinio ubojstvo, koje se tako očividno protivi njegovoj čudi i načinu njegova mišljenja i radjenja? — Gospodin zastupnik zakonah dokazuje u tužbi ubojstvo; ali pamet nemože shvatiti ovoliko protuslovje. Od dva slučaja jedan je samo moguć; ili su izpitani svjedoci krivo kazivali, ili Rajević nije učinio zločina, za koji je pod tužbom. — Za cijelo držim, da će se veleslavni sudbeni sbor o ovom posljednjem slučaju uvjeriti, čim potanko razmotri poznate okolnosti učina, njihovu narav i zamjeniti savez. Ove okolnosti uvjerit će Vas, gg sudci! da neima dokaza, da bi bio Rajević Ljubičića ranio, i da se nemože pomisliti, da ga je ranio s neprijateljskim namišljajem

Dopustite mi, gg sudci! da i ja dogadjaj razložim

Na 15. srpnja 1854. u večer Rajević, Ljubičić i Vladimirović sjedjahu zajedno, igrajuć prijateljski na karte. Ljubičić sjedjaše na stocu pri zidu, s lieva na drugoj strani stola sjedjaše Rajević, prama njemu Vladimirović, a mjesto prama Ljubičiću bijaše prazno.

Uzmite na um, gg sudci! ovo raznještenje sjedalah, jer zasieca u ono, što se je kasnije dogodilo. Ovdje napominjem, da bi se bio

Rajević nalazio u nesgodnom položaju, koji bi mu bio smetao slobodno kretanje, da je tko došao na prazno mjesto.

Pošto su oko 10¹/₂ sata doigrali, izpalo je, da je Rajević dobio od Ljubičića nešto novacah. Kad ga je Rajević opomenuo, da plati što je dužan, krčmar mu odgovori, da svakako s onim dobitkom treba namiriti trošak na svieće. Rajević dodao je, da već zna, da mu Ljubičić neće platiti, ali hoće da mu dug na ledjih zabilježi; — i s komadom krede srijuč se izdržljao je nekoliko prugah po krčmarovih ledjih. Ovaj se onda digne sa svoga stoca, pritegne stojeć kod istoga svoju haljinu, i reče, da želi vidjeti, da li je Rajević izvršio svoju prietnju. Videć one pruge, poviče. „Ti si magarac! zaslužio bi, da te zaušim!“ Rajević mu odgovori: „I ti si magarac!“ — i u tom uzme svoj lovački nož, koji je ležao na klupi, dok su igrali, da ga pripaše.

Dok su se ovako riečali, Rajević stajaše pri uglu stola; ali Ljubičić prikuči se k njemu s one strane, gdje bijaše mjesto prazno, digne stolac, da ga lupi po glavi, pa ga položi, jer Rajević i Lastavić nijesu dali, da to učini; nu Ljubičić onda tako jako zauši Rajevića, da je ovaj morao netrag ševrdnuti.

Sada, gg. sudci! promislite rieči Rajevića, koje se u tužbi smatraju upravo kao oddajne. Rajević naime veli, da je po tom smušeno svojim lovačkim nožem krčmara udario.

Rajević nipošto neće da svoje djelo predstavi kao svoju obranu od silovitoga napada, premda bi se po svoj prilici mogao pod ovim vidom oprostiti tužbe; jer se je desio pred čovjekom silovitim, kojemu je vino zanielo pamet, te mu zaprijeti, da će ga stocem udariti, i utjera ga medju zid i stol, tako da je imao dovoljno razloga misliti o obrani. Pomislite jošte, gospodo! da se on nepozivlje na svečano dopuštenje, po kojem je vlastan nositi oružje, a da mu je pri podjeljivanju ovoga dopuštenja gorski nadzornik, po običaju, pljesnuvši ga malko rukom po obrazu, rekao, da toga od sada ni od koga netрпи. Nego Rajević s riedkom iskrenošću kaže štogod mu može nauditi, i iskreno tugujuć za Ljubičićem i nemisli, da se je ovaj možebiti sam ranio; a ovo ne samo da je moguće, nego je sva prilika, da se je to i dogodilo u onom tjesnacu, kad je Ljubičić, čovjek krupan, Rajeviću otimao oružje.

Kazao sam, da je samo sva prilika, da se je Ljubičić sam ranio; a sad ću upravo dokazati, da je to zbilja živa istina. U tom poslu ću najprije opovrći što g. zastupnik zakona tvrdi, naime da je Rajević

krčmara ranio, i da ga je namjeravao raniti: a kad to oprovrgnem, dokazat ću, da se je Ljubičić sam ranio.

G. javni zastupnik zakona poziva se najprije na to, da je ranje Marka Ljubičića i njegovo preminuće s dobivene rane podpuno dokazano sudbenim razviđom učina po §. 262. k. p. i mišljenjem dvojice zaročenih vještakah po §. 263. k. p. Tomu se zaista uemože prigovarati; jer je u istinu Ljubičić umro od pomenute rane. Nu sada nastaje pitanje, tko je zedao krčmaru ovu smrtnu ranu? U tužbi se tvrdi, da je to učinio obtuženi Luka Rajević; dapače g. javni zastupnik zakona misli, da je ovo i po §. 264. k. p. podpuno dokazano naimc time, što sam okrivljenik priznaje, da je ranio krčmara. Ali nije ta; jer priznati možemo samo ono, što sami znamo, i što smo sami vidjeli, kad se je to dogodilo. Luka Rajević pako nije samo vidio, da je krčmara ranio, niti je znao, da ga je ranio, dok mu nijesu drugi kazali, da je on to učinio. Luka Rajević, koji inače čudnovatom izkre- nošću pripovieda sve, što mu može škoditi, doista zaslužuje, da mu se vjeruje, što veli, da nije znao kamo, u što li je udario. I buduć da je bio od zaušnice svakako po nješto smušen, kako je mogao znati, da je ranio Ljubičića, kad odmah poslije udarca nijesu znali niti svje- dok Lastavić, koji veli, da je vidio, gdje se je nož krčmara dotak- nuo, dapače niti sam ranjeni Ljubičić. Dokazano je, da je Rajević za ranu doznao stoprv onda, kad je bio Ljubičić već otišao u svoju sobu. Ako prem dakle obtuženik kaže, da je krčmara udario, i da ga je ranio: to on ipak nepriznaje zato, jer je to tobože sam vidio, već samo zato govori ovako, jer su mu drugi ljudi kazali, da je on ranio Ljubičića. Buduć dakle da se njegovo pripoviedanje osniva samo na kazivanju svjedokah: jasno je, da već po naravi stvari samo sobom ništa nemože dokazati. Nu da se ovakvo priznanje neima držati za dovoljan dokaz, propisuje i §. 264. d) k. p., jer se obtuženikovo pri- znanje u suénih stvarih neslaže sa dokazanimi okolnostmi. Isto propi- suje i §. 266. k. p., koji veli, da se može okrivljeniku vjerovati samo pod uvjet, da navede okolnosti čina, koje mu nebi mogle biti poznate, da nije sám počinio djelo; a za Rajevića dokazano je, da mu prizna- ne tobož okolnosti nijesu zato poznate, što je on činac, nego zato, što su mu ih drugi pripoviedali. Da obtuženik treba da je sam vidio ono, što priznaje, i da drugčije njegova izpovjedka ništa nedokazuje, može se po naliki posve pouzdano razabrati takodjer iz §. 269. c) k. p., koji naročito naredjuje, da se ima svjedokom vjerovati samo

pod uvjet, da se njihovo svjedočenje osniva na onom, što su oni sami vidjeli, a ne na onom, što su od drugih ljudi čuli, što predmišljaju, što samo od drugod izvode ili što im se samo vjerovno čini. Ako to valja za kazivanje svjedokah, svakako mora valjati i za izpovjedku samoga okrivljenika. Dakle ni po naravi stvari, ni po zakonu nemože se vjerovati samoj izpovjedki Rajevića; već mu se može vjerovati samo onoliko, koliko se drugim pučem dokaže, da je on pravu istinu doznao.

Valja dakle prosuditi, da li su drugi ljudi Rajeviću istinu kazali; a veleslavni sudbeni sbor uvjerit će se, da nijesu. Svjedok Vladimirović naime veli, da nije vidio, kada je optuženik krčmara dohvatio nožem; jer je onda stajao za Ljubičićem. Svjedoka Prugovića nije bilo ondje, kad se je taj čin dogodio, zato nemože o tom svjedočiti. Svjedok Lastavić, koji veli, da je vidio, gdje je okrivljenik krčmara nožem dohvatio, bio bi jamačno vidjeti morao i to, da je nož prodro u tijelo; nu pored svega toga ipak nije ni on pomislio, da je Rajević Ljubičića ranio, dok ovaj nezaviknu: „Doista on me je ranio!“ Dakle stoprv iz ovih rieči doznao je Lastavić, da je Ljubičić ranjen, i budući da je ovaj kazao: „on me je ranio,“ zaključio je, da ga je Rajević ranio. Ovakvo kazivanje svjedoka po §. 269. c) k. p. nedokazuje ništa.

Nu dokazuju li to rieči Ljubičića? Već iz onoga što sam do sada o svjedoku Lastaviću naveo, može se pojmiti razlog, s kojega valja veoma sumnjati, da li je krčmar istinu kazao: - Nu da mu se nemože nikako vjerovati, i da dokazne moći neimaju ni oni razlozi sumnje, koji se odatle izvode, što je okrivljenik držao nož kad je bio krčmar ranjen, o tom će se uvjeriti veleslavni sudbeni sbor, čim uvaži razloge, kojimi će sada pomenutu dokaznu moć ne samo oslabiti, već posve pobiti, dokazav, da se je Ljubičić sam ranio.

A dokaznu moć svih okrivlah, navedenih u tužbi, slabi prvo to, što je suglasnim kazivanjem dvojice zaraćenih svjedokah, naime Vladimirovića i Lastavića, potpuno dokazano, da je onda, kad je Rajević svoj nož potrgnuo naprama krčmara, ovaj jedan put k Rajeviću koračio; drugo to, što Lastavić svjedoči, da je Ljubičić Rajeviću iztrgnuo nož; a iztrgnuo ga je onda, kad mu se za jedan korak primaknuo; treće to, da je sasvim naravna okolnost, da se je Ljubičić, sgrabivši nož, svakako morao nadati, da ga Rajević neće dati iz ruku; nu Ljubičić nije na ovaj odpor naišao, jer okrivljenik nezna, da li mu je Ljubičić nož iztrgnuo, ili ga je sam pustio, te je na stol pao; a krčmar

misleći, da će Rajević čvrsto držati nož, silovito mu ga iztrgne i onda sam sebe rani. — Ovo nije nikakvo pretjerano tužnjenje onoga događaja, već je sasvim naravno; i ono svakako pobudjuje sumnju, da li je u istinu Rajević ranio krčmara. Kad se pako i samo pomisliti može, da je tko drugi, a ne optuženik zadao ranu: već se po § 279. k. p. na štetu optuženika neima više vjerovati dokazu sastavljenom iz ne potpunih razlogah sumnje, pa makar bilo ovakvih razlogah još više nego tri. Već zato dakle veleslavni sudbeni sbor neće osuditi moga branjenika.

Nu ja nekanim razložiti samo to, da *nije dokazano*, da je Rajević ranio krčmara; već se nadam, te će mi za rukom poći te ću upravo to podpuno dokazati, da se je Ljubičić sam ranio, dakle da ga nije ranio okrivljenik. U tu svrhu molim, da veleslavni sudbeni sbor izvoli još jedan put uzeti na uo onaj položaj, u kojem bijaše Rajević naprama Ljubičiću baš onaj par, kad je okrivljenik iztrgnuo svoj nož. Rajević je bio naime na noge djipio za stolom pri uglu prama zidu; a Ljubičić stajaše nješto više od koraka dalje od one strane stola, koja je bila prazna, dok su igrali. Kad je Rajević iztrgnuo nož, nije mogao znati, da će mu se krčmar za korak naglo primaći. Dakle da ga rani, bio bi morao zamahnuti nožem sve do onoga mjesta, gdje Ljubičić taj par stajaše. Ako to, bio bi morao Rajević Ljubičića kroz i kroz probosti, jer se je ovaj i sam zamašaju još za jedan korak naglo približio. Ovako su na istu točku djelovale dvie sile, jedna od strane Rajevića, druga od strane Ljubičića; a naravno je, da bi bio morao s obie strane veoma oštro nabrušeni i veoma šiljati lovački nož kroz meku crevad probiti i kožu na hrbtu krčmara. Nu vještački razvid mrtvoga tiela dokazao je, da rana nije bila duboka, i da je nož do pro samo do crevadi sprieda u tribulu. Odavljje zaključujem, da Rajević nije mahnuo nožem sve do onoga mjesta, gdi je Ljubičić stajao onda, kad je optuženik potrgnuo svoj nož, a time se opet dokazuje, da nije moj branjenik krčmara ranio, već da se je ovaj sam ranio, naletivši na nož, koji ga se nebi bio niti dotaknuo, da mu se nije sam za jedan korak približio. Ovaj se dokaz, gospodo sudci! osniva na matematičnoj istini; jer rana nije duboka ni za četvrt koraka; a Ljubičić je bio za podlanicu i korak daleko od stola, kad je Rajević nožem mahnuo: dakle je ovaj svoj nož samo za podlanicu i za koji palac preko stola turio i nikako više.

Što se dakle učina tiče, nemože se podnipošto uzeti, da je Rajević ranio krčmara.

Nu makar sudbeni sbor i stavi, da je Rajević Ljubičiću zadao smrtnu ranu, kao što nije: opet na štetu optuženika neće nikako držati, da je on to učinio s *neprijateljskim* namišljajem; jer pomenuto djelo nije proteklo iz njegove slobodne volje, dakle nije zanj odgovoran.

To se može razabrati iz *okolnosti* čina, i iz razlogah tičućih se *osobe* okrivljenika.

Čin se je dogodio iz nenada i s izvanrednom brzinom; ponašanje Rajevića prema krčmaru prije čina bijaše prijateljsko i veselo, a poslije čina iskreno je molio Ljubičića, da mu nož neprebije. Doista ovakva molba nemože se ni pomisliti odmah izza djela učinjena s neprijateljskoga namišljaja. Uza to je Rajević od krčmara ponizno iskao opraštaj za ranu, koju mu je, kao što je čuo, zadao, a za onda nebi bio ni u snu usnio, da će Ljubičić s te rane umrijeti.

Uza to valja uzeti na um i ono što sam prije u tu svrhu naveo, da dokažem, da Rajević nije ranio krčmara. Razložio sam naime, da bi bio morao Rajević, da Ljubičića dohvati, za jedan korak dalje mahnuti nožem, nego je u istinu mahnuo; jer nije mogao znati, da će sam Ljubičić nožu doći na susret. Javno je dakle, da Rajević nije želio raniti Ljubičića: jer da je to želio, bio bi svakako i onako radio, da mu se želja izpuni, t. j. bio bi mahnuo sve do onoga mjesta, gdje je Ljubičić stajao prije, nego se je stolu za korak približio.

Već sam čin, u koliko je naime poznat, jasno dokazuje, da optuženik nije želio raniti, t. j. da nije radio s neprijateljskoga namišljaja.

Ovako valja zaključiti, pa makar veleslavni sudbeni sbor i držao za dokazano, da je okrivljenik ranio krčmara. Nu budući da to nije dokazano, ovaj će sudbeni sbor i o zloj nakani drugčije suditi. Rajević nije čuo, da je želio raniti krčmara; a po §. 268. k. p ima mu se to vjerovati; jer se je čin dogodio iznenada i s izvanrednom brzinom, a zamah sam sobom nemože se držati za zločin ubojstva; zločin je stoprv smrtna rana; ako tko nožem mahne, nesliedi za tim svakako smrtna rana. Kad se ima iz samoga čina razabrati dokaz o zloj nakani, treba da je čin već podpuno dokazan; nu čin, t. j. to, da je Rajević ranio krčmara, nije podpuno dokazan, a iz nedokazanoga čina nemože se izvaditi dokaz, da je okrivljenik s neprijateljskoga namišljaja ranio svoga prijatelja.

Uza sve to nemože se ni malo posumnjati, da je bila Rajevića dobivena zaušnica pomunila, te nije znao za se.

Izkustvo naime dokazuje, da se može jakim udarom po glavi

kod slipegoga oka čovjek upravo ubiti, pa makar udarac i neostavio nikakva traga; nemože se dakle posumnjati, da li može ovakov udar čovjeka samo obezbnauti. Da je krčmar silovito udario Rajevića, to svjedoče posljedice: Rajević je pro nstrauške na klupu; trebalo mu je privijati studene obloge; vidari su vidjeli, gdje ga je ognjica uhvatila, te su noću između 15. i 16. srpnja o g. izjavili, da stanje Rajevića nedopušta, da ga drugamo odvedu.

Veleslavni sudbeni sbor priznat će doista, da u ovakvu stanju nije moguće promišljati; pa kolikoga bi tu bilo promišljanja trebalo Rajeviću, kad ga je Ljubičić onako iz nenada bez svakoga pravoga razloga čušnuo, da mu se u neznanu neotme mišica, da unah kazni sramotnu uvredu?

Rajević je za cijelo pošten čovjek, o tom nas uvjeravaju svi saslušani svjedoci, a napose i svjedočba načelnika stubičke občine; i buduće da on pripada razredu ljudi, koji po zanatu upotrebljavaju oružje, zato osim svoga poštenja vidio je, gdje je pogrdjeno i poštenje njegova stališa. U ovakvu slučaju nije moguće, da čovjek, osobito ako ima pri sebi oružje, nekazni uvredu poštenja najpogrdniju, i da u kažnjenju nepremaši granicu, ako ga nezaustavi sila promišljanja i razuma.

Ali ova sila, koja slobodnom voljom upravlja, na Rajevića nije mogla djelovati, jer je bio u nesvjestici. Njegova je mišica već zamahnula bila prije, nego mu je moguće bilo zauztegnuti ju. Onaj se je događaj morao dogoditi, a dogodio se onako, kao što je Rajević upravo kazao — *smušeno*.

A nemože mi se ni ovo prigovarati, da je Rajević poslije spomenuo njekeje okolnosti, koje se sliše prije i poslije učina; jer se nespominje zato, što je sve sam opazio, nego zato, što su mu drugi kazali, i što je kasnije promislio, kako se je to moglo dogoditi. Rajeviću pak opet nepadaju na um sve okolnosti, u kojih se je ovaj kobni čin dogodio; on se samo opominje, da je nasnuo, ali odmah izza toga već nije bio pri sebi; a neopominje se, da li je sam pustio nož na stol, ili da li mu ga je tko iz ruke iztrgnuo.

Uvidjet će dakle veleslavni sudbeni sbor, da djelo, koje se obara na Rajevića, nikako nebijaše djelo slobodno, i da se doista nemože kazati, da je učinjeno s neprijateljskim namišljajem.

Zato ja spokojno predajem ovomu sudbenomu sboru sreću okrivljenika; jer uvaživ, što sam naveo za njegovu obranu, morat će po

propisu §. 260. k. p. izreči sud, da Rajević nije kriv zločinu ubojstva.

Izza dovršenih konačnih govora udaljit će se sudbeni sbor u vijećnicu, gdje će odlučiti, da li je optuženik kriv ili nedužan.

O vijećanju suda pored konačne razprave valja po §. 257. k. p. sastaviti posebni zapisnik i to onako, kao što propisuje §. 162 poslovnoga reda za kaz. sudove; evo ga:

Br. 2930.

Komad 37.

Zapisnik

sastavljen po c. kr. zemaljskom sudu u Zagrebu o vijećanju odnosećem se na konačnu razpravu kaznene parnice suprot Luki Rajeviću na 4. i 5. rujna 1854.

Prisutnici:

- G. N. N. vijećnik c. kr. banskoga stola, kao ravnatelj razprave
 " A. }
 " B. } vijećnici c. kr. zemaljskoga suda, kao glasovatelji
 " C. }
 " D. }
 N. N. c. kr. pristav, kao zaročeni pisalac.

I. Vijećanje o uzgrednih razprah (§. 23. k. p.)

1. Vijećanje o razpri, da li se ima konačna razprava odgoditi zato, što je svjedok Petar Prugović izostao, i da li se ima ovaj svjedok osuditi na globu.

Vijećnik A, slažuć se za državnim odvjetnikom, predložio je, da se Petar Prugović, buduć da se nije nikako izpričao, premda je dokazano, da je primio poziv na konačnu razpravu, osudi na globu od 10 for. ili na dva dana u zatvor; nu da se razprava neodgadja, nego da se pročita samo zapisnik o njegovu kazivanju sastavljen u iztragi.

Vijećnik B. predložio je suglasno sa zahtievanjem branitelja, da se razprava odgodi, jer je sva prilika, da se bez saslušanja Petra Prugovića učin neće moći valjano razjasniti; i da se izostavši svjedok osudi na globu od 20 for. ili na četiri dana u zatvor i da naknadj trošak na odgodjenu razpravu.

Viećnik *C.* predložio je, da se izostavši svjedok osudi samo na 5 for. globe ili po §. 6 k. p. na 24 sata u zatvor; jer u koliko su njegova odnošenja poznata, živo će osjećati i ovu kaznu. U ostalom slaže se sa viećnikom *A.*; jer je svjedok Petar Prugović već u iztragi kazao, da ga nije bilo u sobi, kad se Ljubičić ranio, zato makar i došao ipak nebi znao ništa kazati o odlučnom činu.

Viećnik *D.* slaže se sasvim sa svojim prednjakom.

Buduć da su odvjeti o vličini globe razdijeljeni na više nego na dva razna mnienja*), ravnatelj viećanja, neizjaviv svoga mnienja, dao je iz nova glasovati; a onda viećnik *B.* pristao je sasvim na odvjet viećnika *C.*

Jednoglasna odluka:

Radi izostaje svjedoka Petra Prugovića konačna se razprava kaznene parnice suprot Luki Rajeviću neima odgoditi, već se ima u njoj samo pročitati zapisnik o saslušanju izostavšega svjedoka.

Odluka većinom glasovah:

Petar Prugović osudjen je na globu od 5 for. ili na 24 sata u zatvor.

2. Viećanje o razpri, da li se imaju saslušati kod konačne razprave pozvani na nju svjedoci, i da li se imaju pročitati zapisnici o kazivanju Petra Prugovića i Bože Rajevića.

S razlogah, navedenih u zapisniku o konačnoj razpravi, predložio je drž. odvjetnik, da se pozvani svjedoci nesaslušaju, i da se nečitaju pomenuti zapisnici; nu g. viećnik

A. predlaže suglasno sa zahtievanjem branitelja, da se i svjedoci saslušaju i zapisnici pročitaju; jer §. 233 k. p., na kojem se osniva predlog državnoga odvjetnika, valja samo za ona kažnjiva djela, za koja kaz. zakon nenaređuje tamnice preko pet godinah danah, buduć da se §. 233. k. p. naročito pozivlje na §. 188. k. p., koji govori samo o ovakvih zločinih ili prekršajih. Da je zakonodavac u §. 233 k. p. želio govoriti samo o djelih, kažnjivih tamnicom izpod 5 god. danah, dokazuje i to, što pomenuti §. branitelju nedaje prava

*) Gl. §§. 21. i 22. kaz. post.

iskati saslušanje pozvanih svjedokah, a jamačno nebi bio zakonodavac sasvim mučke mimoišao branitelja, da je imao pred očima onakva kažnjiva djela, radi kojih okrivljenik po zakonu mora da ima branitelja. Nu ako bi se i uzelo, da se §. 233. k. p. proteže na svekolike zločine, moralo bi se onda branitelju dati pravo; da s uspjehom zaište saslušanje pozvanih već svjedokah; jer branitelj zastupa obtuženika, te može za njega učiniti sve, što bi on sam po zakonu učiniti mogao; a u tom slučaju upravo branitelj zahtieva u ime branjenika i saslušanje svjedokah i pročitavanje pomenutih zapisnikah.

Viećnik *B.* slaže se sasvim sa svojim prednjakom, i to stranom s istih razlogah, stranom pako zato, što se je do sada u konačnoj razpravi pokazalo, da obtuženik nemože jasno razložiti upravo onih okolnostih, o kojih visi riešenje zametnute kaznene parnice.

S pomenutih razlogah pristaju na mnienje svojih prednjakah i viećnici *C.* i *D.*

Jednoglasna odluka:

Kod konačne razprave kaznene parnice suprot Luki Rajeviću imaju se saslušati svi pozvani svjedoci, a i pročitati zapisnici o kazivanju Petra Prugovića i Bože Rajevića.

II. Viećanje o glavnoj stvari:

i to:

1. O krivnji (§. 24. k. p.) Luke Rajevića.

G. viećnik *A.* odvjetuje, da se obtuženik radi nedostatnih dokazah odrieši od tužbe, podignute suprot njemu sbog zločina ubojstva počinjena na Marku Ljubičiću; jer nije pravno dokazano niti to,

a) da je okrivljenik imao zlu nakanu potrebitu za zločin ubojstva, niti to,

b) da je počinio djelo, koje mu se u grieh piše; a

c) opet ima sumnje da je kriv.

Na a). Za zločin ubojstva treba, da činac želi pokazati neprijateljstvo i to upravo onim činom, kojim koga ubije. Tuženik niječe ovu nakanu; a nijedan svjedok je nedokazuje. Treba se dakle držati propisa §. 268. k. p. — Tuženik navodi, da nije želio Ljubičiću počiniti *nikakva* zla; a ovo može mu se vjerovati; jer je bio pokojnikov prijatelj; jer se je djelo dogodilo veoma naglo; i jer Ljubičićeva rana

nije zlo, koje je tobož moralo proteći iz čina, što se okrivljeniku u grieh piše. Sudeć o zloj nakani potrebitoj za ubojstvo, treba uzeti na um, da se radi samo o rani, a ne o njezinih posljedicah. Rana pako nije onakva posljedica tuženikova čina, da bi već sam čin pokazivao zlu nakanu; jer s toga, što tko suprot komu potrgne nož, još nikako nesliedi, da ga je potrgnuo upravo zato, da ga rani. Ako je okrivljenik želio raniti, a ovo barem nije dokazano; što pako nije dokazano, toga za sudca neima.

Na b). Rajević priznaje istina u obće učin; nu nemože mu se vjerovati; jer kao ni sam Ljubičić, ni svjedoci nijesu znali za ranu onaj čas, kad je bio obtuženik potrgnuo svoj nož na krčmara, nije znao za nju niti obtuženik, koji je bio upravo taj par u neznani, i koji, premda inače veoma odprto govori, ipak tvrdi, da nije znao, u što je udario, niti se može sjetiti, kako mu je nož iz ruke izpao. Rajević, istina, veli naročito, da je krčmara probó, da ga je ranio; nu ova izpovjedka nemože njemu na štetu ništa dokazati (§. 264. d) k. p.); jer iz drugih i to napose iz prije navedenih njegovih riečih može se posve vjerojatno izvesti, da okrivljenik ovo djelo nepriznaje zato, što je sam vidio, i što sam zna, da je krčmara ranio, već zato, što su mu to drugi kazali, da ga je on ranio. Obtuzenik dakle s blagoćudnosti svoje vjerovao je svjedokom, i zato je kazao, da je Ljubičića ranio. Nu upravo zato (po naliki §. 269. c) k. p.) njegova izpovjedka kao dokaz neima veće vriednosti nego prosto kazivanje svjedoka. Za podpuni dokaz, da je Rajević zbilja ranio krčmara, treba po §. 269 k. p. da ovo barem dvojica njih suglasno svjedoče; a u ovom slučaju ima samo jedan svjedok naime Lastavić, koji naročito kaže, da je vidio, gdi je Rajević Ljubičića dohvatio nožem; nu i ovo očitovanje po §. 269. e) k. p. nezaslužuje, da mu se podpuno vjeruje, jer je isti svjedok, kao i svjedok Vladimirović kazao, da se je Ljubičić za korak primaknuo stolu upravo on čas, kad je Rajević nožem preko stola mahnuo; i jer se može lako pomisliti, da ga nije dohvatio okrivljenik, nego da je sam naletio na nož. Ovi razlozi pokazuju zajedno,

Na c) da se može opet ponješto sumnjati da je obtuzenik kriv, i da se on može odriešiti od tužbe samo zato što mu krivnja dovoljno nije dokazana; jer se nemože držati za podpuno dokazano, da se je krčmar sam ranio time, što je Rajeviću silovito iztrgnuo nož, ili time, što je sam naletio na oružje. Prva se okolnost i onako osniva samo na pomisli branitelja; a premda se za drugu pozivlje na matematičan dokaz, kreta-

nje optuženika i ranjenika onaj čas, kad je Rajević mahnuo nožem, ipak nije matematično dokazano. Nož je mogao malo dublje prodrieti u trbuh zato, što je krčmar naletio; nu nije dokazano, niti se više može dokazati, u koliko je zato rana opasnija bila, ili da optuženik krčmara nebi ni dohvatio bio, da mu se ovaj nije približio.

G. viećnik *B* odvjetuje, da se tuženik osudi kao krivac zločinu ubojstva; jer što se zle nakane tiče, nemože se nimalo sumnjati, da je radio s neprijateljskim namišljajem naprama krčmaru, želeć se naime osvetiti i Ljubičiću odvratiti jao za žao; i jer se može već potrgnuće lovačkoga noža držati za djelo, učinjeno s neprijateljskoga namišljaja, dakle za djelo onakvo, kakvo se u §. 140. k. z. proglašuje ubojstvom, kad se naime njim, kao što u ovom događaju, zadade smrtna rana. Zla nakana dokazana je dakle poduno po §. 268. k. p. — Što se pako čina tiče, dokazan je po §. 262. k. p. sudbenim razvidom, po §. 263. k. p. suglasnim mnenjem dvojice zaroćenih vještakah, i napose po §. 264. k. p. izpovjedkom optuženika, koji naročito veli, da je Ljubičića „udario“ nožem, i koji samo nezna za posljedice ovoga udara. Napokon dokazano je sastavljenim dokazom, da se ima ranjenje krčmara upravo Luki Rajeviću u grieh pisati, i to po §. 279. k. p.; jer je pravno dokazan ne samo učin, već i sve okolnosti, u kojih se je dogodio; jer ima u tom događaju tri razloga sumnje, koji mogu po §. 280. k. p. ustanoviti podpuni dokaz, naime onaj, koji je označen u §. 138. br. 1) k. p., i ona dva, koje napominje §. 140. br. 2. i 4. k. p.; i jer sudeć po ovih okolnostih neima nikakva razloga, s kojega bi se dvojiti moglo, da li je optuženi Rajević ranio Ljubičića,

Gosp. viećnik *C* predlaže, da se optuženik radi nedostatnih dokazah odrieši od tužbe sbog zločina ubojstva, nu da se osudi kao krivac prekršaju suprot sigurnosti života, označenu u §. 335. k. z.; jer priznaje, da zla nakana nije dokazana, nu opet nije ni svaka sumnja optuženikove krivnje gledeć ubojstva uklonjena. U tom se slaže sa mnenjem g. viećnika *A*. i to stranom s istih, a stranom i sa sliedećih razlogah:

Po §. 282. k. p. može se sastavljenim dokazivanjem ustanoviti valjan dokaz samo pod uvjet, da okolnosti, kojimi se dokazuje krivnja, nebudu oprovrgnute ili dvoumne. Nu razlozi, na koje se pozivlje državni odvjetnik, a po njem i gosp. viećnik *B*., da dokažu krivnju optuženika, vrlo su dvoumni. Kazivanje svjedoka Lastavića, u koliko naime veli, da je vidio, gdi je Rajević nožem dohvatio krčmara (*raz-*

log sumnje po §. 140. 2.) izgubilo je vjerojatnost zato, što je isti svjedok kod konačne razprave kazao, da se je Ljubičić onaj par, kad je Rajević svoj nož preko stola držao, za jedan korak hitro primaknuo stolu, i što je dakle veoma vjerojatno, da svjedok ovo približavanje drži kao da je optuženik dohvatio krčmaru. Da je svjedok zbilja taj dohvat vidio, bio bi jamačno odmah znao, da je Ljubičić ranjen; a dokazano je, da za ranu nije ništa znao, dok nije krčmar sam kazao, da je rane dopao. Uza to dopušta i svjedok Vladimirović, da je mogao Ljubičić sam naletiti na pruženi nož. Kao što kazivanje Lastavića, isto onako mlohavo je i dokazivanje ranjenika, i to ne samo po §. 269. e) već i po propisu istoga §. pod slovom c); jer sve okolnosti, u kojih se je dogodio ovaj slučaj, pokazuju, da ni svjedok ni ranjenik nesumnjaju na Rajevića zato, što su sami vidjeli, da je ovaj zadao ranu, već zato, što to radi brzine, u kojoj se je ranjenje dogodilo, samo zaključuju, i što im se to najvjerojatnije čini, buduć da je Rajević imao u ruci lovački nož.

Nu ovi razlozi, s kojih g. glasovatelj po §. 260 k p. nije uvjeren, da je Luka Rajević zadao smrtnu ranu, dokazuju takodjer, da nije razpršena svaka sumnja o Rajevićevoj krivnji gledeć zločina ubojstva, od kojega se dakle odriješava samo radi nedostatnih dokazah.

A predlog g. viećnika C., da se optuženik osudi kao krivac prekršaju suprot sigurnosti života, osniva se na sljedećih razlozih: §. 335. k. z propisuje, da se ima držati za prekršnika ili prestupnika tkogod počini djelo, za koje je mogao znati, da će kojemu čovjeku opasno biti; a napose da se ima ovakvo djelo kazniti kao prekršaj onda, kad koga ubije. Luka Rajević kad je potrgnuo svoj lovački nož nije bio u potpunosti neznani, kao što to jasno pokazuje njegovo pripovijedanje o događaju, niti je bio onako smeten, da nije posve ništa znao što radi. Dapače mogao je svakako još svratiti um na svoje djelo, mogao je naime uvidjeti opasnost, kojoj je potrgnućem noža izvrtnuo sigurnost života; a ovu opasnost mogao je tim bolje u napried vidjeti, što je znao, da se je Ljubičić već veoma srdio. A uzprkos tomu potrgnuo je svoj lovački nož naprama krčmaru; pak ako se radi nedostatka dokazalah i nemože uzeti, da ga je upravo želio raniti i da ga je baš on ranio, a da se nije ranio krčmar sam, naletivši na nož, počinio je time svakako djelo, krčmaru onako opasno, da ga je s njega dopala rana, od koje je umro. Ovo s nerazbora počinjeno djelo ima se dakle optuženiku pisati u prekršaj; jer što se tiče nutrnjega uvjeta

kaznjivosti, t. j. nerazbora (*culpae*), dokazan je po §. 264. k. p. izpovjedkom optuženika, koji zna do onoga časa, kad je lovački nož potrgnuo, sve po tanko pripovjedati, koji je dakle još sveudilj na toliko pri sebi bio, da je barem *mogao* spoznati opasnost svoga djela; i jer je opasan učin dokazan ne samo izpovjedkom optuženika po §. 264. k. p., sudbenim razviđom po §. 262. k. p., mnijenjem vještakah po §. 263. k. p., već i sastavljenim dokazivanjem po §. 279. k. p. u savezu sa §§. 280., 138. br. 1) i 140. br. 2) i 4). kaz. postupnika.

Gosp. viećnik *D* pristao je na predlog g. viećnika *B*, i to stranom s razlogah, koje je već ovaj naveo, stranom pako još s ovoga razloga: Po §. 288. k. p. ima se izreći nedužnost okrivljenika, ako se pokaže, da djelo, koje mu se u grijeh piše, nije baš onaj zločin ili prekršaj, radi kojega je bio stavljen pod tužbu. Zato se može Rajević ili samo radi nedostatnih razlogah odriješiti od tužbe sbog zločina, ili pako osuditi kao ubojica; a podnipošto nebi bilo zakonito, ako bi ga sud oprostio tužbe radi nedostatnih dokazah, nu zajedno sbog istoga djela osudio kao krivca prekršaju.

Buduć da su odvjeti onako razdieljeni, da nijedno mnjenje neima preko polovice glasovah: ravnatelj je viećanja, neizjaviv svojega mnjenja, naredio, da se iz nova odvjetuje. Nu pošto je g. viećnik *C* naveo, da se može svakako po §. 287. k. p. tuženik odriješiti od tužbe samo radi nedostatnih dokazah, a opet po §. 288. k. p. radi istoga djela osuditi kao prekršnik, premda nije za prekršaj stavljen pod tužbu; jer je ovakvo riešenje naročito naredjeno u §. 290. k. p.: nije niti iz pouovljenoga odvjetovanja izašla prekopolovična većina glasovah za jedno ili drugo mnjenje, već je svaki viećnik ostao kod prvoga svoga odvjeta. Zato su ona dva odvjeta, koja optuženiku pripisuju zločin ubojstva, i koja su mu dakle najnepovoljnija, pribrojena drugomu do njih manje nepovoljnomu odvjetu (§§. 21. i 22. k. p.), i ovako izrečena je

Odluka većinom glasovah:

Radi nedostatnih dokazah Luka se Rajević odriješava od tužbe sbog zločina ubojstva, počinjena na Marku Ljubičiću; nu radi istoga čina proglašuje se krivcem prekršaju suprot sigurnosti života.

2. O kazni.

Gosp. viećnik *A*. neodvjetuje, pozivljuć se na §. 24. k. p.

Gosp. viećnik *B.* predlaže, da se po §§. 335. i 266. k. z. krivac osudi na dva mjeseca danah u strogi zatvor; jer mu više, i to onakvih okolnostih ublažuje kazan, s kojih se može sud pouzdano nadati njegovu poboljšanju, naime: njegov prijašnji neporočni život (§. 264. *b*) k. z.), njegovo mirno vladanje kod samoga čina, kojemu dakle nije dao povoda obtuženik već krčmar (§. 43. k. z. u savezu sa §§. 46. *e*) i 263. *c*) k. z.), njegovo žestoko ganuće srca (§. 264. *e*) k. z.), njegovo odgojenje, jer je kao lovačko momče već po svojoj službi priviknuo služiti se nožem kad tko na njega napada, i jer mu je upravo zato mučnije bilo, zauztegnuti desnicu (u smislu §. 43. k. z.), njegova predsuda uglednosti (§. 264. *d*) k. z.) i njegovo pokajanje, već do sada pokazano.

Gosp. viećnik *C.* predlaže, da se krivac po §. 335. k. z. osudi na tri mjeseca u strogi zatvor; jer je ranjenikova smrt veoma otegoćujuća okolnost.

Gosp. viećnik *D.* slaže se sa predlogom *g* viećnika *B* i to stranom s istih razlogah, a stranom i zato, što se ranjenikova smrt nemože držati za otegoćujuću okolnost, budući da se po §. 335. k. z. upravo radi nje proglašuje prekršajem djelo, koje bi inače bilo samo prestupak.

Ovom predlogu bude pribrojeno po §. 24. k. p. i mnijenje *g* viećnika *A*; i ovako bi

odlučeno većinom glasovah:

Luka je Rajević radi prekršaja suprot sigurnosti života osuđen na dva mjeseca danah u strogi zatvor.

3. O naknadi parbenoga troška.

Gosp. viećnik *B.* predlaže, da se osuđeniku po §. 341. k. p. naloži naknada parbenoga troška.

Na ovaj predlog pristali su i ostali glasovatelji osim *g* *A-a*.

Odluka većinom glasovah:

Osuđeni je Luka Rajević dužan naknaditi parbeni trošak.

Čitav sud dakle jeste:

Radi nedostatnih dokazah Luka je Rajević odrišen od tužbe sbog zločina ubojstva, počinjena na Marku Ljubičiću, nu sbog istoga

čina kriv je prekršaju suprot sigurnosti života, i zato je osuđen na dva mjeseca danah u strogi zatvor i na naknadu parbenoga troška.

Sastavak osude, kojom se Rajević a i one, kojom se izostavši svjedok Prugović osuđuje, kao što i dotičnih razlogah povjereno bi g. viećniku i glasovatelju C. (§§. 160. i 162. poslovnoga reda za kaz. sudove).

N. N. s. r.

ravnatelj razprave i viećanja.

N. N. s. r.

pisalac.

Evo kako se ima po §. 291. k. p. ustmeno proglasiti izrečeni sud:

C. kr. zem. sud ovlašćen po Njegovu apostolskom Veličanstvu sudio je:

Radi nedostatnih razlogah Luka je Rajević odriešen od tužbe sbog zločina ubojstva počinjena na Marku Ljubičiću, nu sbog ist ga čina kriv je prekršaju suprot sigurnosti života po §. 335. k. z., i zato je po §. 335. i 266. k. z. osuđen na dva mjeseca danah u strogi zatvor, a po §. 341 k. p. na naknadu parbenoga troška; i to s ovih razlogah:

Luka je Rajević priznao već u iztragi, da je na 15. srpnja o g. lovačkim nožem Marka Ljubičića ranio u trbuh; ovo isto izpovjedio je i kod konačne razprave; a kao što svjedoče vještaci, ranjenik je umro od ove rane. Po §. 140. k. z. moglo bi se, istina, ovo djelo držati za zločin ubojstva. Nu po istom §. treba za taj zločin da se dokaže:

1. da je obtuženik ranio s neprijateljskoga namišljaja, i
2. da je zbilja upravo on zadao smrtnu ranu.

Nu ovaj sud uvjerio se, da nije dokazano ni jedno ni drugo; jer što se tiče zle nakane, tuženik niječe, da je Ljubičiću želio-počiniti kakvo zlo, niječe dakle, da je radio s neprijateljskim namišljajem. A po §. 268. k. p. ima mu se to vjerovati, buduć da se za njega, kao čovjeka čudi tihe i mirne i života neporočna, nemože misliti, da je želio uvaliti u zlo svojega prijatelja Ljubičića; - buduć nadalje da se je djelo dogodilo veoma naglo, i da se samo time, što tko suprot komu iztrgne nož, još nitko nerani, niti se raniti može, već se rani

stoprv onda, kad ga nožem pogodi; i buduće napokon da nijedan svjedok nedokazuje tuženikove zle nakane. A ova nemože se nikako dokazati samim činom, buduće da niti čin nije potpunog dokazan. Izpovjedkom okrivljenika nije dokazan, jer kao što niti Ljubičić, niti svjedoci on čas, kad je bio Rajević suprot krčmaru potrgnuo nož, nijesu znati, da ga je ranio, isto tako nije znao zato niti optuženik. Ovaj dakle nepriznaje zato, što je sam vidio, da je krčmara ranio, već zato, što su mu drugi kazali, da ga je on ranio.

Tuženikova izpovjedka zaslužuje, da joj se vjeruje, samo pod uvjet, da svjedoci ili okolnosti čina dokažu, da je on Ljubičiću zadao ranu. Nu ako bi se kazivanje Lastavića, koji svjedoči, da je Rajević Ljubičića dohvatio nožem, i držalo za jedan nepodpun dokaz; pak ako bi se i držalo, da tuženika okrivljuje i to, što je Ljubičić Rajevića naznačio kao ranitelja, i što je ovaj ondje, gdje se krčmar ranio, imao oružje, kojim se je ranio: sve ovo ipak po §§. 260., 269. c), 280. i 281. k. p. neustanovljuje potpunoga dokaza o tom, da je Rajević ranio krčmara; jer su ova dokazala oslabljena time, što onaj par, kad je Rajević zamahnuo nožem, osim Lastavića nije nitko vidio, da je Rajević krčmara nožem dohvatio; a i svjedočenje Lastavića gubi svoju moć zato, što Vladimirović dopušta, da je vjerojatno, da je Ljubičić sam naletio na nož. Na ovom nedostatnom svjedočenju osniva se izpovjedka okrivljenika; zato niti ona nemože ništa dokazati. Nu pomenuti nedostatni razlozi sumnje nijesu posve uklonjeni; zato se može optuženik po §. 287. k. p. odriječiti tužbe samo radi nedostatnih dokazalab.

Nu pored svega toga uvjerio se je ovaj sud, da se ima tuženikovo djelo držati za prekršaj suprot sigurnosti života po §. 335. k. z.; jer je svakako mogao znati, da će njegovo djelo opasno biti, da je nanj svratio pozornost, kao što je dužan bio, i kao što je i mogao biti pozornim, buduće da je pao u neznanu stoprv onda, kad je bio već iztrgnuo lovački nož.

Za taj je prekršaj sud odmjerio kazan po §. 335. i 266. k. z., buduće da ima više ublažujućih okolnostih, s kojih se može s razlogom nadati poboljšanju osudjenika, naime: njegov dosadašnji neporečni život; njegovo mirno vladanje kod samoga čina, kojemu nije on dao povoda; žestoko ganuće srca, s kojega nije mogao posve razborito postupati; njegovo pokajanje odmah poslije čina; i njegovo odgojenje, jer je kao lovačko momče priviknut služiti se oružjem kod kakva

napada, te mu je teže bilo prepriječiti kobno djelo. Nasuprot otegotna je okolnost samo to, što je Rajević naprama svojemu prijatelju i dobročinitelju onako opasno postupao, da se je ovaj morao razstaviti sa životom.

Na naknadu parbenoga troška osudjuje se Luka Rajević po propisu §. 341. k. p.

Rajeviću! ako misliš, da se nije postupalo posve po propisu zakonah, ili da te ova osuda otegoćuje, t. j. da nije pravedna, vlastan si te se možeš pritužiti e. kr. banskoj stolici; pritužbu imaš za 24 ure od dana, kad ti se ova osuda dostavi na pismu, ovomu sudu prijaviti pismeno ili ustmeno; a razloge možeš mu kazati ili predati na pismu uz rok od 8 danah, računajući od onoga dana, kad prijaviš pritužbu.

*Viećnik, kojemu je ravnatelj razpave naložio, da pismeno sastavi konačnu odsudu, sastavit *) će ju po §. 292 k. p. uz 24 sata evo ovako:*

Br. 2930.

Komad 38.

Ces. kr. zemaljski sud u Zagrebu, ovlašćen po Njegovu apostolskom Veličanstvu, pošto je pred ggdom N. N-om, viećnikom e. kr. banske stolice, kao predsjednikom, A-om, B-om, C-om i D-om, viećnic, kao glasovatelji, i N. N-om pristavom, kao pisacem, na 4. kolovoza 1854. konačno razpravio kaznenu parnicu suprot Luki Rajeviću uslied tužbovne odluke od dana 10. kolovoza 1854 br. 2910. zametnutu sbog zločina ubojstva, i pošto je saslušao gdna N. N-a, e. kr. državnoga odvjetnika, i gdna Ivana Prekanca, kao optuženikova branitelja: izrekao je danas na 5. kolovoza 1854. sljedeću

odsudu:

Luka Rajević, neoženjeno lovačko momče od 21 godine, radi nedostatnih dokazah odriješćen je od tužbe, podignute suprot njemu sbog zločina ubojstva, počinjena na Marku Ljubičiću; nu radi istoga čina kriv je prekršaju suprot sigurnosti života po § 335. k. z.: i po §§. 335. i 266. k. z. osudjen je na dva mjeseca danah u strogi zatvor, a po §. 341. k. p. na naknadu parbenoga troška.

*) Gl. dodatak XXVIII.

Razlozi:

Tužba, podignuta suprot Luki Rajeviću zbog zločina ubojstva, počinjena na Marku Ljubičiću, osniva se na tom:

1. da je tuženik počinio djelo, s kojega je Ljubičić umro, i
2. da ga je počinio s neprijateljskoga namišljaja

Na 1) Ovo se ustanovljuje:

- a) izpovjedkom optuženika, i
- b) sastavljenim dokazom.

Izpovjedka okrivljenika, (tako se tvrdi u tužbi) ima se po §. 264. k. p. držati za podpun dokaz; jer je optuženik ne samo u iztragi, već i kod konačne razprave pred sudom potanko, izriekom, razgovietno i jasno izpovjedio, da je Ljubičića ranio, i da je počinio djelo, s kojega je krčmar umro, i jer je učim podpuno dokazan sudbenim razvidom po §. 262. k. p. i mnijenjem dvojice zaročenih vještakah po §. 263. k. p.

Rajević, istina, priznaje, da je on krčmara ranio, da ga je probo; nu po §. 264. d) k. p. ovo se priznanje nemože držati za podpun dokaz; jer optuženik navodi za svoje izprićanje, da je smušeno potrgnuo nož, i da nije znao, u što je udario, buduće da se je bio upravo onaj čas, kad je zamahnuo nožem, tako smeo, da nije znao što radi; uza to optuženik, premda inače veoma odkrito priznaje sve što bi mu moglo škoditi, pravda se još i time, da se nesieća, kako mu je nož izpao iz ruke; a dokazano je kazivanjem ranjenika i dvojice svjedokah, naime Vladimirovića i Lastavića, da ni ranjenik, ni svjedoci, ni optuženik odmah izza zamašaja nijesu znali za ranu, već da su svjedoci o ranjenju obavješćeni bili stoprv onda, kad je krčmar, udarajuć lovačkim nožem o jedan stolac, poviknuo: „Ranio me je.“ Dapače optuženik nije ni znao za ranu, dok nije doznao, da su poslali po vidara. Dokazano je dakle, da optuženik nepriznaje zato, što je sam vidio i što sam zna, da je krčmara ranio, već zato, što su mu to drugi kazali. Zato sudu, po §. 266. k. p., po naliki §. 269. c) i po §. 260. k. p. izpovjedka okrivljenika nije mogla biti podpun dokaz njegove krivnje.

Nu u tužbi dokazuje se njegova krivnja i sastavljenim dokazom po §. 279. k. p.; jer je učim podpuno dokazan po §§. 262. i 263. k. p.; jer kao što treba po §. 280. k. p. ima u dotičnom događaju tri razloga sumnje, naime onaj, koji je napomenut u §. 138. br. 1) k. p. i druga dva, označena u §. 140. br. 2) i 4) k. p.; i jer napokon ovi razlozi sumnje ustanovljuju tako tiesan savez između

čina i čincea, da se nemože dvojiti, da je Luka Rajević krčmara ranio.

Nu ovim razlogom sumnje otimaju snagu sljedeće okolnosti: Kazivanje svjedoka Lastavića, u koliko veli, da je vidio, gdi je Rajević nožem dohvatio krčmara (razlog sumnje po §. 140. br. 2) k. p.), gubi vjerojatnost zato, što je isti Lastavić kod konačne razprave svjedočio, da se je Ljubičić uprav onaj par, kad je Rajević nožem preko stola potegnuo, za jedan korak stolu približio, i što je veoma vjerovno, da se je svjedoku s ovoga primicanja činio, kao da je optuženik krčmara nožem dohvatio. Da je svjedok zbilja taj dohvat vidio, bio bi jamačno odmah znao, da je Ljubičić ranjen; a dokazano je njegovim i Vladimirovićevim suglasnim svjedočenjem, da za ranu nije ništa znao, dok nije sam krčmar kazao, da je ranjen. Uza to dopušta i svjedok Vladimirović, da je mogao Ljubičić sam naletiti na nož. Kao što je dakle po §. 269. c) i e) k. p. oslabljeno svjedočenje Lastavića, isto onako oslabljena je dokazna moć ranjenikove svjedočbe; jer sve okolnosti, u kojih se je dogodilo ranjenje, pokazuju, da i svjedoci i ranjenik nebacaju sumnje na Rajevića zato, što su sami vidjeli, da je ranio, već zato, što radi brzine, kojom se je sve dogodilo, samo zaključuju, da je optuženik krčmara ranio, i što im se to najvjerojatnije čini, budući da je Rajević lovački nož imao u ruci.

S ovih razlogah dakle sud po §§. 282. i 260. k. p. nije se mogao uvjeriti, da je optuženikova krivnja dokazana sastavljenim dokazom

Na 2) Budući da već isto ranjenje nije tako dokazano, da bi se optuženiku u grieh pisati moglo: suvišno se čini, odgovarati na pitanje, da li je okrivljenik zadao ranu s neprijateljskim namišljajem. Nu sud nemože držati za dokazanu niti njegovu zlu nakanu. Tuženik naime niječe ovu nakanu; a nijedan svjedok je nedokazuje. Treba se dakle držati propisa § 268. k. p. — Tuženik se izpričava, da nije želio Ljubičiću počiniti kakvo zlo. Ovo mu se može vjerovati; jer je bio pokojnikov prijatelj; jer se je djelo dogodilo veoma naglo; i jer rana, koja je Ljubičića dopala, nije takvo zlo, da ga je svakako morao uzročiti čin, koji se okrivljeniku u grieh piše. Sudeći o zloj nakanu, potrebitoj za zločin ubojstva, treba naime na to paziti, da se svakako radi o samoj rani, a neradi se o njezinim posljedicah. A rana nije onakva posljedica tuženikova čina, da bi već sam čin pokazivao zlu nakanu; jer s toga, što tko suprot komu potrgne nož, još nikako

nesliedi, da ga je potrgnuo upravo zato, da ga rani: već ga je mogao potrgnuti i s drugom kojom namjerom. Ako je dakle okrivljenik i želio raniti, a ovo po § 268. k. p. barem nije dokazano.

Nu ako se i nemože pravno dokazati, da je optuženik kriv zločin ubojstva: opet nijesu opovrgnuti svi razlozi sumnje; jer iz prije navedenoga dokazivanja može se pouzdano razabrati, da je svjedočba Lastavića i ranjenika, kao što i dokazna moć ove okolnosti, što je optuženik na učiništu imao u ruci nož, kojim je rana zadana bila, samo oslabljena; nipošto pako nije dokazana podpuna nedužnost okrivljenika gleded na zločin ubojstva.

Zato je ovaj sud po §§ 287. i 290 k. z. izrekao, da se optuženik samo radi nedostatnih razlogah odrješuje od tužbe, a nije ga mogao proglasiti posve nedužnim, premda ga je branitelj opravdavao time, da se je Ljubičić sam ranio, ili kad je Rajeviću silovito iztrgnuo nož, ili kad je na zamahnuti nož nasrnuo. Ovo doista slabi dokaze o tuženikovoju krivnji; ali ga nemože posve opravdati; jer nije dokazano, da se je krčmar sam ranio. Ta i sam branitelj navodi, da je samo moguće da se je Ljubičić sam ranio, kad je silovito nož iztrgnuo. I premda za drugi način, kojim se je mogao krčmar sam raniti, branitelj navodi nekakov matematičan dokaz: ovoga dokaza ipak posve nestaje, ako se pomisli, da ona kretanja Ljubičića i optuženika, na kojih se osniva, nijesu matematično dokazana; jerbo nije ustanovljeno, a niti se neće moći više ustanoviti, kako je daleko Rajević nožem zamahnuo, i da krčmara nebi ni dohvatio bio, da ovaj nije na nož nasrnuo.

Nu pored svega toga uvjerio se je ovaj sud, da se ima po §. 335. k. z. tuženikovo djelo, za koje je pod tužbom bio, držati za prekršaj suprot sigurnosti života; jer je ovomu prekršaju onaj kriv, koji je s nerazbora (*culpose*) počinio djelo, s kojega je koga dopala smrtna rana. A po §§. 262., 263. i 264. k. p., kao što i po §§. 279. i 280. k. p. u savezu sa §. 138. br. 1) i §. 140. br. 2) i 4) k. p. podpuno je dokazano sudbenim razvidom učina, mišljenjem vještakah, izpovjedkom optuženika, kazivanjem jednoga svjedoka i ranjenika, kao što i time, što je Rajević on čas, kad se krčmar ranio, imao u ruci oružje, kojim je rana zadana bila, da je optuženik time, što je naprama Ljubičiću iztrgnuo svoj oštri lovački nož, počinio djelo, životu krčmara tako opasno, da se je morao s njim razstaviti. Izpovjedkom pak okrivljenika, kazivanjem dvojice svjedokah, naime Vladimirovića i

Lastavića, dokazano je i to, da je Rajević ono djelo počinio s nerazbora; jer je svakako mogao znati za opasnost zamašaja, da je na nju um svratio, kao što je dužan bio; a pozornim mogao je biti, jer nije bio posve u nesvjestici, što se može pouzdano zaključiti odanle, jer se sieća svake i najmanje okolnosti čina do onoga trenutka, kad mu se lovački nož iz ruke izmaknuo.

Kazan odmjeren je po §§. 335. i 266. k. z.; jer osudjenikovu kažnjivost ublažuje više onakvih okolnosti, s kojih se može sud pouzdano nadati njegovu poboljšanju, naime: njegov prijašnji neporočni život (§. 264. b) k. z.), — njegovo mirno vladanje kod samoga čina, kojemu nije bio sam povoda dao (§. 43. k. z. u savezu sa §§. 46. c) i 264. c) k. z.), — njegovo žestoko ganuće srca (§. 264. e) k. z.), — njegovo odgojenje, jer je kao lovački momak već po svojoj službi priviknuo bio služiti se oružjem kod napada, i zato mu je i teže bilo uzpreći se, (u smislu §. 43. k. z.); — njegova predsuda uglednosti (§. 264. d) k. z.) i napokon njegovo pokajanje već do sada pokazano.

Osuda na naknadu parbenoga troška osniva se na jasnom propisu §. 341. k. p.

U Zagrebu 5. kolovoza 1854.

(Sudbeni pečat)

N. N. s. r.

ravnatelj konačne razprave.

N. N. s. r.

pisalac.

Ovakov sastavak osude ima se po §. 292. k. p. priobćiti drž. odvjetniku i osudjeniku; a od dana dostave računâ se rok, uz koji se može po §. 302. k. p. sudu prijaviti pritužba. Pritužio se već tkogod, svakako imat će sada priliku, te će moći u pritužbi navesti sve, čega sud prve molbe po njegovu mnienju nije valjano uvažio. Nu buduć da se s pritužbom posve jednostavno postupa, suviše mi se činilo razlagati dalje postupanje. (Nu gl. dodatak XXVII).

PRIMJER DRUGI

RAZLAŽE

POSTUPANJE RADI PRESTUPKA

Kao što radi zločina ili prekršaja (*Vergehen*) isto tako nemože se zametnuti kazneno postupanje niti radi prestupka (*Uebertretung*), dok kotarski sudac načinom, označenim u §§ 70.—74. k. p.*), nedozna**) za djelo, koje se ima držati za prestupak***).

Glavni je posao kot. sudca, da razpravi prestupak odmah konačnom razpravom (§. 419. k. p.); nu zato mu nije zabranjeno jošte prije nje što iztražiti ili razvidjeti (§. 420. k. p.). Dupače, doznav kako mu drago za prestupak, saslušat će u napried sve one osobe, za koje misli, da će mu stvar barem onoliko razjasniti, da može prosuditi, da li će se moći stvar riješiti jednom razpravom.

U ovom primjeru uzimamo, da mu je oštećenik sam dojavio kažnjivo djelo. O saslušanju dojavnika sastavit će ovakov

Komad 1****)

Zapisnik

na 22. veljače 1855.

sastavljen po c. kr. kot. sudu u Samoboru o dojavi ovdašnje krčmarice Ane Marakove, da joj je ukradeno nješto srebrnine.

*) Gl. dodatak I.

**) Nu ima osobito mnogo prestupakah, radi kojih kot. sudac, makar i za nje doznao, neima kazneno postupati, dok toga nezaište uvredjenik ili oštećenik. Ovaio spadaju prestupci označeni u §§ 463., 487. — 493., 496., 497., 503., 505. i 525. kaz. zak.

***) Prestupke podpadajuće pod sudbenost redarstva izbraja carska naredba od dana 11. svibnja 1854. br. 116. zem. vlad. lista za Hrv. i Slav.

****) Gl. opazke na str. 1. i 3.

Pristavitelj:

N. N. c. kr. pristav, kao sudac

N. N. zaročeni pisalac

Početak u 9 sati prije podne.

Ana Marakova, došavša na sud dobrovoljno i opomenuta po §. 122. k. p., odgovorila je na pitanja:

(občinita)

Zovem se Ana Marak, rodom sam iz Zagreba, katolika, udovica od 45 godinah, krčmarica u Samoboru u kući pod br. 70.; nikada nijesam bila kažnjena.

(posebna)

1.

Kako se je dogodila kradja, koju ste dojavili?

1.

Na 18., 19. i 20. ovoga mjeseca, kad je u mojoj krčmi bilo puno gostiuh, pomagala mi je Dora Komarova prati kuhinjsko posudje, a i srebrne žlice i žličice bila sam joj predala već na 18. o. m., da ih pere i za goste pripravlja. Kad sam jučer srebrninu prebrojila, opazila sam, gdje mi fale dvie srebrne žlice vriedne 12 forintih, i jedna srebrna žličica vriedna 3 for. Odmah sam onda poslala po Doru Komarovu, i pitala ju za žlice; a ona nije mi na to ništa odgovorila, već se je veoma prepala. Nu još jučer poslije podne doznala sam, da ju je težak Gjuro Terek vidio, gdi je srebrne žlice nudjala na prodaju, i gdi je unišla u dućan Efraima Romera, odkuda se je na skorom opet povratila brojeć banknote i napose papirne desetake. Zato pada sumnja na Doru Komarovu, stanujuću kod

2.

Je li bio za pomenuta tri dana još tko drugi u vašoj kuhinji?

svoga oca, Josipa, čizmara u mlin-skoj ulici.

2.

Bila je moja služkinja Marica Plesnarova; a dolazili su tamo i drugi ljudi, kojih nemogu imenovati; jer neznam, tko je baš ondje bio. Može biti, da će to znati moja služkinja, koja mi je u ostalom kazala, da za žlice nezna posve ništa.

Ana Marak s. r.

Pošto je saslušnica odobrila pročitani joj zapisnik, potpisala ga svojom rukom, i opomenuta na svetinju zakletve i na posljedice krive prisege, zaroti*) se, da je istinu kazala.

Dočetak u polak deset prije podne.

N. N. s. r.
sudac.

N. N. s. r.
pisalac.

*Ovu dojavu valja ubilježiti u podnesni zapisnik**).*

Ona će se prosuditi, da li bi se mogla stvar valjano razložiti jednom jedinom razpravom. Ako bi se mogla, urekao bi sudac odmah dan za razpravu, i pozvao bi na nju okrivljenika i svjedoke i to onako, kao što ćemo to kasnije pokazati. Ali u našem primjeru naredit će, da se prije stvar razjasni; jer treba propitati, gdje su žlice i novci; a nadjene žlice treba procijeniti. Nu budući da bi okrivljenica mogla doznati za kazneno postupanje, i prepriječiti mu uspjeh, ako bi na slobodi ostala: valjalo bi ju prije toga zatvoriti (§. 424. k. p.). Ali zatvor može se narediti samo suprot okrivljeniku (§§. 416, 142. i 151. k. p.), a za Doru Komarovu još se nemože reći, da je pravno okrivljena: zato valja najprije pozvati i saslušati svjedoke.

*) Da treba svjedoka uzeti pod zakletvu, propisuje §. 422. k. p. u savezu sa §. 460. kaz. zak.

***) Gl. na str. 18.

Pozivanje svjedokah*):

Br. 55.

Komad 2.

*(Obrazac poziva**)) gl. na str. 53.)**Poziv valja ubilježiti u dostavnicu, i dostaviti pozvaniku.*

Br. 55.

Komad 3.

(Obrazac dostavnice gl. na str. 4.)

Komad 4.

Zapisnik

na 22. veljače 1855.

sastavljen po c. kr. kot. sudu u Samoboru o saslušanju svjedoka Gjure Tereka u kaz. parnici zametnutoj radi prijave Ane Marakove, da joj je iz kuhinje nestalo nekoliko srebrnih žlica.

Prisutnici:

N. N. c. kr. pristav, kao sudac

N. N. zaročeni pisalac

Početak u 11 satih prije podne.

Svjedok, opomenut po §. 122. k. p. odgovorio je na pitanja:

(obćenita)

Zovem se Gjuro Terek, rodom sam iz Samobora, katolik, neoženjen, težak, ima mi 35 godinah, nikada nijesam bio kažnjen; nedržim se s Dorom Komarovom.

(posebna)

1.

Poznajesh li Doru Komarovu?

— Kada si ju vidio posljednji put?

1.

Doru Komarovu poznajem do-

*) Osim svjedokah, o kojih kazivanju u ovom su primjeru sastavljeni zapisnici, imao bi sudac svakako saslušati i krčmaričinu služkinju i one, za koje bi ova kazala, da su dolazili u kuhinju na dotična tri dana. Nu uzimam, da ovi svjedoci nijesu znali posve ništa kazati o odlučnom činu; zato mi se suvišno činilo uvrstiti u ovu knjižicu zapisnike i o njihovu saslušanju.

**) Ako svjedok nedodje, gl. dodatak XV.

broj, ona je kći nekoga čizmara u mlinskoj ulici; a vidio sam ju prekjueer, t. j. 20. o. m. gdi je na ulici nekakvu gospodinu, kojega nepoznajem ni po licu ni po imenu, nekoliko žlicah nudjala na prodaju. Nu ovaj nije htio ni da ju sluša; a ona je onda misla u dućan židova Romera, odkuda povrativ se na skorom, brojila je papiran novac; po imenu sam joj u rukuh vidio mnogo papirnih desetakah; nu žlicah nijesam više opazio.

† Rukoznak Gjure Tereka, što ga je dodao pred nami podpisanimi, navlaš pozvanimi*), da to posvjedočimo.

Petar Telar s. r. Pavao Vodar s. r.

Pošto je svjedok odobrio pročitan mu zapisnik, pred ovom je dvojicom svjedokah dodao svoj rukoznak, i opomenut na svetinju pri-sege i na posljedice krivo zakletve zarotio se, da je istinu kazao.

Dočetak u polak dvanaest.

N. N. s. r.
sudac.

N. N. s. r.
pisalac.

*Čim se sudac uvjeri, da je tko pravno okrivljen prestupkom, može ga, pod uvjet označen u §. 424. k. p., odmah dati zatvoriti**); nu zato netreba posebne odluke; već se može samo izdati*

naredba predtečnoga zatvora):***

Br. 55.

(*Obrazac ove naredbe gl na str. 8.)*)

Komad 5.

*) Gl. §§. 420. i 130. k. p.

***) Ako ovih uvjeta neima, može se okrivljenik pozvati na sud samo po propisu §. 148. k. p. O ovom kao što i o tom, kako se naređuje čuvanje okrivljenika u njegovu prebivalištu, gl. dodatak IV.

****) O nhvatu okrivljenika gl. §. 160. k. p. u savezu sa §. 416. k. p. i str. 9. i 35. ove knjige.

U poglavju dvadesetom kaz. post osim u §. 425. nije, istina, napose ustanovljeno, da li se ima okrivljenik saslušati prije konačne razprave. Nu budući da §. 420. k. p. naredjuje, da valja postupati po propisih sedmoga poglavja, kad god se ima prije konačne razprave što razvidjeti i propitati: zato okrivljenika treba saslušati, makar i nije zatvoren, ako se može naime sudac nadati, da će njegovim kazivanjem doznati za stvari odnoseće se na kažnjivo djelo; a kad je zatvoren, valja ga već po §§. 153. i 420. k. p. saslušati, nu osobito i zato, što ga po §. 424. k. p. ide pravo, te se može radi zatvora napose pritužiti.

Komad 6.

Zapisnik

na 22. veljače 1855.

sastavljen po c. kr. kot. sudu u Samoboru o saslušanju Dore Komarove, okrivljene prestupkom krađe počinjene Ani Marakovoj.

Prisutnici:

N. N. c. kr. pristav kao sudac	N. N. {	sudbeni svjedoci
N. N. zaročeni pisalac	N. N. {	

Početak u 3 sata poslije podne.

Okrivljenica, iz predtečnoga zatvora dovedena u saslušaočnicu, i opomenuta po §. 174. k. p. odgovorila je na pitanja

(obćenita) -

Zovem se Dora Komar, ima mi 19 godina, rodom sam iz Samobora, katolika, neoženjena, stanujem kod svoga oca, Josipa, čičmara u mlinskoj ulici, nikada nijesam bila kažnjena, neimam ni stalne službe ni imutka.

(posebna)

1.

Znaš li, zašto si na sud dovedena?

1.

Neznam.

2.

Poznajesh li krčmaricu Ann Marakovu?

2.

Poznajem; jer sam već više putah kod nje bila.

3.

Kada si bila posljednji put kod nje?

4.

Što si ondje radila?

5.

Ana Marakova dojavila je ovomu sudu, da joj je posljednja tri dana ovih pokladah iz kuhinje nestalo nekoliko srebrnih žlica. Znaš li ti što za to?

6.

Ovaj je sud doznao, da si ti posljednji dan ovih pokladah nekomeu gospodinu nudjala na prodaju srebrne žlice.

7.

Ovaj sud doznao je i to, da si odmah zatim išla u dućan židova Efraima Romera, od kuda si se na skorom povratila brojeć papirne desetake.

8.

Buduć ipak, da se je Ana Marakova zaklela, da su joj ukradene tri srebrne žlice, i buduć da je jedan svjedok potvrdio zakletvom, da si ti ovakve žlice prodavala: zato si po §§. 138. br. 8., 139. C. br. 2) i 142. k. p. pravno okrivljena prestupkom krađe, označenim u §. 460. k. z., i buduć da se je svakako bojati,

3.

Posljednja tri dana ovih pokladah.

4.

Prala sam kuhinjsko posudje.

5.

Posve ništa.

6.

To nije istina.

7.

To nije istina.

da ćeš uspjeh iztrage posve pre-
priečiti, ako ostaneš na slobodi:
ovaj je sud po §. 424. k. p. na-
redio, da imaš biti u zatvoru dok
se parnica nerieši; nu tebe ide pra-
vo, te se možeš za to pritužiti viš-
jemu sudu (§. 157. i 424. k. p).

8.

Odričem*) se toga prava.

† Rukoznak Dore Komarove.

Pošto je okrivljenica odobrila pročitani joj zapisnik, dodade svoj
rukoznak, i bi odvedena u predtečni zatvor.

Dočetak u polak pet sati poslije podne.

N. N. s. r. sudac

N. N. s. r. {

N. N. s. r. pisalac

N. N. s. r. }

sudbeni svjedoci

*Sada treba svakako saslušati i židova Romera. Ako bi na njega
s razlogom padala sumnja, da je počinio prestupak, označen u §§.
460. i 461. ili 464. k. z, valjalo bi ga pozvati po propisu §. 148.
k. p.**); nu u našem primjeru pozvao ga je sudac kao svjedoka, i
saslušao ga je ovako:*

Komad 8***).

Zapisnik

na 22. veljače 1855.

sastavljen po c. kr. kot. sudu u Samoboru o saslušanju Efraima Ro-
mera u kaznenoj parnici suprot Dori Komarovoj zametnutoj radi kradje
počinjene Ani Marakovoj.

Prisutnici:

N. N. c. kr. pristav, kao sudac

N. N. zaroćeni pisalac

Početak u 4 sata poslije podne

Efraim Romer, opomenut po §. 122. k. p odgovorio je na pitanja.

*) Ako bi se okrivljenik pritužio, gl. dodatak XXVI.

**) Gl. dodatak IV.

***) Komad 7. je pozivnica, kojom se ovaj svjedok na sud pozivlje.

(obćenita)

Zovem se Efraim Romer, ima mi 40 god., rodom sam iz Rieke, izraelita, oženjen, otac dvoje djece, trgujem ovdje u Samoboru već 15 god. danah; još nijesam bio nikada kažnjen; nedržim se s Dorom Komarovom

(posebna)

1.

Poznajete li Doru Komarovu?

1.

Nepoznajem.

2.

Ona je kći Josipa Komara, čičmara u mlinskoj ulici.

2.

Nepoznajem niti toga čičmara.

3.

Pomenuta Dora Komarova bila je ovih danah u Vašem dućanu, imajuć pri sebi nekoliko srebrnih žlicah,

3.

Baš posljednji dan ovih pokladah bila je u mojem dućanu ženska glava, kojoj je ime Dora, ali joj neznam ni za prezime, ni za otea. Ona mi je ponudila na prodaju dvie srebrne žlice i jednu srebrnu žličicu, govoreć, da ih prodaje po nalogu krčmarice Ane Marakove. A ja sam ih kupio za tri forinta i trideset krajcarah, i izplatio sam za nje dvie banknote po jedan forint i devet papirnih desetakah.

4.

Ove su žlice ukradene; hoćete li dobrovoljno da ih predate sudu?

4.

Hoću; nu ne zato, da se izruče onomu, kojemu su tobož ukradene; jer sam ih ja kupio.

Efraim Romer s. r.

Pošto je saslušanih odobrio pročitan mu zapisnik, podpisa ga svojom rukom, i bude mu naloženo, da odmah donese pomenute srebrne žlice.

Dočetak u polak pet sati poslije podne.

N. N. s. r.

sudac.

N. N. s. r.

pisalac.

Nastavljeno

isti dan u pet sati poslije podne.

Prisutnici:

N. N. c. kr. pristav, kao sudac

N. N. zaročeni pisalac

Efraim Romer predao*) je sudu dvie srebrne žlice i jednu srebrnu žličicu, svaku sa bilježkom A. M., navodeć, da su to one žlice, koje je bio kupio od Dore Komarove.

5.

Je li bio tko u vašem dućanu, kad ste ove žlice kupovali?

5.

Nitko osim mene i Dore Komarove.

Efraim Romer s. r.

Pročitano, odobreno i podpisano.

Dočetak u četvrt na šest sati poslije podne.

N. N. s. r.

sudac.

N. N. s. r.

pisalac.

Sada će sudac pozvati vještaka, da procieni srebrne žlice (§. 78. k. p.)

Br. 55.

Komad 9.

(Obrazac poziva vještakah gl. na str. 3.)

Poziv valja ubilježiti u dostavnicu.

Br. 55.

Komad 10.

(*Obrazac dostavnice gl. na str. 4.*)

*Nu budući da uzimamo, da je vještak pozvan stopro za sutradan: sudac može međjutim narediti, da se protraži prebivalište okrivljenice °), i to po §. 105. k. p. ovakvom zapoviedju **).*

Br. 55.

Komad 11.

Dora Komarova, nalazeća se u predtečnom zatvoru, pravno je okrivljena, da je krčmarici Ani Marakovej ukrala dvie srebrne žlice i jednu srebrnu žličicu, a dokazano je, da je ove žlice prodala za tri forinta i trideset krajcarah, za koje joj je kupac platio dvie banknote po jedan forint i devet papirnih desetakah. Budući da okrivljenica stane kod svoga oca Josipa Komara, čičmara u mlinskoj ulici, sva je prilika, da se ovi novci nalaze u stanu njezinog oca. Zato se time naredjuje preiskanje njegova stana; a svakomu, koji se ondje desi, ili koji ima u rukuh dotične ključe, nalaže se, da se ovoj zapoviedi pokori.

C. kr. kot. sud u
Samoboru 22. veljače 1855.

(*Sudbeni pečat*)

N. N. s. r.
sudac.

Sudac, došav na lice mjesta, predat će ovu zapovied onomu, kojega će kuću preiskivati, i kad nadje stvari, koje ima sa sobom odneti, posvjedočit će na arku ove zapoviedi, što je uzeo u sudbenu pohranu; i to ovako:

Ova zapovied dostavljena bi Josipu Komaru, kojega je sudbeno povjerenstvo kod kuće našlo, a ovo povjerenstvo zajedno posvjedočuje,

*) Kad se ima koji sudbeni posao obaviti izvan stolice suda, gl. dod. VIII.

***) Ako sudac neće da ide sam preiskivati kuću, već želi on ili druga koja oblast koga izaslati gl. dodatak XIII.

da je našlo i u sudbonu pohranu uzelo dvie banknote po jedan torint i pet papirnih desetakah.

N. N. s. r.
sudac.

Kako se po §§. 104. — 107. k. p. kuća preiskuje, pokazuje sliedeći

Komad 12.

Zapisnik

na 22. veljače 1855.

sastavljen po c. kr. kot. sudu u Šamoboru o pretraživanju stana Josipa Komara u kaznenoj parnici zametnutoj suprot Dori Komarovoju sbog prestupka kradje.

Prisutnici:

od suda:

od osebniakah:

N. N. c. kr. pristav, kao sudac Josip Komar.

N. N. zaročeni pisalac

N. N. /
N. N. } sudbeni svjedoci

Početak u 5 satih poslije podne.

Ovako sastavljeno sudbeno povjerenstvo došlo je u stan Josipa Komara u mlinskoj ulici, koji se ima po naredbi ovoga suda od današnjega dana br. 55. zato pretražiti, što je sva prilika, da se u njem nalaze novci, koje je Dora Komarova primila za žlice ukradene Ani Marakovoju. — Ondje je sudac po §. 68. k. p. zavjerio pozvana dva sudbena svjedoka N. N-a i N. N-a; i obavjestiv ustmeno Josipa Komara o naredjenom pretraživanju njegova stana, predao mu je pismeni*) sastavak ove zapoviedi. Josip je Komar na to izjavio, da nezna ništa za tražene novce; a sudbeno je povjerenstvo stalo preiskivati njegov stan, štedeć što se više može njegovo poštenje i kućni mir.

Stan se nalazi razi zemlje, ima samo dvie sobice i kuhinju; u prvu sobicu, koja je zajedno čičmarnica, ulazi se iz ulice, a iz kuh-

*) Ako sudac nebi imao pismenoga sastavka, morao bi onomu, čija se kuća pretražuje, priobćiti, da će mu se zapovied za 24 sata predati na pismu.

nje izlazi se na dvorište. Ova dvojica vrata bila su čuvana, dok se je pretraživalo, da nije mogao nitko ni ulaziti ni izlaziti.

Pošto je bilo pretraženo sve i u sobah i u kuhinji, našlo je sudbeno povjerenstvo u postelji Dore Komarove pod slamom dvie forintače i pet papirnih desetakah, koji su svi zamotani bili u kukuruznu komušinu, i koje je povjerenstvo uzelo u sudbenu pohranu, pošto bi Josip Komar izjavio, da posljednjih danah u onoj sobi, gdi je Dorina postelja, nije bilo nikoga, osim njega i njegove kćeri Dore.

Pošto je svaki prisutnik odobrio pročitani zapisnik, podpisaše ga svojom rukom.

Dočetak u 6 satih poslije podne.

N. N. s. r. sudac

Josip Komar s. r.

N. N. s. r. pisalac

N. N. s. r. {
N. N. s. r. { sudbeni svjedoci

Komad 13.

Zapisnik

na 23. veljače 1855.

sastavljen po c. kr. kot. sudu u Samoboru o procjeni srebrnih žlicah u kaznenoj parnici, zametnutoj suprot Dori Komarovoju sbog prestupka krađe.

Prisutnici:

N. N. c. kr. pristav, kao sudac

N. N. vještak

N. N. zaročeni pisalac

N. N. {
N. N. { sudbeni svjedoci

Početak u 9 satih prije podne.

Sudac, zavjeriv dva sudbena svjedoka po §. 68. k. p., i opomenuv gosp. vještaka na svetinju položene već prisege po §. 81. k. p., predložio je ovom posljednjemu srebrne žlice, koje bijaše Efraim Romer predao sudu, kažući, da ih je kupio od Dore Komarove, i pozvao ga je, da ih pregleda i procieni

Pošto je g. N. N. vještački pregledao pomenute žlice, izjavio je:

Između predloženih mi žlicah dvie su podosta velike, kojimi se navadno jede, a jedna je malena kavena. Na svakoj su žlici pismena

A. M. i biljega dokazujuća, da su žlice od srebra, kojega ima u svakoj marki trinaest lotah; a lot je po forint i 20 krajcarah. Na većih žlicah ima uza to i biljega srebrnara N. Z., a na žličici srebrnara K. S.

Jedna žlica važi tri lota i pol, te vriedi 4 for. 40 kr.

Druga važi tri lota i četvrt, te vriedi 4 " 20 "

A žličica pol drugi lot, te vriedi 2 " — "

Sve skupa vriedi dakle . 11 for. — kr.

Pročitano, odobreno i podpisano.

Dočetak u polak deset satih prije podne.

N. N. s. r. sudac

N. N. s. r. vještak.

N. N. s. r. pisalac

N. N. s. r. {
N. N. s. r. { sudbeni svjedoci

Suda je stvar na toliko razjašnjena, da se može ureći dan za konačnu razpravu. Sudac, odlučiv, koji dan) će ovu parnicu konačno razpraviti, obavijestit će o tom zatvorenu okrivljenicu, a pozvat će oštećenicu i dva svjedoka i vještaka.*

Zatvorenu okrivljenicu obavijestit će ovako o urečenoj konačnoj razpravi:

Zapisnik)**

na 26. veljače 1855.

sastavljen po c. kr. kot. sudu u Samoboru o priobćenju dana, kada će biti konačna razprava.

Prisutnici:

N. N. c. kr. pristav, kao sudac

N. N.

N. N. zaroćeni pisalac

N. N.

} sudbeni svjedoci

Početak u 9 satih prije podne.

Dora je Komarova iz predtečenoga zatvora***) dovedena u saslušanicu.

*) Dan uređen za konačnu razpravu treba da se izkaže u spisih gl. na str. 114.

**) Ovaj je zapisnik nastavljanje zapisnika o prvom saslušanju okrivljenika (zato gl. §. 184. k. p.).

***) Pozivanje nezatvorenoga okrivljenika na konačnu razpravu gl. do datak XXVII.

8.

Na 1. ožujka o. g. u 9 sati prije podne razpravljat će se kaz. parnica, suprot tebi zametnuta sbog kradje. Kod konačne razprave možeš imati branitelja*), a na nju možeš po tvojem otcu ili po kojem drugom poštenom čovjeku pozvati petoricu tvojih pouzdanikah, koje treba da sudu sada imenuješ**).

8.

Neću da me tko zastupa kod konačne razprave; nu molim, da mi sud dozvoli na nju pozvati A-a, B-a i C-a.

† Rukoznak Dore Komarove.

Pošto je sudac Dori Komarovoj dozvolio pozvati imenovanu trojicu pouzdanikah, i pošto je preslušanića odobrila pročitan joj zapisnik, dodade svoj rukoznak, i bi odvedena u predtečni zatvor.

Dočetak u polak deset prije podne.

N. N. s. r.
sudac.

N. N. s. r.
pisalac.

N. N. s. r. {
N. N. s. r. { sudbeni svjedoci

Br. 55,

Komad 14.

(*Obrazac poziva, kojim se na konačnu razpravu pozivlju oštećenik, svjedoci i vještaci, gl. na str. 116., 118. i 119.*)

Br. 55.

Komad 15.

(*Obrazac dostavnice gl. na str. 3.*)

*j Gl. §§. 419. i 423. k. p. i Hye: Die leitenden Grundsätze der öst. Strafprocessordnung str. 384.

**j Ovo će joj kazati, da se mogu uporabiti §§. 419, i 223. k. p.

Zapisnik

na 1. ožujka 1855.

sastavljen po c. kr. kot sudu u Samoboru o konačnoj razpravi kaznene
parnice, zametnute suprot Dori Komarovoj sbog prestupka kradje.

Prisutnici:

N. N. c. kr. pristav, kao sudac

N. N. zaročeni pisalac

Početak u 9 satih prije podne.

Okrivljenica, Dora Komarova*) iz predtečnoga zatvora dovedena u viećnicu, zanijekala je, da je Ani Marakovoj ukrala dvie srebrne žlice i žličicu, da ih je komu nudjala na prodaju, i da ih je prodala Efraimu Romeru; a za novce, nadjene u njezinoj postelji, kazala je, da ih nije ona ondje sakrila**).

Krčmarica Ana Marakova, pozivjuć se na položenu već prisegu, svjedočila je kao što i u iztragi, i uza to je kazala, da za ona tri dana, naime 18., 19. i 20. proš. mj. iz njezine kuhinje nije nitko nosio smeće do same okrivljenice, koju je spoznala u prisutnoj Dori Komarovoj. A za ukradenu joj srebrninu, koju je spoznala u pokazanih žlicah, kazala je, da joj se povrati (§§ 352. i 353. k. p.) ili naknadi šteta od 15 for. sr. (§ 359. k. p.). Nu vještak N. N. opomenut na položenu već prisegu, cienio je ove žlice samo 11 for.

Svjedok, Gjuro Terek, pozivjuć se na položenu već prisegu, ponovio je, što je u iztragi kazao; u Dori Komarovoj spoznao je onu žensku, o kojoj je govorio; a na njezin odgovor, da nesvjedoči po istini, izjavio je, da je ona i njega nagovarala, da žlice ili sam kupi, ili drugomu proda, obećavajuć mu zato nagradu; nu on da nije htio da to učini, jer mu se činilo, da su žlice ukradene. — Dora je Komarova odgovorila, da za sve to nezna p' sve ništa.

Onda je g. sudac Gjuri Tereku kazao, da na njega sumnja pada, da je počinio prestupak, označen u §. 476. k. z.; jer nije zaustavio Dore Komarove, premda sam priznaje, da mu se činilo, da ona pro-

*) Kad je okrivljenica ili svjedok već predtečno saslušan, u zapisnik o konačnoj razpravi netreba da se stavi odgovor na obćenita pitanja.

***) Zapisnik o konačnoj razpravi treba da samo pripovieda, što se je u njoj važna dogodilo. a nevalja uvrstiti unj sva pitanja i sve odgovore; gl. §. 419. k. p.

đaje ukradene stvari. Zato mu je sud kazao, da će se ova parnica*) još danas razpraviti.

Pošto je onda Efraim Romer, opomenut po § 122 k. p., svjedočio kao što i u iztragi, i pošto je u okrivljenici spoznao onu žensku, od koje je kupio srebrne žlice, zaiskala je obtuženica, da svjedok kazivanje zakletvom potvrdi (§. 422. k. p.). Izza položene ove prisege priznala je Dora Komarova, da je na 19 pr. mjes. na dvorištu krčmarice, kod koje je onda služila, i to na smetnjaku našla one žlice, koje se sada nalaze kod suda, i za koje je odmah znala, da su krčmaričine, da ih je na 20. proš. mjes. pokazala Gjuri Tereku, kad je ovaj na ulici počivao pred svojimi taljigami, na kojih se nalazila nekakva prtljaga; nu da mu ih nije nudjala na prodaju, niti je kazala, da će ih prodati, već da se je požurila u dućan Efraima Romera, kojemu je kazala, da je pomenute žlice našla na smetnjaku u dvorištu krčme Ane Marakove, i da mu ih želi prodati. Nadalje kazala je, da onda nije bilo nikoga u dućanu, i da ju je Efraim Romer pitao, tko je one žlice na smetnjak bacio, nu da mu je na to odgovorila: „Što me pitate, ta znate, da sam ih ukrala, pošto ste mi vi prekjueer obećali, da ćete ih od mene kupiti, ako ih ukradem.“ Onda joj je Romer odmah ponudio tri forinta i 30 kr., kojimi se ona zadovoljila, i koje je izplatio davši joj dvie banknote po jedan for. i devet papirnih desetakah. Od ovih je potrošila četiri desetaka, a ostale je sakrila u svoju postelju, gdje ih je sud našao. Ona će drage volje naknaditi štetu onim novcem, što će ga zaslužiti nakon podnešene kazni.

Glede napomenute službe kazale su krčmarica i okrivljenica suglasno, da je Dora Komarova dolazila u kuhinju Ane Marakove, kad je god bilo u krčmi više gostiuh, da je onda prala kuhinjsko posudje, da je za taj posao dobivala plaću po okolnostih sad veću sad manju, jer je krčmarica nagrađivala obtuženicu samo po svojoj volji, budući da nije bila ugovorena stanovita plaća; napokon da je okrivljenica onda uza to od krčmarice dobivala i potrebitu hranu, dapače da je

*) O ovoj parnici ima se naime zametnuti posebna razprava, i o njoj sastaviti poseban zapisnik. Zato treba postupati kao što u svakoj drugoj kaznenoj pri. I premda sudac može ovu stvar odmah razpraviti, učinit će to ipak samo pod uvjet, da se okrivljeniku neuzkrati pravo, po kojem si može odabrati branitelja i na konačnu razpravu pozvati petoricu svojih pouzdanikah; na ova prava treba da ga sudac učini pozornim. (Gl. opaz. **) na str. 175.).

kod nje više putah i spavala, kao što se je to dogodilo napose na 18., 19. i 20. proš. mjeseca.

Onda je sudac kazao Efraimu Romeru, da radi kazivanja Dore Komarove, akoprem prigovara, da nije istinito, ipak na njega sumnja pada, da je sukriv ovoj kradji, i da je time počinio prestupak, označen u § 460. k. z. Zato mu je dopustio, da si uzme branitelja, i da na konačnu razpravu pozove petoricu svojih pouzdanikah, koje treba da sudu imenuje prije, nego dodju na konačnu razpravu

Buduć da se je Efraim Romer ovim pravom poslužio: sudac je, poučiv ga i o propisu §. 423. k. p., u 10 satih prije podne prekinuo razpravu, narediv, da će se nastavljati isti dan u 3 sata poslije podne*).

Nastavljanje

na isti dan u 1 sata poslije podne.

Buduć da niti Efraima Romera niti njegova zastupnika nije bilo sve do 4 sata poslije podne, naredio je sudac, da se parnica razpravi i bez njih; i pošto je Dora Komarova, opomenuta, da navede što misli, da će ju obraniti, opet kazala, da je srebrne žlice u istinu našla na smetnjaku, i da je Romeru samo zato rekla, da ih je ukrala, što ju je bio na tatbinu nagovarao: završio je g sudac razpravu u polak na pet satih poslije podne.

N. N. s. r.
sudac.

N. N. s. r.
pisalac.

*Uzimamo, da sudac nije mogao odmah proglasiti suda**), i da se je poslužio pravom, što mu ga daje §. 419. k. p., a da se je onda, kad je stvar svestrano razmotrio, o tom uvjerio, da djelo, koje se Dori Komarovoj u grieh piše, nije prestupak, već zločin po §. 176. II. b) ili c) kaz. zak., i zato da se imaju spisi ustupiti naleznomu sudištu. Nu buduć da po §. 177. k. z. Romerova sukrivnja nemože biti drugo do prestupka, stao je dvojiti, bi li on, kao kotarski sudac, pod kojega sudbenost podpadaju svi prestupci, kojim nije kriv zločinac ili prekršnik, za prestupak osuditi mogao Romera, kao sukrivca.*

*), Romer je sukrivac: zato se ima parnica suprot njemu dovršiti kod razprave glavne parnice.

**), Kako se sud ustмено proglašuje, gl na str. 154.

Mislimo, da na zametnuto pitanje odgovara §. 38. k. p., koji propisuje, da svi zločinci, prekršnici i svi, koji kod zločina ili prekršaja sudjeluju, podpadaju pod sudbenost onoga istražnog suda, u kojega je kotaru počinjeno kažnjivo djelo; jer ovo treba da valja i za slučaj, da se sukrivnja neima držati ni za zločin ni za prekršaj, budući da pomenuti §. govori o sudjelovanju u obće, a nerazlikuje, da li je ovo sudjelovanje isto ili drugo koje kažnjivo djelo.

Neizrekav dakle odsude, već pobližeživ sve spise u dnevniku*), poslat će ih c. kr. zem. sudu u Zagrebu uz sliedeću obavijest:

(Napis, rubrum)

Veleslavnomu c. kr. zem. sudu

u

Zagrebu.

C. kr. kot. sud u Samoboru

obavješćuje o zločinu kradje, koju je Dora Komarova počinila Ani Marakovej, i u kojoj je udioničtvovao i Efraim Romer.

Prilogah 15, dnevnik, tri srebrne žlice, dvie forintače i pet papirnih desetakah.

(U nutri)

Br. 55.

Veleslavni c. kr. zem. sude!

Na 22. veljače o. g. dojavila je ovomu c. kr. kot. sudu ovdašnja krčmarica Ana Marakova, da su joj na 18., 19. i 20. veljače o. g. iz njezine kuhinje nestale dvie srebrne žlice i jedna srebrna žličica, kažući zajedno, da pada sumnja na Doru Komarovu, kćer ovdašnjega čičmara, Josipa, da ih je ukrala, kad je na pomenuta tri dana kod nje kuhinjsko posudje i srebrne žlice prala. Budući da je Gjuro Terek svjedočio, da je na 20. veljače o. g. vidio Doru Komarovu, gdi je srebrnih žlicah na prodaju nudjala, i budući da je bila ona time pravno okrivljena prestupkom kradje: ovaj je sud suprot njoj po §. 424. k. p. naredio predtečni zatvor, jer se je bilo s razlogom bojati, da bi bila inače iztragi prepričila uspjeh. Ukradene žlice bio je od

*) Obrazac ovoga dnevnika gl. na str. 17. i 86.

nje kupio ovdašnji trgovac Efraim Romer za tri forinta i 30. kr., a platio joj je to sa dvie forintače i devet papirnih desetakah; ove je novce sud kod pretraživanja njezina stana našao u njezinoj postelji, osim 4 desetaka, koje je bila već potrošila; žlice pako predao je dobrovoljno ovomu sudu kupac sam, a vještak g. N. N. cienio ih je 11 for.

Nu kod konačne razprave pokazalo se ne samo to, da je Dora Komarova kod oštećenice ili služila ili nadničarila, i zato da nije počnila prestupak, nego zločin kradje po §. 176. II. b) ili c) kaz. zak., već i to, da je ovoj kradji sukriv i Efraim Romer, budući da je Dori Komarovoj obećao, da će od nje kupiti žlice, ako ih ukrade.

Zato ovaj c. kr. kot. sud po §§. 418. i 38. k. p. predaje veleslavnomu c. kr. zem. sudu za dalju službenu porabu sve dotične parbene spise % pobilježene u dodanom dnevniku :/:; zajedno sa tri srebrne žlice, dvie forintače i pet papirnih desetakah, primjećujući, da će mu poslati i okrivljenu Doru Komarovu, nalazeću se u predtečnom zatvoru kod ovoga c. kr. kot. suda, čim se rieši, da je veleslavni c. kr. zem. sud naležan.

C. kr. kot. sud u
Samoboru 3. ožujka 1855.

N. N. s. r.
načelnik kot. suda.

Na ovu obavijest odpisat će zem. sud ovako:

(U nutri)

Br. 99.

C. kr. zem. sud u Zagrebu
c. kr. kotarskomu sudu

u

Samoboru.

Za obavijest c. kr. kot. suda u Samoboru od dana 3. ožujka 1855. br. 55. odlučio je ovaj c. kr. zem. sud, da se kradja, koja se Dori Komarovoj u grieh piše, po §. 176. II. b) i c) kaz. zak. nemože držati za zločin, jer Dora Komarova, kad je krčmarici Ani Marakovoj iz njezine kuhinje nestalo srebrnih žlica, nije bila ni njezina služkinja ni nadničarica, budući da izmedju njih nije bila ugovorena nikakva pogodba o stanovitoj plaći.

Zato se c. kr. kot. sudu po §. 418. k. p. za dalju službenu porabu i postupanje vraćaju svi parbeni spisi % zajedno sa tri srebrne žlice, dvie forintače i pet papirnih desetakah. %

C. kr. zem. sud u

Zagrebu 8. ožujka 1855.

N. N. s. r.

predsjednik.

*Pitat će tko, ima li sudac iz nova ureći konačnu razpravu. Neima sumnje, da treba to riješiti prema tomu, da li je stvar već prvom razpravom onako razjašnjena, da se može izreći sud po duši i po zakonu. Ako neodredi nove razprave, valja svakako da po naliki §. 419. k. p. uz tri dana iza primljenoga dopisa, kojim mu sudište nalaže dalje postupanje, okrivljeniku na pismu učini dostaviti izrečenu osudu *) sastavljenu evo ovako:*

Br. 55.

C. kr. kotarski sud u Samoboru, ovlašćen po Njegovu apostolskom Veličanstvu, pošto je na 1. ožujka 1855. pred c. kr. pristavom g. N. N-om, kao sudcem, i pred g. N. N-om, kao zaroćenim pisaočem, konačno razpravio kaznenu parnicu zametnutu suprot Dori Komarovoj i Efraimu Romeru sbog prestupka krađe, i pošto mu je c. kr. zem. sud u Zagrebu dopisom od dana 8. primlj. 12. ožujka 1855. br. 99. naložio dalje postupanje, izrekao je danas na 14. ožujka 1855. sliedeću

osudu :

Dora Komarova, od 19. godinah, neoženjena, neimajuća stano- vite službe ni obrta, kriva je, kao neposredan činac, svršenomu pre- stupku krađe, označenu u §. 460. k. z, a istomu prestupku kriv je kao dionik i Efraim Romer, oženjen trgovac od 45 godinah; zato je Dora Komarova po §. 460. k. z. osudjena na dva mjeseca u zatvor, a po istom paragrafu Efraim je Romer osudjen na dva mjeseca i pet- naest danah u zatvor, i po §. 341. k. p. Dora je Komarova osudjena, da naknadi trošak na njezino uzdržavanje u predtečnom zatvoru, a ona kao što i Efraim Romer osudjeni su, da nerazdieljeno naknade

*) Gled. dodatak XXVIII.

ostali parbeni trošak. Uza to imaju se po §. 353. k. p. dvie srebrne žlice i srebrna žličica povratit Ani Marakovej, a dvie banknote po jedan forint i pet papirnih desetakah Efraimu Romeru, čim ova osuda postane pravomoćnom, a po §. 359 k. p. pod isti je uvjet Dora Komarova dužna Efraimu Romeru povratiti 40 kr.

Razlozi:

Dora je Komarova, kao što sama priznaje, na 18., 19. i 20. veljače o. g. Azi Marakovej, nedogovoriv se s njom o stanovitoj plaći, u kuhinji njezine krčme pomagala obavljati kuhinjske poslove; a krčmarica se je zaklela, da su joj u ono vrieme nestale tri srebrne žlice, koje je optuženica prala. Ova priznaje, što i Gjurio Terek pod zakletvom svjedoči, naime. da mu je na 20. veljače o. g. na ulici pokazala nekoliko srebrnih žlica, a priznaje i ono, što je Efraim Romer, koji se ima po §. 261. IV. k. p. držati za svjedoka u toliko, u koliko priznaje svoju krivnju, dok ga je sud držao samo za svjedoka, također pod zakletvom naveo, naime, da mu je prodala tri srebrne žlice, za koje je kod konačne razprave optuženica pod zakletvom kazala, da su njezine. Istina, da optužena Dora Komarova nijeće, da je ove žlice ukrala, izpričavajuć se time, da ih je našla na smetnjaku, istina i to, da je nijedan svjedok nije vidio upravo krasti, nu buduć da si očitovanja trojice svjedokah neprotustlove, već potvrđuju tri različne okolnosti stojeće medju sobom u tiesnom savezu: ima se po §. 270. br. 4) k. p. držati za dokazano, da je Dora Komarova počimila kradju, koja joj se u prestupak piše O tom nestaje svake sumnje i zato, što je one okolnosti i sama priznala, i što nije nikako prigovarala kazivanju krčmarice, kako naime na 18., 19. i 20. proš. mjes. iz njezine kuhinje nije na smetnjak, nalazeći se na dvorištu krčme Ane Marakove, nosio smeće nitko do same Dore Komarove, i što su bile žlice, makar da ih je optuženica i zbilja na smetnjaku našla, isto onako, kao što smetnjak, još svedilj u posjedu krčmarice, iz kojega ih je Dora Komarova bez njezina privoljenja uzela svoje koristi radi, što se bistro razabire iz priznane okolnosti, da ih je onda prodala i od kupovnine 40 kr. potrošila (§ 171. k. z.). Krivnja Dore Komarove dakle dopuno je dokazana ne samo po §. 270. br. 4) k. p., već i njezinom izpovjedkom po §. 264. k. p., buduć da sama priznaje, da je žlice uzela iz krčmaricina posjeda

Krivnja Efraima Romera, kao dionika u pomenutoj kradji, dokazana je sastavljenim dokazom po §. 279. k. p.; jer

1. tatbina je podpuno dokazana, kao što je to već gore razloženo

2. Proti Efraimu Romeru skobila su se dva dokazana razloga sumnje i jedan nepodpuni dokaz, naime:

a) razlog sumnje po §. 138. br. 8. k. p., budući da sam priznaje, da je imao srebrne žlice, koje su bile ukradene;

b) razlog sumnje po §. 142. k. p. i po naliki § 139. C. br. 2. k. p., budući da opet sam priznaje, da je pomenute žlice vrijedne 11 for. kupio za tri for. i pol, dakle daleko izpod prave njihove vrijednosti; i

c) nepodpuni dokaz po § 140. br. 5) k. p., budući da je Dora Komarova, koja sukrivnju svoju priznaje, kod konačne razprave pred njim izpovjedila, da joj je obećao, da će ukradene stvari od nje kupiti.

3. Radi ovih se razlogah sumnje nemože ni malo dvoumiti, da li je Efraim Romer u pomenutoj kradji sudjelovao kao dionik po § 5. k. z. Dapače s ovih razlogah morao se je sud o njegovoj krivaji još bolje uvjeriti zato, što Efraim Romer, premda opomenut na propis §. 423. k. p., da će se naime, ako na konačnu razpravu nedodje, uzeti, da se nemože braniti proti dokazom svoje krivnje, ipak na konačnu razpravu nije došao, i što su po §. 426 d) k. p. i samo dva ovakva razloga sumnje dovoljna za dokaz krivnje.

Kazan odmjerio je sud po §§ 460. i 265. k. z., uvaživ okolnosti, koje ju Dori Komarovoj ublažuju, naime: što je bila prije neporočna života, i što je krčmarici šteta posve naknadjena. Ova posljednja okolnost ublažuje kazan i Efraimu Romeru

Osuda na naknadu parbenoga troška osniva se na §. 341. k. p. i po §. 353. k. p. naredjeno je, da se srebrne žlice povrate Ani Marakovoj, a novci Efraimu Romeru, kojemu ima Dora Komarova po §. 359. k. p. naknaditi 40 kr.

Radi ove osude mogu se osudjenici pritužiti e. kr. banskomu stolu; nu pritužba ima se za 24 ure izza dostavljene osude prijaviti ovomu e. kr. kot. sudu, a uz osam današ nakon toga mogu se ovomu sudu kazati ili na pismu predati i razlozi pritužbe.

C. kr. kot. sud u

Samoboru 14 ožujka 1855.

(Sudbeni pečat)

N. N. s. r.
sudac.

Znamenito je, što §. 428. k. p. propisuje, da se može naime uslied pritužbe osudjenoga prestupnika, kojega nije bilo kod konačne razprave, ova razprava iz nova ureći, a po okolnostih i drugi sud izreći. (U drugih slučajih pritužbe gl. dodatak XXVI).

Dodatak I.

(O prijavi; gl. na str. 1. i 161.)

Kažnjivo djelo može se dojaviti kotarskomu sudu ili sudištu prve molbe. Kod dojave treba prije svega postupati po §. 149. a onda po §§. 14. i 15. posl. reda za kaz. sud. Ovim se postupanjem ustanovljuje, da li je naležan (§§. 9., 10., 16. i 38.—51. k. p.) onaj sud, kojemu je zločin, prekršaj ili prestupak dojavljen.

Kad se kotarskomu sudu dojavi prestupak, za koji je naležan, postupat će po primjeru drugom (gl. na str. 161. itd.). A dojavu prestupka, za koji nije naležan, poslat će naležnomu kot. sudu. Nu ako i ovaj misli, da nije naležan: onda može prvomu spise natrag poslati; a ovaj, ako o naležnosti svojoj nije uvjeren, podniet će ih sudištu druge molbe, da stvar rieši po §. 50. k. p.

Kad se dojavi zločin ili prekršaj kotarskomu sudu, a ovaj nije zajedno i iztražni sud: imat će postupati po §. 13. k. p. (gl. na str. 2. ove knj.). Ako je pako vlastan iztraživati, imat će (po §. 62. k. p.) o ovoj dojavi obavijestiti onaj sud, koji je pozvan, da parnicu konačno razpravi, a postupat će kao što pokazuje primjer prvi i dotični dodateci. Ovaj §. istina, prepisuje, da bude pomenuta obavijest kratka; ali po §. 200. zak. za nutrnje uredjenje sudovah treba, da se stvar, u koliko je već poznata, podpuno razjasni. Obrazac ove obavijesti gl. na str. 15.—18. i 179.

Dodatak II.

(gl. na str. 2.)

Obrazac pomenute na str. 2. obavijesti gl. na str. 15.—18. i 179.

Dodatak III.

(O poslu izvan stolice suda; gl. na str. 2.)

Ako se ima koji posao obaviti izvan stolice suda, treba da to dozvoli načelnik suda bilo kotarskoga, bilo okružnoga ili zemaljskoga (§§. 21. i 22. posl. reda za kaz. sud.); a kako se može ova dozvola izhoditi, pokazano je na str. 23.

Podatak XV.

(O pozivanju i hvatanju okrivljenika; gl. na str. S., 39., 165. i 168.)

Ako se ima tko kao okrivljen zločinom ili prekršajem na sud pozvati ili uhvatiti: treba da sudac-iztražitelj kod sudišta o tom obavijesti državnoga odvjetnika (§§. 63, 148., 150. i 151. k. p.), a sudac-iztražitelj kod kotarskoga suda ima izhoditi dozvolu načelnika za sudbeno poslovanje (§. 11. posl. reda za kaz. sudove). Ovo posljednje valja i u parnici radi prestupka (§§. 416. i 420. k. p.).

Obrazac poziva, kojim se okrivljenik na sud pozivlje), i to*

a) pismenoga :

Br. —.

Komad —.

C. kr. zemaljski kao iztražni sud u Zagrebu pozivlje

Josipa Kamenara,

da na 28. veljače 1855. u 9 sati prije podne dodje pred podpisanoga sudca-iztražitelja u njegovu uredovnicu kod ovoga c. kr. zem. suda u kazališnoj ulici br. 79., gdje će biti sasluššan o zločinu prevare, kojim je okrivljen.

Josip Kamenar dužan je svakako doći, jer će se inače po §. 148. k. p. glavom pred sud dovesti.

U ime c. kr. zem kao iztražnoga suda u Zagrebu 24. veljače 1855.

N. N. s. r.

sudac-iztražitelj.

Vidio i na to pristao

N. N. s. r.

*drž. odvjetnik**).***b) ustmenoga :**

Br. —.

Komad —.

C. kr. kotarski kao iztražni sud u Sisku nalaže sudbenomu podvorniku N. N-u, da Mariji Skalarevoj pokaže ovu zapovied, i da ju pozove, da na 1. ožujka 1855 u 11 sati prije podne dodje pred podpisanoga

*) Obrazci dovedbene naredbe i poziva jednako glase, ma bio tko okrivljen zločinom, prekršajem ili prestupkom.

**) Ovo će se dakako napisati samo na sastavku.

sudca-iztražitelja u njegovu uredovnicu kod ovoga c. kr. kot. suda u velikoj ulici br. 80, gdje će biti saslušana o zločinu kradje, kojim je okrivljena; uza to neka joj kaže, da je dužna svakako doći, jer će se inače po § 148. k. p. glavom pred sud dovesti.

Da je taj poziv obavljen, ima na ovoj pozivnici posvjedočiti Maria Skalarova svojim podpisom, dodav dan i uru pozivanja; ako je nebi kod kuće bilo, posvjedočit će to i izviestiti o tom pozvanicu koji njezin ukućanin, ili drugi znajući pisati i navlaš zato pozvani svjedok, ako pozvanica ili njezini ukućani neznadu pisati.

U ime c. kr. kot. kao iztražnoga suda u
Sisku 26. veljače 1855.

N. N. s. r.
sudac-iztražitelj.

Vidio i dozvolio

N. N. s. r.

načelnik sudbenoga poslovanja).*

Podpisani svjedoče, da je bio ovaj poziv Marii Skalarevoj priobćen na 27. veljače 1855. u 2 sata poslije podne; nu nije ga podpisala, što veli, da nezna pisati.

U Sisku na 27. veljače 1855.

N. N. s. r.
sudbeni podvornik.

N. N. s. r.
svjedok.

Ako okrivljenik na poziv nedodje, treba izdati dovedbenu naredbu, koje se obrazac nalazi na str. 8.; ili ako je samo prestupkom osvađen, može sudac narediti, da ga tko čuva u njegovoj kući (§. 424. k. p.); i to ovako:

Br. —

Komad —.

C. kr. kotarski sud u Samoboru nalaže sudbenomu podvorniku N. N-u, da Ivana Luknara, okrivljenoga prestupkom zavedenja urednika na zlu porabu uredovne vlasti, pokazav mu ovu zapovied, do konačne razprave u njegovoj kući čuva, da neuskoči, i da se s nikim

*) Gl. opazku ** na str. 186..

nedogovara osim njegovih ukućanah, a okrivljenik je dužan pokoriti se ovoj zapoviedi, jer će se inače zatvoriti u uzu kod ovoga c. kr. kot. suda.

Svatko, a napose svaka sudbena, redarstvena i vojna oblast, kao što i oružanstvo pozivlje se sudbeno na pomoć potrebitu za izvršenje ove zapoviedi*).

C. kr. kot. sud u

Samoboru 1. veljače 1855.

(Sudbeni pečat)

N. N. s. r.
načelnik suda.

Ovako se može postupati samo suprot poznatomu okrivljeniku, dok neuskoči. Kada pako uskoči čovjek, za kojega sud zna, da je okrivljen zločinom ili prekršajem, ima se po §§. 379. -382. k. p. za njim poslati

a) sudbena potjera):**

Br. —.

Komad —.

C. kr. kotarski, kao iztražni sud u Karlovcu nalaže ovdašnjemu sudbenomu podvorniku N. N-u, da za Lukom Listarom, težakom, koji je danas, počinov ovdje zločin grabežna umorstva, pobjego, ide u potjeru, da ga uhvati, gdje ga god zateče, i da ga onda preda ovomu sudu.

Svatko, a napose svaka sudbena, redarstvena i vojna oblast, kao što i oružanstvo pozivlje se sudbeno na pomoć potrebitu za izvršenje ove zapoviedi.

C. kr. kot. kao iztražni sud u

Karlovcu 2. ožujka 1855.

(Sudbeni pečat)

N. N. s. r.
sudac-iztražitelj.

*) Naredba ovakva čuvanja ima se dakako okrivljeniku priobćiti na pismu ili ustmeno, da se može ra' i nje pritužiti. Kako se ustmeno priobćuje, gl. na str. 167. pitanje 8.; a pismeno ima se priobćiti dostavljenjem navadna pismena sastavka pomenute naredbe, kojega obrazac gl. na str. 22. i na str. 191. u dod. X.

**) Obrazac odluke, kojom se naredjuje potjera, gl. na str. 22. i na str. 191. u dod. X.

b) tjeratica*)

Br. —.

Komad —.

Tjeratica

za Petrom Tečarom, koji je pravno okrivljen zločinom paleža.

Petar Tečar, nadničar, rodom je iz Kaniže, ima mu 27 godina, katolik je, nije oženjen, ima domovnicu.

On je visoka i vitka uzrasta, duguljasta, nu bleda lica, visoka čela, navadna nosa i ustih, gdje mu spreda fali jedan zub, modrook i plavokos, a smeđjih brkova. Govori hrvatski i mađjarski.

Kad je pobjego, imao je na sebi prtenu košulju, duge, prtene hlače, star i onakov klobuk, kao što ga Mađjari nose, veliku crljenim gajtanom obtočenu kabanicu od bieloga darovca i opanke.

Oblast, koja ga zateče i uhvati, neka ga zaprati c. kr. okružnomu sudu u Varaždinu.

U ime c. kr. okruž. kao iztražnoga suda u
Varaždinu 25. ožujka 1855.

N. N. s. r.

sudac-iztražitelj.

*Nu suprot onomu, koji je okrivljen samo prekršajem, neima se izdati tjeratica, već se može redarstvu priobćiti samo opis njegove osobe s molbom, da za njegovo boravište raspita, i sud o uspjehu obavjesti**).*

Kad sud ovim načinom okrivljenika uhiti, i dozna, da pripada kojemu uredu, obavjestit će ga o tom ovako:

Br. —,

Komad —.

C. kr. kot. sud

u

Samoboru.

Slavnomu c. kr. rudarskomu sudu

u

N-u.

Ovaj c. kr. kot. sud naredio je po §. 424. k. p. predtečni zatvor

*) Obrazac odluke, kojom se naredjuje izdanje tjeralice, gl. na str. 22.

***) Ovako se može postupati, da se okrivljenik uhvati, nu ako ga sud nemože uhvatiti, onda se treba ravnati po §§. 384.— 395. k. p., gl. dodatak XXIV.

suprot Martinu Mlinaru, pravno okrivljenu prestupkom krađe. Buduć da će taj zatvor trajati preko 24 sata: zato po §. 158. k. p. obavješćujem o tom slavni c. kr. rudarski sud, kod kojega okrivljenik kaže da služi kao sudbeni podvornik.

U Samoboru 1. ožujka 1855.

N. N. s. r.
načelnik suda.

Dodatak V.

(O dogovaranju s drž. odvjetnikom; gl. na str. 20.)

§. 63. k. p., istina, naredjuje, da se imaju sudac-iztražitelj i drž. odvjetnik dogovarati kratkim putem i bez svakoga dopisivanja; nu time zabranjuju se samo formalni dopisi, a nezabranjuje se ono, čega treba, da se dokaže ovo dogovaranje (§. 23. posl. reda za kaz. sudove).

Dodatak VI.

(O dozvoli za obavljanje nekotjih iztr. poslova; gl. na str. 20.)

Sudac-iztražitelj kod okružnoga ili zemaljskoga suda ima postupati u dogovoru s drž. odvjetnikom, obavljajući poslove napomenute u §§. 77., 104., 110., 145., 148., 150., 151., 153., 156., 186. i 190. k. p.; a sudac-iztražitelj kod kotarskoga kao iztražnoga suda ima za obavljanje ovih poslova izhoditi privolu*) načelnika sudbenoga poslovanja (§. 11. posl. reda za k. sudove).

Dodatak VII.

(O dostavnom dnevniku; gl. na str. 21.)

Prva i druga rubrika dnevnika za ubilježivanje dostavakah između suda i drž. odvjetništva, nije, istina, zakonom propisana, niti je naredjeno, da se ima na dostavku zabilježiti, pod kojim se brojem nalazi u dostavnom dnevniku. Nu ja mislim, da će se ovakvim dnevnikom poslovanje veoma olakšati i sve točnije obavljati; jer da se nebilježi tekući broj i predmet obaviesti, to se više putah, osobito ondje gdje ima više iztražiteljah, i kad drž. odvjetnik dostavka nemože umah natrag poslati, nebi moglo znati, kamo se ima upisati dan, koji se koja stvar sudcu natrag šalje.

*) Kako se može ova privola izhoditi, pokazano je na str. 23.

Dodatak VIII.

(gl. na str. 23.)

Da se koji sudbeni posao obavi izvan stolice suda, treba da to dozvoli kod kotarskoga kao iztražnoga suda načelnik sudbenoga poslovanja, a kod drugih kot. uredah načelnik kotarskoga ureda (§. 21. posl. r. za k. s.); a kako se ima ova dozvola izhoditi, pokazano je na str. 23.

Dodatak IX.

(Ustmeno obavješćivanje drž. odvjetnika; gl. na str. 24.)

Sudac-iztražitelj može drž. odvjetnika obavješćivati, istina, i samo ustmeno; nu onda treba da ovaj pismeno posvjedoči, o čem je obavješćen i kada; i to ovako:

G. sudac-iztražitelj N. N. obavjestio me je danas, da će sutra u 9 sati prije podne poći u stubičke toplice, da ondje obavi paranje pokojnoga Marka Ljubičića.

U Zagrebu 18. srpnja 1854.

N. N. s r.
drž. odvjetnik.

Dodatak X.

(Naredba iztražnoga zatvora; gl. na str. 46.)

Kad kod saslušanja okrivljenika neima razlogah, da sudac suprot njemu naredi iztražni zatvor, a ovi se razlozi stoprv kašnje pokažu: onda ima sudac-iztražitelj po §. 157. k. p. na pismu sastavit naredbu iztražnoga zatvora*); evo je:

Br. —.

Komad —.

Buduć da se Vatroslav Ključar kod saslušanja na 28. veljače ove godine nije posve izpričao od prekršaja uvrede crkve zakonito priznane, koji mu se u grieh piše, već je njim po §§ 140. br. 2. i 142. k. p. pravno okrivljen, i buduć da se je dokazalo, da taj prekršaj probudjuje veliku javnu sablazan: naredjuje se po §. 156. d) k. p. suprot njemu iztražni zatvor.

*) Kako se ima o tom prije obavjestiti drž. odvjetnik, gl. na str. 37.; a kako ima u tom postupati sudac-iztražitelj kod kot. kao iztražnoga suda, gl. dodatak VI.

Ova naredba ima se priobćiti okrivljeniku, da može po §§. 64. i 157. k. p. zaiskati rješenje sudišta.

U ime c. kr. zem. kao iztražnoga suda u Zagrebu 5 ožujka 1855.

N. N. s. r.
sudac-iztražitelj.

Radi ove odluke, koja se ima po §. 157. k. p. okrivljeniku dostaviti, izdat će se na pismu ovakva

uhitnica (Verhaftsbefehl)

Br. —.

C. kr. kot. kao iztražni sud u Sisku nalaže sudbenomu podvorniku N. N-u, da torbara (*Hausirer*) Davida Pjeskovca, koji se kazivanjem svojim nije izpričao od prekršaja strke, kojim je pravno okrivljen, uhvati i preda u iztražno zatvorište ovoga suda; jer navlači zato, što neima stalnoga prebivališta, na se sumnju, da će uskočiti (§. 156. c) k. p.).

Svatko, a napose svaka sudbena, redarstvena i vojna oblast, kao što i oružanstvo pozivlje se sudbeno na pomoć potrebitu za izvršenje ove naredbe.

U ime c. kr. kot. kao iztražnoga suda u Sisku 5. ožujka 1855.

(Sudbeni pečat)

N. N. s. r.
sudac-iztražitelj.

O ovoj naredbi treba obavijestiti uzničara, da se zna ravnati.

Vidio
N. N. s. r.
uzničar.

Dodatak XI.

(gl. na str. 46. i 47.)

Po §§. 63. i 156. k. p. imao bi, istina, sudac-iztražitelj drž. odvjetnika predtečno obavijestiti o tom, da će narediti iztražni zatvor. Nu kad se god ovaj zatvor naredjuje kod saslušanja okrivljenika, predtečnim ovim obavješćivanjem posao bi se bez ikakve koristi veoma

umnožio i otegotio. Zato mislim, da se može postupanje, kako ga u ovom primjeru predlažem, opravdati propisom §. 63. k. p., a napose §-a 157. k. p. Nu ako sudac-iztražitelj nebi hotio ovako postupati, imao bi prekinuti saslušanje okrivljenika, obavijestiti drž. odvjetnika, da će narediti iztražni zatvor (po obrazcu na str. 23.), sastaviti odluku, kojom se taj zatvor naređjuje, (obrazac gl. u dod. X) priložiti ovu naredbu uhvaćenomu okrivljeniku, i napokon sastaviti o tom zapisnik, kako je to pokazano na str. 79. i 46. pit. 11.

Dodatak XII.

(Postupanje, kad tko zaštie, da sudište rieši, ima li valjati odluka sudca-iztraž.; gl. na str. 46.)

Kad okrivljenik po §. 64. k. p. zaštie, da to suđ rieši, ima li valjati naredba iztr. zatvora ili druga koja naredba, ili kad se drž. odvjetnik neslaže sa mnijenjem sudca-iztražitelja: onda se različito postupa prema tomu, da li se iztražuje kod sudišta ili kod kotarskoga suda. Kod prvoga može sudac-iztr. o zaiskanom riešenju i samo ustmeno obavijestiti načelnika kaz odsjeka, da ureče sjednicu; a sudac-iztroč. kod kotarskoga suda ima sastaviti formalnu obavijest*), i njom odpremiti spise naležnomu sudištu, gdje će se u posljednjem slučaju imenovati poseban izvjestitelj, a u svakom slučaju viećati i postupati, kako je pokazano na str. 96. do 101

Dodatak XIII.

(Obrazci zapisnikah o različitih iztražnih poslovih; gl. na str. 5., 51., 52. i 171.)

Već se na str. 3. i 25. nalazi obrazac poziva, kojim se vještaci pozivaju na paranje mrtvoga tiela, a na strani 26. —31. obrazac zapisnika o paranju. Nu pošto su ovi obrazci već tiskani bili, izašla je naredba o sudbenom razvidu mrtvoga tiela od dana 28. siečnja 1855. br. 26. drž. zak. lista, koje se gledeć na pozivanje vještakah, kao što i na zapisnik o paranju nijesam mogao držati: zato evo sada dodajem pomenute obrazce sastavljene po §§. 8., 15., i 30. ove naredbe.

Poziv vještaka na paranje.

(U nutri)

Br. —.

Gospodine!

Komad —.

O. kr. zemaljski suđ u Zagrebu pozivlje Vas, kao vještaka, da

*) Obrazacovakve obavijesti g. na st. 15. do 18., 77., 85. i 205. na g. i §. 250. zak. za nutrnje uredjenje sudovah i §. 11. posl. reda za kaz. sudove.

na 19. srpnja o. g. u 3 sata poslije podne dodjete u stubičke toplice i to u ondašnju krčmu pokojnoga Marka Ljubičića, da ondje zajedno s gdnom Drom Franjom Lelićem, liečnikom u Zagrebu, pred podpisanim gdnom sudcem-iztražiteljem i pred zaroćenim pisaoem g. N. N-om obavite paranje njegovoga mrtvoga tiela.

Opominjuć Vas, da itd. (gl. na str. 25).

Zapisnik o paranju mrtvoga tiela

na 19. srpnja 1854.

sastavljen po c. kr. zem. kao iztražnom sudu u Zagrebu.

Po naredbi gdnua sudca-iztražitelja i po pismenom nalogu od dana 18. srpnja 1854. br. 2710, dostavljenim 18. srpnja o. g. sudbeno je povjerenstvo došlo u stubičke toplice i to u ondašnju krčmu Marka Ljubičića, koji je na 16. ovoga mjes. pod večer umro od rane zadane mu na 15. o. m. u 11 sati h noćnih, i kojega je mrtvo tielo ondje ležalo na stolu u jednoj sobi, plahtom pokriveno, inače pako posve golo, te je bilo pregledano i parano od 4 do 7 sati h u večer. Da se dokaže, da je to tielo Marka Ljubičića, pitao je o tom g. sudac-iztražitelj Cvietu Ljubičićevu, Markovu udovicu, i njegova dva pivničara, Petra Prugovića i Jakova Lastavića; a pošto su ovi izjavili, da je mrtvac zbilja Marko Ljubičić, krčmar u stubičkih toplicah, doveden bi po §. 87. k. p. i Luka Rajević pred mrtvo tielo, koji je takodjer u njem spoznao Marka Ljubičića, te bi opet odveden.

Zatim se pročita priložena obaviest*) o bolesti i liečenju pokojnika od dana 19. srpnja 1854., koju su povjerenstvu predali vidari Jokić i Bržić, štoono su Ljubičića liečili; a g. sudac-iztražitelj, opomenuv g. Dra. Gjuru Pavića, kao vještaka, na svetinju položene već prisege, a zarotiv drugoga vještaka, g. Dra. Franju Lelića, zavjerio je po propisu § 68. k. p. Andriu Sokolića i Nikolu Brkića, kao sudbene svjedoke.

*) Gdi ovakve pismene obaviesti neima, treba sve, što inače pismena obaviest sadržava, na ovom mjestu zapisati u zapisnik. Pismena ili ustmena obaviest sudara se s onim, što je vidar Jokić o bolesti i liečenju kazao na str. 67.; zato se sada nesastavlja na novo.

Prisutnici:

N. N. e. kr. viećnik zem, suda,	N. N. e. kr. drž. odvjetnik	} liečnici, kao vještaci
kao sudac-iztražitelj	Dr. Gjuro Pavić	
N. N. e. kr. prislušnik zem, suda,	Dr. Franjo Lelić	} vidari, koji su ranjenika vidali
kao zaroćeni pisalac		
Andria Sokolić, načelnik stubičke občine	} sud- beni	} Pavao Jokić Vid Bržić
Nikola Brkić, odbornik stubičke občine		

I. Razvid odjeće,

kojom je Marko Ljubičić odieven
bio, kad se ranio.

Ova odjeća bijaše:

- 1) Jedna haljina itd. (gl. na str. 27.).

Obrazac zapisnika o razvidu učina (§ 67. k. p.)

Zapisnik

na 4. ožujka 1855

sastavljen po c. kr. kot. kao izražnom sudu u N-u u kaznenoj iztragi zametnutoj sbog zločina javnoga nasilja silovitim usrtom u tuđe nepomično dobro.

Prisutnici:

N. N. sudac-iztražitelj	N. N.	} sudbeni svjedoci
N. N. zaroćeni pisalac	N. N.	

Početak u 9 satih prije podne.

Radi dojave Luke N-a od dana 3. ožujka o. g. br. —, da mu je naime na njegovom vrtu počinjena velika šteta, došlo je ovako sastavljeno sudbeno povjerenstvo na lice mjesta.

Ovaj vrt medjaši od juga sa županijskom cestom, od iztoka sa šumom seljaka N. N-a, od sjevera s potokom N., a od zapada s oranicom seljaka N. N., i ograđen je plotom tri stope visokim, a s ceste ima preko njega prelaz; dug je 60 hvatih, širok 30; i razdieljen je na dvoje; polovica prama iztoku jesté oranica, a druga je šljivik. Plot naprama zapadu prodrt je na dva mjesta, i to kao što se vidi, nedavno, nu na svakom mjestu samo toliko, da se može provući jedan čovjek. Na šljiviku je petnaest posječenih šljivah, i to deset većih, kojim su stabla popreko debela po 6 palacah, a visoka po 3 hvata i 2 stope, i pet manjih, kojim su stabla popreko debela po 3 paoca, a visoka

po 2 hvata. Sva su stabla bila zdrava i veoma granata, a kao što se na drva vidi, neima tomu davno od kad su posječena. Blizu jedne šljive našlo se je toporište sjekire, a povjerenstvo ga je uzelo da ga čuva kod suda. Po travi, a osobito u ilovači oko posječenih šljivah ima tragovah od opanakah velikih i po nješto manjih. Veći tragovi dugi su 11 palacah, u sriedi su široki tri paoca i pol, a na peti vidi se utisak potkove sa pet klinacah. Manji tragovi dugi su 9 palacah, široki dva paoca i tri četvrti, a na peti imaju utisak od potkove sa tri klinca. Ovi se tragovi kao što i tragovi bosc noge, koji se pako zato, što su se noge sklizale, nemogu točno izmjeriti, protežu sve do ona dva mjesta, gdje je plot provaljen; a oko one provale, koja je prama sjeveru, tragovi većih opanakah obrnuti su prama vrtu, od manjih pako prama oranici seljaka N. N-a; a kod onoga mjesta, koje je prama jugu, tragovi većih opanakah obrnuti su prama oranici seljaka N. N-a, a tragovi manjih prama vrtu. Sliedeć tragove opanakah i bosc noge preko oranice seljaka N. N-a, došlo je sudbeno povjerenstvo na dvorište seljaka N. N-a, gdje se u velikom blatu ovi tragovi nijesu mogli više razabrati, niti se je moglo ustanoviti, kuda su se oni, koji su imali onakve opanke, udaljili iz pomenutoga dvorišta.

Drugih znakovah učinjene sile ili tragovah sudbeno povjerenstvo nije našlo.

Dočetak u 10 satih prije podne.

Pročitano, odobreno i podpisano.

(Podpisi prisutnikah)

Obrazac zapisnika o procjeni (§. 76. k. p.) gl. na str. 173.

Obrazac zapisnika o razvidu ranjenika (§. 92. k. p.) gl. na str. 5.

Obrazac naredbe za pretraživanje kuće, a i zapisnik o tom (§. 105. k. p.) gl. na str. 171.—173.

Kad pretraživanje kuće naredjuje sudac-iztražitelj, koji kotarski sud, redarstvena oblast ili načelnik občine (§. 106. k. p.), a neće sam da obavi posao: onda treba izaslaniku dati na pismu ovakvu

zapovied.

Br. —

C. kr. kot. sud u N-u
gdau e kr. prislusniku N. N-u.

Buduć da je ovaj e. kr. kot. sud doznao, da je njetko u kući N. N-a br. 10. vidio dva vagana od one pšenice, od koje su N. N-u ukrali deset vagana: treba da se ondje za tu pšenicu propita, dapače i kuća pretraži.

Nalaze Vam se dakle, da odmah otidjete u kuću N. N-a, da ga ondje pozovete, da Vam izruči pomenutu pšenicu, i da po §. 104. k. p. pred dvojicom sudbenih svjedokah zavjerenih po §. 68 k p. pretražite njegovu kuću, ako bi pšenicu zanijekao ili zatajio. Priloženu objavnicu izručit ćete N. N-u, ili kojemu ukućaninu, il ćete ju u kući pribiti na vrata, ako bi trebalo pozvati bravara, da ih otvori. U prvom slučaju imat će primalac u dostavnici posvjedočiti, da je objavnicu primio, u drugom pako ćete Vi na njoj zabilježiti, da ste pretražili kuću pred dvojicom sudbenih svjedokah, kojih ćete imena takodjer na njoj zapisati.

Nadjenu pšenicu uzmite u sudbeno čuvanje, i ako bude morao bravar otvoriti vrata, neka ih opet zatvori onako kao što ih je našao.

O uspjehu toga pretraživanja imat ćete odmah pismeno obavijestiti ovaj sud

C. kr. kot. sud u
N-u na 10. ožujka 1855.

N. N. s r.
načelnik.

Objavnica, pomenuta u ovoj zapoviedi, jeste ovakva :

Br. —

C. kr. kot. sud u N-u naredio je pretraživanje kuće N. N-a, da se nadju dva vagana ukradene pšenice, za koju je sud doznao, da se nalazi u njegovoj kući Ovoj zapoviedi ima se svatko pokoriti.

C. kr. kot. sud u
N-u na 10. ožujka 1855.

(Sudbeni pečat)

N. N. s r.
načelnik.

Buduć da nije bilo nikoga kod kuće, pretražio sam ja potpisani ovu kuću pred dvojicom sudbenih svjedokah N. N-om i N. N-om, i uzeo sam u sudbenu pohranu vagan pšenice zajedno sa vrećom, u kojoj je bila, i koja je označena početnini slovi imena okradenika N. N-a.

U N-u 10. ožujka 1855.

N. N. s. r.
prislusnik.

Obrazac zapoviedi, da tko sudu preda pisma:

Br. —.

Komad —.

Gdnu N. N u.

Nalaze Vam se, da pisma i račune ovdašnjega trgovca N. N-a, okrivljena zločinom počinjenim time, što je prievarno otvorio stečaj, predate sutra na 5. o m. u 9 sati prije podne potpisanomu sudac-iztražitelju u njegovoj uredovnici kod ovoga c. kr. okružnoga suda u širokoj ulici kuć. br 70; jer će se inače suprot Vam postupati po propisu §. 109. k. p. *)

U ime c. kr. okružnoga kao iztražnoga suda u
Rieci 4. ožujka 1855.

N. N. s. r.
sudac-iztražitelj.

Kad se uzprkos tomu pisma nepredadu, onda može sudac-iztražitelj ili još strožije zaprijetiti, ili pak o prijetnju izvršiti, i uza to narediti pretraživanje kuće, da se pisma uzmu u sudbenu pohranu. Nu buduć da se ima kuća pretraživati isto onako, kao što i u svakom drugom slučaju: zato dodajem ovdje samo obrazac ovršbe pomenute prijetnje. Evo ga:

Br. —.

C. kr. okružni, kao iztražni sud u Rieci, ovlašćen po Njegovu apoštolskom Veličanstvu, osudio je po §. 109 k. p. N. N-a na 20

*) A u poštrenoj, osobito u opetovanoj zapoviedi priprijetit će se ovako: „jer će Vas inače sud osuditi na 20 for. globe ili na 4 dana u zatvor.“

for. globe, ili na 4 dana u zatvor, ako nebi mogao namiriti globe, i naredio je, da se ima pretražiti njegova kuća; jer na 7. o. m. nije predao ovomu sudu pisma i račune ovdašnjega trgovca N. N-a; premda mu je to opetovanom već zapoviedju od dana 6. ožujka o. g. br. 90. pod prietnjom ove kazni naloženo bilo.

Uz osam danah izza primljene ove osude m že se osudjenik kod podpisanoga sudca-iztražitelja izpričati*); inače će se osuda svakako ovršiti.

U ime c. kr. okružnoga, kao iztražnoga suda u

Rieci 8. ožujka 1855.

N. N. s. r.

sudac-iztražitelj

(Sudbeni pečat)

Kad ova osuda postane pravomoćnom, a osudjenik neplati globe, onda se ima postupati po propisu §. 2. naredbe minist. pravosudja od dana 11. veljače 1855. br. 30. drž. z lista, i to ovako:

Br. —.

N. N-u

ovdje.

Buduć da je osuda od dana 8. ožujka 1855. br. —. kojom ste osudjeni na 20 for. globe, već postala pravomoćnom**): nalaže Vam se, da uz osam danah izza primljene ove zapoviedi podpisanomu načelniku u njegovoj uredovnici kod ovoga c. kr. okružnoga suda platite pomenutu globu; jer će se inače od Vas iztjerati ovršbom.

C. kr. okružni, kao iztražni sud u

Rieci 17. ožujka 1855.

N. N. s. r.

načelnik suda.

(Sudbeni pečat)

Kad onaj, koji je po kaz. postupniku osudjen na globu, uzprkos ovomu nalogu neplati: onda se treba obratiti na kotarski sud, u kojega okolici osudjenik boravi, da ju on iztjera ovršbom. Evo kako mu se ima pisati:

Br. —.

Slavnomu c. kr. kot. sudu

u

N-u.

Iz priloženoga prepisa pravomoćne već osude od dana 20. ožujka o. g. br. —. uvidjet će slavni c. kr. kot. sud, da je N. N., boraveći

*) Ovaj se dodatak opravdava nalikom §. 231. k. p.

***) O pravomoćnoj ovakvoj osudi ima se obavijestiti načelnik one ubožnice, koju ide iztjerana globa.

u okolici istoga suda, osudjen na 20 for. globe ili na 4 dana u zatvor. Nu buduć da uzprkos zapoviedi od dana 30. o. m. br. —, neće da ju plati: pozivlje se uljudno slavni c. kr. kot. sud, da po propisu naredbe min. pravosud. od 11. veljače 1855. br. 30. drž. z. l pomenutu globu od osudjenika iztjera ovršbom, ili da ga na 4 dana zatvori, ako ne plati, i da obaviesti o uspjehu ovršbe ovaj sud, kojemu se ima poslati i iztjerana globa.

C. kr. okr kao iztr. sud

N-u 6. travnja 1855.

N. N. s. r.
načelnik.

Dodatak XIV.

(gl. na str. 48.)

Zapisnik

sjednice kaznenoga odsjeka c. kr. zem. suda u Zagrebu
na 21. srpnja 1854.

urečene za ustmeno obavješćivanje sudišta o tekućih kaznenih iztragah

Prisutnici:

G. N. N. viećnik c. kr. banske stolice, kao predsjednik	G. N. N. c. kr. drž. odvjetnik
" A. { viećnici kao sudci-iz-	
" B. { tražitelji	
N. N. tajnik vieća, kao pisalac	

Početak u 9 satih prije podne.

G. viećnik A obaviestio je sudište o iztragah zametnutih pod posl. brojevi: 21., 30., 35., 40. i 43. *); te otidje iz sudnice; a mjesto njega dodje g. viećnik C.

G. viećnik B. obaviestiv sudište o iztragah, zametnutih pod posl. brojevi: 23, 27., 44 i 63., odstupi, i njegovo mjesto zauzme g. viećnik D.

Gosp. viećnik C. obaviestio je sudište o iztragah vodjenih pod posl. br. 26., 36., 47. 49. i 74.; a

*) Ove su brojevi podnesnoga zapisnika.

gosp. viećnik *D.* o iztragah pod br. 19., 28., 38. i 55.

Izza obaviesti o iztragi pod br. 55. predložio je g. državni odvjetnik *N. N.*, da se naredi zaustavljanje pisamah, koja u vrieme iztrage poštom dolaze na Martina Stolaru; jer je ovaj već u iztražnom zatvoru, budući pravno okrivljen zločinom prievare, počinjenim time što je prievarnu stečaju povod dao; a dokazano je, da ima u Biogradu i Carigradu nekoliko trgovačkih drugovah, koji mu još i sada dopisuju, nu kojih se odnošenje naprama njemu nemože drugčije razjasniti.

Nu buduć da g. viećnik *D.* kao izvjestitelj, nije pristao uz ovaj predlog: g. je predsjednik pozvao u sjednicu gdna viećnika *A.* kao drugoga glasovatelja*), kojega je g. izvjestitelj o stvari obaviestio; i pošto je onda g. drž. odvjetnik ponovio svoj predlog, i g. izvjestitelj naveo, da zato netreba narediti obustavljanja pomenutih listovah, jer u onih listovih, koji su do sada okrivljeniku poštom poslani i koje je on sam sudu predao, neima povoda kakvoj sumnji o njegovu zabranjenu porazumljenju: ggda viećnici *A* i *C* pristali su na predlog g. drž. odvjetnika s istih razlogah

Jednoglaska odluka:

Naredjuje se obustavljanje pisamah, upravljenih na Martina Stolaru, i dolazećih mu poštom, dok se suprot njemu iztražuje sbog zločina prievare.

N. N. s. r.
predsjednik

N. N. s. r.
pisalac.

*) Premda Hye u svom djelu: „*Die leitenden Grunds. der östr. Str. P. O.* na str. 153. navodi, da se ima po §. 53. b) k. p. zaključiti, da sudcu-iztražitelju nije zabranjeno glasovati dok se iztražuje; i premda i Frühwald, pozivljuć se na §. 192. k. p. isto tvrdi (gl. njegovu knjigu: *Handbuch des öst. Str.-Processes* na str. 61.): ipak mislim, da sudac-iztražitelj neima glasovati onda, kad se ne slaže sa predlogom državnoga odvjetnika; jer u onakvu slučaju treba da sudac-iztr. po §. 64 k. p. zaište da rieši sudište, što ima valjati. Ako to, onda nemože biti zajedno član rješavajućega sudišta; jer bi bio sudac u svojoj stvari. Uza to neima sumnje, da je sudac-iztražitelj u ovakvu slučaju pristran; a zato mogao bi ga drž. odvjetnik po §. 56. k. p. odkloniti, i na njegovo zahtjevanje morao bi predsjednik svakako odabrati drugoga glaso-

Što se god u ovakvoj sjednici pomenutim načinom odluči, treba da se uvrsti u iztražne spise one pèrnice, koje se odluka tiče, i to onako, kao što je to pokazano na str. 100. 101.

Dodatuk XV.

(gl. na str. 5., 53., 128. i 164.)

Kad svjedok na prvi poziv nedodje, treba ga još jedan put ovako pozvati:

Br. —,

N. N-u

Komad —.

ovdje.

Buduć da na 15. ožujka o. g. niste došli pred podpisanoga sudca-iztražitelja, premda Vam je dotični poziv od dana 10. o mjes. br. —, u pravo vrijeme dostavljen: zato Vas ovaj c. kr. kot. sud opet pozivlje, da na 26. ožujka 1855. u 11 sati prije podne dodjete pred podpisanoga sudca-iztražitelja u njegovu uredovnicu kod ovoga c. kr. kot. suda na velikom trgu kuć. br. 12., gdje ćete biti preslušani kao svjedok.

Opominjuć Vas, da ste dužni svakako doći, jer će Vas sud inače po §. 118. k. p. osuditi na 10 for. globe, i narediti, da Vas silom dovedu: javljam Vam još i to, da imate naknadu troška, u koliko Vas po zakonu zapane, kod podpisanoga zaiskati najduže za 24 sata izza preslušanja; jer će se inače uzeti, da ste se je odrekli.

U ime c. kr. kot. kao iztražnoga suda u

N-u 20. ožujka 1855.

N. N. s. r.

sudac-iztražitelj.

Kad svjedok ili vještak i na drugi poziv nedodje, ima ga sudac-iztr. osuditi na globu, i narediti, da ga glavom dovedu. Obrazac ovakve osude gl. u dodatku XIII. na str. 198. i 199.; gdje je pokazano i postupanje, kad pomenuta osuda postane pravomoćnom.

Evo obrazca naredbe, da se svjedok glavom dovede:

Br. —.

Komad —.

C. kr. kot. kao iztražni sud u N-u nalaže po §. 118. k. p. sudbenomu podvorniku N. N-u, da N. N-a, koji se opetovanomu već pozivu

vatelja. I c. kr. banska stolica već je olobrila ovo tumačenje. Zato je svakako shodnije, da predsjednik u ovakvu slučaj u odmah postupi, kako predlažem u navedenom obrazcu.

nije pokorio, odmah glavom dovede pred podpisanoga sudca-iztražite-
lja, da ga ovaj sasluša kao svjedoka.

Svatko, a napose svaka sudbena, redarstvena i vojna oblast, kao
što i oružanstvo pozivlje se sudbeno na pomoć potrebitu za izvršenje
ove naredbe.

U ime c. kr. kot. kao iztražnoga suda u

N-u 27, ožujka 1855.

(Sudbeni pečat)

N. N. s. r.
sudac-iztražitelj.

Dodatak XVI.

(gl. na str. 128.)

*Kad svjedok ili vještak nedodje na konačnu razpravu, ima se
suprot njemu izreći sljedeća osuda:*

Br. —

C. kr. zem. sud u Zagrebu, ovlašćen po Njegovu apoštolskom
Veličanstvu, pošto je pred ggdom N. N-om, viećnikom c. kr. banske
stolice kao predsjednikom, A-om, B-om, C-om i D-om, viećnici, kao
glasovatelji, i N. N-om, pristavom, kao pisaoem, na 4. kolovoza 1854.
konačno razpravljajuć kaznenu parnicu suprot Luki Rajeviću, saslušao
državnoga odvjetnika gdna N. N-a o izostaji Petra Prugovića, pozva-
noga na ovu razpravu svjedoka: izrekao je danas sljedeću

osudu :

Petar Prugović, pivničar u stubičkih toplicah, osudjen je na 5
for. globe, ili na 24 ure u zatvor; jer se nije nikako izpričao, zašto
nije došao na konačnu razpravu, premda je dokazano, da je bio na
nju pozvan u pravo vrieme.

Uz osam danah iza primljene ove osude može se osudjenik kod
ovoga c. kr. zem. suda izpričati; inače će se osuda svakako ovršiti*).

C. kr. zem. sud u

Zagrebu . . .

Dodatak XVII.

(gl. na str. 79.)

*Po §. 184. k. p. ima se zapisnik o saslušavanju okrivljenika
pisati na neprekidnih listovih. Izmedju jednoga i drugoga njegova*

*) Način ovršivanja ove osude gl. u dodatku XIII. na str. 199. itd.

izpita obavij sudac više putah i drugih poslovah u istoj iztragi; o svakom se poslu sastavlja poseban zapisnik. Ovako se nebi moglo znati, na koji se iztražni posao odnosi posljednji koji izpit okrivljenika, ako se to na čelu zapisnika nebi naznačilo. Zato u nadpisu (glavi) zapisnika na str. 79 ja i kod svakoga daljega izpita okrivljenika predlažem ovo naznačivanje, da se ovako spoje svi parbeni spisi i da se otakša njihovo pregledanje. Ovo odobrava i §. 184. k. p.; jer se upravo u ovakvoj naznaki nalazi razlog, s kojega je bilo saslušanje prekinuto.

Dodatak XVIII.

(gl. na str. 81.)

Ako u pismari ima kaznenih spisah, odgovorit će ravnatelj pismare sudcu-iztražitelju ovako:

Na poziv g. sudcu-iztražitelja N. N-a od dana 15. veljače 1855. br. 30. posvjedočuje potpisano upraviteljstvo, da se u ovdašnjoj pismari nalaze sliedeći kazneni spisi suprot Marku Drvenjaku:

1. Osuda od dana 1. veljače 1845. br. 70., kojom je bio radi zločina kradje osuđen na 3 mjeseca u tamnicu.

2. Osuda od dana 3. lipnja 1848. br. 101., kojom je bio zbog prekršaja strke osuđen na mjesec dana u zatvor.

3. Presuda od dana 4. listopada 1849. br. 80., kojom je bio radi nedostatnih razlogah oprostien od tužbe radi zločina prievare.

4. Osuda od dana 25. siječnja 1853. br. 207., kojom je bio radi pronevjere osuđen na dvie godine u tešku tamnicu.

U Zagrebu . . .

Dodatak XIX.

(gl. na str. 83.)

Po §§. 63. i 190. k. p. ima sudac-iztr. drž. odvjetnika unapried obavijestiti o tom, da će posljednji put saslušati okrivljenika, a onda dovršiti iztragu. Državni odvjetnik pako ima pravo, te može predložiti, da se još dalje iztražuje. Ovim se pravom nebi mogao poslužiti, ili barem nebi mogao razložno učiniti koji predlog, da mu sudac-iztražitelj ovom pritikom nepriobći sve kaznene spise. Zato mislim, da će sudac-iztražitelj raditi posve zakonito, ako prije, nego koju iztragu posve dovrši, državnomu odvjetniku priobći sve dotične kaznene spise.

Dodatak XX.

(gl. na str. 84.)

Kud se iztražuje kod kojega kot. kao iztražnoga suda: onda se imaju spisi dovršene iztrage poslati nalažnomu sudištu uz ovakvu

obavijest:*(Napis, rubrum)*

Veleslavnomu c. kr. okružnomu sudu

u

Osičku.

C. kr. kot. kao iztražni sud u Požegi

obavješćuje o dovršenoj kaz. iztragi zametnutoj suprot Bogdanu N-u sbog zločina razbojstva, i podnosi dotične spise za dalju službenu porabu.

Prilogah: 27 i dnevnik.

(U nutri)

Br. —.

Veleslavni c. kr. okružni sude!

Po propisu §. 191. k. p. ovaj c. kr. kot. kao iztražni sud podnosi veleslavnomu c. kr. okruž. sudu za dalju službenu porabu sve spise, spadajuće na danas dovršenu kaz. iztragu, zametnutu suprot Bogdanu N-u sbog zločina razbojstva, i pobilježene u privitom dnevniku, prilažuć zajedno izkaznicu o okrivljeniku; nu troškovnik poslat će se stoprv s okrivljenikom, koji će, u koliko je njegov imutak poznat, naknadit moći parbeni trošak.

C. kr. kot. kao iztražni sud u

Požegi . . .

Kotarski, kao iztražni sud neima predati okrivljenika sudištu, nalažnomu za konačnu razpravu, zajedno sa ovom obavijesti, nego stoprv onda, kad tužbovna odluka postane pravomoćnom (gl. dod. XXV).

Kako se ima radi ovakve obavijesti dalje postupati, pokazano je na str. 93.

Dodatak XXI

(gl. na str. 17., 36, 78. i 86.)

Po §§. 170. i 416. k. p. ima se kod svakoga zatvorišta voditi ovakov

Zapisnik

o zatvorenicih godine 1854.

Tekući broj	Ime i prezime zatvorenika	Ime oblasti, koja ga je dala zatvoriti.	Dan, kada je u zatvor doveden.	Broj zatvornice, i osobiti oprez, pod kojim se ima držati u zatvoru.	Zatvorenikovo ponašanje u zatvoru.	Dan, kad je zatvorenik izišao iz zatvora i kako.	Opazka
83	Maria Lešnjakova	C. kr. zem. sud u Zagrebu.	18. srpnja 1854.	10. Da se nedogovara sa sukrivcem N. N-om.	Neprikorno.	27. kolovoza 1854. izpuštena na slobodu radi odustajne odluke od dana 25. kolovoza 1854. br. 109.	
84	Luka Rajević.	Po nalogu c. kr. zem. suda u Zagrebu predao ga je c. kr. kot. sud u Stubici.	20. srpnja 1854.	25.	Neprikorno, dapače pohvalno		

Nu za upisivanje onih, koji su samo predtečno zatvoreni, suprot kojim dakle zatvor nije naredjen posebnom odlukom, imu se voditi zapisnik po §. 57. posl. reda za kaz. sudove; a tekući broj ovih zapisnikah ima se bilježiti na iztražnom dnevniku.

Dodatok XXII.

(gl. na str. 102.)

Obrazac obustavne odluke (§. 197. k. p.).

Br. —.

(Glavu ove odluke gl. na str. 102.)

Iztraga radi zločina paleža počinjena na štetu Vatroslava N-a ima se obustaviti.

(Onda treba dodati razloge.)

Obrazac odustajne odluke (§ 198. k. p.).

Br. —.

(Glavu ove odluke gl. na str. 102.)

Kaznena iztraga, zametnuta suprot Šandoru N-u sbog zločina krađe, ima se obustaviti; nu iztražni spisi imaju se radi dalje službene porabe poslati c. kr. kotarskomu sudu u Samoboru.

Razluci:

Suprot Šandoru N-u zametnuta bi kaznena iztraga sbog zločina krađe, jer je na njega padala sumnja, da je gđnu Petru Drobnjaku ukrao zlatnu uru, vriednu 30 for. i srebrnu, vriednu 10 for.

Nu budući da se je zlatna ura opet našla na mjestu, kamo ju je bio Petar Drobnjak sam položio, ali poslije na to zaboravio; i budući da ukradena srebrna ura vriedi samo 10 for., te se ovo po §§. 171. i 173. k. z. nemože držati za zločin, već po §. 460. k. z. samo za prestupak krađe: ima se po § 197. k. p. obustaviti postupanje radi zločina, i po §. 199. imaju se kazneni spisi predati naležnomu kot. sudu, a ovo je upravo c. kr. kct. sud u Samoboru*).

U Zagrebu . . .

*) Obrazac svjedočbe nedužnosti gl. na str. 213.

Dodatak XXIII.

(gl. na str. 194.)

Kad je iztraženik zatvoren kod kot. kao iztražnoga suda, onda treba da sudište, koje je tužbovnu odluku izreklo, ovu odluku pošalje iztražnomu sudu, gdje će se obznaniti okrivljeniku, kao što je to već pokazano na str. 104. A kad se ovakov optuženik prituži, i iztražne spise pregledati želi, da može izraditi pritužbu: treba da kot. sud zamoli sudište, da mu ih pošalje. Kad kot. sud ove spise primi, ima obavijestiti optuženiku, da ih može pregledati; a stoprv od dana ove obavijesti, a ne od dana prijavljene pritužbe, može se u ovom slučaju računati rok od 8 danah, uz koji se imaju ustmeno kazati ili na pismu predati razlozi pritužbe; jer kao što ima optuženik, nalazeći se u zatvoru kod sudišta, pravo uz 8 danah pregledavati kaznene spise: isto pravo treba da ide i onoga, koji se nalazi kod kot. kao iztražnoga suda: jer inače bilo bi posve uzalud propisano, da ima onda sudište spise poslati iztražnomu sudu, budući da će se to redko kada učiniti moći uz 8 danah izza pomenutoga zahtjeva, a kamoli onako brzo, da bi ih mogao optuženik pregledati uz prvih 8 danah izza prijavljene pritužbe. Ovo tumačenje, istina, neslaže se sa propisom §§. 5. i 203. k. p.; nu mislim, da se može opravdati duhom kaz. post. i pravednom dosljednosti.

Nezatvoreni optuženikom dostavlja tužbovne odluke kot. sud njihova prebivališta, kojemu ima dakako to naložiti sudište, koje je tužbovnu odluku izreklo. Pritužba može se prijaviti onomu kot. sudu, koji je dostavio tužbovnu odluku; a kad u tom slučaju nezatvoreni optuženik želi pregledati kaznene spise, da može sastaviti razloge pritužbe, imalo bi valjati sve što sam malo prije kazao da valja za optuženika zatvorena kod kot. suda; jer neima razloga, s kojega bi se imalo suprot nezatvorenu optuženiku strožije postupati nego suprot zatvorenu. A sva je prilika, da upravo zato §. 203 k. p. naredjuje, da ima kot. sud pritužbu odmah priobćiti iztražnomu sudu.

Dodatak XXIV.

(gl. na str. 105.)

Kad tužbovna odluka naredjuje zatvor optuženika, treba ga uhvatiti; a postupanje u tom gl. dod. IV. na str. 186. i §. 384. k. p.

Kad se optuženik nemože uhvatiti, dozvoljuje se dalje postupanje samo pod uvjet §-a 385. k. p. Onda treba izreći posebnu odluku, da

se ima suprot njemu postupati radi ogluhe. Čim ova odluka postane pravomoćnom, ima se po §§. 386. i 387. k. p. oglasiti ovakov

Br. —.

Izrok

C. kr. zem. sud u Zagrebu ovime pozivlje Josipa N-a, mladića od 22 godine, rodom iz Zagreba, tokara, koji je prije pobjegnuća stanovao u Zagrebu kuć. br. —. da uz tri mjeseca računajuć od ovoga dana dodje pred ovaj sud; jer će se inače radi zločina patvorbe javnih vjerovnih papirah, kojim je pravno okrivljen, kazneni postupak u njegovoj odsutnosti obaviti a i odsuda izreći.

U Zagrebu 2. ožujka 1855.

(Sudbeni pečat)

N. N. s. r.
predsjednik.

N. N. s. r.
tajnik.

Dodatak XXV.

(gl. na str. 105.)

Kad tužbovna odluka postane pravomoćnom, a optuženik se nalazi u zatvoru kod kot. kao iztražnoga suda: onda ga ima ovaj sud predati sudištu naležnomu za konačnu razpravu (gl. na str. 33. i 34.).

Dodatak XXVI.

(gl. na str. 105. i 168.)

Kad se tko prituži radi kakve god odluke iztražnoga suda ili radi odsude: onda se imaju kazneni spisi poslati prizvanomu sudu, i to po §§. 200., 201. i 211. zakona o nutrnjem uredjenju sudovah ovako:

(Napis, rubrum)

Br. 2910.

Veleslavnomu c. kr. banskomu stolu

u

Zagrebu.

C. kr. zemaljski sud u Zagrebu

obavješćuje o pritužbi Luke Rajevića radi ovdašnje tužbovne odluke od dana 10. kolovoza 1854. br. 2910. i predlaže dotične parbene spise.

(U nutri)

Veleslavni e kr banski stole!

Odlukom ovoga e. kr. zem. suda od dana 10. kolovoza 1854. br. 2910 Luka je Rajević stavljen pod tužbu zbog zločina ubojstva. Kad mu je na 12 o. m. ova odluka oglašena bila, priobčio je sudu odmah svoju pritužbu, nu uz zakoniti rok od 8 danah nije mu ni ustmeno kazao, ni na pisanu predao razlogah priziva. Po §. 204. k. p. podnose se dakle svi iztražni spisi zajedno sa zapisnikom o dotičnom viećanju veleslavnomu e. kr. banskomu stolu, da izvoli ovu stvar riešiti.

C. kr. zemaljski sud u
Zagrebu 21. kolovoza 1854.

N. N. s. r.
predsjednik.

N. N. s. r.
namjestnik predsjednika.
N. N. s. r.
viećnik-izvjestitelj.

Kod viećanja bijahu:
N. N. kao predsjednik
A. /
B. { viećnici.
N. N. pisalac

Dodatak XXVII.

(gl. na str. 120. i 174.)

Kad obtuženik nije zatvoren, treba ga ovako pozvati na konačnu razpravu:

(U nutri)

Br. —.

C. kr. okružni sud u Osieku
nezatvorenomu obtuženiku N. N-u

ovdje.

C. kr. okružni sud u Osieku pozivlje Vas po §. 219. k. p. na konačnu razpravu kaznene parnice, radi tužbe ovdašnjega e. kr. državnoga odvjetništva suprot Vam podignute zbog zločina prievare. Ova će se razprava na 26. ožujka o. g. u 9 sati h prije podne početi kod ovoga e. kr. okr. suda u . . . skoj ulici kuć. br. 5.; a po §. 395. k. p. obaviti će se svakako, ako neizhodite odgodu, pa makar Vi i nedošli, i makar Vas sud i nemogao silom dovesti.

Po zakonu (§. 223. k. p.) vlastni ste na pomenutu razpravu

pozvati petoricu svojih pouzdanikah; nu treba da ih ovomu sudu imenujete prije nego se započne razprava

U Osieku

Iztraženika okrivljena prestupkom, nu nezatvorena pozvat će kot. sud ovako na konačnu razpravu:

Br. —

Komad . .

C. kr. kot. sud u Pokupskom
nezatvorenomu okrivljeniku N. N-u

ovdje.

C. kr. kot. sud u Pokupskom pozivlje Vas po §§. 219. i 423. k. p. na konačnu razpravu kaz. paruice, podignute suprot Vam radi prestupka po § 417. k. z. počinjena zlostavljanjem malogodnika. Ova će se razprava na 20. ožujka o. g. u 9 satih prije podne početi kod ovoga c. kr. kot. suda, kuć. br. 10., a obaviti će se svakako, pa makar Vi i nadošli i neposlali svoga punomoćnika, a onda uzet će se, da nemožete pobiti navedenih dokazah Vaše krivnje.

Po zakonu (§§. 419. i 223. k. p.) vlastni ste pozvati na pomenutu razpravu petoricu svojih pouzdanikah; nu treba da ih ovomu sudu javite prije, nego se počne pomenuta razprava.

U Pokupskom

Dodatak XXVIII.

(gl. na str. 156.)

Obrazci konačnih odsuda:

po §§. 287., 288., 289. i 290. k. p.

Obrazac glave svake odsude gl. na str. 156 i 181.

Kad se optuženik proglašuje nedužnim, treba izreći ovakov

sud:

Optuženi Franjo N. oprašta se od zločina paleža, kojim je bio okrivljen, te se proglašuje nedužnim; a oprašta se i od naknade parbenoga troška. Oštećenik Josip N. pako napućuju se, da naknadu počinjena sebi štete traži građansko-parbenim putem.

Kad se optuženik odriješava radi nedostatnih razlogah, treba izreći ovakov

sud :

Optuženi Nikola F. odriješan je radi nedostatnih dokazah od tužbe podignute suprot njemu za zločin teške tjelesne ozlede; a oprošten je i od naknade parbenoga troška. Ozledjenik Mihailo B. napućuje se, da traži svoja prava navadnim parbenim putem.

Kad se optuženik osudjuje kao krivac, gl. na str. 181.

Kad se okrivljenik od jednoga kažnjivoga djela opršta, a za drugo osudjuje, gl. na str. 156.

Obrazac, kad se ima nakon konačne razprave izreći

odustajna odluka :

Od daljega postupanja suprot Bogomilu K. radi zločina krađe ima se odustati; a Bogomil K. opršta se od naknade parbenoga troška; dapače ima mu se ova odluka izdati kao svjedočba nedužnosti (§. 199. k. p.), a ostećenik N. N. može tražiti svoja prava putem građanske parnice (§. 364. k. p.).

Svjedočba nedužnosti

(gl. na str. 207. i §§. 199., 289. i 416. k. p.)

C. kr. okružni sud u Osieku riešio je odlukom od dana 15 travnja 1855. br 71., da se ima odustati od daljega postupanja suprot Bogomilu K-ću sbog krađe počinjene Josipu V-ću na 11. prosinca 1854.; jer su podpuno pobijeni svi pravni razlozi, s kojih je na Bogomila K-ća padala sumnja krivnje, i zato se ovime posvjedočuje njegova nedužnost glede pomenute krađe.

C. kr. okružni sud u

Osieku 26. travnja 1855.

(Sudbeni pečat)

N. N. s. r.
predsjednik.

N. N. s. r
tajnik.

Ispravak. Opazku *) na strani 163. izpravi ovako: Kad sudac može svjedoča uzeti pod zakletvu, a kad t r e b a da to učini, propisuje §. 422. k. p. u savezu s onim paragrafom k. zak., u kojem je označen prestupak, o kojem se radi.

SADRŽAJ I KAZALO

(Brojevi znače stranu ove knjige.)

I. *Iztraga.*

A) *Nutrnje uredjenje sudovah za obavljanje istražnih poslova.*

Obavješćivanje drž. odvjetnika o spremanju na istražne poslove. 20, 21—22, 24, 37, 47, 82, 96, 190 dod. V., 191. dod. IX. i 192. dod. XI.

Dnevnik za ubilježivanje dostavakah izmedju sudišta i drž. odvjetništva 21 i 190.

Dozvola načelnika kotarskoga kao istražnoga suda, da se iztražni poslovi obave. 190 dod. VI.

Dozvola načelnika suda, da se iztr. poslovi obave izvan stolice suda. 23, 185 i 191 dod. VIII.

Podnesni zapisnik 18.

Glavni zapisnik. 19.

Dnevnik za ubilježivanje istražnih spisah 17. 78 i 86.

Troškovnik. 34 i 92.

Izkaznica o okrivljeniku. 91.

Obavješćivanje sudišta o tekućih iztragah. 48, 200 i 201.

B) *Istraživanje učina (prediztraga).*

Dojava kažnjiva djela. 1—2, 14—18, 161 i 185.

Obava poslova po nenaležnom sudu. 1—15.

Obavješćivanje naležnoga suda o obavljenu poslu. 15—18 i 179.

Razvid učina. 195.

Razvid tragova kažnjiva djela. 195 i 196.

Procjena. 173.

Razvid ranjenika. 5.

Paranje mrtvacu. 26 i 194. — Mnienie o tom 48.

Pozivanje vještakah i postupanje, ako se pozivu nepokore. 3, 25, 193 i 202.

Dostavnica. 4 i 26.

Pretraživanje kuće i pisamah.

Naredba ovoga pretraživanja. 171.

Zapovied, koja se ima dati izaslaniku. 196—197.

Zapisnik o tom. 172.

Zapovied, da tko sudu preda pisma 198.

Postupanje, ako se ovoj zapoviedi nepokori 198—200.

Saslušavanje svjedokah.

Nalog ili umolnica, da drugi koji sud sasluša svjedoke. 31 i 32.

Pozivanje svjedokah i postupanje, kad se pozivu nepokore
53, 164 i 202.

Dostavnica. 26.

Zapisnici o saslušanju svjedokah. 54 itd 162, 164 i 168.

Obaviest o saslušanju svjedokah i predaja zapisnikah naleznomu sudu. 76—77 i 179.

C) *Iztraživanje suprot okrivljeniku (osebna iztraga).*

Odluka o pravnoj okrivu 22 i 167 pit. 8.

Pozivanje okrivljenika. 186.

Uхват okrivljenika.

Uхват bolestna okrivljenika. 7.

Čuvanje okrivljenika u njegovoj kući. 187 i 188.

Naredba iztražnoga zatvora za zločince i prekršnike; 46.
pit. 11 i 191 dod. X. — a za prestupnike; 167
pit. 8. i 191 dod. X.

Dovedbena naredba ili uhitnica. 8 i 192.

Sudbena potjera. 188.

Tjeralica 189.

Obaviest, da je sudb. podvornik okrivljenika uhvatio. 9.

Nalog, da tamničar okrivljenika u zatvor primi. 8, 34—35
i 192.

Dnevnik o zatvorenicah. 205 i 206.

Izviest tamničara, da je okrivljenika u zatvor primio 36.

Liečnička svjedočba. 37.

Predaja okrivljenika naležnomu sudu. 33.

Obavješćivanje onoga ureda, kojemu uhvaćen okrivljenik pripada. 189 i 190.

Opis okrivljenikove osobe. 9 i 35.

Saslušanje okrivljenika, i to: 203 i 204.

o činu; 10, 37—47 i 166.

o pravnoj okrivljeniku i o naredbi iztr. zatvora; 46 pit. 11 i 167 pit. 8.

o spoznavanju stvari; 79.

o završivanju iztrage 83 i 204. dod. XIX

Dobava drugovrstnih dokazalab. 51 i 52.

Svjedočba o glasu i imutku. 75—76, 80 i 204.

Krstni list. 81 i 82.

Postupanje, kad tko zaište riešenje sudišta o odluci sudca-iztražitelja 193.

D) Završenje iztrage. 83 i 204. dod. XIX.

Izviest o završenoj iztragi. 84—85 i 205.

Naredjivanje izvjestitelja. 93.

Izvadak iz spisah. 93.

Predlog drž. odvjetnika. 97

Viećanje o dovršenoj iztragi. 99.

Zapisnik o tom uvršćen u kaz. spise. 100 i 101.

Odluka o dovršenoj iztragi, i to:

obustavna; 207.

odustajna; 207.

svjedočba nedužnosti. 212.

tužbovna. 102.

Priobćivanje ove odluke

državnomu odvjetniku, 103.

obtuženiku. 104 i 208.

Uhvat obtuženika. Izrok. 208 i 209.

Pritužba radi odluke odnoseće se na iztragu. 209. dod. XXVI.

Obavješćivanje o pravomoćnosti tužbovne odluke. 105.

Predaja obtuženika naležnomu sudištu. 33 i 209. dod. XXV.

II. Konačna razprava.

A) Pripravljavanje konačne razprave.

Imenovanje ravnatelja konačne razprave i glasovateljah. 105 i 106.

Imenovanje branitelja. 106.

Obavješćivanje optuženika o imenovanom branitelju. 107.

Dekret za branitelja. 108--109.

Posljednje saslušanje optuženika prije konačne razprave. 107.

Tužba. 110.

Imenik svjedokah. 112

Predaja tužbe optuženiku. 112—114.

Saslušanje optuženika o pokraćenju roka za konačnu razpravu. 112.

Uricanje dana za konačnu razpravu 114—115, 163 i 174 op. *)

Pozivanje na konačnu razpravu, i to:

drž. odvjetnika i viećnikah; 115 i 116.

branitelja; 116.

svjedokah, vještakah i oštećenika; 116—119, 126 i 175.

optuženika. 120, 174—175, 210 i 211. dod. XXVII.

obćinstva. 115. op. *).

Molba, da se pozovu još drugi svjedoci ili da se iztraga podpuni. 121 i 122

Imenovanje izvjestitelja o ovoj molbi. 123.

Zapisnik viećanja o ovoj molbi. 123.

Odluka o ovoj molbi. 124 i 125.

Priobćivanje ove odluke. 124.

B) Zapisnik o konačnoj razpravi. 127. i 176.

Govor drž. odvjetnika. 134.

Govor branitelja. 139.

Viećanje o konačnoj razpravi. 146.

Ako se kod konačne razprave pokaže nenaležnost suda 178 i 179.

C) Konačna odsuda.

Ustmeno proglašenje odsude. 154 i 178.

Pismeni sastavak odsude 156, 181, 211 i 212. dod. XXVIII.

Odsuda svjedoka, koji nije došao na konačnu razpravu. 203.

Svjedočba nedužnosti. 212.

III. Pritužba radi konačne odsude.

Ponovljenje istrage. 184.

Podnošenje spisah prizvanomu sudu. 209. dod. XXVI.

Strafgerichts- Competenz = Tabelle

nach dem

kais. Patente vom 17. Jänner 1850.

Von

J o h a n n H e i n,

k. k. Bezirks-Gerichts-Adjunkt.

Zweite Auflage.

Olmütz, 1850.

Verlag von Johann Neugebauer.